
OSNOVE EZOTERIJE

GA 93A

RUDOLF STEINER

Predavanje I

Berlin, 26 rujna 1905

Značenje simbola zmije. Životinje kičmenjaci i beskičmenjaci — Sustav solarnog pleksusa i kičmene moždine. Unutarnje proučavanje čovjeka uz pomoć Kundalini vatre. Dvanaest stupnjeva svijesti: sedam pripadajućih čovjeku, pet stvaralačkim bogovima. Dvanaest apostola kao dvanaest Kristom prožetih stupnjeva svijesti.

Predavanje II

Berlin, 27 rujna 1905

Aktivnost, mudrost, volja: tri vodeća principa u ezoterizmu. Život nakon smrti. Pojava Čuvara praga kao Dvojnika. Utjecaj Ulfilasa na njemački jezik. Kaos aktivnosti Zapada i smirenost mudrosti Istoka.

Predavanje III

Berlin, 28 rujna 1905

Stupnjevi svijesti u tri carstva prirode i čovjeka. Biljni svijet kao osjetilni organ Zemlje. Organ orijentacije u korijenu biljke i odgovarajući organ orijentacije u ljudskom uhu. Križ kao simbol evolucije smjera u čovjeku, životinji i biljci. Svijest biljke na mentalnom planu; ona od osjetljivih biljaka, idiota i životinja na astralnom planu, minerala na višem mentalnom planu. Čovjekova svijest na fizičkom planu i njen razvoj na više stupnjeve. Zagonetka Sfinge kao naznaka buduće forme čovjeka.

Predavanje IV

Berlin, 29 rujna 1905

Svijest pčela i mrava. Alkemija i Kamen mudraca. Odnos carstava prirode jedno prema drugom. Biće čovjeka u budućnosti.

Predavanje V

Berlin, 30 rujna 1905

Stanja tijela: čvrsto, tekuće, plinovito; četiri vrste etera: toplinski, svjetlosni, kemijski i životni eter i njihov život na sedam planova. Veza između pasivnih i aktivnih organa: uho i govor t.j. grlo; srce i hipofiza; oko i pinealna žlijezda (epifiza). Razvoj hipofize u aktivni organ topline, epifize u aktivni organ vizije. Tolstoj. Ulfilas.

Predavanje VI

Berlin, 1 listopada 1905

Razlika između receptivnih i kreativnih bića u vezi s nizom Blavatsky od sedam stupnjeva bića, kojem pripada čovjek: 1. Receptivna elementarna bića; 2. Čovjek kao receptivno i kreativno biće; 3. 'čisti čovjek' pred-lemurijskog doba: Adam Kadmon i razvoj toplokrvnih i hladnokrvnih životinja; 4. Bodhisattve: ljudska bića koja su postala kreativna u svrhu reguliranja kontinuiteta evolucije; 5. Nirmanakaya: kreativna bića koja dosežu izvan Zemlje koja mogu uvesti nove impulse u evoluciju Zemlje; 6. Pitri (Očevi): bića koja se mogu žrtvovati; 7. Stvarni Bogovi. Srce i žuč.

Predavanje VII

Berlin, 2 listopada 1905

Razvoj bića na Starom Mjesecu. Mjesec — Kozmos mudrosti. Jehova rang hijerarhija. Tranzicija od Starog Mjeseca do Zemlje. Početak ljudskih inkarnacija: unija dvije različite vrste bića (duhovni & fizički dijelovi) rezultira rođenjem i smrću; stupanj ravnoteže u postepenom recipročnom prilagođavanju duhovnih i fizičkih dijelova. Prošli i budući razvoj govora u vezi s sviješću, životom i formom.

Predavanje VIII

Reinkarnacija, razvoj civilizacije i Zodijak. Kršćanstvo i učenje o reinkarnaciji. Voda ili pijenje vina u odnosu na znanje o reinkarnaciji. Redovi Trapista. Augustinsko učenje o predodređenosti.

Berlin, 3 listopada 1905

Predavanje IX

Fizičko tijelo kao najstariji i najsavršeniji dio četverostrukog ljudskog organizma. Samosvijest i čulno promatranje. Sedam osjetila u odnosu prema sedam planova i stanjima tvari. Priroda budućeg Jupitera kao rezultat misli, osjećaja i impulsa volje današnjeg čovjeka. Materijalizam, karmički rezultat ranijih idealističkih perioda. Osnivanje gradova i Saga o Lohengrinu. Uzroci bolesti.

Berlin, 4 listopada 1905

Predavanje X

Formiranje eterskog tijela kao suprotnost fizičkom tijelu: žensko etersko tijelo muškarca, i muško etersko tijelo žene. Forme i boje astralnog tijela i njegova ovoja: zlatno jaje. Razvoja ljudskog zlatnog jaja kroz sedam stanja forme Zemlje. Raščlanjivanje čovjekova zlatnog jaja. Individualizirano astralno svijetlo. Čitanje Akaše.

Berlin, 5 listopada 1905

Predavanje XI

Čovjekovo učešće u fizičkom, astralnom i mentalnom svijetu. Razvoj samosvijesti za vrijeme silaska na fizički plan. Ponovni uzlazak na više planove kroz školovanje prema nesebičnosti u željama i mislima. Mogućnost razvoja prema slobodi na fizičkom planu. Akcija i reakcija kao tehnika karme.

Berlin, 6 listopada 1905

Predavanje XII

Porijeklo fizičkog tijela. Kundalini vatra kao sredstvo istraživanja okultne anatomije. Rad Deva-snaga na tjelesnim ovojkama i postepeno popuštanje Deva-snaga preko ega. Rad Deva u životu nakon smrti. Boravak u devahanu i ponovno utjelovljenje. Život nakon smrti u slučaju samoubojstva i nasilna smrt.

Berlin, 7 listopada 1905

Predavanje XIII

Dionizije Areopagita i njegovo učenje o Bogovima. Struktura Crkve, vanjska slika unutarnjeg hijerarhijskog poretka svijeta. Promjene u oblicima flore, faune i mineralnog carstva kroz rad čovjeka nakon smrti. Aktivnost i priroda Deva i planetarnih duhova.

Berlin, 8 listopada 1905

Predavanje XIV

Čovjekov boravak u devahanu između smrti i novog rođenja. Formiranje devahanskih organa na Zemlji preko duhovne aktivnosti i duševnih povezanosti (Život u grupama). Fizički svijet kao svijet uzroka, Devahan kao svijet učinaka. Tri stupnja učenja. Osmo sfera. Dvanaest Nidana ili sila karme.

Berlin, 9 listopada 1905

Predavanje XV

Impuls dan preko ružokrižarstva europskoj povijesti od 14-og stoljeća do vremena francuske revolucije. U školama ružokrižara podučavana je osnovna teozofija. Tri osnovna koncepta, Mudrost, Ljepota, Moć, u vezi s transformacijom mineralnog, biljnog i životinjskog carstva. Dvanaest sila karme (Nidane).

Berlin, 10 listopada 1905

<u>Predavanje XVI</u>	Berlin, 11 listopada 1905
Kako radi karma u odnosu na djela, riječi i misli. Suprotnost karmi: stvaranje ni iz čega. Doživljaj nirvane.	
<u>Predavanje XVII</u>	Berlin, 12 listopada 1905
Tri stupnja života misli: Apstraktne misli, Imaginacija, i Intuicija. Otac, Sin (Riječ) i Duh Sveti ili Prvi, Drugi, Treći Logos — Karma i pet Skandha.	
<u>Predavanje XVIII</u>	Berlin, 16 listopada 1905
Ljudska bića atlantskog i lemurijskog doba. Dvostruko porijeklo ljudske prirode i njihovo jedinstvo u doba Lemurije. Osmo sfera. Dvostruka struktura fizičkog, eterskog i astralnog tijela sadašnjeg čovjeka.	
<u>Predavanje XIX</u>	Berlin, 17 listopada 1905
Određene vrste elementarnih bića u astralnom svijetu — Asurska bića — Jehova kao Bog silaznog Kama-principa; Krist, uzlazni Buddhi-princip — Crna i bijela magija. Prirodna i inducirana elementarna bića.	
<u>Predavanje XX</u>	Berlin, 18 listopada 1905
Bića i doživljaji u astralnom svijetu. Crna i bijela magija. Potrebno je strogo školovanje za donošenje prosudbi o astralnom svijetu. Tehnika reinkarnacije. Memorijski tableau neposredno nakon smrti i vizija budućnosti koja prethodi novom rođenju.	
<u>Predavanje XXI</u>	Berlin, 19 listopada 1905
Tehnika reinkarnacije: zakon efekta i protu-efekta u odnosu na djela, osjećaje i misli. Nužnost umjetničke aktivnosti u teozofskom životu. Prolaz kroz astralni i devahanski svijet u životu nakon smrti i priprema za slijedeći zemaljski život.	
<u>Predavanje XXII</u>	Berlin, 24 listopada 1905
Problem smrti kao pitanje svijesti. Dualnost: unutarnja jezgra bića (Monada) i fizičko-astralni čovjek; njihove razne forme razvoja sve do ujedinjenja u doba Lemurije. Početak karme. Mudrost, Ljepota, Snaga kao refleksija Manasa, Buddhia i Atme.	
<u>Predavanje XXIII</u>	Berlin, 25 listopada 1905
Oplođivanje Duhom (Monadom) u dobu Lemurije. Prethodni stupnjevi zemljine evolucije: Stari Saturn, Sunce i Mjesec. Sunčevi i Mjesečevi preci čovjeka. Opozicija između namjera Jehove i luciferskog principa. Nastanak dva spola kao također i rođenja i smrti. Promjena smjera osi Zemlje. Pojava izvorne (Ur) karme. Sukob između Jehove i Lucifera. Kršćanstvo i učenje o reinkarnaciji i karmi.	
<u>Predavanje XXIV</u>	Berlin, 26 listopada 1905
Pregled evolucije Zemlje I: Rase, Kugle, Runde.	
<u>Predavanje XXV</u>	Berlin, 27 listopada 1905
Pregled evolucije Zemlje II: Planeti ili stupnjevi svijesti, Runde ili elementarna carstva, Kugle ili stanja forme; u kršćanskoj terminologiji: Moći, Kraljevstva i Slava.	

[Predavanje XXVI](#)

Berlin, 28 listopada 1905

Pregled evolucije Zemlje III: Četvrta runda Zemlje. Odvajanje Sunca i Mjeseca. Unija čovjekova astralnog tijela s Monadom. Intervencija impulsa luciferskih bića i bitka između Jehove i Lucifera. Elementarna bića u atlantskom dobu. Porijeklo metala. Nazivi dana u tjednu i njihova veza s planetarnom evolucijom Zemlje.

[Predavanje XXVII](#)

Berlin, 30 listopada 1905

Tri Logoa, ili Forma, Život i Svijest (Stvaranje ni iz čega) kao tri stupnja evolucije. Elementarna bića i pojava astralnih bića preko fizičkih djela čovjeka.

[Predavanje XXVIII](#)

Berlin, 31 listopada 1905

Osjetila u odnosu prema različitim eterima. Veza između mikrokozmosa i makrokozmosa. Razvoj različitih stupnjeva svijesti tijekom epoha post-atlantskog doba.

[Predavanje XXIX](#)

Berlin, 3 studenog 1905

Karmičke veze u odnosima naroda. Bolesti povezane s određenim vremenima i nacijama. Klasna opozicija i nacionalni moral. Mihaelova bitka protiv Boga Mammona u sedamdesetima devetnaestog stoljeća. Rat svih protiv svih i njegov lijek u osnovnom principu bratstva. Porijeklo kisika, disanja. Veza slobode s rođenjem, smrću i bolešću. Porijeklo groznice. Zagonetka Sfinge, tajna budućnosti.

[Predavanje XXX](#)

Berlin, 4 studenog 1905

Razvoj različitih oblika prehrane; porijeklo i značaj pijenja vina. Socijalni aspekt Zapada i Istoka s obzirom na proizvodnju i potrošnju.

[Predavanje XXXI](#)

Berlin, 5 studenog 1905

U vezi stare Atlantide i formiranje pete korijenske rase post-atlantskog doba kroz indijsku, perzijsku, kaldejsku i europsku civilizaciju. Današnji materijalizam. Priprema za novu civilizaciju zadatak Srednje Europe.

[Dodatak](#)

PREDAVANJE I

Berlin, 26 rujna 1905

U svim ezoterijskim učenjima važno je učiti kako trebamo gledati na stvari oko nas. Prirodno je da svatko nešto osjeća gledajući cvijet ili nešto drugo u okruženju. Neophodno je ipak steći više stajalište, prodrijeti dublje, da bi povezali specifična zapažanja sa svakim objektom. To je osnova, na primjer, dubokog medicinskog uvida Paracelsusa. On je opažao, osjećao i spoznao silu nerazdvojnu s određenom biljkom i odnos te sile prema nekim odgovarajućim funkcijama u čovjeku. On je na primjer spoznao na koji organ ljudskog tijela djeluje *Digitalis purpurea* (naprstak).

Da bi razjasnili ovaj način promatranja uzeti ćemo poseban primjer. Sve religije imaju simbole. O njima danas mnogo čujemo, ali takva objašnjenja su obično vanjska i proizvoljna. Duboki religijski simboli su ipak izvučeni iz prirode samih stvari. Razmotrimo na primjer simbol zmije, koji je pružen Mojsiju u egipatskim školama misterija. Razmotrit ćemo što ga je inspiriralo, što mu je dalo Intuiciju.

Postoji temeljna razlika između svih onih životinjskih stvorenja koje imaju kičmeni stup i onih, kao bube, mekušci, crvi i tako dalje koje nemaju. Cijelo životinjsko carstvo dijeli se na glavne grupe životinja kičmenjaka i beskičmenjaka. U slučaju beskičmenjaka može se postaviti pitanje: Gdje su njihovi nervi postavljeni? Jer glavni nervni snop prolazi kroz kičmeni stup. Beskičmenjaci međutim također imaju nervni sustav, kao što je to slučaj s ljudskim bićima i životinjama kičmenjacima. Kod ovih drugih je distribuiran izvana duž kralježnice sve dok se ne širi u tjelesne šupljine. To se zove simpatički nervni sustav zajedno sa solarnim pleksusom. To je isti sustav kojeg posjeduju i beskičmenjaci: jedino što za kičmenjake i čovjeka, ima manju važnost. Kod beskičmenjaka ovaj sustav je mnogo bliže povezan s ostalim svijetom nego je to nervni sustav u čovjekovoj glavi i kralježnici. Aktivnost ovog zadnjeg može biti ugašena u stanju transa; tada simpatički nervni sustav stupa u akciju. To se javlja na primjer u slučaju mjesečara. Svjesnost hodača u snu raširena je preko cijelog života u okruženju i ide preko u druga bića koja nas okružuju. Mjesečar vanjske stvari doživljava unutar sebe. Životni eter je element koji struji svuda oko nas. Posrednik je solarni pleksus. Kada bi mogli opažati jedino solarnim pleksusom živjeli bi u intimnoj vezi s cijelim svijetom. Tako je kod životinja beskičmenjaka. Na primjer, takvo stvorenje osjeća cvijet kao da je unutar njega. U sustavu zemlje beskičmena životinja je nekako slična oku i uhu kod čovjeka. Dio je organizma. Postoji u stvari zajednički duhovni organizam koji opaža, vidi, čuje i tako dalje kroz životinje beskičmenjake. Duh-Zemlje je takav zajednički duhovni organizam. Sve što imamo oko nas je tijelo za ovaj zajednički duh. Baš kao što naša duša stvara oči i uši da bi opažala svijet, tako i ovaj zajednički Duh-Zemlje stvara životinje beskičmenjake kao oči i uši da bi vidio i čuo svijet.

U evoluciji Zemlje bilo je došlo vrijeme kada je nastupio proces separacije. Dio se odvojio, kao da je cijev. Tek kada je dosegnuta ova točka u vremenu postalo je na bilo koji način moguće da se razviju bića koja mogu postati odvojeni entiteti. Ostala bića su članovi *jednog* Duha-Zemlje. Sada po prvi puta počinje posebni stupanj separacije. Po prvi puta se javlja mogućnost da bi jednog dana nešto moglo sebi reći 'JA'. Ova činjenica — da postoje dvije epohe na Zemlji, prvo, epoha u kojoj nije bilo životinja koje su imali nervni sustav ograđen unutar koštane tube; drugo, epoha u kojoj su se takve životinje pojavile — ta činjenica je upečatljivo izražena u svim religijama. Zmija je prva ogradila unutar tube nesebično nediferencirano zurenje Duha Zemlje, tako formirajući osnovu za okvir ega. Ova činjenica je bila utisnuta od ezoterijskih učitelja njihovim učenicima na takav način da su

oni mogli sebi reći: 'Pogledaj zmiju i vidjeti ćeš znak tvoga ega'. To je trebalo biti praćeno živim doživljajem da nezavisan ego i zmija pripadaju zajedno. Tako je razvijana svjesnost o značenju stvari oko nas, tako su dakle učenici obdarili svako biće u oblasti Prirode s odgovarajućim sadržajem osjećaja. Mojsije je također bio oboružan ovakvim iskustvom kada je izašao iz egipatske škole misterija, i tako je uzdigao zmiju kao simbol. U tim školama se nije učilo na tako apstraktan način kao danas; učilo se dokučiti svijet iz vlastite unutarnje percepcije.

Imamo opis ljudskog bića temeljen na vanjskom istraživanju različitih dijelova njegova organizma, ali možemo također naći čovjeka opisanog u starim mističnim i okultnim radovima. Ovi opisi su, međutim, proizašli na sasvim drugačiji način nego što je anatomsko ispitivanje. Oni su zaista daleko točniji i mnogo korektniji nego što je danas opisano od anatomije, jer ona samo opisuje leš. Stari opisi su dobiveni na takav način da su učenici, preko meditacije, preko unutarnjeg prosvjetljenja, postali vidljivi sami sebi. Pomoću takozvane Kundalini Vatre čovjek je sposoban promatrati sebe iznutra prema vani. Postoje različiti stupnjevi ove opservacije. Točna, ispravna opservacija javlja se prvo u simbolima. Ako se čovjek koncentrira na primjer na svoj kičmeni snop, činjenica je da uvijek vidi zmiju. On može također sanjati o zmiji, jer je to stvorenje koje je bilo smješteno vani u svijet kada se formirao kičmeni snop, i ostalo je na tom stupnju. Zmija je kičmeni snop izvana projektiran u svijet. Ovaj slikoviti način viđenja stvari je astralna vizija (Imaginacija). Ali samo se kroz mentalnu viziju (Inspiraciju) otkriva puno značenje.

Ova staza znanja vodi čovjeka do prepoznavanja veze između mikrokozmosa i makrokozmosa, tako da je sposoban sebe podijeliti unutar carstava Prirode, tako da može reći kojem dijelu svijeta svaki njegov pojedini organ pripada. Stari germanski mit na ovaj način raspodjeljuje diva Imir. Nebeski svod je napravljen od njegove lubanje; planine od njegovih kostiju i tako dalje. To je mitološka prezentacija ove unutarnje vizije. Svaki dio svijeta otkriva ezoteriku svoju vezu s nečim u njemu. Unutarnje veze tada postaju očite. Sve religije ukazuju na ovu vrstu intenzivnog razvoja. Evandjelje to naznačuje također. Ezoterik kaže sebi: Sve u okolnom svijetu — stijene, biljke i životinje su putokazi duž staze moje vlastite evolucije. Bez tih carstava ja ne bi mogao postojati. Ova svijest nas ispunjava ne samo s osjećajem da smo se uzdigli iznad ovih carstava, već također i znanjem da naša egzistencija zavisi o njima.

Postoji sedam stupnjeva ljudske svijesti: svijest transa, duboki san, svijest spavanja, budna svijest, psihička, super- psihička i duhovna svijest. U stvari postoji svih dvanaest stupnjeva svijesti; pet ostalih su kreativni stupnjevi. To su oni od Kreatora, od kreativnih Bogova. Ovih dvanaest stupnjeva su povezani s dvanaest znakova zodijaka. Ljudsko biće mora proći kroz iskustva ovih dvanaest stupnjeva. Ono se penjalo kroz trans, duboki san i svijest sanjanja do današnje jasne dnevne svijesti. U narednim stupnjevima planetarne evolucije dosezati će stalno više stupnjeve. Sve one kroz koje je već prošao također će zadržati u sebi. Fizičko tijelo ima tupu svijest transa kako je to čovjek stekao na starom Saturnu. Ljudsko etersko tijelo ima svijest spavanja bez sna, kako je to razvio na starom Suncu. Astralno tijelo sanja na isti način kao što netko sanja za vrijeme spavanja. Snena svijest proizlazi od perioda starog Mjeseca. Na našoj sadašnjoj Zemlji, čovjek postiže budnu svijest. Ego ima jasnu dnevnu svijest.

Viši razvoj sastoji se u ovom, da netko izgoni ono što je u njegovom vlastitom biću na isti način kao što čovjek izgoni zmiju, pri tom zadržavajući zmiju na višem nivou u svom kičmenom snopu. S još daljim razvojem ljudska bića neće samo izgoniti stijene, biljke i životinje u svijet, već također i stupnjeve svijesti. U soju pčela, na primjer, postoje tri vrste

bića koje imaju zajedničku dušu. Kako se čini sasvim razdvojena bića izvršavaju zajednički rad. U budućnosti će to isto biti slučaj i s čovjekom; on će odvojiti svoje organe. On će morati svjesno izvana kontrolirati svaku pojedinu molekulu svog mozga. Tada će morati postati više biće. To će također biti tako s njegovim stupnjevima svijesti. Može se zamisliti uzvišeno biće koje je iznijelo iz sebe svih dvanaest stupnjeva svijesti. On je sam tada prisutan kao trinaesti i reći će: Ne bi mogao biti ono što jesam, da nisam izdvojio iz sebe ovih dvanaest stupnjeva svijesti. Dvanaest apostola predstavljaju stupnjeve svijesti kroz koje je prošao Krist. To se može prepoznati u trinaestom poglavlju sv. Ivana u opisu Pranja nogu, što naznačuje da je Krist dužan apostolima za svoje postignuće viših stupnjeva svijesti: 'Zaista, zaista, kažem vama, sluga nije veći od svog gospodara'. Više razvijeno biće je ostavilo ostale iza na putu i ono samo sada postaje njihov sluga. Mnogo ljudi ne razumije značenje ovih riječi; ipak, kada to čuju izgovoreno, kroz osjećaje su pripremljeni za razumijevanje. U prvim stoljećima nakon Krista, na primjer, kroz ova pripovijedanja, bio je pripremljen naš život osjećaja. Inače, naše tijelo ne bi bilo dovoljno pripremljeno da primi istinu. Duša je pripremljena kroz slikovitu formu. To je zašto su u ranija vremena veliki posvećenici, svojim promatranjem u daleku budućnost, kazivali ljudima preko priča. Čak i danas ovakvi učitelji imaju koncept o tome do čega će doći u budućnosti preko učenja Teozofije. Sada čovjek ima u sebi i dobro i zlo. U budućnosti će to biti izvana vidljivo kao carstvo dobra i kao carstvo zla. I kako će u nekom budućem vremenu oni koji su dobri morati imati posla s onima koji su zli — to je ono što je danas usađeno u dušu kroz koncept Teozofije. Na početku su ljudima dane slike, sada primaju koncepte i, u budućnosti, oni će morati djelovati u skladu s ovim u njihovom praktičnom životu.

PREDAVANJE II

Berlin, 27 rujna 1905

Danas ćemo se baviti s tri važne ideje povezane s dijelovima ljudske prirode. Za njih se moglo reći da tvore vodeće niti kroz cijeli svijet. One su slijedeće: Aktivnost Pokreta; Mudrost, koja se također naziva Riječ, i treće Volja. Kada govorimo o aktivnosti obično mislimo na nešto vrlo općenito. Ezoterik međutim vidi u aktivnosti temelj cijelog univerzuma koji nas okružuje. Originalna forma univerzuma za ezoterika je proizvod aktivnosti. Ono što je naizgled završeno samo je stupanj kontinuirane aktivnosti, točka u kontinuitetu. Cijeli svijet je u neprekidnoj aktivnosti. U stvarnosti ta aktivnost je karma.

Kada govorimo o čovjeku, govorimo o njegovom astralnom tijelu kao o karmi, kao o aktivnosti. U stvari astralno tijelo je dio ljudskog bića koji mu je najbliži. Ono što čovjek proživljava, tako da razlikuje između dobrog i nesreće, sreće i tuge, emanira od njegovog astralnog tijela. Ljubav, strast, radost, bol, ideali, dužnost, povezano je s astralnim tijelom. Kada netko govori o radosti ili tuzi, čežnjama, željama, itd., govori o astralnom tijelu. Čovjek stalno doživljava astralno tijelo, ali vidovnjak opaža njegov oblik. To astralno tijelo je u stalnoj transformaciji. Na početku je nediferencirano, tako dugo dok čovjek nije radio na njemu. U naše vrijeme međutim čovjek konstantno radi na njemu. Kada razlikuje ono što je dopušteno i ono što je zabranjeno, na tome radi iz svog ega. Od sredine lemurijskog doba do sredine šeste korijenske rase čovjek radi na svom astralnom tijelu.

Zašto čovjek radi na njemu? On radi na svom astralnom tijelu jer, u sferi aktivnosti, svaka pojedina aktivnost priziva suprotan efekt. Ako trljamo našu ruku o površinu stola on postaje topao. Toplina je suprotni efekt naše aktivnosti. Tako svaka aktivnost priziva drugu. Kroz činjenicu da određene životinje migrirajući u tamne špilje Kentucky-a više nisu trebale čulo vida već samo osjetilne organe dodira, da bi našle svoj put. Rezultat je da se krv povukla iz njihovih očiju i postale su slijepe. To je bio rezultat njihove aktivnosti, njihove migracije u špilje Kentucky-a.

Ljudsko astralno tijelo je u stalnoj aktivnosti. Njegov život se sastoji u tome. U užem smislu ta aktivnost se naziva ljudska karma. Ono što danas radim ima svoj izraz u astralnom tijelu. Ako nekome zadam udarac, to je aktivnost i priziva protu udarac. To je pravda uspostavljanja ravnoteže — karma. Svaka akcija priziva svoju protu akciju. S ovim treba razmatrati koncept uzroka i posljedice. U karmi je uvijek nešto što treba dovesti u ravnotežu; uvijek se zahtijeva još nešto.

Druga vodeća nit u ljudskoj prirodi i u univerzumu je mudrost. Baš kao što karma ima nešto što treba uravnotežiti, mudrost ima nešto od odmora, od ravnoteže. Prema tome se naziva ritam. Sva mudrost, suglasno s njenim oblikom, je ritam. U astralnom tijelu možda ima simpatije, tada ima mnogo zelenog u auri. Ova zelena je jednom prizvana kao komplementarna boja.

Originalno, umjesto zelene, tamo je bila crvena, sebični instinkt. To je promijenjeno u zelenu kroz aktivnost, karmu. U mudrosti, u ritmu, sve je završeno, balansirano. U čovjeku sve ritmično, ispunjeno mudrošću, u eterskom je tijelu. Etersko tijelo je u čovjeku prema tome ono što predstavlja mudrost. U eterskom tijelu odmara, njiše se ritam.

Fizičko tijelo u stvari predstavlja volju. Volja je, kao suprotnost apsolutnom odmoru, kreativni element, onaj koji je produktivan. Dakle imamo slijedeći uspon: prvo karma, aktivnost, ono što treba uravnotežiti; drugo mudrost, što treba umiriti; treće volja, takvo

obilje života koje se može žrtvovati. Tako su aktivnost, mudrost, volja, tri nivoa u kojima sve teče.

Proučimo sa ovog stajališta ljudsko biće koje stoji pred nama. Na prvom mjestu čovjek ima svoje fizičko tijelo. Onakvo kakvo je u sadašnje vrijeme, on uopće nema utjecaja na svoje fizičko tijelo. Ono što čovjek fizički jest i čini dovedeno je izvana od kreativnih snaga. On ne može sam regulirati kretanje molekula svog mozga; niti sam može kontrolirati cirkulaciju krvi. Drugim riječima, fizičko tijelo je napravljeno nezavisno od čovjeka i također je podržano za njega od drugih sila. Ono mu je takoreći samo posuđeno. Čovjek je utjelovljen u fizičkom tijelu napravljenom za njega od drugih sila. Eteričko tijelo također je u određenom smislu napravljeno za njega od drugih sila. U drugu ruku, astralno tijelo je formirano djelomično od drugih sila, djelomično od samog čovjeka. Dio astralnog tijela koje je formirano od samog čovjeka postaje njegova karma. Ono na čemu je on sam radio mora imati karmički efekt. To je ono besmrtno, neprolazno u njemu. Fizičko tijelo dolazi kroz karmu drugih bića; ali onaj dio čovjekovog astralnog tijela u kojem je on radio još od lemurijskog doba, to je njegova karma. Tek kada je čovjek kroz svoj rad transformirao cijelo astralno tijelo, dosegno je stupanj slobode. Tada je cijelo njegovo astralno tijelo transmutirano iznutra. On je tada potpuno rezultat svoje vlastite aktivnosti, svoje karme.

Ako odaberemo neki određeni stupanj razvoja uvijek nalazimo dio čovjekova astralnog tijela koji je njegovo vlastito djelo. To, međutim, što je rezultat njegova vlastitog rada živi također u eterskom tijelu i u fizičkom tijelu. U fizičkom tijelu živi ono što je čovjek napravio od sebe, kroz fizičko tijelo to živi u fizičkom svijetu. On ne bi mogao formirati koncepte o fizičkom svijetu ako u njemu ne bi radio preko svojih organa. Ono što čovjek doživljava u astralnom tijelu ugrađuje u sebe. U onome što promatra u fizičkom svijetu aktivna su njegova tri ovoja. Kada na primjer vidi ružu, sva tri ovoja su angažirana. Za početak opaža crveno. U tome je angažirano fizičko tijelo. U cameri obscuri ruža čini isti utisak. Drugo, ruža je shvaćena u eterskom tijelu kao živa ideja. Treće, ruža osobi daje zadovoljstvo i u tome je angažirano astralno tijelo. To su tri stupnja ljudskog promatranja. Ovdje najdublji dio čovjeka radi kroz tri tijela u vanjskom svijetu. Ono što čovjek uzima iz vanjskog svijeta, uzima kroz ova tri tijela.

Želje leže ispod svih onih stvari koje uključuju ljudsku aktivnost ili karmu. Čovjek ne bi imao razloga biti aktivan kada ne bi imao želja. On međutim ima želju da se uključi u svijet koji ga okružuje. To je zašto njegovo astralno tijelo zovemo i tijelo želja.

Postoji unutarnja veza između čovjekove aktivnosti i njegovih organa. On treba svoje organe i za najniže i za najviše impulse. Također ih treba u umjetnosti. Kada je netko jednom i za uvijek apsorbirao sve iz svijeta, on više nema koristi od svojih organa. Između rođenja i smrti čovjek se prilagođava opažati svijet preko svojih organa. Nakon smrti ono na što se prilagodio treba polako ostaviti sa strane. Ako se još želi koristiti organima za opažanje svijeta, tada se nalazi u stanju koje se naziva kamaloka. To je stanje u kojem još postoji želja za opažanjem kroz organe, koji međutim više nisu tu. Ako bi nakon smrti osoba mogla reći da više ne želi koristiti svoje organe, za njega kamaloka više ne bi postojala. U devahanu, sve što je čovjek oko sebe prije opažao sa svojim organima, tamo se opaža iznutra — bez organa.

Karma, čovjekova aktivnost kroz astralno tijelo, nešto je što nije doseglo stanje balansa. Kada međutim aktivnost postepeno dođe u stajanje balansa, došlo je do ravnoteže. Ako se zanjiše klatno ono postepeno dođe u stanje balansa. Svaka aktivnost koja nije dosegla stanje balansa konačno se umiri. Nepravilnosti ako ih je malo mogu se promatrati,

ali kada su ekstremno brojne one uravnotežuju jedna drugu. Pomoću instrumenta, na primjer, mogu se u gradu promatrati nepravilnosti uzrokovane električnim tramvajima. U malom gradu, gdje je tramvaja manje instrument stalno pokazuje jake oscilacije, ali u velikom gradu, gdje je kretanje jače i učestalije, instrument je mnogo tiši, jer se mnoge nepravilnosti izjednačavaju. Tako je također i u devahanu sa svakom pojedinom nepravilnošću.

U devahanu čovjek gleda u sebe. Promatra ono što je preuzeo. To mora promatrati koliko god je potrebno da to dođe u ritmičko stanje.

Udarac priziva protuudarac; ali tek kroz mnoga posredna događanja protuudarac uzvraća. Efekt međutim ostaje tijekom interventnog perioda. Među povezanost između udarca i protuudarca ponavljana je u devahanu i transformirana u mudrost. Ono što je ponavljano i transformirano u mudrost metamorfozirano je u čovjeku u ritam koji je u kontradikciji s aktivnošću. Ono što je promijenjeno u ritam prelazi u etersko tijelo. Nakon devahana postaje se mudriji i bolji pošto su u devahanu sva iskustva ponovljena. Taj dio astralnog tijela, koji je kao vibracija zapao u etersko tijelo, besmrtno je. Kada čovjek umre taj dio astralnog tijela je sačuvan i transformiran je, također i vrlo mali dio eterskog tijela kroz koji je djelovalo; ostatak eterskog tijela je rastvoren u kozmički eter. Utoliko što je kroz ovaj vrlo mali dio djelovalo, u tom stupnju je etersko tijelo besmrtno. Stoga kada se vraća opet nalazi ovaj mali dio eterskog tijela. Ono što treba biti dodano da se to završi određuje trajanje njegovog boravka u devahanu.

Kada je ljudsko biće toliko napredovalo da je transformiralo cijelo svoje etersko tijelo, devahan nije više neophodan. Takav je slučaj kod okultnog učenika koji je usavršio svoj razvoj i koji je transformirao svoje etersko tijelo tako da nakon smrti ostaje netaknuto i ne treba proći kroz devahan. To se zove odricanje devahana. Dopustivo je omogućiti nekome da radi na svom eterskom tijelu kada je siguran da više ne donosi ništa od zla u ostatak svijeta; inače bi u njemu radili njegovi štetni instinkti. Pod hipnozom se može desiti da u onom hipnotiziranom rade štetni instinkti hipnotizera. U slučaju običnih ljudi fizičko tijelo sprječava da etersko tijelo bude povučeno i izduženo amo tamo. Kada je međutim fizičko tijelo u stanju letargije moguće je raditi na eterskom tijelu. Ako jedna osoba hipnotizira drugu i u njoj radi sa štetnim instinktima, oni također ostaju s njim nakon smrti. Mnogi postupci crnih magičara sastoje se u stvaranju sluga pomoću ovoga. Pravilo je bijelih magičara da nikom ne dopuste da radi na njihovom eterskom tijelu osim ukoliko su nečiji instinkti prošli kroz katarzu. U eterskom tijelu prevladava mir i mudrost. Kada u njega uđe nešto loše, ovaj element zla dolazi na mir i prema tome trpi.

Prije nego što je ljudsko biće kao učenik vođeno do točke na kojoj vlastitim izborom može raditi na svom eterskom tijelu, mora barem, do izvjesne mjere moći procijeniti karmu da bi došao do samospoznaje. Meditaciju dakle ne bi trebalo poduzimati bez stalne samospoznaje, samopromatranja. Pomoću ovoga, u pravom trenutku čovjek će ugledati Čuvara praga: karmu koju još mora vratiti. Kada netko pod normalnim uvjetima dosegne ovaj stupanj to samo označava prepoznavanje još postojeće karme. Ako počnem raditi na mom eterskom tijelu, moram sebi postaviti cilj uravnotežiti moju još preostalu karmu. Može se dogoditi da se Čuvar praga pojavi na nenormalan način. To se događa kada osobu tako jako privlači jedan određeni život između rođenja i smrti, da zbog neznatnog stupnja unutarnje aktivnosti ona ne može dovoljno dugo ostati u devahanu. Ako se netko prilagodio da previše gleda vani, nema što vidjeti unutra. On se ubrzo vraća u fizički život. Njegove želje ostaju prisutne, kratki devahan je brzo završen, i kada se vrati, zbirni oblik njegovih ranijih želja još postoji u kamaloki; s ovim se također suočava. On se inkarnira.

Staro je onda pomiješano s novim astralnim tijelom. To je njegova prethodna karma, Čuvar praga. On tada ima raniju karmu stalno ispred sebe. To je posebna forma dvojnika.

Mnoge pape notornog doba papinstva, kao na primjer Aleksandar VI, imale su ovakvog dvojnika u njihovoj slijedećoj inkarnaciji. Postoje ljudi, u sadašnje vrijeme to nije rijetko, čija je prethodna niža priroda stalno pokraj njih. To je posebna vrsta ludila. To će postajati sve jače i više prijeteće, jer materijalistički život postaje sve rašireniji. Mnogi ljudi koji su se sada potpuno prepustili materijalističkom životu imati će u svojoj sljedećoj inkarnaciji pored sebe nenormalnu formu Čuvara praga. Ako se sada utjecaj duhovnosti ne bi jako osjećao, došlo bi do vrste epidemijskog viđenja Čuvara praga kao rezultat materijalističke civilizacije. Prethodnica toga su neurotične tendencije našeg stoljeća. To je vrsta gubljenja sebe na periferiji. Svi današnji neurotici biti će uznemiravani od Čuvara praga u njihovoj slijedećoj inkarnaciji. Biti će progonjeni teškoćama prerane inkarnacije, vrste kozmičkog prijevremenog rođenja. Ono za čime u Teozofiji trebamo težiti je dovoljno dugo vrijeme u devahanu, kako bi izbjegli prerane inkarnacije.

Iz ovog aspekta moramo razmotriti uzlazak Krista u svjetsku povijest. Prethodno, tko god je želio postići život u Kristu morao je ući u školu Misterija. Tamo je u fizičkom tijelu inducirano stanje letargije i samo se preko pročišćenog svećenstva tamo moglo dodati astralnom tijelu ono što mu je još trebalo za njegovo pročišćenje. To je činilo inicijaciju.

Ali preko dolaska Krista u svijet, dolazi do toga da je čovjek koji se osjećao privučen Kristu mogao od njega primiti nešto što je moglo zamijeniti ovaj stari oblik inicijacije. Uvijek je moguće da netko kroz uniju s Kristom sačuva svoje astralno tijelo u tako pročišćenom stanju da može raditi u svom eterskom tijelu bez da radi svijetu štetu. Kada ovo imamo na umu izraz 'namjesničko ispaštanje preko smrti' poprima sasvim drugo značenje. To je ono što se mislilo sa iskupiteljskom smrti Krista. Prije toga, trebala se propatiti smrt u Misterijima od svakog tko je želio postići pročišćenje. Sada je Jedan patio za sve, tako da je preko svjetske povijesne inicijacije kreirana zamjena za stari oblik inicijacije. Kroz kršćanstvo je došlo mnogo toga što je javne prirode, a što prethodno nije bilo javno. Aktivna snaga ove zamjene je izražena kroz činjenicu da je kroz unutarnju viziju, kroz pravi misticizam, moguće ujedinjenje s Kristom. To je također bilo utjelovljeno u jeziku. Prvi kršćanski posvećenik u Europi, Ulfilas, sam je utjelovljen u njemačkom jeziku, u tome je čovjek unutra našao 'Ich'. Drugi jezici su to izrazili kroz poseban oblik glagola, u Latinskom na primjer riječ 'amo', ali je njemački jezik tome dodao Ich. 'Ich' je J. Ch. = Jesus Christ. To je s namjerom uvedeno u njemački jezik. Posvećenici su oni koji su kreirali jezik. Baš kao što u sanskrtu AUM izražava Trojstvo, tako imamo znak ICH da bi izrazili najdublje biće čovjeka. Pomoću toga je kreirana središnja točka pomoću koje se uzburkane emocije svijeta mogu transformirati u ritam. Ritam mora biti u njih usađen preko Ja. Ta središnja točka je doslovno Krist.

Sve zapadne nacije su razvile aktivnost, strastvene želje. Sa Istoka mora doći impuls da bi im donio mirnije stanje. Već postoji prethodnica ovog u Tolstojevoj knjizi, 'Ne činiti ništa'. U aktivnosti Zapada u mnogim sferama nalazimo kaos. To se stalno povećava. Duhovnost Istoka treba donijeti središnju točku u kaos Zapada. Ono što kroz dugi period vremena ima funkciju kao karma, prelazi u mudrost. Mudrost je kćerka karme. Sva karma nalazi svoju kompenzaciju u mudrosti. Posvećenik koji je dosegao određen stupanj razvoja naziva se Sunčev junak, jer je njegovo unutarnje biće postalo ritmično. Njegov život je slika Sunca koje svojim ritmičkim tijekom putuje nebesima.

Riječ 'Aum' je dah. Dah je u odnosu na riječ kao Duh sveti u odnosu na Krista, kao Atma u odnosu na Ja.

PREDAVANJE III

Berlin, 28 rujna 1905

(Tekst je nepotpun i djelomično nejasan)

U evoluciji postoje tri elementa koja treba razlikovati: oblik, život i svijest. Danas ćemo govoriti o različitim vrstama svijesti.

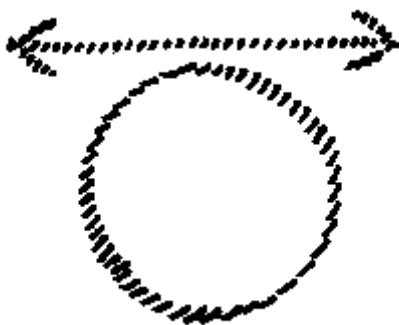
Na biljke i niže životinje možemo gledati kao na sredstva pomoću kojih viša bića produžuju njihova osjetila u svijet da bi kroz njih promatrali ovaj svijet. Započnimo od osjetilnih organa biljaka. Kada o njima govorimo mora nam biti jasno da nemamo posla samo s osjetilnim organima pojedinih biljaka, već i sa bićima viših svjetova. Biljke su, takoreći, samo pipci koje su produžila viša bića; oni kroz biljke sakupljaju informacije.

Sve biljke imaju ćelije, posebno na korijenu ali također i na drugim mjestima, u kojima se mogu naći granule škroba. Čak i u biljkama koje inače ne sadrže škrob, ove granule škroba se javljaju na korijenu. Članovi porodice ljiljana, na primjer, koji inače ne sadrže škrob, posjeduju ove škrobne granule privijene na korijenje. Ove škrobne granule su labave i pokretne, i važno je da li su smještene na jednom ili drugom mjestu.

Kadgod se biljka okrene barem malo, jedna škrobna granula pada prema drugoj strani. To biljka ne može podnijeti. Ponovno se okreće na takav način da se granule vraćaju natrag na njihovu pravu poziciju. I ove škrobne granule u stvari leže u simetričnom odnosu prema smjeru gravitacije zemlje. Biljke rasu prema gore jer osjećaju smjer gravitacije. Promatrajući škrobne granule na korijenju, prepoznamo vrstu osjetilnog organa. To je za biljku osjetilo gravitacije. To osjetilo ne pripada samo biljci, već i duši cijele zemlje, koja biljci nalaže rast u skladu s ovim osjetilom.

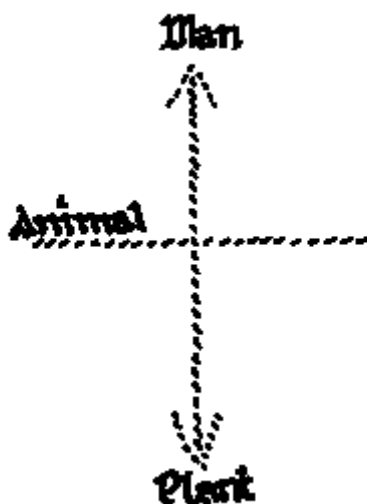
To je od primarne važnosti. Biljke uzimaju smjer u skladu s gravitacijom. Ako sada uzmemo kotač, na primjer vodenice, u koji se mogu umetnuti biljke, i okrenemo kotač zajedno s biljkama, još jedna sila se dodaje sili gravitacije: okretna sila. Sada je to u svakom dijelu biljke, i njen korijen i stabljika rastu u smjeru tangente kotača, u smjeru tangentalne sile, ne sile gravitacije. U skladu s tim, škrobne granule podešavaju svoju poziciju.

Razmotrimo ljudsko uho. Najprije imamo vanjski slušni prolaz, zatim bubnjić, i u unutrašnjem uhu male slušne kosti: čekić, nakovanj i stremen – sasvim sićušne kosti. Slušanje zavisi o ovim malim kostima koje druge organe dovode u vibraciju. Dalje unutra nalazimo tri polukružna membranska kanala raspoređena prema tri dimenzije. Oni su ispunjeni fluidom. Onda nalazimo, dalje unutar uha, labirint, strukturu u obliku pužne školjke, ispunjen s vrlo finim malim dlačicama. Svaka od njih je podešena, kao strune klavira, na određenu visinu tona. Labirint je povezan sa slušnim živcem koji ide u mozak.

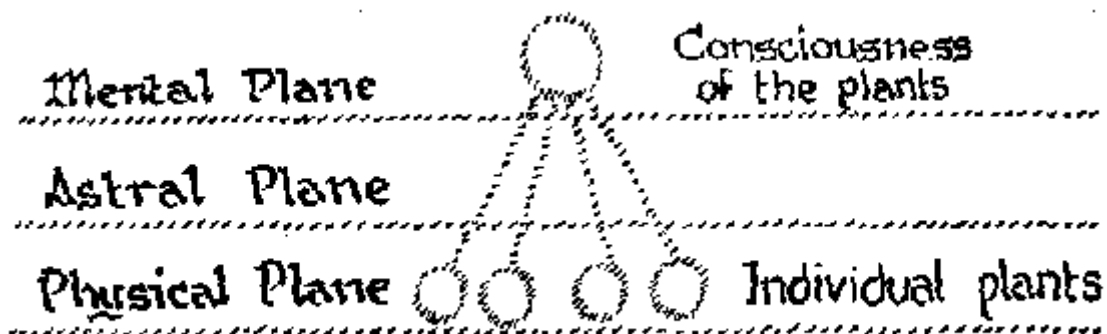
Tri polukružna kanala su posebno zanimljiva. Stoje u odnosu jedan prema drugom u tri dimenzije prostora. Ispunjeni su malim otolitima, sličnima škrobnim granulama biljke. Kada su oni poremećeni osoba ne može stajati uspravno ili hodati u ispravnom položaju. U slučaju nesvjestice navala krvi u glavu može uzrokovati poremećaj u tri kanala. Osjetilo smjera u čovjeku zavisi od ova tri polukružna kanala. To je isto osjetilo koje je u biljkama, kao osjetilo ravnoteže, lokalizirano u korijenju. Ono što se javlja u korijenju, u ljudskom je biću, razvijeno gore u glavi.

Pregledavajući cijelu evoluciju: biljke, životinje, čovjeka, među njima se otkrivaju nedvosmisleni odnosi. Biljka je suprotna čovjeku. Smjer životinja leži između njih na pola puta. Biljka je zarila svoje korijenje u zemlju i usmjerila svoje seksualne organe gore prema suncu. Ako gurnemo biljku na pola puta imamo životinju. Ako je sasvim gurnemo imamo čovjeka. To je originalno značenje križa; biljno carstvo, životinjsko carstvo, carstvo čovjeka. Biljka zabija svoje korijenje u zemlju. Životinja je napola okrenuta biljka. Čovjek je potpuno okrenuta biljka. Zato je Platon rekao: 'Duša svijeta je razapeta na križu Tijela svijeta.'

Kod biljke organ smjera leži u korijenju. Kod čovjeka je u glavi. Što je kod čovjeka glava, to je korijen u slučaju biljke. Razlog, zašto je u čovjeku osjetilo smjera povezano s osjetilom sluha, je taj da je sluh osjetilo koje čovjeka uzdiže u više kraljevstvo. Zadnja sposobnost koju će čovjek steći je sposobnost govora. Opet, govor je povezan s uspravnim držanjem, koje bez osjetila smjera ili ravnoteže ne bi bilo moguće. Zvuk koji čovjek proizvodi govorom aktivna je nadopuna pasivnom osjetilu sluha. Ono što je kod biljke samo osjetilo orijentacije u čovjeku je postalo osjetilo sluha, koje unutar sebe nosi staro osjetilo orijentacije u tri polukružna kanala, koji su raspoređeni prema tri dimenzije prostora.

Svako biće posjeduje svijest. To vrijedi i za biljke, ali njihova svijest leži na devahanskom planu, na mentalnom planu. Dijagram svijest biljke trebao bi izgledati na slijedeći način:

Biljke također mogu govoriti i odgovarati nam, jedino ih moramo naučiti promatrati na mentalnom planu. Tamo će nam kazati vlastita imena.

Čovjekova svijest doseže dolje do fizičkog plana. Ovdje njegova svijest zavisi od istog organa s kojim je biljka prisna sa zemljom. Najprije upoznamo čovjeka u pravom smislu kada vidimo kako proizvodi govor i u govoru riječ 'Ich' (JA). Ovo 'JA' ima svoje korijene na mentalnom planu. Bez sposobnosti izgovaranja male riječi 'JA' možemo na ljudsku formu gledati kao i na onu od životinje.

Biljka ima svoje korijene na mentalnom planu i čovjek je pomoću svog organa sluha stanovnik mentalnog plana. Zato povezujemo 'Es denkt' ('on misli') s govorom. Uho je viši razvoj osjetila smjera. Pošto je čovjek u odnosu na biljku obrnuo svoj položaj i opet se okrenuo duhu, on u svom organu sluha ima nasljeđe osjetila smjera. On sebi daje svoj smjer. To su prema tome dvije suprotne vrste svijesti: svijest biljke na mentalnom planu i ovdje svijest čovjeka, koji svoje biće nosi dolje iz mentalnog svijeta u fizički svijet. Ova zemaljska svijest čovjeka nazvana je Kama-Manas.

Svaki osjetilni organ ima vlastitu svijest. Ove različite vrste svijesti, svijest vidljivog, čujnog, osjetilo mirisa i tako dalje, u duši su dovedene zajedno. Svijest postaje 'manas-ična' jedino kada su njene odvojene forme sakupljene zajedno u središtu duše. Bez ove integracije čovjek bi se razdvojio u svijestima njegovih organa. One su izvorno oblikovane kroz solarni pleksus, kroz simpatički nervni sustav. Kada je sam čovjek bio vrsta biljke, on također nije još bio svjestan na fizičkom planu. U to vrijeme je viša svijest najprije razvila organe.

U stanju dubokog transa centralna svijest je utišana. Tada su odvojeni organi svijesti i osoba počinje vidjeti trbušnom šupljinom i solarnim pleksusom. Ovakvu svijest je posjedovala vidovnjakinja Prevosta. Ona je točno opisala svjetlosne oblike koji se međutim jedino mogu vidjeti sviješću organa. Najniža svijest je ona od minerala. Nešto više centralizirana svijest, ona koja je više kao svijest današnjeg čovjeka, astralna je svijest. Razvoj svijesti u cijelom astralnom tijelu nalazi svoj izraz u kičmenoj moždini. Tada osoba percipira svijet u slikama. Samo oni ljudi čiji fizički mozak ne funkcionira imaju ovakvu svijest. Idioti, na primjer, vide svijet u slikama; njihov duševni život je analogan životu snova. Oni mogu samo reći da nemaju pojma što se zbiva oko njih. I druga bića u svijetu imaju sličnu svijest.

Kada netko razvija astralnu svijest, tako da snove doživljava svjesno, može poduzeti slijedeće: Pretpostavimo da smo u položaju da razvijemo ovu svijest i zamislimo da stojimo ispred cvijeta zvanog Venerina muholovka. Ako u to dovoljno dugo zurimo i pustimo da radi na nama potpuno ekskluzivno dolazi trenutak kada imamo osjećaj da centar svijesti pada iz glave dolje i mili u biljku. Tada smo svjesni u biljci i vidimo svijet kroz nju. Moramo prenijeti našu svijest, u biljku. Tada postajemo svjesni kako stvari izgledaju u astralnoj percepciji tog bića. Tada doživljavamo tu dušu. Osjetljiva biljna svijest je sasvim slična onoj od idiota; nije čisto mentalna svijest. Ovakva biljka je dovela svijest dolje na astralnu razinu. Takle postoje dvije vrste biljaka; one koje jedino imaju svoju svijest na mentalnoj razini, i one koje je imaju također i na astralnoj razini.

Određene vrste životinja također imaju svijest na astralnoj razini, što je slično razini svijesti idiota. Helena Petrovna Blavatsky je posebno spominjala izvjesne indijske noćne insekte, noćne leptirice. Pauci također imaju astralnu svijest; delikatne paukove mreže su u stvari isprezene iz astralne razine. Pauci su samo instrumenti astralne aktivnosti. Mravi također, kao i pauci imaju svijest na astralnoj razini. Tamo mravlji humci imaju svoju dušu. To je zašto je ponašanje mrava tako precizno regulirano.

Minerali također imaju svijest. Ona leži na višoj mentalnoj razini, u višim oblastima nego ona od biljaka. Blavatsky to zove Kama-prana svijest. Čovjek također može naknadno postići ovu svijest zadržavajući prisutno stanje svijesti nenarušeno. On tada više ne treba ulaziti u fizičko tijelo, više ne treba biti utjelovljen. Stijene su dolje na fizičkom planu a njihova svijest je u višim oblastima mentalnog plana. Kristali su naručeni odozgo. Kada je čovjek sposoban dići svoju svijest na taj nivo on tada za sebe oblikuje fizičko tijelo od minerala svijeta.

Tri dijela mozga (mišljenje, osjećanje, volja) kasnije moraju postati potpuno odvojeni. Tada čovjekova svijest mora biti gospodar njegova mozga, kao što u mravljem humku vlada viša svijest. Ali kao što i u mravljem humku, možemo razlikovati radnike, mužjake i ženke jedne od drugih, tako se, kasnije, mora dogoditi potpuna separacija na tri dijela u mozgu. Tada čovjek postaje planetarni duh, stvoritelj koji dovodi stvari u postojanje. Kao što Duh zemlje gradi zemljinu koru, tako će na tom stupnju čovjek također graditi planet. Za to mora imati Kama-prana svijest. Danas ima samo Kama-manas svijest. To se sastoji od svijesti organa koji su bili prožeti, impregnirani razumijevanjem (Manas). Svijest postaje, kako kaže Blavatsky, racionalizirana. Proces racionalizacije se pojavio tijekom uzdizanja od životinje do čovjeka. Organska-svijest sama može prepoznati cilj, ali ne zna sredstva preko kojih može biti ostvaren. Racionalizirana svijest može usmjeriti sredstva. Blavatsky sasvim u redu kaže: 'Pas, na primjer, koji je zatvoren u prostoriji ima instinkt da izađe, ali to ne može jer instinkt još nije dovoljno prožet razumijevanjem da bi mu omogućio da poduzme neophodne korake; dok čovjek odmah shvati situaciju i oslobodi se.' Prema tome s Blavatsky razlikujemo:

1. Organsku svijest koju posjeduju organi.
2. Astralnu svijest koju posjeduju životinje, određene biljke i idioti.
3. Kama-prana svijest stijena, također će je kasnije postići čovjek.
4. Kama-manas svijest, zavisna od razumijevanja.

Na ovaj način treba razlikovati članove križa egzistencije svijeta.

Pravo značenje križa je beskonačno duboko. Stare sage također su slike, izvučene iz ovakvih dubina. Velike usluge su napravljene ljudskoj duši sagama, dok je u ranija

vremena čovjek mogao razumjeti njihove istine u njegovom životu osjećaja. Primjer za to je stara saga o sfinji. Sfinga je predložila zagonetku: Ujutro ide na četiri, u podne na dvije a navečer na tri. Što je to? To je čovjek. Za početak, u zemljinom jutru, čovjek je u svom životinjskom stanju išao na četiri. Prednji udovi su tada bili organi pokreta. Onda se uzdigao u uspravan položaj. Sustav udova se razdvojio u dvije kategorije i organi su se podijelili u fizičko-osjetilne i u duhovne organe. On je tada išao na dvije. U dalekoj budućnosti niži organi će otpasti a također i desna ruka. Ostati će samo lijeva ruka i dva lotosova cvijeta s laticama. Tada on ide na tri. To je zašto ljudska bića Vulkana šepaju. Njihove noge su u nazadovanju; prestaju biti važne. Na kraju evolucije, u metamorfozi Zemlje u Vulkan, čovjek će biti tročlano biće koji saga naznačuje kao ideal.

PREDAVANJE IV

Berlin, 29 rujna 1905

Govorili smo o svijesti različitih carstava prirode. Čovjekovi organi imaju organsku svijest; ova svijest dovodi do abnormalnih stanja kod idiota. To je svijest koju posjeduju noćni insekti, mravi, pauci i tako dalje. Kod pčela nalazimo potpuno drugačiju svijest. Uzeti ćemo primjer pčela da bi pokazali kako se dolazi do ovih istina i kako se mogu iskoristiti da bi našli odnos prema svijetu.

Okultno školovanje je nešto potpuno različito od našeg uobičajenog školovanja. Ono ne počinje trpanjem učenika velikim dijelom obrazovne materije. U striktnom okultnom školovanju učenici ne primaju nikakvu okultnu materiju, već im je dana bremenita rečenica ispunjena unutarnjom snagom. Tako je bilo i u ranija vremena. Učenik je trebao meditirati na rečenicu u stanju potpunog unutarnjeg mira, kroz koji bi eventualno postao iznutra preliven svjetlošću, potpuno osvjetljen. Kada je osoba napredovala do stupnja viđenja u svoje unutarnje biće, mogla je zaroniti svoju svijest u druga bića. Za to je morala steći kontrolu točke između očiju i od tuda usmjeriti svoju svijest dolje u srce. Tada može prenijeti svoju svijest u druge stvari; na primjer, može tada istražiti što živi u mravljem humku. Tada on također opaža život u košnici. Tu se javlja fenomen koji se inače ne može doživjeti na zemlji. U načinu na koji funkcionira košnica doživljava se nešto što je izvan naše zemaljske egzistencije, nešto što se ne može naći nigdje na zemlji. Ono što se događa na drugim planetima ne može se otkriti samo mišljenjem. Ne možemo doživjeti ono što se događa na Suncu ili Veneri ako ne možemo prenijeti svijest u život i funkcioniranje kolonije pčela. Pčele nisu prošle kroz cijeli tijek evolucije kao što smo mi. Od početka one nisu bile povezane s istom sekvencom evolucije kao druge životinje ili čovjek. Svijest košnice, ne pojedine pčele, neizmjereno je uzvišena. Mudrost ove svijesti čovjek će steći tek u egzistenciji Venere. Tada će imati svijest koja je neophodna da bi gradio sa supstancom koju će kreirati iz svog vlastitog bića. Mravi grade mravlji humak od svakakvih stvari, ali ipak ne grade ćelije. Izgradnja ćelija na višem je planu nešto potpuno različito. Kroz prenošenje svijesti u košnicu, tako uzimajući svijest Venere, učimo nešto potpuno različito od bilo čega na zemlji, potpuno ukidanje elementa seksa. Kod pčela ono što je seksualno stiče samo jedna kraljica. Kama-seksualnosti gotovo je potpuno eliminirana; trutovi su ubijeni. Ovdje imamo prototip nečega što će u stvari biti postignuto u budućem čovječanstvu, gdje je rad najviši princip. Samo kroz impuls duha stiče se sposobnost prijenosa sebe u zajednicu pčela.

Da bi dalje napredovali, sada dođimo do pravog koncepta alkemije. Kasno u 18-om stoljeću moglo se čitati u njemačkim novinama 'Reichsanzeiger' članke o alkemiji. Kortum, pjesnik koji je napisao 'Jobsiade' bio je jedan od najznačajnijih alkemičara 18-og stoljeća. U to vrijeme brojni članci su se bavili takozvanom 'Urmaterie' (prvobitnom materijom), dovodeći to u vezu s Kamenom mudraca. Kortum, koji je bio duboko uronjen u ove stvari, tada je rekao: Tražiti Kamen mudraca je vrlo teško, ali on je svugdje, srećete ga svaki dan, dobro ste upoznati s njim, stalno ga koristite, ali ne znate da je to Kamen mudraca. Ovo je zgodan opis.

U Prirodi je sve posloženo s beskrajnom mudrošću, s beskrajno mudrom štedljivošću. Sva živa bića koja posjeduju Kama (astralnost) — životinje i čovjek, i sva eterska bića — biljke — u međusobnom su odnosu. Mi udišemo kisik i izdišemo ugljičnu kiselinu. To također rade i životinje. Ako bi se to sada jednostavno nastavilo, zrak bi uskoro bio sasvim ispunjen ugljičnom kiselinom. Ali biljke asimiliraju ugljičnu kiselinu i izdišu kisik.

Životinje i ljudi ne mogu živjeti bez biljaka. Ugljična kiselina se sada sastoji od ugljika i kisika. Biljke zadržavaju ugljik i izdišu kisik. U drugu ruku čovjek uzima kisik i kroz njegove životne procese transformira ga u ugljičnu kiselinu ujedinjujući ga s ugljikom. Biljke grade svoj tjelesni oblik iz ugljika kojega su zadržali.

U ranija vremena izgled Zemlje je bio sasvim različit nego što je sada. Tada, čak i u našim okruzima su rasle šume gigantskih paprati i preslica, (equisetums). One su nestale. Najprije je Zemlja postala prekrivena slojem treseta, ostacima mrtvih biljaka; zatim su bivše šume paprati i preslica bile transformirane u neizmjerena polja ugljena na Zemlji. Formacije stijena su se razvile postepeno, bilo iz biljnog carstva ili životinjskog carstva. Kada gledamo grumen ugljena možemo sebi reći: To je jednom bila biljka. Ako bi netko išao još dalje natrag također bi mogao naći i biljke iz kojih su se razvili planinski kristali, malahit i tako dalje. Centralna zona Alpa iznikla je iz prvobitnih biljaka prije ugljena. Dijamant je potpuno isto što i komad ugljena. Priroda je stvorila dijamant iz ugljena još starijeg od onog kojeg imamo danas. Ovi planinski kristali su također izniknuli od biljaka.

Vapnenac je izveden iz životinja. Jura, na primjer, sastoji se od ovakve akumulacije kalcija. Bila je prethodno prekrivena morem i formirana je iz ljustica morskih stvorenja. Dakle mlađe vapnenačke planine su proizašle od životinja a prvobitne stijene od biljaka. Biljno carstvo je postepeno prešlo u mineralno carstvo. Sve čvrsto na zemlji je proizašlo iz "biljne-zemlje". Ovaj proces mineralizacije može se proučavati kroz razvoj ugljena iz biljaka.

Mineralno carstvo u svom sadašnjem stanju separacije došlo je u egzistenciju tek tijekom Četvrte runde. Nakon ovoga, cijelo mineralno carstvo biti će produhovljeno od čovjeka. On ga transformira s 'plugom njegova duha'. Sve što čovjek danas radi, cijeli svijet industrije, transformacija je mineralnog carstva. Kada netko vadi kamen da bi ga koristio za gradnju kuće, kada gradi katedralu, sve to mijenja prirodu mineralnog carstva umjetnim sredstvima. U Četvrtoj rundi čovjek može raditi na mineralnom carstvu na ovaj način. S biljkama, naprotiv, ne možemo još ništa takve vrste. Cijelo mineralno carstvo će biti transformirano od čovjeka. U velikoj mjeri do toga će doći oscilirajućim električitetom koji više ne treba žice. Ovdje će čovjek raditi u samim molekulama i atomima. Na kraju Četvrte runde imati će transformirano cijelo mineralno carstvo.

Od Pete runde nadalje čovjek će raditi isto s biljnim carstvom. Moći će svjesno vršiti proces koji sada izvršavaju biljke. Kao što biljke uzimaju ugljičnu kiselinu i grade svoja tijela iz ugljena, tako će i ljudsko biće Pete runde sebi kreirati tijelo od materijala iz okruženja. Spol će prestati postojati. Čovjek će tada morati raditi na svom tijelu, morat će ga napraviti za sebe. Isti proces transformacije ugljena, kojeg biljke danas vrše nesvjesno, biti će tada izvršavan svjesno od čovjeka. On će tada transformirati materiju baš kao što danas biljka transformira zrak u ugljik. To je prava alkemija. Ugljik je Kamen mudraca. Čovjek 18-og stoljeća koji je to naglasio naznačivao je transformaciju koju danas vrše biljke i koju će kasnije izvršavati čovjek.

Kada netko sa viših planova proučava kako svijest funkcionira u košnici, uči kako će kasnije čovjek iz sebe proizvoditi materiju. U budućnosti će ljudsko tijelo također biti sagrađeno od ugljika; tada će biti kao meki dijamant. Tada više nećemo nastanjivati tijelo iznutra, već ćemo ga imati ispred sebe kao vanjsko tijelo. Danas su planeti na ovaj način sagrađeni od planetarnih duhova. Od bića koje treba tijelo koje su napravili drugi, čovjek će se transformirati u biće koje sebe manifestira kroz emanaciju. Tada će se sastojati od tri člana: 'Čovjek navečer koji ide na tri', kao što kaže Sfinga. Izvorna četiri organa su prošla

metamorfozu. Na početku su ruke također bili organi kretanja. Onda su postale organi za duhovno. U budućnosti će ostati samo tri organa; srce kao Buddhi-organ, dvo-latični lotosov cvijet između očiju, i lijeva ruka kao organ pokreta. Ovo buduće stanje je također povezano s indikacijom Blavatsky (o drugom kičmenom stupu). Epifiza i hipofiza čine drugi kičmeni stup koji se kasnije ujedinjuje s prvim. Drugi kičmeni stup spuštati će se naprijed iz glave.

Da bi došli do niti vodilja kao što su ove, moramo svoju svijest dovesti u stanje koje je na višem nivou od onog koji normalno imamo na sadašnjem stupnju zemaljske evolucije.

Sve je to podučavano u Misterijskim školama i na određeni način, stavljeno u praktičnu upotrebu. Trebalo se prilagoditi razvijanju određenog načina mišljenja, i tada bi netko u sebi razvio osjećaj da ništa nije bezvrijedno, već da sve posjeduje vlastitu nerazdvojnu vrijednost. Ne postoji u cijeloj Prirodi ništa što u promišljanju možemo zanemariti bez da time poremetimo Prirodu kao cjelinu.

Mravlji humak također ima mnogo višu svijest nego današnji čovjek. Svijest mravljeg humka treba tražiti u višim oblastima mentalnog plana. U drugu ruku svijest pčela treba tražiti u višim oblastima Buddhi plana. Kako je onda svjesnost mrava ušla u našu Zemlju? To se odigralo preko bića koje stoje više od nas koja su već prošla kroz proces stvaranja vlastitih tijela za sebe. Mužjaci, ženke i radnici, troje članova mravljeg humka, uključuju tijelo višeg duhovnog bića. Ljudski duh također postepeno dolazi do točke dijeljenja sebe na tri dijela. Volja, osjećaji i mišljenje postaju odvojeni u slučaju učenika ezoterije. Molekule mozga dijele se u tri grupe. Ezoterni učenik mora tada sam povezati određeni osjećaj s mentalnom slikom. Kada vidi patnju, da bi doživio žaljenje, mora tome svjesno pridodati taj osjećaj. Na prednjem dijelu glave leži dio za mišljenje, iznad, dio za osjećaje, na stražnjoj strani glave onaj od volje. Ezoterni učenik uči ih svjesno dovesti u vezu jedno s drugim. Kasnije ova tri dijela postaju potpuno odvojeni. On tada ta tri dijela mora kontrolirati na isti način kao što mravlji humak kontrolira mužjake, ženke i radnike.

Sada možemo pitati zašto viša bića manifestiraju sebe u mravljem humku. Ali da nije uvedena mravlja kiselina, cijela zemlja bi bila drugačija. Dalekovidna mudrost Viših inteligencija je bila svjesna trenutka kada mravlja kiselina treba biti dovedena na zemlju.

Dakle možemo steći obimno razumijevanje cijele zemlje, tako da znamo i prepoznamo što je živo i ima svoje biće unutar sebe. To je bio slučaj kod Paracelsusa, koji je svoje koncepte izgradio na takav način da je percipirao kako se stvari mogu koristiti kao lijekovi jer je znao u kojem odnosu stoje prema čovjeku i njegovim organima. Na primjer, Digitalis purpurea (naprstak) povezana je sa srcem i prema tome se još može koristiti kao lijek za srce. U današnje vrijeme novi lijekovi se dobiju pomoću eksperimenta, u kojima se testira njihov efekt na brojnim ljudima. U ona vremena lijekovi su traženi preko intuicije, jer su promatrane njihove unutarnje veze. Lijekovi otkriveni na taj način uvijek zadržavaju svoje efekt, dok se kod drugih, tijekom vremena obično pokažu nuspojave, koje izokreću promatranje kada su eksperimenti pokrenuti.

PREDAVANJE V

Berlin, 30 rujna 1905

Uvijek je naglašavano da za napredovanje u okultnim stvarima treba biti koliko je moguće pozitivan i što je moguće manje negativan; da treba manje govoriti o onom što nije, nego o onom što jest. Kada se to prakticira u običnom životu to je priprema za rad u sferi okultnog. Okultist ne smije pitati: Ima li kamen život? već: U čemu je život kamena? Gdje se svijest mineralnog carstva može naći? To je najviši oblik ne-kriticizma. Posebno u odnosu na najviša pitanja to je stav uma koji treba kultivirati.

U običnom životu razlikujemo tri tjelesna stanja: čvrsto, tekuće i plinovito ili zračno. Čvrsto treba razlikovati od mineralnog. Zrak i voda su također mineralni. Teozofski spisi dodaju ovima, četiri druga finija stanja materije. Prvi element koji je finiji od zraka je onaj koji uzrokuje da se širi, koji uvijek uvećava količinu prostora. Ono što na ovaj način širi zrak je toplina; to je stvarno fina eterska supstanca, prvi stupanj etera, Toplinski eter. Sada slijedi druga vrsta etera, Svjetlosni eter. Tijela koja sjaje šalju vani oblik materije koji je u Teozofiji opisan kao Svjetlosni eter. Treća vrsta etera je nositelj svega što daje oblik najfinijoj materiji, formativni eter, koji se također naziva Kemijski eter. Ovaj eter dovodi do unije kisika i vodika. I najfiniji od svih etera je onaj koji čini život: Prana, ili Životni eter.

Znanost gleda zajedno sve četiri vrste etera. Ipak će ih postepeno razlikovati na ovaj način. Naš se opis podudara s onim od ružokrižara, dok indijska literatura govori o četiri različita stupnja etera.

Za početak, uzmimo sve što je čvrsto. Ono što je čvrsto očito nema život. Kada se netko premjesti u život čvrstog, što postaje moguće preko života u budnoj svijesti u stanju opisanom kao svijet snova, i kada onda pokuša otkriti čvrsto, na primjer ulazeći u stjenoviti planinski krajolik, tada u sebi osjeća da mu je vlastiti život promijenjen, osjeća kako život žubori kroz njega. Nije tamo sa svijeću, već sa vlastitim životom, eterskim tijelom; tada je na mjestu, u stanju koje se naziva Maha-para-nirvana plan. Na ovom Maha-para-nirvana planu može se naći život čvrstog. Ovaj plan je drugi pol čvrstog. Kroz život na Maha-para-nirvana planu došao je do drugog sredstva percepcije. Kada se vrati doživio je aktivnost bića na Maha-para-nirvana planu. Tamo čvrsta stijena ima svoj život.

Kao drugo slijedi ono što je tekuće, voda. Kada u stanju sna netko premjesti sebe u more, tada postaje prožet životom tekućine, na Para-nirvana planu. Preko ovih postupaka upoznaje nešto o drugim planovima.

Treće, kada se netko premjesti u zračni element, nađe se na Nirvana planu. Nirvana znači doslovno, 'biti ugašen', kao što je ugašena vatra. Kada tu traži život, tada je sa svojim životom na Nirvana planu. Čovjek diše zrak. Kada u sebi doživljava život zraka, tada je to način za doseći Nirvana plan. To je razlog za vježbe disanja Yogija. Nitko ne može doseći Nirvana plan ako stvarno ne prakticira vježbe disanja. To su samo Hatha-Yoga vježbe kada se rade na pogrešnom nivou. Inače su to Raja-Yoga vježbe. U stvari se udiše život: Nirvana plan.

Četvrto, ispod Nirvana plana je Buddhi ili Shushupti plan. Tamo toplina ima svoj život. Kada je u čovjeku razvijen Buddhi, sva Kama je transformirana u nesebičnost, u ljubav. One životinje koje ne razvijaju toplinu također su i bez strasti. Na višim nivoima čovjek mora ponovno steći stanje bez strasti, jer ima svoj život na Shushupti planu.

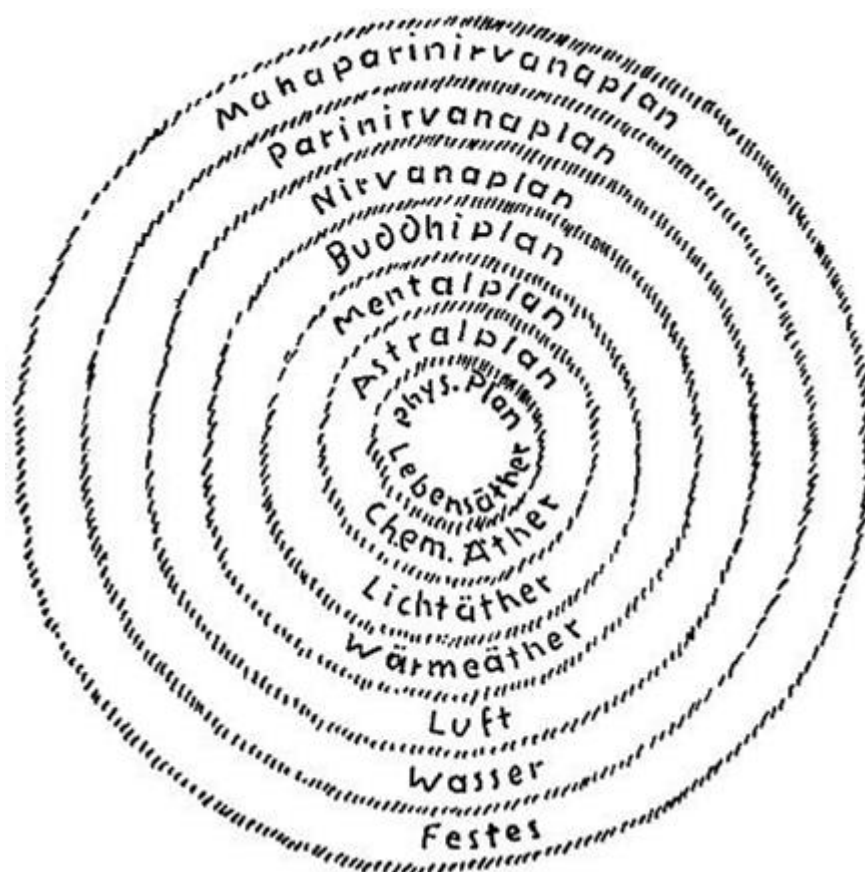
Peti dolazi devahan ili mentalni plan; otuda unutarnja veza između mudrosti i svijetla. Kada u svijesti sna netko doživljava svijetlo, u njemu doživljava mudrost. To je uvijek bio slučaj kada bi se Bog otkrio u svijetlu. U plamtećem trnovitom grmu, takoreći, u svijetlu, Jehova se pojavio Mojsiju da bi otkrio mudrost.

Šesti je astralni plan. Na ovom planu kemijski eter ima svoj život. Mjesečar na astralnom planu spoznaje kvalitete kemikalija, kemijske karakteristike, jer tu kemijski eter stvarno ima svoj život.

Sedmi je fizički plan. Tu životni eter živi u vlastitom elementu. S životnim eterom spoznajemo život. Ovaj eter se također zove atomski eter, jer na ovom planu ima svoj vlastiti život, vlastitu centralnu točku. Ono što živi na određenom planu ima na tom istom planu svoju centralnu točku.

Stvarna je činjenica da sve oko nas sadrži sedam planova. Trebamo samo pitati: Gdje ima svaki element, čvrsti, plinoviti, itd., svoj život?

Sada smo čuli da toplina ima vlastiti život na Buddhi ili Shushupti planu. Tako između svih stvari postoje određene veze. Vrlo je frapantan odnos između uha i govora. U evoluciji je uho bilo prisutno mnogo ranije nego govor. Uho je organ koji prima; govor je organ koji proizvodi zvuk. To dvoje, uho i govor, esencijalno pripadaju zajedno. Kako se zvuk manifestira rezultat je vibracija u zraku, svaki se pojedini zvuk javlja iz određene vibracije. Kada učite što postoji vani, izvan vas, kao zvuk, tada učite aritmetiku zraka.

Nediferencirani prostor bi bio bez zvuka. Zvuk proizvodi prostor koji je aritmetički organiziran. Ovdje imamo primjer kako se može gledati u Akasha zapis. Ako se netko može uzdići do percepcije unutarnje aritmetike koja je sačuvana od zvuka u prostoru, tada bilo kada može ponovno čuti zvuk koji je netko izgovorio. Na primjer može čuti što je govorio Cezar pri prelasku Rubikona. Unutarnja aritmetika zvuka je još prisutna u Akaša zapisu.

Zvuk odgovara nečemu što zovemo Manas. Ono što uho doživljava kao zvuk to je mudrost svijeta. U percepciji zvuka čuje se mudrost svijeta. U činu govora donosi se mudrost svijeta. Ono što je aritmetičko u našem govoru ostaje u Akaša zapisu. Kada sluša ili govori čovjek izražava sebe direktno u mudrosti. U sadašnje vrijeme mišljenje je forma u kojoj čovjek izražava svoju volju u govoru. Danas samo u mišljenju možemo otkriti volju. Tek će kasnije za čovjeka postati moguće, uzdići se iznad nivoa misli, otkriti volju u govoru.

Slijedeći korak je povezan s toplinom. Čovjekovu aktivnost će trebati tražiti u onome što iz njega struji kao unutarinja toplina. Iz onoga što polazi od topline: strasti, impulsi, instinkti, čežnje, želje i tako dalje, javlja se karma. Baš kao što je paralelni organ za uho organ govora, tako i paralelni organ topline srca je hipofiza. Srce uzim toplinu izvana, kao i uho zvuk. Pomoću toga spoznaje svjetsku toplinu. Odgovarajući organ koji moramo imati, da bi svjesno mogli proizvesti toplinu, je hipofiza u glavi, koja je u sadašnje vrijeme tek na početku svog razvoja. Baš kao što osjećamo uhom i stvaramo grlom, tako uzimamo toplinu svijeta u srce i puštamo da opet struji preko hipofize u mozgu. Jednom kada ova sposobnost bude postignuta, srce će morati postati organ kakav treba biti. Postoji referenca na ovo u riječima iz 'Svijetlo na putu': 'Prije nego duša može stajati u prisutnosti Gospodara, njena stopala moraju biti oprana u krvi srca.' Tada krv našeg srca struji vani kao što danas naše riječi struje u svijet. U budućnosti, toplina duše će se izliti nad čovječanstvom.

Nekako dublje u evoluciji od organa topline stoji organ vida. U tijeku evolucije organi slušanja, topline i vida, slijede u nizu; organ vida je tek na stupnju primanja, ali uho već spoznaje, na primjer u zvuku zvona, njegovo najdublje biće. Toplina treba teći iz samog bića. Oko ima samo sliku, uho ima percepciju najdublje stvarnosti. Percepcija topline je primanje nečega što zrači vani. Postoji organ koji će također postati aktivni organ vizije. To je danas u začetku prisutno u pinealnoj žlijezdi, epifizi, organu koji će dati stvarnost slikama koje danas proizvodi oko. Ta dva organa, pinealna žlijezda i hipofizna žlijezda kao aktivni organi, moraju se razviti u organ vizije (oko) i organ topline (srca). Današnja fantazija je preliminarni stupanj koji vodi do kasnije snage kreacije. Sada čovjek ima najviše imaginaciju. Kasnije će imati magične snage. To je Kriya-shakti snaga. Razvija se u odnosu na fizički razvoj pinealne žlijezde.

U recipročnom odnosu između uha i grla imamo proročki model (Vorbild). Mišljenje će kasnije biti interpenetrirano s toplinom, i još kasnije čovjek će naučiti sam stvarati. Prvo uči stvoriti sliku; zatim stvoriti i poslati naprijed zračenja; zatim stvoriti bića. Slobodno zidarstvo naziva ove tri sile mudrost, vanjština (ljepota) i snaga. (Vidi Goethe-ove Bajke.)

Toplina ima svoj život na Shushupti planu. Svjesno je upotrijebiti moguće je za onog koji razumije i kontrolira život topline, kao što u izvjesnom smislu čovjek danas kontrolira život zraka. U svom razvoju čovjek sada mora pristupiti silama Shushupti plana (Buddhi-Manas). Peta pod-rasa uglavnom ima zadatak razvijati Kama-Manas. Manas nalazimo u svemu što je stavljeno u službu čovjekova duha. Naše doba je stavilo svoje najviše snage u službu ovih potreba, dok su životinje zadovoljne bez ovakvih postignuća.

Sada međutim Buddhi-Manas mora također početi svoj razvoj. Čovjek mora učiti nešto iznad govora. Druga snaga mora biti ujedinjena s govorom, onakva kakvu nalazimo u pisanju Tolstoja. Nije toliko stvar u tome što on govori, već da iza onog što on govori stoji elementarna sila koja u sebi ima nešto od Buddhi-Manas, što sada treba ući u našu civilizaciju. Tolstojeva pisanja djeluju tako snažno jer su svjesno suprotstavljena Zapadno europskoj kulturi i sadrže nešto novo i elementarno. Izvjesni barbarizam koji je još u njima

sadržan kasnije će biti uravnotežen. Tolstoj je samo mali instrument viših duhovnih snaga koje također stoje iza gotičkog posvećenika Ulfilasa. Te duhovne snage koriste Tolstoja kao njihov instrument.

PREDAVANJE VI

Berlin, 1 listopada 1905

Danas ćemo uzeti kao našu temu različite rangove bića kojima čovjek pripada. Čovjek, onakav kakav je sada biće je u razvoju i nije uvijek bio kakav je sada. Nisu samo stupnjevi razvoja oni koji leže ispred i iza njega, već također i bića koja s njim koegzistiraju, kao što danas dijete ima starijeg pokraj sebe koji je na drugom stupnju razvoja. Danas ćemo se baviti sa sedam rangova bića, i s tim u vezi moramo jasno razlikovati između receptivnih i kreativnih bića.

Uzmimo za primjer boju koju opažamo našim očima, na primjer crvenu ili zelenu. U tom smislu mi smo receptivna bića. Boja međutim najprije mora biti napravljena da bi je mi mogli opažati; moramo prema tome biti suočeni s drugim bićem koje pravi boju, na primjer crvenu. Kroz to prepoznamo različite stupnjeve bića. Ako stavimo zajedno sve što pristupa našim čulima, također mora postojati i duša da to primi; ali nešto suprotno također mora biti prisutno da bi nam čulne impresije mogle biti dovedene. To su bića koja mogu manifestirati. Ona imaju više božanski ili deva karakter. Bića čija priroda je više prilagođena za primanje imaju više elementarni karakter. Božanska bića su manifestirajuće prirode. Elementarna bića su receptivne prirode.

Ovdje, u ovoj domeni, imamo kreativnu mudrost koja se manifestira vani, i mudrost koju je primila ljudska duša. Mudrost je u svijetlu i otkriva se u svim čulnim impresijama. Iza onog što se otkriva moramo pretpostaviti one koji otkrivaju, bića prirode volje; mudrost je ono što je otkriveno.

Čovjek je oboje i receptivan i kreativan. U jednu ruku, na primjer s obzirom na sve čulne impresije, on je receptivan, međutim s obzirom na mišljenje on je kreativan. Ništa ne rađa misli ukoliko prije nisu napravljene percepcije. Dakle on je u jednu ruku receptivno biće a u drugu kreativno biće. To je važna razlika. Zamislimo da je čovjek bio u poziciji da kreira sve što percipira, zvukove, boje i tako dalje, baš kao što danas kreira misli. Danas je kreativan samo u jednoj sferi, mišljenju, i da bi imao percepcije on oko sebe treba kreativna bića. Donoseći svoje vlastito biće on je isprva bio kreativan. U početku je on sam kreirao svoj vlastiti organizam. Za to sada treba druga bića. Sada se čovjek mora inkarnirati u tjelesnoj formi određenoj izvana. Tu je bliži elementarnim bićima nego sferi percepcije i mišljenja.

Zamislimo da je jednom čovjek bio u mogućnosti donijeti zvukove, boje i druge čulne percepcije i također svoje vlastito biće. Tada bi trebali imati ljudsko biće kakvo je bilo prije Lemurijske rase, koje se zvalo "čisti" čovjek. Čovjek postaje nečist kroz činjenicu da ne pravi svoje vlastito biće, već u svojoj prirodi utjelovljuje nešto drugo. Ovaj čisti čovjek se zvao Adam Cadmon. Kada na početku Postanka Biblija govori o čovjeku, govori o ovom čistom ljudskom biću. To ljudsko biće još nije imalo ništa kama-ično (astralno) unutar sebe. Želje su se prvo pojavile nakon što je u sebe inkorporirao druge elemente. Tako se tu pojavila druga etapa čovječanstva, kama-rupa čovjek (čovjek s astralnim tijelom). Više životinje treba gledati kao na nižem stupnju ovog razvoja. Bez tople krvi ni jedno biće ne može posjedovati nezavisnu Kama-rupa (astralno tijelo). Sve toplokrvne životinje su izvedene iz čovjeka.

Dakle za početak imamo čistog čovjeka koji je do Lemurijskog doba u stvari vodio nadosjetilnu egzistenciju i doveo iz sebe sve što je živjelo i bilo dio njega.

Današnje hladnokrvne životinje i biljke razvile su se na drugačiji način od toplokrvnih životinja. One koje danas postoje su ostaci čudnih, gigantskih bića. Neke od ovih može potvrditi i znanost. One su dekadentne životinje koje su vodile porijeklo od onih koje je čisti čovjek koristio da bi se u njima inkarnirao, da bi mogao imati tijelo za ono što je kamično (astralno). Na početku čisti čovjek nije mogao naći sredstva za inkarnaciju na zemlji. Još je lebdio iznad onog što je bilo manifestirano. Među ovim ogromnim, snažnim bićima (životinjama) čovjek je koristio najrazvijenije da bi se u njima inkarnirao. Zakačio je sebe za ova bića i time je bio u poziciji donijeti u njih vlastitu Kama (astralno tijelo). Neka od ovih bića su se dalje razvijala i postala životinje Atlantide i današnjeg čovječanstva. Međutim nije se svima njima bilo moguće adaptirati. One koje su podbacile postale su niže životinje kičmenjaci; klokanu su na primjer takav pokušaj koji se pokazao neuspješan na putu da postane čovjek — poput keramičkih posuda koje su odbačene i ostavljene.

Sada je čovjek pokušao uvesti Kamu u životinjske forme. Kama se prva može naći u ljudskoj formi, u stvari zapravo u srcu, u toploj krvi i u cirkulaciji krvi. Stalno su rađeni pokušaji i na taj način je bio uspon od stupnja do stupnja. Neuspješne pokušaje vidimo na primjer u ljenjivcu, klokanu, zvijerima, majmunima i primatima. Svi su oni ostali iza na putu. Toplokrvne životinje su neuspješni pokušaji da postanu ljudske forme prožete Kamom. Sve u njima što je Kama prirode, čovjek je također mogao imati u sebi; ali je to ispraznio u njih, jer nije mogao koristiti tu vrstu Kame. Postoji važni okultni aksiom: Svaka kvaliteta ima dva suprotna pola. Tako nalazimo, kao što pozitivni i negativni elektricitet nadopunjavaju jedan drugog, tako imamo toplinu i hladnoću, dan i noć, svijetlo i tamu i tako dalje. Na isti način svaka Kama kvaliteta također ima dva suprotna aspekta. Na primjer čovjek izbaci bijes iz sebe u lava, a to, u drugu ruku, kada je od njega oplemenjeno, može ga voditi gore do višeg sebe. Strast ne treba biti iskorijenjena, već pročišćena. Negativni pol treba voditi gore na viši stupanj. Ovo pročišćenje strasti, to vođenje gore njenog negativnog aspekta pitagorejci su zvali katarza. Na početku čovjek je u sebi imao bijes lava i podmuklost lisice. Tako je carstvo toplokrvnih životinja jasna slika Kama kvaliteta. Danas je uobičajeno mišljenje da 'Tat twam asi' ('To si ti'), treba razumjeti kao nešto općenito i nedefinirano, ali treba shvatiti nešto sasvim određeno što leži iza toga. Tako u slučaju lava čovjek treba sebi reći: To si ti. Mi dakle imamo u carstvu toplokrvnih životinja podastrto ispred nas kama-rupa ljudsko biće. Prethodno je postojao samo čisti čovjek: Adam Cadmon.

Filozof prirodne znanosti, Oken, koji je u prvoj polovini 19-og stoljeća bio profesor u Jeni, bio je upoznat sa svim ovim idejama i izrazio ih na groteskan način da bi ponukao ljude na pažnju. Ovdje imamo primjer koji ukazuje na još raniji stupanj ljudskog razvoja, prije nego je čovjek od sebe odvojio carstvo hladnokrvnih životinja. Oken je povezao sipu s ljudskim jezikom. U ovoj analogiji jezika i sipe može se naći okultno značenje. Sada također imamo bića koja su po prvi puta, takoreći, bila prizvana kao nusproizvodi. Čovjek je iz sebe izbacio podmuklost lisice i zadržao suprotni pol. U podmuklosti lisice zametak nečeg drugog se počinje razvijati, na primjer slično načinu na koji crna sjena objekta ima drugu sjenu kada u nju uđe svijetlo izvana. Mi smo podmuklost pripojili lisici iz našeg unutaršnjeg bića. Sada je duh usmjeren prema njemu iz periferije. Bića koja na ovaj način rade iz periferije u onom što je kamično su elementarna bića. Ono što je lisica od nas primila, u njemu je životinja; ono što se dolazeći izvana privije na njega iz duha, elementarno je biće. U jednu ruku je stvoren kroz duh čovječanstva i u drugu ruku kroz elementarno biće.

Dakle razlikujemo: najprije, elementarna bića, drugo, kama-rupa čovjeka, treće, čistog čovjeka, četvrto, čovjeka koji je na određeni način nadišao čistog čovjeka, koji je uzeo u sebe ono što je vani i oko njega i kreativno je aktivan. On je dotaknuo i uzeo u sebe sve što je oko njega u zemaljskoj egzistenciji. To mu daje planove, smjerove, zakone koji stvaraju život. Jednom je čovjek bio savršen i postati će to opet. Ali postoji velika razlika u onom što je bio i što će postati. Ono što je oko njega u vanjskom svijetu kasnije će postati njegovo duhovno vlasništvo. Ono što je izvojevao za sebe na Zemlji kasnije će postati sposobnost kreativno aktivnog bića. Ovo će tada postati njegovo najdublje biće. Onaj tko je apsorbirao sva zemaljska iskustva, tako da se zna koristiti svakom pojedinom stvari i tako postao kreator, nazvan je Bodhisattva, što znači čovjek koji je u sebe u dovoljnom stupnju primio Bodhi, Buddhi zemlje. Tada je dovoljno napredovao da kreativno radi iz svojih najdubljih impulsa. Mudar čovjek na zemlji još nije Bodhisattva. Čak i za takvog uvijek ostaju stvari prema kojima se ne može orijentirati. Tek kada je netko u sebe apsorbirao cijelo znanje o Zemlji, da bi mogao kreirati, tek tada je netko Bodhisattva; Buddha, Zarathustra, na primjer, bili su Bodhisattva.

Kada se čovjek uspne još dalje u evoluciji, tako da nije samo kreator na Zemlji, već posjeduje snage koje dosežu iznad Zemlje, tek tada je slobodan birati da koristi ove više snage ili da dalje radi s njima na Zemlji. U tom slučaju može donijeti na Zemlju nešto što dolazi iz viših svjetova. Takva se epoha pojavila prije nego se čovjek počeo inkarnirati, u zadnjoj trećini Lemurijskog doba. Ljudska bića su razvila svoja fizička, eterična i astralna tijela. Donio je ove članove svog bića sa sobom od ranije evolucije Zemlje. Dva slijedeća impulsa, Kama i Manas, nije mogao naći na Zemlji; oni ne leže u njenoj evolucijskoj sekvenci. Prvi novi impuls (Kama) mogao se naći samo kao sila na Marsu. Dodan je kratko prije nego što se čovjek inkarnirao. Drugi impuls (Manas) je došao od Merkura u petoj pod-rasi Atlantida, s originalnim Semitima. Poticaj za ove nove principe trebao je na Zemlju doći s drugih planeta preko još viših bića, preko Nirmana-kayas. Od Marsa su dodali Kamu, od Merkura Manas. Nirmana-kayas je još jedan stupanj viši nego Bodhisattva. Ovaj drugi može usmjeriti evoluciju koja ima kontinuitet; ali ne mogu u nju donijeti ono što dolazi iz drugih oblasti, to može napraviti samo Nirmana-kayas. Na još jednom stupnju višem nego Nirmana-kayas, stoje ona bića koja su nazvana Pitris. Pitris = Očevi. Jer Nirmana-kayas mogu zaista donijeti u evoluciju nešto što dolazi iz drugih oblasti, ali se ne mogu žrtvovati, žrtvovati sebe kao supstancu, tako da na slijedeći planet mogu donijeti novi ciklus. To mogu Pitris, bića koja su se razvila na Mjesecu i sada su došla; ona postaju aktivirajući impuls u evoluciji Zemlje. Kada je čovjek prošao sva moguća iskustva, tada je on u poziciji postati Pitri. Slijedeći i još viši stupanj, posljednji koji je moguće spomenuti, je onaj samih Bogova.

Dakle imamo sedam rangova bića: Najprije Bogovi, drugo Pitris, treće Nirmana-kayas, četvrto Bodhisattve, peto čista ljudska bića, šesto ljudska bića, sedmo elementarna bića. To je niz o kojem je govorila Helena Petrovna Blavatsky.

Sada možemo dodati pitanje: Koji je to organ koji je napravio čovjeka kama-rupa? To je srce s venama i krv koja pulsira kroz tijelo. Srce ima fizički dio i eterični dio. Aristotel govori o tome, jer se u ranija vremena držalo da je važan samo eterični čovjek. Srce također ima astralni dio. Eterično srce je povezano s dvanaest-latičnim lotosovim cvijetom. Nemaju svi fizički organi astralni dio; na primjer žučna kesica je samo fizički i eterični, astralno nedostaje.

PREDAVANJE VII

Berlin, 2 listopada 1905

Helena Petrovna Blavatsky, u Tajnoj doktrini, naziva Jehovu Bogom Mjeseca. Za to postoji duboki razlog. Da bi to razumjeli mora nam biti jasan dalji razvoj čovjeka. U čovjeku kakav je danas, njegove više snage su izmiješane. Njegov dalji razvoj zavisi o iskršavanju njegovog višeg ja iz omota nižih snaga i organa.

Mozak je podijeljen na tri dijela: na dijelove za mišljenje, osjećanje i volju. Kasnije će ova tri dijela, kao tri divizije mravljeg humka, biti upravljana od čovjeka izvana. Dijelovi, međutim, iz kojih se više povuklo ne ostaju onakvi kakvi su danas, već se oni tada spuštaju stupanj niže. To je razlog zašto mnogi ljudi koji prakticiraju jednostran duhovni razvoj pate od pada morala. U slučaju zapadnog kulturnog života postoji manja opasnost od toga, jer zapadna znanost još ne sili više stvari uma da se uzdignu iz nižeg tijela. Kroz Teozofiju, u drugu ruku, čovjek u stvari apsorbira mudrost preko koje je ego djelomično iščupan iz uobičajenog okruženja organa. Može se dogoditi da kada osoba koja se, kroz svoj konvencionalni milje drži uobičajenih moralnih standarda, prihvati teozofska učenja, njegove najgore kvalitete, koje su do tada ostajale skrivene, sada se pojavljuju. Često niže dođe na površinu jer se netko bavi duhovnim stvarima bez da u isto vrijeme jača moralnost. Ta činjenica nosi izvjesnu tragediju. Određeni ljudi akademskog nivoa, koji su u sferi zapadnog znanja bili sasvim divni ljudi, stradali su jer su došli u Teozofsko društvo; u njihovom slučaju javila se niža priroda bez da joj gospodari viša.

Isti zakon vrijedi i na većem stupnju. Bića koja susrećemo na Starom Mjesecu nisu još ugradila svoju moć mišljenja u fizički mozak. Snaga mišljenja u slučaju Mjesečevih-Nirmanakayas, Bodhisattvi, Pitris i čistih ljudskih bića još ne radi u fizičkom mozgu već u eterskoj masi koja ih okružuje. Na starom Mjesecu okruženje se nije sastojalo samo od zraka, već i od etera ispunjenog mudrošću. Na Starom Mjesecu misli nisu bile u pojedinim bićima već su plutale amo tamo u eteru. U okultizmu se prema tome Stari Mjesec također nazivao Kozmos mudrosti. Stari Mjesec je bio okružen Toplinskim eterom i drugim formama etera. U tim eterima je živjela inteligencija i razum, kao što sada žive u ljudskom mozgu. U temeljima ovoga je međutim bio razvoj. Na početku mjesečeve evolucije mudrost je još utiskivala sebe u lijepe forme. Bića koja su posjedovala samo niže ljudske članove, fizičko tijelo, etersko tijelo i astralno tijelo, bila su upravljana od ovih struja mudrosti. Tijekom daljnjeg razvoja tri niža tijela silaze još dublje. Kada je evolucija Starog Mjeseca došla do kraja bića koja su bila mudra, premda nisu posjedovala mudrost u mozgu, toliko su bila napredovala da su mogla potpuno napustiti ova niža tijela. Ta bića koja su sada postala Pitris i koja više nisu trebala ulaziti u ovakva fizička, eterska i astralna tijela, bila su domaćini Elohima na različitim stupnjevima. Najniži rang ovih Elohima je stupanj Jehove. Jehova je prema tome stvarno božanstvo Mjeseca, koje je na Starom Mjesecu prošlo kroz fizički razvoj. Ipak na Mjesecu nikada nije mogao raditi na fizičkom okruženju, koristeći mozak kao vozilo misli. Samo su njegova fizička, eterska i astralna tijela radila na fizičkom okruženju. To je međutim radio preko slika. Mišljenje je lebdjelo iznad. Ime Jehova ne označava jedno biće, već rang u nizu hijerarhija. Mnoga bića mogu preuzeti rang Jehove, ili ga uzeti sa svrhom. Eliphas Levi je stalno naglašavao da sa oznakama Jehova, Arhanđeli, Anđeli, mi se bavimo rangovima bića.

Prva ljudska bića koja su na Zemlji primila učenje primila su ga od Jehove u slikama. Zato je Knjiga postanka zbroj velikih slika, slika koje je Jehova doživio na Starom Mjesecu.

Dok je na Starom Mjesecu, u jednu ruku, samo niže biće čovjeka bilo razvijano u fizička, eterska i astralna tijela — u drugu ruku više trojstvo je bilo njegovano i gajeno. Ovi principi su dosegli određen stupanj zrelosti, nakon što su implantirani; Atma na Starom Saturnu, Buddhi na Starom Suncu, Manas na Starom Mjesecu. Tako se na Zemlji mogu dalje razvijati. Ono što je prešlo na Zemlju sa Starog Mjeseca kao fizička, eterska i astralna tijela, groteskne su životinje u kojima su Atma, Buddhi i Manas postepeno sebe inkorporirali. Mjesečevi Pitris ostavili su niže dijelove po strani, ali da bi to nadoknadili oni su njegovali i gajili Atma, Buddhi i Manas na stvaran način. Preko njihove njegovane skrbi doveli su do toga da se na Zemlji mogao razviti mislilac. Ako netko gleda vanjska stvorenja na Starom Mjesecu, ona su ovoji koji okružuju čovjeka, ne sam čovjek. Ovoji su se mogle koristiti jer ono što ih je trebalo napustiti je otišlo. [Nedostaje tekst ...] Sada se preostali materijal mogao kondenzirati da oblikuje mozak. U stanju zametka tvar za mozak je bila tamo, ali se mogla kondenzirati tek nakon što su Pitris otišli.

Ono što se dogodilo u pred-lemurijskom dobu je priprema. Na ljudskom tijelu se tako radilo da Atma, Buddhi i Manas mogu u njega utonuti. Ovi principi su umotali sebe s Kama-supstancom. Sada zamislimo biće kao žele koje se oslobodilo od onog što je prešlo sa Starog Mjeseca. To osigurava fizičku osnovu. Kao dodatak ovome postoje Atma, Buddhi i Manas, i astralno tijelo koje ove principe organiziraju oko sebe. Oni rade na želatinoznim masama izvana ukoliko ih ne mogu zaposjesti iznutra. Konačno duhovno prodire u fizičko. Sada su dvije vrste bića spojene. Od trenutka kada je formiran mozak one prožimaju jedna drugu. Preko toga, u evoluciju Zemlje su ušli rođenje i smrt. Prethodno su ljudska bića sama izgradila fizičko tijelo; u budućnosti će tako biti opet. Ali pošto su ujedinjena dva bića koja samo djelomično pašu jedno drugom imamo rođenje i smrt, i svaki period između rođenja i smrti je stalni pokušaj da se napravi da ova dva bića bolje pašu zajedno — ljuljanje klatna amo tamo dok eventualno ne dođe ritmičko stanje.

Sve do sredine Šeste korijenske rase (epohe) to će se nastaviti, dok se ne postigne ritmičko stanje i jedno biće ne postane potpuno prilagođeno drugom. A karma nije ništa drugo nego mjera balansa koju je ljudsko biće već postiglo. U svakoj pojedinoj inkarnaciji postiže se određeni stupanj adaptacije. Nakon svake inkarnacije čovjek se opet mora uzdići u devahan da bi pregledao ono što još treba napraviti. Tek kada je postignut balans Karma je prevladana i ljudsko biće može uzeti nešto novo, pravu Mudrost, Buddhi, koja do tada mora biti gajena i njegovana.

Za buduću evoluciju se treba pripremiti. Ono što čovjek već iskazuje iz sebe, kao pripremu za buduće ljudsko biće, je riječ, govor. Ono što čovjek govori ostaje u Akaša zapisu. To je zametak za buduće ljudsko biće. Govor je polovina bivšeg sredstva reprodukcije. Preko govora čovjek se duhovno širi. Mutacija muškog glasa je s time povezana. Polovina onog što je spolno, preneseno je u govor. Glas je budući organ reprodukcije. U drevnom hebrejskom ista riječ se koristila za seks i govor. Danas čovjek misli i misli prolaze vani kroz grlo. Slijedeći stupanje će biti da osjećaji, toplina, prelaze vani. Tada će riječ biti izraz unutarnje topline tijela. To se može dogoditi kada se hipofizna žlijezda (hypophysis) razvije u mozgu. Stupanj koji slijedi ovaj javlja se kada je razvijena pinealna žlijezda (epiphysis). Tada neće samo toplinom prožeta riječ ići naprijed, već će riječ ostati, biti će dan oblik preko volje, koji onda živi unutar nje. Kada se tada izgovori riječ ona postaje stvarno biće.

Povezano s ovim je: 'Ja mislim, ja osjećam, Ja jesam' (volja). Riječ u ovom smislu je 'riječ' koja prolazi transformaciju od mišljenja, u osjećaje i onda u volju. To je trostruki proces. Prvo je riječ 'svijest' (u mišljenju) zatim 'život' (toplinom prožeta riječ), i napokon

‘oblik’, riječ oblikovana voljom. Ovo potonje je da je riječ postala cilj. Tako ovdje također, jedno za drugim, imamo: svijest, život, oblik. Sve, što je danas oblik potječe iz ranijih vremena i proizašlo je iz ovakvog procesa. Fizičko tijelo, oblik, je najsavršenije tijelo; manje je razvijeno etersko tijelo, život, i astralno tijelo, svijest.

PREDAVANJE VIII

Berlin, 3 listopada 1905

Različite inkarnacije ljudske individue su vrsta njihanja klatna amo tamo dok se ritam ne umiri i viši dio čovjeka nije u fizičkom našao pogodan izraz, pogodan instrument. Otprilike stalno otkada su se ljudska bića reinkarnirala, položaj Sunca, Mjeseca i Zemlje je postojao kao što je danas. Moramo razumjeti da čovjek pripada velikom kozmičkom organizmu. U doba kada se velike promjene odvijaju u životu čovječanstva, moćne promjene se također zbivaju i u kozmosu. Prije ovoga, prije nego je bila reinkarnacija, Sunce, Mjesec i Zemlja nisu još bili odvojeni kao sada. Kant i Laplace su svoja promatranja radili samo s fizičkog plana, i u toj mjeri su njihove teorije sasvim točne, ali oni nisu poznavali vezu s duhovnim silama. Kada su iz prvobitnog vatrenog-isparavajućeg Sunca, Mjesec i Zemlja nastali kao odvojena tijela, čovjek se također počeo inkarnirati. Kada će ljudske inkarnacije morati završiti, Sunce će također biti ponovno ujedinjeno s Zemljom. Na velikoj skali kao i u pojedinim detaljima, treba imati na umu ove odnose čovjeka i univerzuma.

Često ćete čuti da se čovjek obično inkarnira nakon perioda od otprilike dvije tisuće godina. Može se istražiti kada su ljudi koji su danas živeći imali svoju raniju inkarnaciju. Duše koje su sada inkarnirane, u pravilu nalazimo oko 300 do 400 godina nakon rođenja Krista. Kao dodatak, međutim, nalazimo druge koji su inkarnirani u različita vremena, neke ranije, neke kasnije. Ali postoji još jedan način za odrediti inkarnacije, način koji sigurnije vodi do cilja. Može se reći: Kada bi se ljudska bića koja danas umru vratila nakon kratkog vremena susreli bi se s gotovo istim uvjetima kao danas. Ali čovjek teži naučiti na Zemlji što je više moguće. To se može dogoditi jedino kada u svojoj idućoj inkarnaciji nađe nešto što je esencijalno različito od ranijih uvjeta.

Zamislimo na primjer vrijeme oko 600 do 800 godina prije Krista; to je otprilike vrijeme Ilijade i Odiseje. Kod naprednih ljudi tog vremena uvjeti života uvjeti života bili su sasvim različiti od onog kakvi su danas. Čovjek bi na primjer bio zapanjen vidjeti s kakvim rijetkim priborom su ljudi jeli. U to vrijeme također ljudi još nisu učili pisati. Velike pjesme su prenošene riječju iz usta. Kada je osoba iz tog vremena reinkarnirana danas mora kao dijete učiti sasvim druge stvari. Kao dijete mora učiti pisati. Kulturna struja je u međuvremenu napredovala. Treba razlikovati između kulturne struje i razvoja pojedine duše. Kao dijete treba se hrvati s civilizacijom i iz tog razloga ponovno se treba roditi kao dijete.

Sada moramo pitati: Što uzrokuje takve krajnje različite uvjete na zemlji? To je povezano s progresijom proljetnog ekvinoxija. Oko 800 godina prije Krista Sunce je u proljeće ušlo u konstelaciju Ovna, Rama. Svake godine u proljetnoj točki ono se malo pomakne. Zbog toga se uvjeti na Zemlji uvijek neznatno promijene. Osam stotina godina prije Krista Sunce je stajalo u konstelaciji Ovna. Ranije je stajalo u konstelaciji Bika, još ranije u Blizancima i još ranije u Raku. Sada već nekoliko stotina godina uzdiže se u konstelaciji Riba. Nakon ovog dolazi Vodenjak. Napredovanje civilizacije također je povezano s progresijom Sunca od jedne konstelacije do druge.

U vrijeme kada je sunce izlazilo u konstelaciji Raka drevna Vedska kultura Indijaca, kultura Rishia dosegnula je najvišu točku. Rishi, ta još polu-božanska bića, bili su učitelji ljudi. Atlantska civilizacija se srela s svojim uništenjem; novi impuls je ušao. U okultizmu

se to naziva 'vortex' (vrtlog). To je također i zašto je, u dobu u kojem je sunce stajalo u konstelaciji Raka, znak bio napravljen na ovaj način:

Rak označava prodor nečeg novog, 'vortex' (dvostruka spirala).

Druga kulturna epoha je nazvana konstelacija Blizanaca. U to vrijeme je shvaćena dvostruka priroda svijeta, suprotne snage svijeta, Ormuzd i Ahriman, Dobro i Zlo. Tako Perzijanci također govore o Blizancima.

Treća kulturna epoha je ona od Sumerana u Maloj Aziji i od Egipćana. Konstelacija Bika odgovara ovoj epohi. To je zašto je u Aziji štovan Bik a u Egiptu, Apis. U to vrijeme u Babilonu i Asiriji sumerski jezik je bio jezik mudrosti. Zatim je Bik pao u dekadenciju i Ovan se počeo uspinjati. Prva indikacija toga je Saga o Zlatnom runu.

Četvrta kultura je ona od Ovna, ili Janjeta; Krist stoji u znaku Ovna, ili Janjeta; stoga on sam sebe naziva Jaganjac Božji.

Peta kultura vanjska materijalistička slijedi, u konstelaciji Riba. To se uglavnom razvijalo od 12-og stoljeća nadalje i dosegnulo klimaks oko godine 1800. To je kultura Pete pod-rase, sadašnje vrijeme.

U konstelaciji Vodenjaka u budućnosti, biti će proglašeno novo kršćanstvo. 'Vodeničovjek' je također i onaj koji će ga donijeti, onaj koji je već bio ovdje: Ivan Krstitelj. Kasnije će opet biti prethodnica Krista, kada Šesta, duhovna pod-rasa bude utemeljena. Teozofski pokret bi trebao biti priprema za to vrijeme.

U Novom Zavjetu izraz 'na planini' korišten je u raznim prilikama. 'Na planini' znači: u misteriji, najdublje, intimno. Čak i Propovijed na gori ne treba shvatiti kao propovijed za ljude, već kao intimno podučavanje učenika. Transfiguraciju na Gori također treba razumjeti u ovom smislu. Isus je otišao na planinu s tri učenika, Petrom, Jakovom i Ivanom. Tamo, kazano nam je, učenici su se međusobno dohvatili; onda su se Mojsije i Ilija pojavili sa obje strane Isusa. Na trenutak su se prostor i vrijeme ugasili i učenici su se našli sa svojom sviješću na mentalnom planu. Onima koji nisu više bili fizički prisutni, Mojsije i Ilija su se pojavili. U direktnom otkrivenju imali su ispred sebe: 'Ja sam Put, Istina i Život.' Put = Ilija, Mojsije = istina, Krist = život. To se ovdje javilo učenicima u stvarnoj formi. Isus im je jednom rekao: 'Ilija je opet došao; Ivan je bio Ilija, samo nije bio prepoznat.' Ali je još rekao: 'Nikom to ne recite dok opet ne dođem.' Kršćanstvo nije podučavalo reinkarnaciju dvije tisuće godina, ne iz nekog proizvoljnog razloga, već na temeljima obrazovanja. Ljudi nisu trebali ništa znati o tome već dvije tisuće godina. U evanđelju sv. Ivana postoji indikacija toga u čudu na vjenčanju u Kani gdje je voda pretvorena u vino. U starim Misterijima dijeljena je samo voda, ali u kršćanskim Misterijima vino. Jer u svećenstvu, kroz korištenje vina, bilo je zamrljano znanje o reinkarnaciji. Tko god se služi vinom ne može steći bilo kakvo znanje o Manas, Buddhi i Atma. On nikada ne može shvatiti reinkarnaciju. Sa ovim ponovnim dolaskom Krist je mislio njegovo ponovno

javljanje u Šestoj pod-rasi kada će biti najavljen od 'Vodenjaka'. Teozofija u stvari provodi testament kršćanstva i radi prema ovoj epohi vremena.

Svaki puta kada Sunce napreduje od jednog znaka Zodijaka do drugog u civilizaciji se događaju britke promjene. Između njih protječe period od približno dvije tisuće šest stotina godina. Ako uzmemo trenutak u vrijeme kada je sunce ušlo u znak Ovna ili Janjeta, oko 800 godina prije Krista i 1800 godina nakon Krista, tada imamo dvije tisuće šest stotina godina. Oko godine 1800 ušli smo u znak Riba. To je vrijeme kada materijalistička kultura doseže svoj vrhunac. Ona je pripremljena u Srednjem vijeku i sada je počela opadati. Oko godine 4,400 čovječanstvo ulazi u znak duhovne kulture, onaj od Vodenjaka. Pripreme će i za to biti napravljene.

Dakle uvjeti se također mijenjaju s konstelacijom. Napredovanjem od jednog do drugog znaka također se javljaju i novi uvjeti, tako da ponovno rođenje ima značenje. Ljudsko biće se ponovno rađa približno svake dvije tisuće šest stotina godina, ali ono što doživljava kao čovjek i kao žena toliko je radikalno različito da se dvije ovakve inkarnacije, kao čovjek i kao žena, računaju kao jedna. Oko tisuću tri stotine godina prođe između dvije inkarnacije kao čovjek ili kao žena, i oko dvije tisuće šest stotina godina između ovakvih dvostrukih inkarnacija ako ih obje računamo kao jednu. Ljudsko biće je jedino čovjek ili žena u odnosu na fizičko tijelo. Kada je fizičko tijelo muško etersko tijelo je žensko; i obrnuto, kada je fizičko tijelo žensko etersko je muško. Jedino astralno tijelo je u isto vrijeme muško i žensko. Ljudsko biće nosi unutar sebe suprotni spol kao etersko tijelo. Dakle u eterskom muškarac je žena i u eterskom je žena muškarac. Fizička žena ima prema tome mnoge skrivene muške kvalitete; fizička inkarnacija je prisutna samo izvana. Ljudska bića dakle idu kroz konstelaciju svaki puta kao muškarac i kao žena. To je zašto je Gospodar rekao Sinnettu da se ljudsko biće inkarnira otprilike dva puta u pod-rasi. Okultno se obje inkarnacije računaju zajedno kao jedna. Mora doći vrijeme u kojem žena u stvari pristupa kulturi dominiranoj od muškaraca. Sadašnji ženski pokret treba prepoznati kao pripremu za drugi i sasvim različit ženski pokret. U budućnosti, spolne razlike će biti potpuno prevladane.

Postoji poseban razlog zašto je, otprilike dvije tisuće godina, učenje o reinkarnaciji bilo potpuno potisnuto. Ljudska bića su trebala učiti i cijeniti važnost *jednog* života. Svaki rob u drevnom Egiptu još je bio uvjeren u činjenicu da će se vratiti, da će jednog dana biti gospodar umjesto rob, ali da mora platiti karmičke dugove. Jedan život dakle nije za njega bio toliko važan. Ali lekcija koju su ljudi sada trebali naučiti je da imaju čvrsto tlo pod nogama; tako je tijekom života, reinkarnacija trebala ostati nepoznata. Krist je prema tome izričito zabranio bilo kakvo učenje o reinkarnaciji. Ali od 800 godina prije Krista do oko 1800 godina nakon Krista, proteklo je vrijeme tijekom kojeg je gotovo svatko prošao kroz jedan život bez ikakvog iskustva o reinkarnaciji. Veliki Učitelji imaju zadatak ne uvijek dati cijelu istinu u bilo koje vrijeme, već samo onaj dio koji čovjeku treba. Ovo zakidanje svijesti o reinkarnaciji dobilo je poetski izraz u ovoj epohi u Danteovoj Božanstvenoj komediji. U monaškoj ezoteriji u drugu ruku, reinkarnacija je zasigurno podučavana kada bi se pojavila prilika. Trapisti su morali ostati tihi kroz jednu inkarnaciju, tako da bi u slijedećoj mogli postati elokventni govornici. Oni su s namjerom trenirani na taj način da postanu elokventni govornici, jer ih je Crkva mogla dobro koristiti. Kada je Sv. Augustin iznio doktrinu o predodređenosti bio je potpuno dosljedan. Pošto se u dobu materijalizma reinkarnacija nije trebala podučavati, morala se pojaviti doktrina sv. Augustina o predodređenosti. Samo su na ovaj način razlike u ljudskim okolnostima mogle biti objašnjene.

U vezi s ovim je duboko materijalistički karakter tradicionalnog Kršćanstva, što leži u činjenici da je ono Iznad napravljeno ovisnim o *jednoj* fizičkoj egzistenciji. Ovo materijalističko učenje kršćanstva je, takoreći, dalo svoje plodove. Danas nema više nikakve svijesti o Iznad. Socijalna demokracija je krajnja konzekvenca tradicionalnog kršćanstva. Ali sada u svijet mora doći novi impuls. Kada jedna epoha dođe do kraja prodre nešto novo. Kršćanstvo je radilo prema postepenom osvitu materijalističkog doba. Da bi došlo do materijalističke civilizacije, ljudska bića su u periodu od tisuću i tri stotine godina morali imati učenje kakvo je donijelo kršćanstvo; naime, da čovjek treba učiniti cijelu vječnost zavisnu o jednom zemaljskom životu. Onda je građanska buržoazija postala stvarni utemeljitelj doba materijalizma. Već i u vrijeme Krista duhovno je trebalo biti izdano od čisto materijalnog. Juda Iškariot je morao izdati Krista. Netko može međutim reći: da nije bilo Jude ne bi također bilo ni kršćanstva. Juda je prvi pridao najveću važnost novcu, odnosno, materijalizmu. U Judi je bilo inkarnirano cijelo materijalističko doba. To materijalističko doba je zamračilo i zatamnilo duhovno. Kroz njegovu smrt Krist postaje Iskupitelj materijalizma.

PREDAVANJE IX

Berlin, 4 listopada 1905

Pokušati ćemo razumjeti fizičko tijelo nešto točnije. U sadašnje vrijeme u konstituciji čovjeka razlikujemo četiri člana: fizičko tijelo, etersko tijelo, astralno tijelo i ego. U proučavanju fizičkog tijela sada moramo više ući u detalje. Čovjek je već bio nešto kada je ušao u egzistenciju Starog Saturna iz daleke prošlosti. Fizičko tijelo je najstariji i najrazvijeniji član kojeg čovjek posjeduje u sadašnjem vremenu. Ono je četverostruko, što nije slučaj s ostalim tijelima. Na Starom Saturnu već su postavljeni temelji kao zametak. Etersko tijelo je prvo dodano na Starom Suncu. Tamo je fizičko tijelo napredovalo za jedan stupanj. Astralno tijelo je dodano na Starom Mjesecu a fizičko je prošlo kroz još jedan dalji stupanj razvoja. Na Zemlji je sada dodan ego, a fizičko tijelo je prošlo kroz četvrti stupanj. Tako možemo reći da je fizičko tijelo, takoreći, u četvrtom stupnju, dok je etersko u trećem, astralno tijelo u drugom a ego u prvom.

To je zašto jedino fizičko tijelo kao takvo ima samosvijest, ne i ostala tri tijela. U trenutku kada čovjek u snu zatvara svoje fizičke osjetilne organe, svijest o sebi prestaje: kada ih otvori onom što je vani, samosvijest se vraća. Čovjek stječe svijest o sebi jer mu njegovi organi omogućavaju da promatra okruženje. Samo je fizičko tijelo toliko napredovalo da može otvoriti svoje organe onom što je vani. Da su etersko i astralno tijelo mogli otvoriti svoje organe za promatranje njihova okruženja, čovjek bi i u njima zadržao samosvijest. Ali za to, neophodni su organi. Fizičko tijelo ima samosvijest samo preko svojih organa. Ti organi fizičkog tijela su osjetila.

Razmotrimo osjetila u njihovim uzastopnim stupnjevima. Postoji u stvari dvanaest osjetila. Od njih, pet je već fizičkih a dva druga će postati fizička tijekom daljnjeg razvoja Zemlje.

Pet osjetila koje već imamo su miris, okus, vid, dodir i sluh. S vremenom će čovjek razviti druga dva osjetila u prava fizička osjetila. Ova dva druga se smještenu hipofiznoj žlijezdi (hypophysis) i u pinealnoj žlijezdi (epiphysis). One će razviti dva buduća osjetila u fizičkom tijelu koje će tada imati sedam osjetila. Da bi razumjeli uzastopne stupnjeve osjetila mora nam biti jasno da utoliko što je čovjek svjestan sebe, on je na silaznoj putanji. Tako iako je tijelo na uzlaznoj putanji, osjetila su na silaznoj putanji.

Od viših principa u čovjeku, Atma se razvila na Starom Saturnu, Buddhi na Starom Suncu i Manas na Starom Mjesecu. Bilo je vrijeme kada je Monada sakupila sebe komadić po komadić, i onda u dobu Lemurije ušla u samo-sagrađenu kuću. Sada se Monada spustila na četvrti stupanj, Atma, Buddhi, Manas, Kama-Manas. Ova silazna putanja je izražena u razvoju osjetila. U stvari, na početku, na Starom Saturnu, bilo je prisutno samo jedno osjetilo, osjetilo mirisa. Osjetila su se razvila kasnije od viših prema stalno nižim regijama.

U Prirodi razlikujemo čvrsto, tekuće, plinovito, toplinski eter, svjetlosni eter, kemijski eter i životni eter. To su sedam stanja materije. U svom silasku čovjek doživljava ove stupnjeve odozgo prema dolje. Na početku evolucije prvi ljudski životni-zametak mogao se manifestirati samo u Životnom eteru. Ono što odgovara tom stupnju kao osjetilo, osjetilo je mirisa. Tada je čovjek posjedovao prvo osjetilo, ono od mirisa, kojeg je samo posljedica danas prisutna. Čvrsto ima svoj život, kako smo vidjeli prije par dana na Maha-paranirvana planu, tekuće na Para-nirvana planu, plinovito na Nirvana planu, Toplinski eter na Buddhi planu, Svjetlosni eter na Mentalnom planu, Kemijski eter na astralnom planu, Životni eter na fizičkom planu. Prema tome možemo također govoriti o atomskom eteru.

<i>Odgovarajući planovi</i>	<i>Stanja Materije</i>	<i>Osjetila</i>
1. Fizički plan	Životni eter	Miris
2. Astralni plan	Kemijski eter	Okus
3. Mentalni plan	Svjetlosni eter	Vid
4. Buddhi ili Shushupti plan	Toplinski eter	Dodir
5. Nirvana plan	Plinovito, Zračno	Sluh
6. Para-nirvana plan	Tekuće	Hipofiza
7. Maha-para-nirvana plan	Čvrsto	Epifiza

Objekt može biti namirisan jedino ako se nadoveže na organ mirisa, dođe s njim u kontakt. Organ mirisa mora se ujediniti s materijom. Mirisati znači opažati osjetilom koje ulazi u odnos sa samim materijalom.

Na drugom stupnju imamo Kemijski eter. Tu se razvija osjećaj okusa. To zavisi o rastvaranju onog što se kuša. Moramo imati posla, ne sa samom materijom, već s onim što se od nje napravi. To je kemijski, fizički proces kroz koji je materija promijenjena u nešto drugo. To može jezik: on prvi može rastvoriti i zatim kušati.

Treći stupanj se može naći u Svjetlosnom eteru. Tu se razvija vid. Sada ne spoznajemo ono što je razbijeno kemijskim, fizičkim procesima, već spoznajemo sliku objekta do koje je došlo vanjskim svijetlom.

Četvrti je Toplinski eter. U ovome, razvijeno je osjetilo dodira. Ovdje se više ne spoznaje slika. Toplina je prelazno stanje tijela, stanje doživljeno samo u trenutku. Ovdje govorimo o osjetilu dodira kao percepciji topline i hladnoće; to je u stvari 'osjetilo topline'.

Peto imamo ono što je od prirode zraka. To odgovara osjetilu sluha. Ovdje više ne opažamo stanje tijela o kojem se radi, već ono što nam tijelo govori. Sada ulazimo u unutarnju prirodu tijela. U zvuku zvona nije samo zvono ono što nas interesira, ne vanjska forma, materija, već ono što ima za otkriti od svoje unutarnje prirode. Slušanje je ujedinenje s onim što sebe otkriva kao duhovno u materiji. Na ovom stupnju osjetila prelaze od pasivnih do aktivnih. Pasivno primljen zvuk postaje u čovjeku aktivan u govoru. Kroz govor čovjek daje iskaz svom duševnom biću.

Na šestom stupnju imamo tekući element. Osjetilni organ koji odgovara tekućem je hipofiza. To je smješteno u mozgu u produženom cilindričnom obliku.

Na sedmom stupnju imamo čvrsto. Odgovarajući osjetilni organ je epifiza.

Za sada, kada čovjek govori utječe na zrak, tako će kasnije doći do utjecaja nad onim što je tekuće. 'Ja mislim', i misao općenito, izrazit će sebe u zraku i zaista u formama, na primjer kao kristali. Na slijedećem stupnju osjećaji će također biti obuhvaćeni s mišljenjem. Razvoj će raditi unatrag. Toplina srca tada će se izražavati u oscilacijama, i teći vani zajedno s mislima. I zadnji stupanj biti će postignut od čovjeka kada će on kreirati stvarna bića koja ostaju; kada će kroz riječ dati određeni oblik svojoj volji. Izražavanje osjećaja je samo tranzicija. Kada čovjek postane kreativan preko volje, tada će bića koja iznese imati stvarnu egzistenciju.

U vremenima koja dođu čovjek će iznijeti u svoje okruženje ono što osjeća. To će biti dano tekućem elementu. Sav tekući element planeta koji će slijediti (budući Jupiter) biti će izraz onog što ljudi osjećaju. Danas čovjek vani šalje riječi; one su upisane u Akašu. Tamo

ostaju, čak i premda zračni valovi nestanu. Iz ovih riječi Budući Jupiter će kasnije biti formiran. Kada, prema tome, danas čovjek koristi zao, bogohulan jezik, tada će na Jupiteru doći do strašnih formacija. To je zašto se treba biti veoma oprezan u onom što se govori, i zašto je tako neizmjereno važno da čovjek zagospodari govorom. U budućnosti će čovjek također izražavati svoje osjećaje; stanja tekućina na Jupiteru će biti rezultat osjećaja na Zemlji. Ono što čovjek danas govori dati će Jupiteru formu; ono što osjeća će izazvati njegovu unutarnju toplinu; njegova volja određuje odvojena bića koja nastanjuju Jupiter. Budući Jupiter biti će sagrađen iz osnovnih snaga ljudske duše.

Kao što danas možemo pratiti formacije stijenja Zemlje natrag do ranijih stanja, tako će formacije stijenja budućeg Jupitera biti rezultat naših riječi. Ocean Jupitera, toplina Jupitera, proizaći će iz osjećaja današnjeg čovječanstva. Bića Jupitera izniknuti će iz čovjekove volje. Tako stanovnici prethodnog planeta stvaraju osnovne uvjete za svog nasljednika. I bića koja danas još [praznina u tekstu ...] lebde nad zemljom, kao što je jednom bio slučaj s Monadama, ući će u inkarnaciju na Budućem Jupiteru. Tada će tamo postojati vrsta Jupiter-Lemurijske rase. Tamo će biti bića koja smo kreirali kao što su to Pitrisi. Kao što smo mi nastanjivali groteskne forme Starog Mjeseca, tako će ova bića nastanjivati forme koje mi razvijemo pomoću naše epifize.

Mi gradimo kuću za buduće Monade. Slična se procedura odvila kada je razvoj ljudskih bića vođen sa Starog Mjeseca na Zemlju. To čini potpuno jasnim kako je sve vanjsko u stvari kreirano iznutra prema vani.

Teško je razlikovati čisto fizičko tijelo od onog što je formirano kroz ljudsku grešku. Grba duguje svoju deformaciju astralnom, karmi. Vanjska forma, fiziognomija i tako dalje, zavisna je do karme. Modifikacije fizičkog tijela su prema tome zavisne od viših tijela. Kada eliminiramo sve što zavisi od karme nalazimo da je fizičko tijelo u stvari mudro ustrojeno. Svi oblici bolesti su greške koje nalaze svoj izraz u fizičkom tijelu. Sve bolesti su bile kriva-djela u prošlosti, sva kriva-djela će biti bolesti u budućnosti. Kada ljudska bića budu zaista dostojna, tijela bića koja kreiraju biti će jednako prožeta mudrošću.

Sva mudrost, osjećaji i volja, u slijedećoj evoluciji, stvarno će biti prisutna kao oblik i biće. Fizičko tijelo je nazivano hram u svim drevnim religijama jer je njegova struktura tako ispunjena mudrošću. Nije ispravno govoriti o fizičkom tijelu kao o nižoj prirodi, jer ono što je kod čovjeka niže u stvari leži u višim tijelima koja su danas još u ranom djetinjstvu.

Ovdje možemo razmotriti važnu karmičku povezanost. Mi živimo u dobu materijalizma i to je rezultat prethodnog doba. Materijalističko doba je postiglo mnogo, ne samo izvana već i iznutra. Sjetimo se na primjer pada smrtnosti zbog higijenskih mjera. To je stvarno korak naprijed, napravljen higijenskim mjerama. Ovakav vanjski progres uvijek je karmički rezultat progressa koji je ranije napravljen iznutra. Ovi koraci naprijed u fizičkom rezultat su unutarnjih koraka naprijed u Srednjem vijeku. Danas bi prema tome bilo sasvim pogrešno gledati natrag na 'mračni' Srednji vijek. Naši najznačajniji materijalisti bili su obrazovani idealistički; na primjer, Haeckel, Büchner, Moleschott. To je zašto su njihovi sustavi osmišljeni tako krasno; ali to oni duguju njihovoj idealističkoj edukaciji. Sadašnji materijalizam je u stvari vanjski izraz prethodnog idealističkog perioda.

Sada također moramo raditi na pripremi za budućnost. Kao što se karmički rezultat ranijeg idealističkog perioda pojavio u materijalizmu, tako opet treba napraviti novi početak u odnosu na Idealizam i duhovne impulse. To je bilo u skladu s ovim zakonom da su djelovale vodeće osobe kada su oživjele Teozofski pokret.

14-to stoljeće je bilo doba stvaranja gradova. Unutar nekoliko stotina godina razvili su se nezavisni gradovi u svim civiliziranim europskim zemljama. Građanin je osnivač materijalizma u praktičnom životu. To je izraženo u mitu o Lohengrinu. Lohengrin, emisar Lože Grala, bio je mudri vođa koji je živio u Srednjem vijeku i pripremio put za osnivanje gradova. Labud mu je bio simbol; posvećenik Trećeg Stupnja je Labud. Svijest je uvijek prikazivana kao nešto žensko. Elza od Brabanta predstavlja svijest u materijalističko građanskom smislu. Duhovni život je trebao, međutim, biti sačuvan; to se dogodilo kroz činjenicu da je Christian Rosenkreuz osnovao ružokrižarski red. Duhovni život je ostao u misterijskim školama. Danas je materijalizam doveden do krajnjih ekstrema. To je zašto u naše vrijeme mora prodrijeti nešto novo. U to vrijeme se pojavio isti pokret koji danas preko Teozofije čini popularnim elementarna učenja o duhovnom životu da bi još jednom stvorio unutarnji impuls koji će kasnije pokazati sebe izvana. Unutarnje uvijek kasnije dođe do vanjskog izraza. Sva bolest je karmički rezultat ranijih pogreški, ma primjer, laganja. Kada nešto takvo postane vanjska stvarnost, manifestira se kao bolest. Epidemije se mogu pratiti daleko unatrag do pogreški ljudi. One su nešto nesavršeno što je izvučeno iz bića iznutra. Šesto osjetilo je Kundalini svijetlo koje zrači toplinu; sedmo je smisao za sintezu.

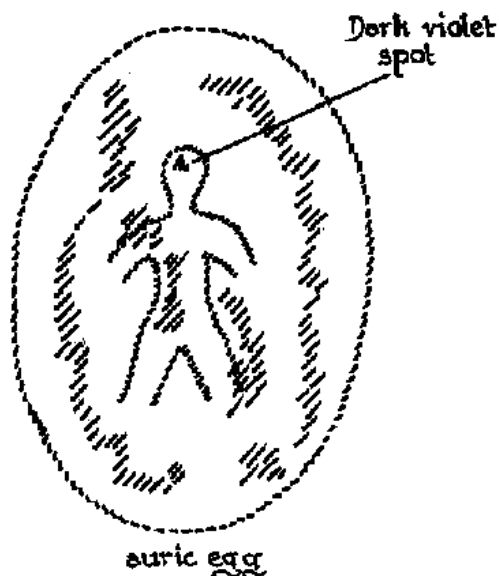
PREDAVANJE X

Berlin, 5 listopada 1905

Ako razmatramo čovjekovo biće u njegovoj potpunosti moramo početi s fizičkim tijelom, zatim s eterskim, zatim s astralnim tijelom. Fizičko tijelo čovjeka može vidjeti svatko. Etersko tijelo postaje vidljivo kada se sugerira da fizičkog tijela nema jakim činom volje. Tada prostor fizičkog tijela ostaje ispunjen eterskim tijelom. Okultist smatra etersko kao u stvari najniže tijelo. To je tijelo prema kojem je formirano fizičko tijelo. Uzimajući silaznu liniju, oblik eterskog tijela je obrnut od fizičkog. Samo kod uzlazne linije ona su identična. Žena ima muško etersko tijelo a muškarac žensko etersko tijelo.

Oko eterskog tijela se pojavljuje astralno tijelo. Ono je vanjska forma za cjelokupan sadržaj duše; za strasti, emocije, impulse, želje, radosti, nesreću, entuzijazam i tako dalje. Manifestira se u formi svakakvih opisa. Dio koji okružuje pokazuje formacije oblaka; ono zrači najrazličitije boje. Često su nešto dronjave formacije zakačene na njega. Oblici i boje su različite i mijenjaju se. Zelena pokazuje simpatiju i suosjećanje za drugove. Niže razine populacije pokazuju mnogo crvenog u astralnom tijelu, smečkasto crvenu, ciglasto crvenu, krvavo crvenu. Posebno kod vozača kočija može se vidjeti takva crvena, indikacija nižih strasti.

Kod svakog ljudskog bića sve fluktuacije astralnog tijela zatvorene su u jajasti ovoj. To ima temeljnu plavu boju i pokazuje, kao važan faktor, tamnu ljubičastu točku u sredini mozga. Helena Petrovna Blavatsky zove ovaj jajoliki ovoj jaje aure. U slučaju male djece jaje aure je predominantno; u njihovom slučaju mnogi se jarki, blistavi oblaci javljaju unutar njega. U nižim dijelovima međutim mala djeca također imaju tamne oblake, koji su indikacija nižih impulsa. To je naslijeđena karma koju imaju zajednički sa svojim precima – ‘grijesi očeva’. Ovi grijesi očeva nasljeđuju se dolje do sedam generacija. Čovjekove karakteristike mogu se pratiti unatrag do sedam generacija predaka. Nakon sedam generacija nasljednost odumire. Računamo tri generacije u stoljeću. Današnji čovjek prema tome još pokazuje određene dobre ili loše kvalitete koje dolaze od onog što je dobro ili loše kod njegovih predaka iz 17-og stoljeća. Dakle možemo gledati natrag na nečije pretke do dvije stotine godina ili malo više.

Da bi vidjeli kako je formirano jaje aure moramo razmotriti razvoj kozmičkog tijela. Stanje Zemlje koje leži najbliže našim sadašnjim proučavanjima karakterizirano je kao fizičko stanje. U Teozofskoj literaturi stanje forme se naziva Kugla i prema tome govorimo o fizičkoj Kugli. Kao fizička Kugla Zemlja je četvrta Kugla u razvoju sedam stupnjeva bića. Tri druga stanja prethodila su fizičkoj Kugli a druga tri će još slijediti. Prije nego je Zemlja postala fizička bila je astralna. Sve što je živjelo na Zemlji bilo je u to vrijeme prisutno samo u astralu. Kada čovjek bude prošao kroz Šestu i Sedmu korijensku rasu (epohu) postati će toliko produhovljen da će opet imati astralnu formu. Ovo buduće stanje ili forma sadržavati će međutim sve plodove evolucije.

Sedam stanja forme zajedno čine Rundu. U sadašnje vrijeme Zemlja prolazi kroz svoju četvrtu Rundu i to je mineralna. Tijekom ovog vremena zadatak je čovječanstva raditi na mineralnom carstvu. Čovjek već radi na mineralnom carstvu kada uzme kremen i pričvrsti ga na klinasto oruđe s kojim radi druge objekte, kada transportira stijene i gradi piramide od kamena, kada iz metala radi oružje, kada vodi električnu struju mrežom preko zemlje; u svemu tome čovjek radi na mineralnom carstvu. Tako čovjek stavlja u službu cijelo mineralno carstvo. Pretvara Zemlju u nešto što je potpuno sam smislio. Kada se slikar okreće prema kombinaciji boja on također radi na mineralnom carstvu. Mi smo sada usred te aktivnosti, i tijekom slijedećih rasa (epoha) Zemlja će biti potpuno transformirana, tako da eventualno na zemlji neće biti pojedinog atoma a da čovjek na njemu nije radio. U ranija vremena ti atomi su postajali sve više očvrstnuti; sada međutim postaju sve više razdvojeni. Radioaktivnost u ranijim vremenima nije postojala i prema tome nije mogla biti otkrivena. Postoji samo nekoliko tisuća godina, jer se sada atomi sve više dijele.

Kada Četvrta Runda dođe do kraja na cijelom mineralnom carstvu će raditi ruka čovjeka. Kada bude potpuno prerađena od čovjeka, tada, da bi se plodovi tog rada manifestirali, Zemlja mora prijeći u astralno stanje u kojem se mogu razvijati forme. Zemlja tada prelazi u Mentalnu Kuglu i onda u Više Mentalno stanje, Arupu. Ona tada potpuno nestaje iz ovih stanja u kraću Pralayu. Tada još jednom ulazi u novo Arupa stanje, ono od slijedeće, Pete Runde; zatim u Rupa stanje i zatim u astralno stanje. Nakon ovoga još jednom se pojavljuje fizički. Sve što je čovjek radio na mineralnom carstvu tijekom Četvrte Runde ponovno se pojavljuje i izrasta kao biljno carstvo; na primjer katedrala u Kölnu pojaviti će se kao biljka u slijedećoj Rundi.

Između zadnjeg Arupa stanja Četvrte Runde i prvog Arupa stanja Pete Runde zemlja prolazi kroz Pralayu. Tada se u Petoj Rundi prethodno mineralno carstvo pojavljuje u svim svojim formama kao biljno carstvo. U Arupa stanju Pete Runde sadržano je sve na čemu je čovjek radio u mineralnoj Rundi. Na početku se to ponovno pojavljuje u Arupa stanju u čistoj Akaši. To stanje se u stvari zove 'Akaša'. Na početku svake nove Runde sve se može naći u Akaši; poslije postoje samo otisci. Tako u ovim otiscima imamo cijelu Zemlju sa svim njenim bićima. U tranziciji iz Treće u Četvrtu Rundu, sva bića koja su nastala u Trećoj Rundi također se ponovno pojavljuju.

S daljnjim razvojem iz Akaše sve treba preuzimati gušću formu. To se odvija u Rupa stanju zemlje. Ova više materijalna forma se zove u okultizmu, na primjer u određenim poglavljima od H.P. Blavatsky, eter. U ovoj Eterskoj Zemlji sadržano je sve. Sva bića su sadržana u misli, ali ipak u pozadini Akaša postoji kao temelj. Eter se dalje zgušnjava do Astralnog svijetla. U ovom Astralnom Svijetlu zrači Treća Kugla (stanje forme), Astralna Zemlja; ona zrači u najčišćem Astralnom Svijetlu, i ovo Astralno Svijetlo je u stvari potpuno sastavljeno od iste supstance u kojoj kasnije sjaji čovjekovo jaje aure. To je posebno slučaj sa sasvim mladom djecom koja su stara samo par mjeseci. Nakon toga

Zemlja prelazi u sadašnje fizičko stanje. Zatim, kao aktualna Zemlja, postaje sve više i više fizička. U istom stupnju međutim u kojem postaje sve više fizička, odvaja od sebe individualna zlatna jaja čovječanstva. Ona se diferenciraju kao da se, u brodu napunjenom vodom, jedan dio vode smrzava u led dok se drugi dio uzdiže u biserne kapi vode. Dakle na jednoj se strani odvaja fizička zemlja a na drugoj jaja aure postaju, takoreći, biserne kapljice ljudske evolucije.

Na početku jaja aure izgledaju nediferencirana. U stvari međutim nisu nediferencirana. To se može usporediti sa slijedećim: Kada bi imali fiziološku otopinu soli izgledala bi kao homogena sivkasta masa; ako pustimo da stoji lijepi kubični kristali soli su nataloženi. Jaju aure bile su svojstvene one snage koje su proizvele etersko tijelo, Linga Sharira. Iz onoga iz čega je postala čvrsta zemlja također se pojavilo kasnije ono što je već prošlo kroz razvoj na Starom Mjesecu. To je sadržavalo kao predispoziciju ono što eventualno kasnije postaje niže carstvo sve do prvih kičmenjaka, sve do zmije. Životinje kičmenjaci koji su slijedili nisu bili na Starom Mjesecu; bili su prvi dodani na Zemlji. Dakle životinje beskičmenjaci pojavljuju se na Zemlji kada se zgusnula do fizičkog stanja, kao također i biljke i mineralno carstvo.

U vrijeme kada su se sve ove odvojene forme pojavile, čovječanstvo je ušlo u Lemurijsko doba. Stalno zgušnjavano ljudsko biće razvilo se iz prve, Polarne rase, do rase Hiperborejaca. Tome je slijedilo doba Lemurije; to je bilo tada kada su životinje kičmenjaci ušli u svoju prvu fazu, i od tada su nastavili evoluirati.

Dakle moramo razlikovati: prvo Akaša, drugo Ether, treće Astralno Svjetlo, četvrto Zemlja, peto Jaje aure.

To se zove spirala (Wirbel). Do stupnja Zemlje, četvrtog stanja forme, Zemlja je stalno postajala gušća. U cijeni ovog povećanja gustoće, Astralno svjetlo je postalo individualizirano nakon što je čvrsto izguralo sebe vani. Jaja aure ljudskih bića su individualizirano Astralno Svjetlo. Prema tome mogu se u Astralnom svjetlu čitati, ne djela, već emocije s njima nerazdvojne; njih se može čitati u Astralnom svjetlu. Na primjer, Caesar je zamislio ideju prelaska Rubikona i to je u njemu pobudilo određene osjećaje i želje. Ono što se tada odigralo odgovara kombinaciji astralnih impulsa. Fizička djela na fizičkom planu za vječnost su sva iščezla. Cezarovo napredovanje više se ne može vidjeti u Astralnom svjetlu, ali impulsi koji su ga do toga vodili ostali su tamo. Karmičke (astralne) korelacije s onim što se odvija na fizičkom planu ostaju u Astralnom svjetlu. Treba se prilagoditi odvratiti pogled od fizičkih percepcija i gledati samo karmičke impulse. Treba ih se čvrsto držati i svjesno ih transponirati natrag u fizičko. Nema svrhe tražiti nešto što bi se moglo vidjeti, kao da gledamo fotografiju.

Veliki impulsi svjetske povijesti ne mogu se međutim više čitati u Astralnom svjetlu, jer su impulsi najvećih posvećenika bili bez strasti. Tko god prema tome čita samo u Astralnom svjetlu, njemu nedostaje kompletno djelo posvećenika: na primjer sadržaj knjige 'Veliki posvećenici' od Edouarda Schuré ne bi se mogao naći u Astralnom svjetlu. Takvi utisci su upisani samo u Eteru. Ono što se može čitati u Astralnom svjetlu u vezi onoga što su napravili posvećenici temeljeno je na iluziji, jer se rezultati života velikih posvećenika mogu čitati jedino u impulsima njihovih učenika. Učenici i čak cijeli narodi su doživjeli jake i strastvene emocije s obzirom na djela velikih posvećenika i one su ostale u Astralnom svjetlu. Ali je teško proučiti najdublje motive velikih posvećenika jer su oni prisutni samo u eteru.

Kozmički događaji — metamorfoze kao ona od Atlantide — ostaju na još višem nivou, ne više u Eteru, već u stvarnoj Akaši. To je Akaša kronika. Ova potonja je ipak na određeni način povezana s najčešćim zemaljskim interesima čovječanstva. Jer ljudsko biće je povezano s velikim događajima kozmosa. Svaka pojedina osoba se može naći skicirana, takoreći, u Akaša kronici. Što je tamo prisutno nastavlja dalje i probija svoj put u Eter i Astralno svjetlo. Individualno ljudsko biće postaje sve više primjetno što ga više tražimo u nižim sferama. I treba proučiti sve te sfere da bi razumjeli mehanizam karme.

PREDAVANJE XI

Berlin, 6 listopada 1905

Danas ćemo objasniti kako radi karma i sebi razjasniti u kakvoj je to vezi s takozvana tri svijeta. Svi ostali svjetovi, s izuzetkom ova tri, teško dolaze u razmatranje kada je riječ o ljudskom razvoju; tri relevantna su fizički, astralni i mentalni svjetovi. Za vrijeme dnevnog stanja svijesti, mi smo u fizičkom svijetu; tamo, u izvjesnom smislu, imamo potpuno i jednostavno fizički svijet ispred nas. Moramo samo usmjeriti naša osjetila prema vani da bi ispred nas imali fizički svijet kao takav. Ali u trenutku kada gledamo na fizički svijet s interesom, pristupamo mu s osjećajem, mi smo već dijelom u astralnom svijetu i samo djelomično u fizičkom svijetu. Samo začeci življenja potpuno u fizičkom svijetu su prisutni danas u ljudskom životu; na primjer, kada netko jednostavno promatra umjetničko djelo bez da osjeća bilo kakvu želju da ga posjeduje. Ovakva kontemplacija umjetničkog djela je važan čin duše, kada, zaboravljajući na sebe, radimo zaista na duhovnom zadatku. Ovo življenje u potpuno fizičkom svijetu, zaboravljajući sebe, vrlo je rijetko. To je rijetkost da se na prirodu gleda u punoj kontemplaciji, jer su obično uključeni mnogi drugi osjećaji. Ipak, ovo nesebično življenje u fizičkoj prirodi je od vrlo velike važnosti; jer samo tako čovjek može imati pravu svijest o sebi. U svim drugim svjetovima običan čovjek je još uronjen u svijet nesvjesnog.

U fizičkom svijetu čovjek nije jedino svjestan sebe, on može također postati nesebičan. Njegova dnevna svijest međutim nije još nesebična ako nije u stanju zaboraviti sebe. Ovdje fizički svijet nije prepreka, već djelovanje astralnog i mentalnog svijeta. Ako, međutim, on zaboravi sebe, razdvojenost nestaje i on nalazi svoje 'biće' rašireno u ono što je vani. Ali samo u fizičkom životu današnji čovjek može razviti ovu svijest o sebi bez razdvojenosti. Svijest o sebi mi zovemo ego. Čovjek može postati svjestan sebe jedino unutar okruženja. Tek kada stekne osjetila prilagođena za određeni svijet on može postati samosvjestan u tom svijetu. Sada ima osjetila jedino za fizički svijet ali drugi svjetovi stalno djeluju u svijesti o sebi i zamračuju je. Kada u njoj djeluju osjećaji, to je astralni svijet; kada netko misli, u svijesti djeluje mentalni svijet.

Misli mnogih ljudi nisu ništa više od refleksija okruženja. Vrlo je rijetko imati misli koje nisu tako povezane. Čovjek ima takve više misli jedino kada su budna osjetila za mentalni svijet, tako da on misli ne samo da misli, već ih opaža oko sebe kao bića. On tada u mentalnom svijetu ima istu svijest o sebi kao onu koju je posjedovao Chela, posvećenik. Kada netko pokuša eliminirati prvo fizički svijet oko njega, zatim sve impulse, strasti, promjene raspoloženja i tako dalje, obično ni jedna misao nije ostala. Samo pokušajmo oslikati sve što utječe na čovjeka utoliko što živi u prostoru i vremenu. Pokušajmo pozvati pred dušu sve povezano s mjestom gdje živimo i vremenom u kojem živimo. Sve što duša stalno ima u sebi kao misli zavisno je o prostoru i vremenu. Sve to ima prolaznu vrijednost. Treba prema tome prijeći od reflektiranih impresija osjetila i dopustiti da živi podnošljiv misaoni sadržaj da bi se postepeno razvila devahanska osjetila. Rečenica kao ona iz '[Svjetla na putu](#),' "Prije nego oči mogu vidjeti moraju napustiti suze", [Originalni engleski od Mabel Collins bi prije bio "Prije nego oči mogu vidjeti moraju biti nesposobne za suze."] vrijedi za sva vremena i sva mjesta. Kada dopustimo da ovakva rečenica u nama živi, tada u nama živi nešto što je iznad prostora i vremena. To je sredstvo, sila, koja postepeno dopušta devahanskim osjetilima da se probude u duši za ono vječno u svijetu.

Tako čovjek ima svog udjela u tri svijeta. Međutim tek je postepeno došao u ovu situaciju. Nije uvijek bio u fizičkom svijetu; tek je postepeno postao fizički i stekao fizička osjetila. Prethodno je bio na višim planovima. Sišao je sa astralnog plana na fizički a prije toga sa mentalnog plana. Ovaj potonji dijelimo na dva dijela, niži mentalni ili Rupa plan, gdje je sve već diferencirano, i gornji mentalni ili Arupa plan, gdje je sve nediferencirano u stanju zametka. Čovjek je sišao sa Arupa plana kroz Rupa plan i astralni plan u fizički plan. Tek je na fizičkom planu postao svjestan sebe. Na astralnom planu on nije svjestan sebe a na Rupa i Arupa planovima još manje. Na fizičkom planu čovjek po prvi puta dolazi u kontakt s vanjskim objektima u svom neposrednom okruženju. Kada god se biće susretne s vanjskim objektima, to označava početak samosvijesti. Na višim planovima život je još potpuno zatvoren unutar sebe. Kada je čovjek živio na astralnom planu jedina realnost koju je imao proizlazila je iz njegovog vlastitog unutarnjeg života. To je po svojoj samoj prirodi bila slikovita svijest. Čak iako je to bilo živo iskustvo ipak je to bila samo slika koja je izniknula unutar njega. Od ovoga, sadašnji dnevni snovi samo su slabi ostatak. Kada je na primjer astralno ljudsko biće pristupilo soli, to je nesvjesno utjecalo na njega i unutar njega bi izniknula slika. Ako je pristupio nekome tko je bio suosjećajan prema njemu on ga ne bi vidio izvana, već bi unutar njega izniknuo osjećaj simpatije. Ovaj život u astralu bio je od potpune samosvojnosti i razdvojenosti. Samo na fizičkom planu čovjek se može odreći svoje razdvojenosti, u tome što preko svojih osjetila on opaža objekte, spaja se sa svojim okruženjem, sa Ne-Ja. U tome leži važnost fizičkog plana. Da čovjek nije ugazio na fizički plan, nikada se ne bi mogao odreći svoje odvojenosti i okrenuti svoja osjetila prema vani. To je u stvari gdje počinje rad na nesebičnosti. Sve osim čiste kontemplacije fizičkih stvari više pripada egu. Treba se prilagoditi živjeti na višim planovima onako nesebično kao što je čovjek to počeo činiti na fizičkom planu, iako do sada samo rijetko. Objekti fizičkog plana tjeraju čovjeka da postane nesebičan i da daje nešto objektu, što je Ne-Ja. S obzirom na želje, na ono što živi u duši, čovjek još usmjerava svoj život u skladu sa svojim žudnjama. Na fizičkom planu mora se naučiti odreći, osloboditi želje od sebe. To je prvi korak.

Slijedeći korak je da se usmjeri ne prema svojim vlastitim željama već prema onima koje mu dolaze izvana. Nadalje, kada čovjek svjesno i vlastitom voljom ne djeluje u skladu s mislima koje se javljaju unutar njega, već se preda mislima koje nisu njegove vlastite, tada se uzdiže gore na plan devahana.

Moramo prema tome tražiti u višim svjetovima nešto što leži izvan nas kako bi se odnosili prema tome kao što se odnosimo prema objektima u fizičkom svijetu. Stoga, moramo uzeti u obzir želje posvećenika. Student okultnog uči o željama koje su ispravne za čovječanstvo i sebe usmjerava u skladu s njima, baš kao što se kroz vanjsku prinudu netko usmjerava prema čulnim objektima. Kultura i učenje o željama vodi nas na astralni plan.

Kada netko postane u mislima nesebičan, dopuštajući vanjskim mislima Učitelja mudrosti da prođu kroz njegovu dušu — preko koncentracije ili meditacije na misli Učitelja — tada također opaža misli svijeta koji ga okružuje. Učenik okultnog već može postati Učitelj na astralnom planu, ali na mentalnom planu to je moguće jedino za više Učitelje.

Na prvom mjestu čovjek stoji pred nama u svojoj fizičkoj prirodi. On u isto vrijeme živi u astralnom i mentalnom svijetu, ali samosvijest ima samo u fizičkom svijetu. Mora prijeći cijeli fizički svijet dok njegova svijest o sebi nije apsorbirala sve što ga fizički svijet može naučiti. Ovdje čovjek sebi kaže: 'Ja'. Povezuje njegovo 'Ja' sa stvarima oko njega, uči proširiti svoje 'Ja' kroz kontemplaciju; ono teče vani i postaje jedno s objektima koje je potpuno razumio. Ako smo već razumjeli cijeli fizički svijet više ga ne trebamo, jer tada bi ga trebali imati unutar nas. U sadašnje vrijeme čovjek ima unutar sebe samo dio fizičkog

svijeta. Ljudsko biće koje je rođeno kao Lemurijanac u svojoj prvoj inkarnaciji, koje je upravo u točki usmjeravanja svog ega prema fizičkom svijetu, zna do tada samo malo o njemu. Kada međutim on dođe do svoje zadnje inkarnacije, morat će imati ujedinjen cijeli fizički svijet sa svojim 'Ja'.

U fizičkom svijetu čovjek je prepušten sebi, ovdje ga nitko ne vodi, on je stvarno napušten od Boga. Kada je došao iz astralnog svijeta bogovi su ga napustili. U fizičkom svijetu mora naučiti postati vlastiti gospodar. Ovdje u stvari može živjeti samo, kao što u stvari i živi, njišući klatno mudro između istine i pogreške. Mora pipati i tražiti put za sebe. Sada uglavnom pipa u mraku. Njegov pogled je okrenut vani; ima slobodu izbora, ali je također izložen greškama. Na astralnom planu nije imao takvu slobodu; tamo je bio pod prisilom od sila koje stoje iza njega. Kao vrsta marionete on još visi na strunama bogova; još ga moraju voditi. Utoliko što je čovjek danas još duševno biće, bogovi još žive u njemu. Tu su sloboda i nesloboda jako izmiješane. Njegove želje se stalno mijenjaju. Ova plima i oseka želja dolaze iznutra. Tu su bogovi koji rade u čovjeku.

Čovjek je još manje slobodan na Rupa planu mentalnog svijeta, a još i manje na Arupa planu Višeg mentalnog svijeta. Čovjek postepeno postaje slobodan na fizičkom planu što više, kroz znanje, postaje nesposoban za grešku.

U istom stupnju u kojem radi na fizičkom planu i upoznaje ga, stiče sposobnost prijenosa u Arupa plan onoga što je naučio u fizičkom svijetu. Arupa plan je sam po sebi bezobličan, ali dobiva formu kroz ljudski život. Čovjek sakuplja rezultate lekcija koje je naučio na fizičkom planu i prenosi ih, kao čvrsto etablirane oblike u duši, gore u Arupa plan. Zato je u grčkim Misterijima duša zvana pčela, Arupa plane košnica a fizička zemlja polje cvijeća. To je podučavano u grčkim Misterijima.

Što je sada to bilo što je nagnalo dušu dolje na fizički plan? To je bila želja, žudnja: ni na koji način nije sišla na niži plan osim kroz želju. Prethodno je duša bila u astralnom svijetu; ovo je svijet želja. Sve što su bogovi u astralnom svijetu usadili u ljudska bića bio je potpuno svijet želja. Najistaknutiji atribut ovih pred-Lemurijskih bića bila je želja za fizičkim. Čovjek je u to vrijeme imao pravu žudnju za fizičkim: imao je unutar sebe nesvjesnu, slijepu žudnju za fizičkim. Ta žudnja je jedino mogla biti smirena kroz svoju zadovoljstinu. Preko ideja, preko aspekata znanja kojeg stiče, ova žudnja za fizičkim nestaje.

Nakon smrti duša ide na astralni plan i odatle na Rupa i Arupa planove. Ono što je duša stekla tamo deponira. Ono što još nije donijela sobom, što je još nepoznato, nagoni je ponovno dolje; to izaziva težnju za nove inkarnacije. Koliko dugo duša ostaje na Arupa planu zavisi od toga koliko je ljudsko biće steklo na fizičkom planu. U slučaju divljaka to je vrlo malo i tako u njegovom slučaju postoji samo slabi bljesak na Arupa planu. Tada se ponovno spušta u fizički svijet. Onaj tko je naučio sve u fizičkom svijetu više ne treba napuštati Arupa plan, ne treba se više vratiti na fizički plan, jer je ispunio svoju dužnost u fizičkom svijetu.

S obzirom na njegovo astralno biće, čovjek danas još napola pripada astralnom svijetu. Astralni omotač bio je napola probijen i on opaža svijet fizičkog preko svojih osjetila. Kada uspije živjeti na astralnom planu kao što sada živi na fizičkom planu, kada tamo nauči promatrati na sličan način, tada također donosi percepcije astralnog plana na Arupa plan. Ono što tada nosi gore od astralnog plana struji međutim još više od Arupa plana gore na slijedeći viši, Buddhi plan. Također i ono što postiže na Rupa planu kroz meditaciju i koncentraciju nosi sa sobom gore na Arupa plan i tamo to daje preko na još više planove.

Onaj dio čovjeka koji je astralan otvoren je napola prema fizičkom svijetu a napola prema višim svjetovima. Kada je otvoren fizičkom svijetu dopušta sebi da bude upravljani percepcijama osjetilnog svijeta. Sa druge strane je predmet upravljanja odozgo. Isti je slučaj s njegovim mentalnim tijelom. Ovo potonje je također djelom upravljano izvana a dijelom upravljano iz unutarnjeg svijeta od Bogova, Deva. Pošto je to tako čovjek mora sanjati i spavati.

Sada također može razumjeti prirodu spavanja i sanjanja. Sanjati znači okrenuti se prema unutarnjim Deva-silama. Čovjek sanja gotovo cijelu noć samo se toga ne sjeća. Za vrijeme sna mentalno tijelo je kontinuirano vođeno od Deva. Čovjek još nije svjestan sebe na višim planovima, stoga u snu nema samosvijest. Počinje to biti na astralnom planu. U dubokom snu on je na mentalnom planu. Tamo apsolutno nema samosvijest. Samo je na fizičkom planu čovjek budan. Ovdje je njegov ego prisutan i nalazi svoj puni izražaj. Astralni ego ne može se još potpuno izraziti na fizičkom planu i prema tome mora povremeno napuštati tijelo. Da bi se to moglo dogoditi čovjek mora spavati. Stanje sanjanja i spavanja samo su ponavljanja ranijeg razvoja. Na astralnom planu on je bio u stanju sanjanja, na mentalnom planu je zaspao. Ova stanja ponavlja svake noći. Tek kada stekne osjetila za druge planove on više ne sanja niti spava, već tada opaža stvarnosti. Učenik okultnog uči opažati takve stvarnosti na astralnom planu. On tada oko sebe ima stvarnost. Tko god je doveo svoj razvoj na još viši stupanj okružen je stvarnošću čak i u dubokom spavanju. Tada počinje kontinuitet svijesti.

Treba shvatiti ovaj niz delikatnih koncepata; tada je razumljivo zašto čovjek, kada je bio na višim planovima opet silazi. Ono što još ne zna, ono što još nije prepoznao, ono što Budist zove Avidja, ne-znanje, vodi ga natrag u fizičku egzistenciju. Avidja je prva od sila karme. Prema budističkom učenju postoji dvanaest karmičkih sila koje vode čovjeka dolje. One se zajedno zovu Nidana. Kako se čovjek postepeno spušta, način na koji se javlja karma postaje očit. Avidja je prvi efekt. To je suprotni pol onoga s čime se čovjek susreće na fizičkom planu. Pošto ide fizičkim planom i tamo se s nečim sjedinjuje, prizvana je reakcija. Akcija uvijek priziva reakciju. Sve što čovjek radi u fizičkom svijetu također proizvodi i reakciju i radi natrag kao karma. Akcija i reakcija je tehnika, mehanizam karme.

PREDAVANJE XII

Berlin, 7 listopada 1905

Kada se raspravlja o fizičkom tijelu većima ljudi ima nejasnu, konfuznu ideju o tome što ono u stvari je. U stvari ono što imamo pred sobom nije samo fizičko tijelo već kombinacija fizičkog tijela s višim snagama. Komad planinskog kristala je također fizički ali po samoj prirodi je nešto sasvim različito od ljudskog uha ili srca, koji su također fizički. Oko i srce su dijelovi fizičkog tijela, ali oni su pomiješani s čovjekovim višim članovima i kroz to, dolazi do nečega što je potpuno različito od ostalih aspekata fizičkog. U vodi nalazimo kisik i vodik ali oni izgledaju potpuno različito kada ih pogledamo odvojene. Tada smo svjesni njihove razlike. U vodi pred sobom imamo mješavinu oboje. Ono što nas susreće u fizičkom tijelu čovjeka također je mješavina koja se sastoji od fizičkog, eterskog i astralnog tijela.

Fizičko ljudsko oko je slično kameri, jer, kao kod kamere, unutar njega se pojavljuje slika okolnog svijeta. Tek kada se izdvoji iz fizičkog oka sve što se ne može naći u kameri, otkriva se što je specifična priroda fizičkog oka. Tako također treba izdvojiti iz cijelog fizičkog tijela sve što nije čisto fizičko: tek tada imamo ono što se u okultizmu zove fizičko tijelo. Ono samo niti može živjeti, misliti niti osjećati. Tada tamo ostaje vrlo mudro ustrojen, ekstremno kompliciran robot, potpuno fizički aparat. Samo to, sve je što je bilo od ljudske egzistencije na stupnju Starog Saturna. U to vrijeme oči su bile prisutne samo kao male kamere. Ono što je stvoreno kao slika okolnog svijeta došlo je u svijest Deva bića. U sredini evolucije Saturna takozvani Asura (Archai) bili su dovoljno napredni da koriste aparat. U to vrijeme bili su na ljudskom stupnju. Oni su koristili automat i slike koje stvara. Same Asure nisu bile unutar aparata već vani i samo su koristili slike kao što mi koristimo fotografski aparat da bi napravili slike krajolika. Dakle fizičko tijelo čovjeka bilo je u to vrijeme arhitekturna struktura fizičkog aparata vođenog izvana. To je prvi stupanj ljudske egzistencije.

Drugi stupanj razvoja bio je prožimanje fizičkog aparata s eterskim tijelom. On tada postaje živi organizam. To je također našlo izraz u konfiguraciji tijela. Robot je izgrađen iz sasvim čvrste nediferencirane mase, slične onoj što je danas žele supstanca, kao meki kristal. U drugoj Rundi evolucije kod postojanja na Starom Sunca, fizički robot je bio prožet s eterskim tijelom. U ovoj Rundi se razvio solarni pleksus. Tako je nazvan jer su još danas prisutni rudimenti organa. On u fizičkom robotu oblikuje nervni sustav. Nešto je slično prisutno kod biljke. To je drugi stupanj.

Ali ovi stupnjevi nisu konačni; evolucija postepeno nastavlja. Čak je i danas solarni pleksus aktivni posrednik kod određenih životinja koje nisu razvile kičmenu moždinu. Sve životinje beskičmenjaci su pojedinačne forme iz prijašnjih stupnjeva onog što je ranije položeno. Samo na Zemlji čovjek izbacuje iz sebe životinje kičmenjake. U ranija vremena njegov organizam je još nekako bio sličan onom od današnjeg raka. Čovjek je napredovao iznad tog ranijeg stupnja dok je rak ostao nepokretan. Zaprepašujuća je činjenica da cijela unutarnja struktura raka ima izvjesne sličnosti s ljudskim mozgom. Postoje u stvari sličnosti između interne strukture raka i ljudskog mozga. Kao i ljudski mozak i rak je također zatvoren u čvrstom oklopu. Nakon što je čovjek razvio kralježnicu i preobrazio gornje kralješke, napustio je tvrdi oklop. Rak se nije dalje razvijao. Prilagodio se svom

okruženju pomoću tvrdog oklopa kojeg je morao imati i koji služi istoj svrsi kao i zaštitni prekrivač cijelog tijela kod čovjeka.

Treći stupanj je onaj u kojem je sav transformiran od astralnog tijela koje radi unutar njega. Ova organska transformacija je povezana s razvojem srca i cirkulacijom krvi. Srce ribe je zaostalo na pola puta. Razvoj srca je proporcionalan stupnju na kojem je povećanje unutarnje topline tijela; to ne znači ništa drugo nego uvlačenje astralnog tijela u krv.

Kičmena moždina s mozgom je organ ega. To je zaštićeno s trostrukim zaštitnim omotačem astralnog, eterskog i fizičkog tijela. Nakon što je organ ega (kičmena moždina i mozak) bio pripremljen, ego je legao u krevet za njega napravljen, i kičmena moždina i mozak pojavljuju se kao organi u službi ega.

Četverostruki čovjek je sastavljen na ovaj način. To je Pitagorejski kvadrat.

1. Kičmena moždina i mozak su organi ega.
2. Topla krv i srce su organ Kame (astralnog tijela).
3. Solarni plexus je organ eterskog tijela.
4. Stvarno fizičko tijelo je komplicirani fizički aparat.

Tako je bilo konstruirano četverostruko biće čovjeka.

U okultizmu ono što smo sada opisali se ponovno zove spirala (Wirbel), nešto što se gradi izvana prema unutra i ujedinjuje se s onim što se gradi unutra. Fizičko tijelo, etersko i astralno tijelo izgradili su ljudsko biće. Zatim ego počinje osjećati i gradi iznutra prema vani. To su četiri sastojka čovjeka. Ovdje u vanjskom nalazimo otisak četverostrukog čovjeka. Sav dalji razvoj je takve prirode da ljudsko biće, počevši od te točke ega, svjesno doživljava ono kroz što je prije prolazilo nesvjesno.

Danas, da bi shvatili da je to tako, moramo najprije istražiti što se odvijalo kada je naš ego razvijan. Da bi to napravili moramo, takoreći, zauzeti položaj ispod određenog organa. To je zgodno opisano u Buda legendi. U legendi se kaže da je Buda ostao sjediti pod Bodhi stablom dok nije stekao prosvjetljenje da bi se uzdigao na više stupnjeve, do Nirvane. Za to je Buda morao smjestiti sebe ispod mozga, ispod organa svijesti. To znači da staze koje je prije prošao nesvjesno sada mora prijeći svjesno. Ispod velikog mozga leži, više prema natrag, mali, mozak u obliku stabla (cerebellum). Buda se smjestio ispod ovog mozga. Cerebellum je Bodhi stablo. To pokazuje da ono što je rečeno u ovako dubokoj legendi u stvari je uzeto iz ljudske evolucije.

Sve što je sada poznato samo preko anatomije u to je vrijeme bilo poznato na sasvim drugi način. Okultni istraživač radio je svoja istraživanja uz pomoć Kundalini svijetla. Učenik je bio pripremljen za to na slijedeći način. On dolazi Učitelju. Ako ga potonji smatra dostojnim on bi dobio uputu, ne u stvari poduku — danas se to promijenilo, danas čovjek mora naći svoj put pomoću intelekta i koncepata — ali je Učitelj govorio nešto ovako: 'Svaki dan otprilike šest tjedana moraš provesti više sati u meditaciji i predati se nekoj rečenici vječne vrijednosti, potpuno uranjajući sebe u nju.' U današnje vrijeme čovjek to ne može jer život u današnjoj civilizaciji ima za njega previše zahtjeva. U to je vrijeme učenik meditirao šest do deset sati dnevno. To se ovih dana ne može bez da se povuče iz cijelog života oko njega. U ono vrijeme učenik jedva da je trebao nešto vremena za vanjske potrebe. Našao bi prehranu u vanjskoj prirodi. Prema tome je svoje vrijeme koristio za meditaciju, možda neprekidno deset sati. Pomoću toga je vrlo brzo toliko napredovao da bi doveo svoje tijelo, koje je u to vrijeme bilo manje gusto, u takvo stanje da je u njemu bilo

probuđeno Kundalini svjetlo. To je za unutarnje biće ono što je sunčeva svjetlost za vanjski svijet. Mi u stvari ne vidimo vanjske objekte, već reflektirano sunčevo svjetlo. U trenutku kada, pomoću Kundalini svjetla, možemo osvjetliti dušu, ona postaje vidljiva kao objekt koji obasjava sunce. Tako za učenika yoge cijelo unutarnje tijelo postepeno postaje osvjetljeno. Sve drevne anatomije bile su viđene iznutra, kroz unutarnje prosvjetljenje. Tako je (Indijski) redovnik, koji je zaodjenuo njihova iskustva u legende, govorio o tome što su opažali kroz Kundalini svjetlo.

Sada se moramo pitati kako se radilo na različitim dijelovima ljudskog tijela. S obzirom na ono što pripada mozgu i kičmenoj moždini, čovjek prvo radi svjesno na fizičkom planu kroz ljudski ego [praznina u tekstu ...] On za sada nema utjecaja na bilo što drugo. Nema na primjer utjecaja na cirkulaciju krvi. Takve stvari se razvijaju postepeno. Tu surađuju druga bića, Deva bića, tako da su sva stvorenja koja imaju cirkulaciju krvi zavisna od Deva sila za regulaciju. Astralno tijelo je prožeto i na njemu rade različite Deva sile. Najniže rade na astralnom tijelu. Više snage rade na eterskom tijelu a još više Deve na fizičkom tijelu, najsavršenijem tijelu kojeg čovjek posjeduje. Astralno tijelo je upadljivo manje savršeno nego fizičko tijelo. Fizičko srce je zaista vrlo pametno; glupo je astralno tijelo, koje usmjerava u srce svakakve srčane otrove. Najsavršeniji dio čovjeka je fizičko tijelo, manje savršeno je etersko tijelo a još manje savršeno je astralno tijelo. Ono što je još na počecima, 'beba' u čovjeku, to je ego organizacija. To je četverostruki čovjek, koji sadrži ego kao što hram sadrži božji kip.

Cijeli razvoj ljudske kulture nije ništa drugo nego rad ega u astralnom tijelu, edukacija astralnom tijela. Čovjek ulazi u život ispunjen željama, impulsima i strastima. Utoliko koliko ovlada ovim impulsima, željama i strastima, ugrađuje svoj ego u astralno tijelo. Kada šesta korijenska rasa, šesta epoha, bude došla do kraja, ego će potpuno preraditi astralno tijelo. Do tada će astralno tijelo i dalje biti zavisno od potpore Deva sila. Dok ego ne prožme cijelo astralno tijelo, toliko dugo Deva sile moraju podržavati rad.

Drugi stupanj razvoja, koji slijedi onaj kulturalni, razvoj je učenika ezoterije. On razvija ego u eterskom tijelu. Kroz to Deva sile se postepeno otpuštaju radom vlastitog ega. Tada on također počinje vidjeti u sebe.

Sada možemo pitati: koji je značaj astralnog tijela, zbog koje svrhe čovjek ima astralno tijelo? Ono je da mu da mogućnost, preko želja, da napravi ono što inače ne bi bilo napravljeno, i da se uputi na fizički plan. Jer prije nego čovjek stekne objektivno znanje na fizičkom planu mora na njega usmjeriti svoje želje i žudnje. Bez njih on ne bi mogao razviti objektivno promatranje svijeta ili osjećaj za odgovornost i moral. Samo postepenom transformacijom svojih želja one se mogu promijeniti u dužnosti i ideale. Čovjek može prijeći taj put jedino upravljajući, organizirajući snagu astralnog tijela.

Etersko tijelo je nositelj misli. Ono što je misao unutar čovjeka, vani je etersko, baš kao što je želja unutar njega, vani astralno. Ali tek kada počinje čisto mišljenje eterska supstanca zrači u astralnim impulsima. Toliko dugo dok mišljenje još nije čisto mišljenje imamo astralnu supstancu koja okružuje etersku formu. Dakle misaone forme, kako se zovu, načinjene su iz jezgre eterske supstance okružene astralnom supstancom. Duž živaca struje takozvane apstraktne misli, koje su međutim u stvarnosti sasvim konkretne, jer su one eterske sile. Čim čovjek počne misliti, ego već radi u njegovom eterskom tijelu. Kada čovjek umre postane mu jasno da fizičko tijelo nema ništa s egom. Svaka veza između fizičkog tijela i ega nakon smrti je prekinuta. Prije se ta veza odvijala indirektno kroz ostala tijela. Kada ona više nisu tu, leš nema više vezu s egom. Tada ga vanjske Deva sile prime i

ono je opet apsorbirano u fizičko okruženje. Riječ 'verwesen' (raspadanje) ne znači samo umrijeti, već i povratak u 'Wesen' (biće) iz kojeg je tijelo došlo. To je ono što se može reći u odnosu na fizičko tijelo. Danska riječ 'Lichaam' ne znači 'Leichnam' (truplo) već fizičko tijelo koje treba biti nošeno.

Etersko tijelo je u velikoj mjeri u sličnoj situaciji kao fizičko tijelo. Ono je na isti način uzeto od Deva i ponovno rastvoreno u opću cirkulaciju. Ali tamo preostaje ono što je samo ljudsko biće ugradilo u njega i što se ne rastvara. Upravo to kasnije, u vrijeme reinkarnacije, formira centralnu točku, oko koje se kristalizira ono što će se dodati. Ovaj mali dio eterskog tijela ostaje kod svakog prisutan. Na isti način ostaje od astralnog tijela onoliko koliko je ljudsko biće u njega ugradilo. Tek tijekom treće trećine šeste korijenske rase cijelo astralno tijelo će biti zadržano od svih ljudi koji se normalno razvijaju.

Dakle razvoj počinje tako što čovjek svjesno radi na svom astralnom tijelu. Zadatak Chele, okultnog učenika, dalje se sastoji od transformacije njegova eterskog tijela. Stupanj učenika je završen kada nakon smrti cijelo etersko tijelo ostaje netaknuto. Boravak u devahanu je neophodan da bi bila moguća obnova snaga eterskog tijela. Mala porcija eterskog tijela koju za početak čovjek nosi u devahan može izrasti u kompletno etersko tijelo, jer su tamo kreirani neophodni uvjeti.

To čini razumljivim različite dužine boravka u devahanu. Kada ljudsko biće stoji na početku svog razvoja i transformiralo je samo malo od svog eterskog tijela može u devahanu ostati samo kratko vrijeme. Dio eterskog tijela koji nedostaje mora za njega biti zamijenjen od vanjskih Deva. Kako se dalje razvija postepeno boravi u devahanu duže vrijeme; dakle vrijeme koje tamo provodi povećava se proporcionalno s njegovim vlastitim razvojem. Ljudi, međutim, koji su napredniji ponekad se iz drugih razloga reinkarniraju ranije, na primjer, jer su svijetu potrebni.

Kada umre Chela, prisutno je cijelo etersko tijelo. Tako se na ovom stupnju Chela može odreći devahana jer je etersko tijelo potpuno prerađeno. Onda se, nakon sasvim kratkog vremena, odvija ponovno rođenje. Na početku on čeka u astralnom svijetu, kao mjestu tranzicije, dok od Učitelja ne dobije određenu misiju. Tada opet može uzeti svoje etersko tijelo da bi se još jednom reinkarnirao.

Dok se ne dosegne ovaj stupanj za evoluciju je neophodna dualnost, t.j. ono što čovjek nije mogao za sebe razviti iznutra ugrađeno je u njega izvana. Pomoć mu treba doći izvana. Tako je u devahanu etersko tijelo još jednom kompletirano od vanjskih Deva snaga. Fizički plan i devahan su suprotni polovi. Između njih leži kamaloka, mjesto tranzicije, tranzicijski stupanj, posredno stanje koje uzrokuje da ljudsko biće bude povezano s onim što je ugradilo u svoje astralno tijelo. Astralno tijelo vodi čovjeka na fizički plan, gdje usmjerava svoju pažnju prema vani. Ovdje su žudnje kultivirane u kontaktu s vanjskim stvarima. Kada osoba umre njegove žudnje za vanjskim objektima ne prekinu se odmah, premda više nema organe koji ga s njima dovode u vezu. Želja preostaje ali nedostaju organi. U kamaloki mora prekinuti ove težnje za vanjskim svijetom. Kamaloka u stvari ne pripada normalnom razvoju; to je samo stupanj gdje treba napustiti navike. Zbog toga što čovjek ne može više zadovoljiti svoje želje, pošto više nema organe za fizički svijet, dolazi do kamaloke.

Kada netko počini samoubojstvo poistovjetio je svoj ego s fizičkim tijelom. Iz tog razloga težnja za fizičkim tijelom je sve intenzivnija. Izgleda mu kao da je on šuplje stablo, kao netko tko je izgubio ego. Tada ima stalnu žeđ za sobom.

Kada je čovjek nasilno usmrćen u sličnoj je situaciji. U slučaju kada se netko susretne s nasilnom smrću on nastavlja tražiti svoje fizičko tijelo sve do vremena kada bi inače umro. To traženje može dovesti do štetnih reakcija. U takvom se slučaju može dogoditi da čovjek koji doživi nasilan kraj bude ispunjen strašnim gnjevom protiv onog tko je uzrokovao njegovu smrt. Tada je u ubijenom čovjeku udarac izmijenjen u protu udarac. Dakle iz astralnog svijeta, duše Rusa pogubljenih iz političkih razloga borile su se protiv vlastitih sunarodnjaka na strani Japanaca. To se dogodilo u rusko-japanskom ratu; to međutim nije opće pravilo.

PREDAVANJE XIII

Berlin, 8 listopada 1905

Ovo predavanje je umetnuto u tečaj da obasja svijetlom mnoge stvari izgovorene u ostalim predavanjima. Baviti će se aktivnošću i prirodom Deva.

U sadašnje vrijeme je vrlo teško govoriti o Bogovima ili Devama jer čak i oni ljudi koji još imaju pozitivan stav prema religiji i još vjeruju u bogove, nemaju više nikakav živi odnos s božanskim duhovnim bićima. Taj živi odnos s bogovima, bićima, odnosno, onima koji su daleko uzvišeniji od ljudskih bića, nestao je tijekom doba materijalizma. Posebno tijekom materijalističkog doba, koje se razvilo na prekretnici 15-og i 16-og stoljeća pa do našeg vlastitog vremena, ta živa veza s bogovima je bila izgubljena. Mala je razlika da li osoba zauzima stajalište prema Darwinovom materijalizmu ili govori o bogovima u više ili manje religijskom smislu. Više je u pitanju da postanemo životno svjesni da smo se mi sami uspjeli od nižih stupnjeva egzistencije i još se moramo uspeti na više stupnjeve. Moramo shvatiti da imamo odnos i s onim što je ispod i s onim što je iznad.

Instrukcije o bogovima prvo su bile sistematizirane os Dionysiusa Areopagite, učenika apostola Pavla. To međutim nije bilo napisano do 6-og stoljeća. Zato učenjaci poriču postojanje Dionysiusa Areopagite i govore o spisima Pseudo-Dionysius, kao da je to bilo u 6-om stoljeću kada su stare tradicije bile prvi puta prikupljene. Istina o toj stvari može biti potvrđena jedino čitanjem u Akaša kronici. Akaša kronika međutim uči da je Dionysius stvarno živio u Ateni, da je bio iniciran od Pavla koji mu je dodijelio da položi temelje učenja o višim duhovnim bićima i da pruži to znanje posebnim posvećenicima. U to vrijeme određena uzvišena učenja nisu nikada bila zapisivana već su jedino prenošena usmenom predajom. Učenja o bogovima također su bila na taj način dana od Dionysiusa njegovim učenicima, koji su ih onda prenosili dalje. Ovi učenici iz direktnog naslijeđa s namjerom su nazivani Dionysius, tako i zadnji od njih, koji je napisao ova učenja bio je jedan od onih koji su dobili to ime.

To učenje o bogovima, kako ga je dao Dionysius, zaokružuje tri puta tri ranga božanskih bića. Tri najviša su: Serafini, Kerubini, Prijestolja. Slijedeći stupanj: Dominiji, Moći, Vlasti. Treći stupanj: Prvobitni počeci, Arhanđeli i Anđeli.

U Bibliji se često pojavljuju riječi 'Na početku'. One se odnose na Prvobitne početke ili Arhaje. 'Na početku Bog stvorio nebo i zemlju.' To znači: Bog Početaka, koji je na tom stupnju, stvorio nebo i zemlju. To je bio jedan od Arhaja koji pripada trećem rangu Hijerarhija.

Iznad Serafima stoje božanska Bića čija priroda je toliko uzvišena da ljudska moć razumijevanja ne može doprijeti do njih. Nakon trećeg ranga slijedi četvrta hijerarhija: Čovjek, kao desetina u cijelom nizu.

Imena hijerarhija se ne odnose na pojedince već na određeni stupanj svijesti velikog univerzuma, i Bića se kreću od jednog stupnja do drugog. Eliphas Levi je to jasno opažao i stavljao naglasak na činjenicu da se ova imena odnose na stupnjeve razvoja, na hijerarhije.

Osnova organizacije Crkve ide natrag također do istog Dionysiusa koji je formulirao učenje o bogovima. Crkvena hijerarhija je trebala biti vanjska slika unutarnjih hijerarhija svijeta. Ova grandiozna misao mogla je jedino biti provedena ako je vrijeme bilo zrelo za razumijevanje svega toga u istinskoj formi. Dionysius je zavještao svojim učenicima takvo

učenje u odnosu na Crkvu, da, ako bi to moglo biti realizirano, nastala bi snažna i veličanstvena organizacija. U to vrijeme se pokušalo objaviti učenje na takav način da se nit nikada ne prekine od jednog učitelja do sljedećeg, koji je također prenosio i ime. Prema tome nije začuđujuće da je tek u 6-om stoljeću Dionysius zapisao učenje. Ta učenja međutim nisu naišla na opće razumijevanje jer za to čovječanstvo još nije bilo zrelo. Ona su dakle stala kao vrsta testamenta.

Što dalje idemo natrag to su životniji koncepti koje je čovjek imao o Bićima koja stoje iznad čovječanstva.

Sada razvijemo određene koncepte o tome kako čovjek — obična osoba u prosječnom kulturnom okruženju našeg vremena — susreće bogove. Nakon smrti ljudsko biće najprije prolazi kroz kamaloku, stanje u kojem se postepeno rješava navika zemaljskog života i oslobađa se žudnji. To je stvarno samo u prvom stupnju da je boravak u kamaloki često zastrašujući i užasan. Kasnije čovjek prolazi kroz period kamaloke kada se mora pročistiti od delikatnijih veza s zemaljskim svijetom. Taj boravak u kamaloki nije važan jedino za osobu o kojoj se radi; kao što ćemo vidjeti, aktivnost ljudskih bića u višim uvjetima kamaloke može se također koristiti u svijetu izvan njih. Nakon kamaloke čovjek ulazi u uvjete devahana, gdje, koristeći sposobnosti koje je za sebe stekao, radi na svemu što je neophodno da bi izgradio novo etersko tijelo. Na Arupa planu devahana treba ostaviti sa strane sve što je stekao svojim iskustvima na fizičkom planu. Zato je u ezoterizmu grčki svećenik zvao dušu pčela, Arupa plan košnica a fizički plan cvjetna livada.

Nema međutim potrebe da čovjek bude neaktivan u višim oblastima. Za vrijeme dok prolazi kroz kamaloku i niži devahan može izgledati da nema što raditi osim pustiti da se ostvari ono što je ranije počeo. Ali čovjek tamo nije neaktivan; ono što doživljava u tim uvjetima značajno je za cijeli svijet.

Nova inkarnacija ljudskog bića ima svrhu jedino ako nađe uvjete koji su potpuno različiti od ranijih. U normalnim okolnostima vraća se kada je cijela situacija toliko različita da je ono što nalazi oko sebe sasvim novo, tako da ono što dodaje prethodnom postignuću bude sasvim novo. To se događa u periodu kozmičkog vremena kada Sunce napreduje od jedne konstelacije Zodijaka do sljedeće. Na primjer, oko 800 pr.n.e. Sunce je u proljeće ušlo u konstelaciju Ovna i to je trajalo do 1800 godine. Sada, na početku proljeća, stoji u konstelaciji Riba. Dvije tisuće, šest stotina godina prođe prije nego Sunce prođe od jedne konstelacije Zodijaka do sljedeće. Tijekom tog vremena uvjeti na Zemlji prolaze fundamentalnu promjenu.

Reinkarnacija je povezana s ovim epohama, tijekom kojih se ljudsko biće obično inkarnira jednom kao muškarac i jednom kao žena. U svakoj pojedinoj inkarnaciji u stvari smo samo pola ljudskog bića. Muška i ženska inkarnacija pripadaju zajedno. Zbog sasvim drugačijih fizičkih uvjeta na zemlji nova inkarnacija nije bez svrhe. Ako je na primjer netko bio inkarniran u vrijeme Homera (u znaku Ovna, Jasona (vođa Argonauta), Zlatnog runa) doživio bi nešto sasvim različito od onog što bi doživio sada.

Ove inkarnacije same po sebi mogu izgledati kao dio potpuno mehaničkog procesa. Međutim ničeg nema vani što nije došlo iznutra. Trebamo se prilagoditi da svugdje govorimo o stvarnom duhu, da ga tražimo, i opažamo što se u stvari zbiva.

Kada gledamo floru i faunu Europe u našoj epohi moramo razlikovati tri zone: zapadnu, srednju i istočnu zonu. Istočna zona se podudara sa Slavenskim narodima, srednja s Germanskim i zapadna s Latinskim narodima. Materijalisti vjeruju da su se ljudska bića prilagodila svojim okolnostima, ali to nije tako. Različiti narodi su sebi kreirali svoje fizičke

uvjete. Duh naroda prvo radi na zemlji, na biljkama i životinjama u koje ulazi. Zapadnoeuropski teritorij je pripremljen od latinskih naroda, srednjoeuropski od germanskih, istočnoeuropski od slavenskih naroda. Dakle ljudska bića prvo sebi grade kuću u kojoj kasnije borave. Sada upitajmo: Kada čovjek radi na vanjskoj konfiguraciji zemlje? Kao i sve u zemaljskom svijetu, sudbinu je također čovjek pripremio za sebe, i o tome se ovdje dijelom radi.

U kamaloki čovjek je stvarno uključen u suradnju na radu na životinjskom carstvu, u transformaciju vrsta. Silu koja do toga dovodi prirodni znanstvenici zovu 'adaptabilnost'. Međutim sve što se naziva adaptabilnost skriva ljudsku aktivnost na drugoj strani egzistencije. Sve što se javlja kao metamorfoza u životinjskom carstvu, utječući i mijenjajući životinjske instinkte tako da životinje prolaze transformaciju, odvija se preko ljudskih bića u kamaloki koja se pripremaju za svoju slijedeću inkarnaciju. Tamo čovjek radi na vlastitoj kući u pripremi za svoj slijedeći život. U kamaloki čovjek radi na fauni a u devahanu na flori. Transformacija biljnog svijeta rezultat je sila devahana. A fizički svijet koji se također mijenja, vanjski uvjeti Prirode, pod utjecajem su Arupa plana, (Višeg devahana). Tamo je, čovjek suradnik na stijenama, na mineralnom carstvu zemlje. Zasigurno je neophodno u nekoj mjeri imati okultne snage da bi se napravile ovakve opservacije na odgovarajućem mjestu. Nije slučajno da rudari [Steiner misli na rudare metala i minerala, ne ugljena] posebno prave ovakve opservacije ispod zemlje. Novalisove čuvene okultne sposobnosti povezane su s činjenicom da je bio rudarski inženjer.

Kada uzmemo u obzir da u nadosjetilnim regijama čovjek razvija određene snage, premda dok je tamo još nema svoju punu svijest, shvaćamo da su te snage vođene od viših bića, od Deva. Razlikujemo različite stupnjeve Deva: astralni, Rupa-mentalni i Arupa-mentalni. Astralne Deve imaju kao najniži član astralno tijelo, baš kao što mi imamo fizičko tijelo. Kao i čovjek, astralna Deva sastoji se od sedam članova. Posjeduje prema tome, kao sedmo, još jedan član koji je viši nego Atma. Sve su Deve konstituirane prema istim principima kao i čovjek. Kako razvoj napreduje na više planove biće stječe svjesno majstorstvo nad odgovarajućim nižim planovima. Danas na fizičkom planu čovjek gospodari jedino na mineralnom carstvu. Tamo može sam nešto konstruirati, ali još ne može konstruirati biljku ili životinju. U mineralom carstvu on ima komponente jasno pred sobom. Na slijedećem stupnju on svjesno stvara biljke (Peta Runda) i zatim životinje (Šesta Runda) i konačno sebe (Sedma Runda).

Bića koja zovemo Deve mogu napraviti mnogo više od ljudskih bića Sedme runde. Oni mogu koristiti oblasti koje leže ispod njihova vlastitog svijeta. Mogu, za određenu svrhu, na kratko vrijeme formirati tijelo koje trebaju. Tako se astralna Deva, ako tako želi, može na određeno vrijeme inkarnirati fizički.

Nedvosmislene ideje o Devama možemo formirati jedino ako krenemo od ljudske aktivnosti. Do izvjesne točke, čovjek je slobodan, može činiti što želi. Međutim ljudi ne rade zajedno harmonično, pa prema tome različite sile koje se nastavljaju od ljudskih bića moraju biti dovedene u harmoniju. Ono što ljudi rade mora imati općeg efekta, i to u svijetu mora biti svrsishodno. Bića koja to donose su Deve. Oni također reguliraju kolektivnu karmu. Čim se ljudi udruže s zajedničkom svrhom imaju kolektivnu karmu koja ih okuplja i vodi njihovim putem, tkajući zajedničku karmičku nit.

Tako je u Rusiji postojala sekta Duhobora (ratnika duha) koji su bili duboko religiozni. Na naivan način, ali u vrlo lijepom obliku, posjedovali su učenja Teozofije. Ti ljudi su bili prognani i očito više nemaju vidljivog utjecaja. Materijalisti će reći: 'Čemu je to služilo?'

Duhobori su nestali. Ali svi koji su bili povezani u ovoj sekti biti će u slijedećoj inkarnaciji povezani zajedničkom vezom, da bi kasnije prelili u čovječanstvo ono što su naučili. Na ovakav način grupe koje su se našle zajedno rade na čovječanstvu u slijedećim inkarnacijama. Ideja koja je utjelovljena u njihove živote ponovno teče vani u svijet. Nalazimo istu ideju u dubljem obliku kod još jedne ovakve grupe.

Tako je na primjer postojala u Srednjem vijeku sekta Manihejaca. Tajna Manihejaca je da su shvatili da će u budućnosti postojati dvije grupe ljudskih bića, dobri i loši. U Petoj rundi neće više biti mineralnog carstva, već umjesto njega carstvo zla. Manihejci su to znali. Oni su prema tome sebi već stavili zadatak da podučavaju ljude da bi kasnije mogli postati prosvjetitelji zlog čovjeka. U sekti Manihejaca stalno se nalazi dublja mudrost.

Moramo razlučiti odvojenu volju pojedinih ljudskih bića od snaga koje stoje iza njih da bi ujedinile te individualne volje u zajedničku volju. Na taj način imamo kolektivnu karmu.

Ružokrižari su govorili o bićima koja su povezana s grupama ljudi. Fizičko tijelo pripada pojedinačnom ljudskom biću; astralno tijelo u drugu ruku već pripada grupi. Jednim dijelom svog astralnog tijela čovjek je povezan s grupnom dušom. Ono što još ne može za sebe napraviti danas je napravljeno za njega od Deva. Oni još rade na čovjekovu astralnom tijelu. Deve čak i više surađuju u onome što čovjek danas postiže kroz rad na svom eterskom tijelu. Vidjeli smo da su u dijelu Kamaloke čovjekove snage korištene u službi životinjskog carstva, ali one su vođene od Deva. Odatle čovjek stalno dalje napreduje na svom putu u Devahan.

Posebna klasa Deva su Planetarni duhovi — Dhyan-Chohan koji su ranije dosegli stupanj koji će ljudska bića postići mnogo kasnije. Ona stoje na stupnju koji će čovjek doseći tek u Šestoj i Sedmoj rundi. Planetarni duhovi su s ostalima uključeni u kreativnom radu na određenim aspektima planetarne evolucije.

U sadašnje vrijeme čovjek je aktivan na fizičkom, astralnom i devahan planu. Sve je aktivnost. Koji sada značaj imaju za čovjeka Planetarni duhovi u bilo kojoj određenoj situaciji? Aktivnosti koje u sadašnje vrijeme izvršava čovjek, bile su izvršavane od Planetarnih duhova tijekom prethodnog stupnja evolucije, tijekom prethodnih planetarnih stanja. Ono što su tada apsorbirali sada imaju unutar sebe kao mudrost. To im omogućava da postanu učitelji slijedeće planetarne epohe. Oni Deve koji su bili aktivno uključeni u oblikovanje zemlje još nisu mogli prepoznati ishodišne zakonitosti; to je bilo moguće tek za bića na višem stupnju Mudrosti. Iznad stupnja Mudrosti je stupanj Volje, manifestirane aktivnosti. Duhovi mudrosti (Kirioteti) i Duhovi Volje (Troni) stvarni su vođe planetarne evolucije.

U vrijeme dok je čovjek još bio astralno biće, prije doba Lemurije, unutar njega su radile Deve i unaprijed u njega ugradili ono što se iz njega pojavilo kasnije. Prije doba Lemurije u unutaršnjem biću čovjeka nicala je slika njegovog okruženja. Osjećaji simpatije i antipatije također su se javljali u slikovnom obliku unutar njega. Sve su to potakli Deve. U to vrijeme bio je upravljani vladavinom Deva. Kasnije je u nekoj mjeri preuzeo vladavinu nad sobom, postajući podređeni član u službi Deva. Sada je on u nekoj mjeri napušten od Boga. Samo u dijelu koji nije napušten od Boga Deve još rade unutar njega. Chela u sebi svjesno oživljava onaj svijet koji je čovjek u pred-lemurijsko doba naučio prepoznati u slikama. Tada su mu pristupile želje i strasti u obliku slika aure u kojima su živjele misli Deva, ali sve je to bilo u dubokoj svijesti sumraka. Nakon što je sada sve to izgubljeno, čovjek se morao boriti da postigne svjesno viđenje vanjskog svijeta. Dalji razvoj Chele

sastoji se u stjecanju toga u potpunoj svijesti. On zadržava sasvim potpunu svijest. Medij, odnosno, medijumstvo, je povratak u ranije doba.

Ono što čovjek doživljava na fizičkom planu kostur je njegove kreativne aktivnosti; temelj za slijedeće periode evolucije. Kroz njegov kontakt sa vanjskim svijetom, unutar njega se formiraju sposobnosti u skladu s time koja je kasnija planetarna aktivnost određena, poslije će sam čovjek postati planetarni duh.

U našem govoru kreiramo temelje za kasnija planetarna stanja. Ono što danas govorimo tamo će stvarno biti prisutno kao temelj, baš kao što stijene i kamenje čine temelj zemlje. U jednoj sferi iskustva prolaze kroz zamršeni proces da bi u drugoj sferi mogli evoluirati. Pojedinac je božanstven utoliko što može ponovno izdahnuti ono što je uzeo unutra. Deve postaju Deve utoliko što mogu vratiti ono što su prethodno apsorbirali.

Ono što je bilo apsorbirano to je prvobitna mudrost i sada se vraća natrag. 'Teozofija' je onoliko koliko su sami bogovi bili jednom učitelji čovječanstva.

Karma je zakon. Deva je onaj tko dovodi zakon u primjenu. Anđeo rotacije vremena dovodi do primjene zakona koji se tiču grupa ljudskih bića. Pojedina osoba u grupi djeluje nagoni. Deva vodi Dušu naroda; on je u stvari Duša naroda. Duša naroda nije apstrakcija, već živući duh.

PREDAVANJE XIV

Berlin, 9 listopada 1905

Danas ćemo govoriti o čovjekovom boravku u devahanu između dviju inkarnacija.

Stalno nam mora biti jasno da ovaj boravak u devahanu nije nigdje drugdje nego gdje smo mi sami u fizičkom životu. Jer devahan, astralni i fizički svijet nisu ništa drugo nego tri međusobno prožimajuća svijeta. Najtočniju ideju o devahanu možemo dobiti ako mislimo na svijet električnih sila prije nego je otkriven elektricitet. Bilo je vrijeme kada je sve to bilo sadržano u fizičkom svijetu, samo je to bio tada okultni svijet. Sve što je okultno treba jednom biti otkriveno. Razlika između života u devahanu i onom u fizičkom svijetu je da je čovjek u svojoj sadašnjoj epohi obdaren organima koji mu omogućavaju promatrati fizički svijet ali ne i s organima koji mu omogućuju promatranje pojava u devahanu.

Zamislimo sebe u duši nekog tko živi između dviju inkarnacija. On je predao svoje fizičko tijelo silama zemlje i ostavio svoje etersko tijelo životnim silama. On je nadalje predao dio svog astralnog tijela na kojem nije radio. Onda se nađe u devahanu. Više kao vlastiti posjed nema ono što su bogovi radili u njegovom eterskom i astralnom tijelu; sve je to odbačeno. Sada posjeduje samo ono što je sam postigao tijekom mnogih života. U devahanu to ostaje njegovo. Sve što je čovjek napravio u fizičkom svijetu služi svrsi da ga učini sve više svjesnim u devahanu.

Uzmimo odnos jedne osobe s drugom. Može se reći da je to jednostavno prirodno, na primjer između braće i sestara koji su dovedeni zajedno kroz prirodne okolnosti. To je međutim samo djelomično prirodno, jer moral i intelektualni faktori stalno djeluju. Kroz svoju karmu čovjek je rođen u određenoj obitelji; ali nije sve uvjetovano karmom. Prirodni odnos, u koji se ne upliće ništa drugo, imamo u slučaju životinja. U slučaju ljudskih bića također uvijek postoji moralni odnos, preko karme. Odnos između dvoje ljudi može međutim također postojati bez da je to uvjetovano prirodom. Na primjer spona intimnog prijateljstva može se javiti između dvoje ljudi usprkos vanjskim preprekama. Kao više ekstreman slučaj pretpostavimo da su na početku bili međusobno nesimpatični i da su našli put jedno do drugog na čisto intelektualnoj i moralnoj osnovi, duša do duše. Suprotstavimo ovome prirodni odnos između članova obitelji. S odnosom duše prema duši imamo snažna sredstva razvoja organa devahana. U sadašnje vrijeme devahanski organi nikako ne mogu biti lakše razvijeni nego ovakvim odnosom. Ovakav odnos je nesvjesno devahanski.

Ono što osoba razvije u sadašnjem životu kroz sposobnost duše preko prijateljstva čisto duševne prirode, u devahanu je mudrost, mogućnost doživljavanja duhovnog na djelu. U mjeri u kojoj netko ulazi živo u ovakvu vezu toliko je dobro pripremljen za devahan. Ako ne može formirati takve veze on je nepripremljen; jer kao što boje izmiču slijepom čovjeku, tako njemu izmiče duševno iskustvo. U stupnju u kojem čovjek gaji čisto duševne odnose u njemu se razvijaju organi vizije za devahan. Dakle vrijedi izjava: Tko god živi i kreće se ovdje u životu duha, preko će opažati baš onoliko duhovnog koliko je ovdje stekao kroz svoju aktivnost. Otuda neizmjerena važnost života na fizičkom planu. U ljudskoj evoluciji ne postoje nikakva druga sredstva buđenja organa za devahan osim duhovne aktivnosti na fizičkom planu. Sve je to kreativno i vraća nam se kao devahanski osjetilni organi za svijet devahana. Kao priprema nema ničeg boljeg nego imati čisto duševni odnos s drugim ljudskim bićima, odnos čiji izvor nije nikako temeljen na prirodnim vezama.

Zato ljudi trebaju biti dovedeni u grupe, da bi se udružili na čisto duhovnoj osnovi. To je volja Učitelja da na ovaj način uliju život u struju čovječanstva. Ono što se odigrava s ispravnim stavom uma označava za sve članove grupe otvaranje duhovnog oka u devahanu. Tamo će tada vidjeti sve što je na istom nivou s onim s čime se netko ujedinio ovdje. Ako se na fizičkom planu netko zakačio na duhovna stremljenja, to u stvari spada među one stvari koje zadržavaju svoju egzistenciju nakon smrti. Ovakve stvari pripadaju mrtvima onoliko koliko i onima koji su ih nadživjeli. Oni koji su prešli preko ostaju u istoj vezi s onima još na zemlji i zaista čak intenzivnije svjesni te duhovne povezanosti.

Dakle on se u devahanu prosvjećuje. Duše mrtvih ostaju u vezi s onima koji su im bili dragi. Ranija povezanost postaje uzrok koji ima svoje efekte u devahanu. To je zašto se devahanski svijet zove, svijet efekata a fizički svijet se zove svijet uzroka. Ni na jedan drugi način čovjek ne može graditi svoje više organe osim da ugradi sjeme tih organa na fizičkom planu. Iz tog razloga čovjek je prebačen u zemaljsku egzistenciju. Što mnogo citirana fraza, 'Prevladati odvojenu egzistenciju' znači, sada će nam postati jasno. Prije nego smo sišli u fizičku egzistenciju živjeli smo sa sadržajem našeg astralnog tijela do kojeg smo došli od Deve. U ranija vremena simpatija i antipatija u ljudskom biću su bile stimulirane od Deva; ono samo nije bilo odgovorno. Zatim je na slijedećem stupnju čovjek sebi rekao: Sada sam ušao u fizički svijet kao biće koje mora naći svoj vlastiti put. Prije nisam bio sposoban reći riječ 'Ja', sada sam po prvi puta postao odvojeni entitet. Prije sam zaista bio odvojeni entitet, ali također i član devahanskog bića. Na fizičkom planu ja sam entitet odvojen za sebe, ego, pošto sam zatvoren u fizičkom tijelu.

Viša tijela utječu jedna u drugo: na primjer Atma je uistinu jedinstvena za cijelo čovječanstvo, kao što je zajedničko dijeljenje atmosfere. Ipak Atma pojedinog ljudskog bića treba biti shvaćena kao da je svatko otkinuo komad za sebe iz zajedničke karme, kao da su, takoreći, u njoj napravljeni izrezi. Ali odvojenost treba biti prevladana. Mi to činimo kada formiramo ljudske vezanosti iz čisto duševne prirode. Radeći tako otklanjamo odvojenost i prepoznajemo jedinstvo Atme u svemu.

Uspostavljajući ovakve ljudske veze ja unutar sebe pobuđujem simpatiju. Zatim poduzimam zadatak nesebičnog prilagođavanja sebe u svjetski plan. Preko toga božanstvo je probuđeno u čovjeku. Zato mi gledamo vani u svijet.

Danas smo okruženi fizičkom stvarnošću, suncem, mjesecom i zvijezdama. Ono što je čovjek imao oko sebe u egzistenciji Starog Mjeseca, danas to ima unutar sebe. Snage Mjeseca sada žive unutar njega. Da čovjek nije postojao na Starom Mjesecu ne bi posjedovao te snage. To je zašto su egipatska okultna učenja u ezoterijskim centrima nazivali Mjesec Isis, božica plodnosti. Isis je duša Mjeseca, prethodnik Zemlje. Tada su u okruženju živjele sve snage koje danas žive u biljkama i životinjama u svrhu reprodukcije. Kako je sada vatra, kemijski eter, magnetizam i tako dalje oko nas i okružuju Zemlju, tako je Mjesec bio okružen onim silama koje omogućuju čovjeku, životinji i biljci da se razmnožavaju. Sile koje u sadašnje vrijeme okružuju Zemlju u budućnosti će igrati individualiziranu ulogu u čovjeku. Ono što sada čini odnos muškarca i žene na Starom Mjesecu je bila vanjska fizička aktivnost, kao što su danas vulkanske erupcije. Te su sile okruživale čovjeka za vrijeme egzistencije Mjeseca i on ih je povukao unutra kroz njegova Mjesečeva osjetila, da bi ih sada razvio. Ono što je čovjek razvio na Starom Mjesecu kroz involuciju pojavilo se na Zemlji kao evolucija. Ono što je čovjek razvio nakon doba Lemurije kao spolne snage, zbog Isis, duše Mjeseca, sada dalje živi u čovjeku. Tu imamo odnos između ljudskog bića i sadašnjeg mjeseca. Mjesec je ostavio svoju dušu s čovjekom i prema tome postao gomila šljake.

Dok sakupljamo iskustva na Zemlji sakupljamo i snage koje će tijekom slijedeće Planetarne evolucije postati naše vlastito biće. Naši sadašnji doživljaji u devahanu su pripremni stupnjevi za buduće epohe. Baš kao što danas čovjek gleda na Mjesec i kaže: 'Ti si nam dao snage za reprodukciju,' tako će u budućnosti gledati Mjesec koji je proizašao iz naše sadašnje fizičke zemlje i koji će kao bezdušno tijelo šljake kružiti oko budućeg Jupitera. Na budućem Jupiteru čovjek će razviti nove snage koje danas na Zemlji prima u sebe kao svjetlo i toplinu i sve fizičke osjetilne percepcije. Poslije će zračiti vani sve što je prethodno opažao preko svojih osjetila. Što god je uzeo preko svoje duše tada će biti stvarnost. Dakle teozofska koncepcija nas ne vodi do toga da podcjenjujemo svijet na fizičkom planu, već da razumijemo da moramo povući iz fizičkog plana ono što trebamo imati, iskustva koja će kasnije zračiti vani. Toplina zemlje, zrake sunca, koje danas struje prema nama, kasnije će strujati iz nas prema vani. Kao što u sadašnje vrijeme seksualne snage emaniraju iz nas, tako će biti i s tim novim snagama.

Sada sebi razjasnimo značenje stanja devahana koja slijede jedno za drugim. Na početku devahan je tek kratak. Ali što su više formirani duhovni organi u Mentalnom tijelu, dok napokon njegovo razumijevanje ne prigrabi mudrost Zemlje, čovjek će imati potpuno oblikovane organe devahanskog tijela.

Do toga će doći za cijelo čovječanstvo kada sve svjetske Runde budu kompletirane. Tada će sve postati ljudska mudrost. Toplina i svjetlo će tada postati mudrost. Između Zemljine Manvantare i slijedeće Planetarne evolucije čovjek živi u Pralayi. Izvana nema baš ničega, ali sve snage koje je čovjek privukao od Zemlje su unutar njega. U takvom životnom periodu vanjsko se okreće unutra. Tada je sve prisutno kao sjeme i njegov život se prenosi u slijedeću Manvantaru. Općenito govoreći to je stanje slično onom u kojem mi, u trenutku retrospektive, zaboravljamo na sve što je oko nas i pamtimo samo naša iskustva da bi ih sačuvali u memoriji i kasnije koristili. Dakle u Pralayi čovječanstvo pamti sva iskustva da bi ih još jednom iskoristilo.

Uvijek postoje ovakva prijelazna stanja koja se, takoreći, sastoje od sjećanja, i tako je i stanje devahana također prijelazno. Posvećenik već ispred sebe vidi te činjenice koje čovjek tek postepeno ima oko sebe u devahanu. To je prijelazno stanje. Sva slična stanja su prijelazne prirode. Posvećenik opisuje svijet onakav kakav je na drugoj strani, u devahanu, u prijelaznom stanju. Kada stigne iza devahana i doseže još više stanje on opet opisuje prijelazno stanje.

Prvi stupanj inicijacije sastoji se u tome da učenik nauči prodrijeti kroz veo vanjskog svijeta i da gleda na svijet s druge strane. Posvećenik je ovdje na zemlji beskućnik. Mora sebi izgraditi dom na drugoj strani. Kada su učenici bili s Isusom 'na gori', bili su vođeni u devahanski svijet, iza prostora i vremena; izgradili su sebi 'tabernakul' — dom. To je prvi stupanj inicijacije.

Na drugom stupnju inicijacije pojavljuje se nešto slično, ali na višem nivou. Na ovom stupnju posvećenik ima stanje svijesti koje odgovara prijelaznom periodu između dva stanja forme (Kugle), stanje Pralaye do kojeg dolazi kada se postigne sve što može biti postignuto u fizičkom stanju forme i Zemlja je metamorfozirala u takozvano astralno stanje forme (Kugle).

Treći stupanj svijesti posvećenika je onaj koji odgovara prijelaznom stanju između dvije Runde, od stare Arupa-Kugle prethodne Runde do nove Arupa-Kugle slijedeće Runde. Posvećenik je u Pralayi između dvije Runde kada se uzdigao na treći stupanj. On je tada posvećenik Trećeg stupnja. Tako sada možemo razumjeti zašto je Isus morao dosegnuti

treći stupanj prije nego je mogao staviti svoje tijelo na raspolaganje Kristu. Krist stoji iznad svih duhova koji žive u Rundama. Posvećenik koji se uzdigao iznad Rundi mogao je staviti svoje tijelo na raspolaganje Kristu.

Ljudska ego svijest trebala je biti pročišćena i iscijeljena kroz kršćanstvo. Krist je trebao uzdići i pročistiti sebični ego, tako da kada dosegne samosvijest može umrijeti nesebično. To je mogao napraviti jedino u tijelu koje je postalo jedno s ... [praznina u tekstu ...]. Dakle je jedino posvećenik trećeg razreda mogao žrtvovati svoje tijelo za Krista.

U naše je vrijeme iznimno teško postići potpunu svijest o ovim uzvišenim stanjima. Duboko mudri Subba Row je imao svoje vlastito znanje; on opisuje ovakva tri stupnja podučavanja.

Vidimo mjesec kao beživotni ostatak nas samih i mi sami u sebi imamo snage koje su jednom dale mjesecu njegov život. To je također i razlog za posebno sentimentalno raspoloženje kod svih pjesnika koji pjevaju hvalospjeve Mjesecu. Svi poetični osjećaji su nesvjesni odjeci živih okultnih struja duboko skrivenih u čovjeku.

Međutim biće može postati upetljano u ono što bi stvarno trebalo ostati iza kao šljaka. Nešto od Zemlje mora ostati iza što je određeno da kasnije postane ono što je Mjesec danas. To čovjek treba prevladati. Ali netko može imati sklonosti za ovakve stvari i tako se ujediniti s njima. Osoba koja je duboko vezana s onim što je čisto osjetilno, od nižih instinkta, povezuje se čak i jače s onim što treba postati šljaka. Do toga će doći kada broj 666 bude ispunjen, broj Zvijeri. Tada dolazi trenutak kada se Zemlja mora povući iz daljnje planetarne evolucije. Ako se međutim ljudsko biće prejakom povezalo s snagama osjetila, koje se sada trebaju odvojiti, ako je povezano s njima i nije našlo načina da se spoji s onim što će prijeći na slijedeću Kuglu, ono će otići s šljakom i postati stanovnik tog tijela šljake, na isti način kao što su druga bića sada stanovnici sadašnjeg Mjeseca.

Ovdje imamo koncept Osme sfere. Čovječanstvo mora proći kroz Sedam sfera. Sedam planetarnih evolucija odgovara prema sedam tijela.

Stari Saturn odgovara fizičkom tijelu
Staro Sunce odgovara eterskom tijelu
Stari Mjesec odgovara astralnom tijelu
Zemlja odgovara egu
Budući Jupiter odgovara Manasu
Buduća Venera odgovara Buddhiju
Budući Vulkan odgovara Atmi

Osim ovih postoji Osma sfera na koju ide sve što se ne može povezati s ovom kontinuiranom evolucijom. To se već formira kao predispozicija u devahanskom stanju. Kada ljudsko biće koristi život na zemlji samo da gomila ono što služi njemu samom, samo da bi doživio pojačanje svog vlastitog egoističnog bića, to u devahanu vodi u stanje Avitchi. Osoba koja ne može pobjeći od vlastite odvojenosti ide u Avitchi. Svi ti Avitchi ljudi će eventualno postati stanovnici Osme sfere. Druga ljudska bića biti će stanovnici neprekidnog lanca evolucije. Iz ovog koncepta su religije formulirale doktrinu o paklu.

Kada se čovjek vrati iz devahana, astralne, eterske i fizičke snage rasporede se oko njega u skladu s dvanaest sila karme koje se u indijskom ezoterizmu zovu Nidane:

One su slijedeće:

1. avidja	ne-znanje
2. sanskara	tendencije organiziranja
3. vijnana*	svijest
4. nama-rupa	imena i forma
5. shadayadana	što intelekt čini od stvari
6. sparsha	dodir s egzistencijom
7. vedana	osjećaji
8. trishna	žed za egzistencijom
9. upadana	osjećaj udobnosti u egzistenciji
10. bhava	rođenje
11. jati*	nagon prema rođenju
12. jaramarana*	što je oslobođeno od zemaljske egzistencije

* U Sanskritu slovo j izgovara se kao dj.

Na slijedećem predavanju ćemo proučavati ove važne aspekte karme detaljnije.

PREDAVANJE XV

Berlin, 10 listopada 1905

Sve što se danas podučava u Teozofiji također je bilo sadržano u školama ružokrižara u 14-om stoljeću. Ali unutarne školovanje ružokrižarske struje bilo je striktno okultno. S takvim okultnim treningom vrlo malo se u obzir uzimao jezik, način na koji su stvari bile izražavane. U svijetu 15-og, 16-og i 17-og stoljeća živjeli su izvjesni skromni ljudi koji nisu bili posebno dobro poznati kao učenjaci i koji također nisu imali poseban socijalni položaj, ali koji su prenijeli okultnu struju ružokrižara. Nikada ih nije bilo mnogo. Nije nikada bilo više od sedam stvarnih posvećenika u isto vrijeme; ostali su bili okultni učenici različitih stupnjeva. Ružokrižari su bili glasnici Bijele lože. Od njih su izašli stvarni događaji svjetskog značaja. Sve važno što se u to vrijeme dogodilo može se eventualno pratiti natrag do loža ružokrižara. Izvana su sasvim druge ličnosti krojile povijest Europe, ali gledano iznutra, oni su bili instrumenti okultnih individualnosti. Čak su i Rousseau i Voltaire bili instrumenti takvih individualnosti koje su stajale iza njih. Ti okultisti se nisu mogli pojaviti pod vlastitim imenima. Impuls koji su, izvršavajući svoju misiju, dali drugim ljudima izvana može biti vrlo jednostavan, neupadljiv. Ponekad je kratki sastanak s takvim skromnim čovjekom pružio mogućnost da se da pravi impuls ovim instrumentima okultnih pojedinaca. Sve do Francuske revolucije okultne sile su stajale iza značajnih državnika. Onda su se postepeno povukle, jer ljudi sada postaju gospodari svoje sudbine. Po prvi puta, u govorima Francuske revolucije, čovjek govori čovjeku.

Unutarnji život je ostao u pozadini, u okultnim školama. U školama ružokrižara podučavane su te stvari koje su sada poznate kao glavna učenja Teozofije. Okultna bratstva su dala impuls za svako važno otkriće; tek tada su događaji igrali svoju ulogu u vanjskom svijetu. Voltaire je bio u najjemenitijem smislu, pojedinac upravljani bratstvima koja su težila naprijed, jer je stvarna svrha njegova bića bila da postavi čovjeka na vlastite noge. Drugi su bili u službi retrogradnih bratstava, na primjer Robespierre u njegovim kasnijim godinama. Sve što se pojavljuje u anticipaciji budućnosti priziva svoju suprotnost na fizičkom planu ...

U ružokrižarskim školama su prema tome podučavane iste stvari kao i danas kroz Teozofiju. U vanjskom svijetu međutim nema ni riječi o Teozofiji. U samim okultnim školama jeziku je pridavana važnost jedino kod učenja vanjskog svijeta. Sam okultni učenik mora učiti koristiti simbole, znakove. Dakle da bi bili razumljivi u svijetu, posvećenici su jedino imali na raspolaganju jezik koji se naveliko koristio u svijetu. U vrijeme kada se znanje još čuvalo u tajnosti, postojao je izvjestan sustav simbola i svatko tko je želio biti iniciran morao je naučiti jezik simbola. Nikakva se vrijednost nije pridavala izgovorenoj riječi kao sredstvu izražavanja. Čak su i u to vrijeme učenja bila tu, ali je često nedostajalo opisno izražavanje. Međutim takvo izražavanje okultnog učenja je prisutno u Istočnom načinu, koji je izveden od najranijih Indijaca, koji su primili svoje učenje od drevnih Rishia. To indijsko izražavanje još nije od utjecajem materijalističkog doba. Riječi koje su kreirali Indijci još su pune magije svetog prvobitnog jezika. Ipak ono što je indijskog porijekla mi u Europi ne možemo koristiti.

Ono što je u redu za Indijski narod nije u redu za Europu. Započeti s Indijskim impulsom bilo je neophodno jer je sama Europa razvila premalo izraza koji mogu predstaviti ovakva učenja. Čak i danas moramo mnoge stvari opisivati indijskim riječima.

Ali sve u okultnim učenjima što je danas izneseno na otvoreno također su posjedovali i ružokrižari u Srednjem vijeku na početku modernih vremena. Već su postojali odgovarajući izrazi za najfundamentalnija učenja, ali u to vrijeme nije još bilo moguće otvoreno govoriti o reinkarnaciji i karmi. Ali ovim istinama se međutim moglo dopustiti da podsvjesno utječu u europsku kulturu. Paracelsus i drugi mistici nisu govorili o reinkarnaciji. To je bilo sasvim prirodno. O tome nisu mogli govoriti. Ali za sve što se ticalo zemaljskog života između rođenja i smrti i na zapadu su bili iznimno pogodni izrazi, premda ne, u drugu ruku, za interventne uvjete između dvije inkarnacije. Jako naglašavana stvar u to vrijeme, bila je važnost fizičkog života za razvoj organa viših tijela. Kada nastojimo u proučavanju znanosti, kada razvijamo intimna duhovna prijateljstva, sve je to proces razvoja snaga koje će jednog dana postati aktivne kao duhovni organi.

Uvijek su bila uključena tri odvojena koncepta o tome što, dolazeći izvana, edukacija na fizičkom planu treba donijeti u tri različita tijela čovjeka. Ta tri aspekta su nazvani: Mudrost, Ljepota i Moć snage.

Kada bi u vanjskom dvorištu više egzoternih ružokrižarskih škola učenici primili instrukciju, bilo im je kazano: 'Vi ćete biti radnici budućnosti.' Ništa nije kazano o reinkarnaciji. Ali ljudska bića bi također nastavila raditi kada nisu inkarnirana ponovno u fizičko tijelo. Usađeno im je učenje što bi u budućnosti trebalo raditi formativno na organima. Učenicima je bilo rečeno: 'Vodite u svojem dnevnom životu u vanjskom svijetu, život Mudrosti, Ljepote i Moći, tada ćete u vašim višim tijelima razviti one organe koji su za budućnost.' U današnjem Slobodnom zidarstvu, masoni sv. Ivana još govore o velikoj važnosti Mudrosti, Ljepote i Moći, ali oni više ne znaju da time formativne sile rade na eterskom tijelu, astralnom tijelu i egu.

Kada je u Srednjem vijeku slobodnozidarski majstor graditelj gradio katedralu ili crkvu, njegovo ime nije bilo ni od kakve važnosti. On sam je ostajao u pozadini. U slučaju 'Njemačke teologije' također, i iz istog razloga, ime autora nije spomenuto. On sebe naziva 'Frankfurter'. Nikakvo istraživanje ne može otkriti ime. Cilj tih ljudi je bio raditi vani na fizičkom planu, ne ostavljajući traga o imenima iza njih, već samo plodove njihove aktivnosti.

Pretpostavimo da je netko dao dizajn i impuls za izgradnju velike katedrale. On zna da bi oblik građevine u njemu kreirao organ za budućnost. Sav takav rad će, u njegovim efektima, ostati povezan s najdubljim dijelom duše. U pravilu međutim svi takvi radovi u vanjskom svijetu ostaju dok ih onaj koji ih je kreirao ponovno ne nađe i prepozna kada se vrati. Ispod propovjedaonice obično se može naći mala slika arhitekta; iz toga se ponovno prepoznaje. To je most koji je bačen od jedne inkarnacije do druge.

Preko Mudrosti biti će razvijeno etersko tijelo, preko Ljepote, kojoj je pripadala pobožnost, astralno tijelo, i preko Moći individualni ego. Ljudsko biće je moralo postati samoizbrisivi otisak vanjskog svijeta. U drevnoj Indiji ništa od toga još nije bilo poznato. Brahmanizam je ciljao na usavršavanje sebe u unutarnjem životu ... [Praznina u tekstu ...] ... Ali upravo u sredini naše post-atlantske epohe pojavili su se učitelji religije koji su privlačili pažnju na odricanje sebe. To je već podučavano od Bude. Na Zapadu je bilo još intenzivnije razvijeno kroz Slobodno zidarstvo i ružokrižare. Oni su tražili usavršavanje ega u obliku koji je također u vanjskom svijetu, ne toliko u unutarnjem životu kao što je to bilo kultivirano u Indiji. U tom bi smislu zapadni okultist sebi rekao: 'Tvoj ego nije samo unutar tebe, već i u svijetu oko tebe. Bogovi su tebe uzdigli iz mineralnog carstva, iz biljnog i

životinjskog carstva; ali tri carstva ti kreiraš za tebe, tri carstva Mudrosti, Ljepote i Moći. To razvija organe višeg čovjeka.'

Ljudsko biće je reklo sebi: 'Stojim ovdje kao krajnji rezultat vremena kada su mineralno, biljno i životinjsko carstvo žrtvovali sebe za mene; na tim temeljima niče samosvijest, ego. I baš kao što je ego bio formiran preko ova tri carstva, tako sada mora sam razviti carstva Mudrosti, Ljepote i Moći, da bi se pomoću njih postavio još više do potpune transformacije našeg eterskog, astralnog i ego tijela.' Ta tri carstva su carstva Znanosti, Umjetnosti i unutarne Snage, s čime se misli na sve što samo živi od volje. U te tri domene srednjovjekovni ezoterik je vidio sredstva za daljnji razvoj čovječanstva. Transformacija svijeta nije prepuštena pukom slučaju, već u skladu s ova tri aspekta Mudrosti, Ljepote i Snage, mineralno, biljno i životinjsko carstvo su transformirani. Kada Zemlja opet postane astralna sve će biti transformirano u skladu s ova tri aspekta. Dakle zbog ove trostruke točke gledišta su Slobodni zidari Srednjeg vijeka i svi ezoterici gradili i radili.

U Indijskom ezoterizmu razlikuju se dvanaest sila koje čovjeka vuku ponovno dolje u fizičku egzistenciju. Prva od tih sila je Avidja: ignorancija. Avidja je ono što nas vuče ponovno dolje u fizičku egzistenciju iz jednostavnog razloga da smo ispunili našu misiju na Zemlji tek kada smo od nje izvukli smo moguće znanje. U drugu ruku nismo ispunili našu misiju dok god sve što smo trebali naučiti iz fizičke egzistencije još nije izvučeno.

Nakon Avidje ono što nas sljedeće vuče natrag je ono što zemlja sadrži jer smo mi sami napravili, što prema tome pripada našoj Organizaciji. Kada je mason, na primjer, radio na izgradnji katedrale, to je postalo dio njega. Postoji recipročna privlačnost između njih. Ono što ima tendenciju kreiranja organa za izvornog inicijatora, bez obzira je li to rad Leonarda da Vinci ili najmanje djelo, formira u ljudskom biću organ i to je uzrok njegova povratka. Sve to što je čovjek napravio, uzeto zajedno, zove se Sanskara ili organizirajuća tendencija koja izgrađuje ljudsko biće. Ovo je druga stvar koja ga vuče natrag.

Sada dolazi treće. Prije nego ljudsko biće uđe u bilo koju inkarnaciju o vanjskom svijetu ne zna ništa. Samosvijest započinje s prvom inkarnacijom; prije toga čovjek nema svijest o sebi. Morao je prvo opažati vanjske objekte na fizičkom planu prije nego je mogao razviti svijest o sebi. Kao što je točno da ga ono što je napravio vuče natrag na fizički plan, tako je točno da ga vuče natrag i znanje o stvarima. Svjesnost je nova snaga koja ga vezuje za ono što je ovdje. To je treći element koji ga vuče u novi zemaljski život. Ova treća sila se naziva Vijnana = svjesnost.

Do ove točke smo ostali vrlo intimno unutar ljudske duše. Kao četvrti stupanj javlja se ono što prema svijesti dolazi izvana, što je zaista već tamo bez čovjeka, ali što najprije mora upoznati svojom sviješću — to je bilo prisutno vani u njegovoj prethodnoj egzistenciji, ali se objelodanilo tek nakon što se njegova svijest tome otvorila. To je separacija između subjekta i objekta, ili, kao što kaže sanskrtski pisac, separacija između imena i forme (Nama-rupa). Preko toga čovjek je dosegnuo vanjske objekte. To je četvrta sila koja ga vuče natrag, na primjer sjećanje na biće kojem je bio privržen.

Slijedeće dolazi ono što formiramo kao mentalnu sliku u vezi s vanjskim objektom: na primjer, crtanje psa je samo pravljenje mentalne slike, koja je međutim za slikara esencijalna stvar. To je ono što intelekt radi od stvari: Shadayadana.

Sada postoji daljnji silazak u zemaljsko. Mentalna slika nas vodi do onog što zovemo kontakt s egzistencijom: Sparsha. Tko god zavisi o objektu stoji na stupnju Nama-rupa; tko god formira slike stoji na stupnju Shadayadana. Onaj koji međutim razlikuje ugodno i

neugodno doseći će stupanj kada više voli lijepo od onog što nije lijepo. To se zove kontakt s egzistencijom: Sparsha.

Međutim nekako različito od ovog kontakta s vanjskim svijetom je ono što se u isto vrijeme komeša iznutra kao osjećaj. Sada ja sam stupam u akciju: povezujem moj osjećaj s jednom stvari ili drugom. To je novi element. Čovjek postaje više umješan. To se nazvano Vedana: Osjećaj.

Kroz Vedanu ponovno se javlja nešto sasvim novo, to jest, težnja za egzistencijom. Snage koje vuku čovjeka natrag u egzistenciju bude se sve jače unutar njega samog. Više snage prisiljavaju sva ljudska bića u višem ili manjem stupnju; one nisu individualne. Eventualno se međutim, javljaju sasvim osobne snage koje ga vuku natrag u zemaljski svijet. To je osma sila. Trishna = Žeđ za egzistencijom.

Još subjektivnija od žeđi za egzistencijom je ono što se zove Upadana: Udobnost u egzistenciji. S Upadanom čovjek ima nešto zajedničko s životinjom, ali on to doživljava više duhovno i zadatak je čovjeka da produhovi ono što je loše u elementu duše.

Zatim dolazi sama individualna egzistencija, zbroj svih ranijih inkarnacija kada je već bio na zemlji: Bhava = individualna egzistencija, snaga ukupnosti ranijih inkarnacija. Prethodne inkarnacije ga vuku dolje u egzistenciju.

S ovim smo povukli stupnjeve Nidane sve do individualnog rođenja. Ezoterik razlikuje još dva stupnja koja idu dalje od perioda individualne egzistencije. Ovdje on razlikuje prethodno stanje koje je dalo poticaj prema rođenju, prije nego je čovjek ikada bio inkarniran. To se zove Jata: ono što je prije rođenja dalo poticaj za rođenje.

Poticaj za rođenje je povezan s drugim impulsom. On donosi sa sobom zametak rastvaranja, težnju da se netko izdvoji od individualnog rađanja. Ono što nas zanima je da se ova naša zemaljska egzistencija opet raspada i mi smo oslobođeni, možemo postati stari i umrijeti (Jaramarana). To su dvanaest Nidani koje rade kao strune, povlačeći nas uvijek i ponovno dolje u egzistenciju. (Značenje Nidane je struna, petlja.) Postoje tri grupe koje spadaju zajedno:

<i>Prva Grupa</i>	<i>Druga Grupa</i>	<i>Treća Grupa</i>
Avidja	Shadayadana	Upadana
Sanskara	Sparsha	Bhava
Vijnana	Vedana	Jati
Nama-rupa	Trishna	Jaramarana

Duša ima tri člana: duša svijesti kao najviši član, zatim intelektualna ili umna duša i duša osjeta. Prva grupa Nidana od Avidje do Nama-rupe je povezana s dušom svijesti: druga grupa s dušom intelekta i treća, od Upadane do Jaramarane, s dušom osjeta.

Vijnana je osobina duše svijesti; Shadayadana duše intelekta i zadnje četiri su povezane s dušom osjeta. Ove zadnje četiri su prisutne i kod životinje i kod čovjeka.

PREDAVANJE XVI

Berlin, 11 listopada 1905

Ako želimo razumjeti cijeli put kojim radi karma, tema kojoj ćemo sada pristupiti, moramo moći oblikovati koncepciju onog što se zove Nirvana. Mnogo toga je uključeno u potpuno razumijevanje značenja Nirvane, ali mi ćemo pokušati steći uvodnu ideju o tome.

U bilo kojem djelu koje je čovjek izvršio postoji u stvari prisutno vrlo malo bilo čega što bi mogli nazvati slobodom, jer je čovjek u stvari rezultat njegovih djela u prošlosti. To je slučaj u najširem smislu riječi. Tako da bi on mogao postati ono što je, sva carstva Prirode moraju prvo biti kreirana. Mineralno, biljno i životinjsko carstvo, koje je on jednom imao unutar sebe, postepeno je iz sebe izvukao vani. Tome treba dodati ono što je stekao u vremenu koje je slijedilo nakon prve trećine Lemurijske rase. Sve što je donio vani preko djela, sve što je doživio u svojoj duši kao misli i osjećaje, što također pripada njegovoj prošlosti, postaje njegova karma. Mi gledamo u prošlost koja u isto vrijeme pokazuje svoje rezultate u oblicima oko nas. Cijeli svijet koji nas okružuje nije ništa drugo nego rezultat prošlih djela. Na isti način čovjek sada vrši pripremu za ono što će se dogoditi u budućnosti.

Mi smo ipak stalno suočeni sa stvarima koje sveukupno nisu rezultat prošlih djela, već koje donose u svijet nešto novo. Određeni čovjek, recimo g. Kiem, rezultat je prošlih djela. Teozofsko društvo je također rezultat prošlih djela i to da je on došao u vezu s njim je također takav rezultat. Međutim pojavljuje se nešto novo kroz odnos g. Kiema prema Teozofskom društvu: to je opet uzrok budućih djela. Kada svijetlo obasja štap, iza njega se javlja sjena. To je u stvari nešto novo. Kada promatramo ovaj efekt sebi kažemo, odigralo se nešto što je novo. Odnos jedne stvari prema drugoj je nešto novo; formiranje sjene.

Sve što osoba obično misli, ona misli o stvarima, o onome što je već nastalo. Ona međutim može okrenuti svoje misli prema nekakvim odnosima koji se nisu pojavili kao rezultat ranijih uzroka, već onog što se javlja u sadašnjosti. Ovo se događa vrlo rijetko, jer se ljudi drže starog, onoga što se oblikovalo kao sloj oko njih. Odnosi koji se pojavljuju kao nešto potpuno novo sačinjavanju vrlo malo od sadržaja čovjekovih misli. Međutim svatko tko želi raditi za budućnost mora imati onakve misli koje će načiniti nove veze između jedne i druge stvari. Samo misli koje se bave ovakvim vezama mogu donijeti nešto novo. To se najbolje vidi u umjetnosti. Ono što stvara umjetnik nije tu u stvarnosti. Sama forma na kojoj radi kipar u stvari nije tamo; nije proizvod Prirode. U Prirodi postoji samo forma kroz koju pulsira život. Sama forma bi se suprotstavila prirodnim zakonima. Umjetnik iz odnosa radi nešto novo. Slikar crta ono što se javlja iz odnosa: svijetla i sjene; on ne slika ono što je stvarno tamo. On ne crta drvo, već impresiju koja je prizvana sa svime što doživljava u odnosu na drvo.

Također i praktičnim aktivnostima čovjek obično ne proizvodi ništa novo. Većina ljudi radi samo ono što je već bilo napravljeno. Samo malobrojni ljudi stvaraju iz moralne intuicije, u čemu donose nove dužnosti, nova djela u svijet. Ono što je novo dolazi u svijet kroz odnose. Zato se često kaže da sama priroda jednostavnih moralnih djela leži u odnosima. Takva moralna akcija sastoji se na primjer od djela izvedenih iz odnosa temeljenog na dobroj volji. Kod većine akcija nalazimo da imaju korijen u starom: čak i u slučaju akcija i događaja gdje se pojavljuje nešto novo, i ona su obično ukorijenjena u starom.

Preciznijim istraživanjem to obično postaje očito. Slobodne su samo one akcije koje nikako nisu temeljene na prošlosti, već gdje čovjek u svijetu izvodi samo one akcije koje su kombinirane s produktivnom aktivnošću njegova razuma. Takve akcije se u okultizmu zovu: Stvaranje ni iz čega. Sve druge akcije su proizvod karme. Ovdje imamo dvije suprotnosti: Karmu i njenu suprotnost, Ništavilo, aktivnost koja nije ukorijenjena u karmi.

I sada predstavimo sebi osobu čije akcije, misli i osjećaji su uvjetovani karmom; kroz djela, misli ... osjećaje izranja prošlost. Zatim možemo misliti o njoj da je toliko napredovala da je sva karma eliminirana i ona je prema tome suočena s Ništavilom. Kada on sada nešto radi u okultizmu se kaže: On djeluje iz Nirvane. Na primjer, djela Bude ili Krista su proizašla iz Nirvane, barem dijelom. Na uobičajeni način osoba se tome približava jedino kada je inspirirana umjetnošću, religijom ili svjetskom poviješću.

Akcije proizašle iz intuicije dolaze iz Ništavila. Tko god bi to postigao morao bi biti potpuno oslobođen od karme. On tada ne može više izvlačiti svoje impulse iz uobičajenih izvora. Raspoloženje koje ga tada preplavljuje je blaženstvo, stanje koje se također naziva Nirvana.

Kako se ljudska bića uzdižu do Nirvane? Moramo pogledati natrag u doba Lemurije. Tamo nalazimo čovjeka, kakav je na zemlji, u početku hoda na sve četiri. Ta bića su, u koja se u to vrijeme čovjek, 'čisti čovjek', (kao Monada) inkarnirao, išla na sve četiri. Preko činjenice da se u njima inkarnirala Monada, ta bića su postupno uzdigla prednje udove i dosegla uspravan položaj. Sada po prvi puta počinje karma. Karma, kao ljudska karma, prvo postaje moguća kada ljudska bića za rad koriste svoje ruke. Prije toga čovjek nije radio individualnu karmu. Bio je to vrlo važan stupanj ljudskog razvitka kada čovjek, od vodoravnog, postaje okomito biće, time oslobađajući svoje ruke. Na ovaj način njegov razvoj je vodio preko u atlantsku epohu.

Na slijedećem stupnju čovjek je naučio koristiti govor. Za početak je naučio koristiti svoje ruke, kasnije, koristiti jezik. Preko ruku je ispunjavao okolni svijet djelima; preko govora ga je ispunio riječima. Kada čovjek umre tamo dalje živi sve što je u okolnom svijetu postigao preko djela i riječi. Sve što je postigao putem djela ostaje prisutno kao ljudska karma. Ono međutim što je proizveo putem riječi ne samo da ostaje kao njegova individualna karma, već kao još nešto esencijalno različito.

Možemo gledati natrag u vrijeme kada čovjek još nije govorio, već samo izvodio akcije. Tada su akcije bile nešto što je moglo doći samo od pojedine osobnosti. One su međutim prestale biti osobne kada je počeo govor. Jer su sada ljudska bića utemeljila međusobno razumijevanje. To je iznimno važan trenutak u atlantskom razvoju. U trenutku kada je izgovoren prvi glas, u svijetu je započela karma čovječanstva. Čim su ljudska bića počeli jedno s drugim govoriti, nešto zajedničko svima istječe iz cijelog čovječanstva. Tada čisto osobna, individualna karma prelazi u opću karma čovječanstva. S riječima koje od nas emaniraju mi u stvari širimo okolo više nego samo sebe. U onom što govorimo živi cijelo čovječanstvo. Tek kada djela naših ruku postanu nesebična i one će također postati nešto za cijelo čovječanstvo. U svom govoru međutim čovjek ne može biti potpuno sebičan, jer bi tada ono što kaže pripadalo samo njemu. Jezik nikada ne može biti potpuno sebičan, dok su djela izvršena rukama uglavnom takva. Okultist kaže: Što radim rukama može biti jednostavno moja vlastita stvar; što govorim, govorim kao član nacije ili plemena.

Dakle naš život kreira oko nas ostatke — *osobne*, rudimentarne ostatke, izvedene djelima naših ruku i *općenite* ljudske rudimentarne ostatke izvedene iz naših riječi. Njih treba jasno razlikovati. Sve što nas u Prirodi okružuje — u mineralnom, biljnom i

životinjskom carstvu — tu je kao rezultat naših ranijih djela. Ono što se sada oko nas izgrađuje našim djelima u stvari je nešto novo što dolazi u svijet. Svako pojedino ljudsko biće donosi nešto novo u svijet, nešto novo izbija unutra, i novi impulsi također izbijaju unutra dolazeći od čovječanstva u cjelini.

Ako prema tome moramo reći: Čovjek se pojavio na zemlji u sredini doba Lemurije i po prvi puta kreirao vlastitu karmu, prije toga nije kreirao nikakvu individualnu karmu; moramo se upitati: Odakle onda može doći ova karma, pošto je ona djelovala kao nešto novo? Može doći jedino iz Nirvane. U to je vrijeme trebalo u svijetu postati aktivno ono što je došlo iz Nirvane, iz onog što je 'stvorenje ni iz čega'. Bića koja su tada zemlju učinila plodnom morala su dosegnuti Nirvanu. Oni koji su učinili plodnim četveronožna stvorenja tako da su postali ljudi, bila su bića koja su sišla s Nirvana plana. Zvali su se Monade. Zato su u to vrijeme bića takve prirode morala doći dolje s Nirvana plana. Biće s Nirvana plana koje je u nama, u ljudskim bićima, je Monada. Ovdje u svijet ulazi nešto novo i utjelovljuje se u onom što je već tu i što je, sa svoje strane, potpuno rezultat ranijih djela.

Mi dakle razlikujemo tri stupnja. Prvi se sastoji od vanjskih djela koja su prouzročena rukama; drugi je onaj što je prouzročeno kroz izgovorenu riječ, a treći je onaj što je prouzročeno kroz misao. I misao je nešto daleko obimnije od izgovorene riječi. Misao nije više, kao jezik, različita između različitih naroda, već pripada cijelom čovječanstvu.

Tako se čovjek uzdiže od djela, preko riječi do misli, i na ovaj način postaje sve univerzalnije biće. Ne postoji opća norma za akciju, nema logike za djela. Svatko mora djelovati za sebe. Ali ne postoji čisto osobni govor. Govor pripada grupi. Misao u drugu ruku, pripada cijelom čovječanstvu. Ovdje imamo napredak od određenog do univerzalnog u ova tri ljudska stupnja: djela, riječi, misli.

Utoliko što sebe izražava u vanjskom svijetu, čovjek iza sebe ostavlja tragove duha cijelog čovječanstva kao misao; tragove ljudske grupne duše kao riječ; tragove svog odvojenog ljudskog bića kao akcije. To je najjasnije izraženo ukazujući na efekte do kojih dolazi kroz ova tri stupnja. Individualnost je kao nit koja ide kroz sve oblike osobne manifestacije u različitim inkarnacijama. Pojedinač stvara za buduće inkarnacije. Ljudi kao govorna zajednica stvaraju za nove ljude. Čovječanstvo stvara za novo čovječanstvo, za novi planet. Što čovjek radi za sebe osobno ima značaj za njegovu sljedeću inkarnaciju; što nacija govori ima značaj za sljedeću pod-rasu, za sljedeću inkarnaciju naroda. I kada tamo bude svijet u kojem sve naše razmišljanje ne živi više čisto kao mišljenje, već se javlja kao rezultat toga, mišljenja, tada novo čovječanstvo, takoreći, novi planet, nastaje. Bez ovih velikih perspektiva ne možemo razumjeti karmu.

Ono što mislimo, ima značaj za sljedeće planetarne cikluse. Sada uđimo u sljedeće misli: Da li će čovječanstvo, t.j., ono što ostane od nas, što će nastanjivati budući planet, da li će to čovječanstvo još misliti? Upravo onoliko koliko će nova rasa govoriti isti jezik kao i prethodna, upravo će toliko malo buduće čovječanstvo još misliti. Smiješno je pitati se u mislima što je božanstvo. Na sljedećem planetu čovjek neće misliti, ali će shvaćati svijet koji ga okružuje pomoću druge aktivnosti koja ima formu sasvim različitu od misli na ovom planetu. Mišljenje je nešto povezano s nama. Kada objašnjavamo svijet pomoću misli, to objašnjenje svijeta je samo za nas. To je od neizmjerne širokoga značaja jer pojedinac vidi kako je kao član čovječanstva također ispređen u niti karme i kako živi i tka u cijeloj karmičkoj mreži.

Kada istočni okultist izlaže ovakve stvari on kaže: Naš cijeli svijet je takve prirode da mi izgledamo kao okruženi granicama govora i mišljenja. Ako se maknemo od toga, za običnog

čovjeka teško da je išta ostalo. Da mu je nešto još ostalo kada ide iza svega toga, to je rezultat ezoterizma. Ono što tada ostaje je doživljaj Nirvane.

Planetarni Duh koji predstavlja Biće svijeta sada je inkarniran u mišljenju, ali će u budućnosti biti inkarniran u nešto drugo.

PREDAVANJE XVII

Berlin, 12 listopada 1905

U okultizmu mi u čovjeku razlikujemo najprije njegove akcije, utoliko što kao akciju razumijemo sve što proizlazi iz bilo koje aktivnosti povezane s njegovim rukama; drugo govor i treće misli. Sve što u ovom smislu on *ostvaruje* svojim rukama donosi svoj karmički rezultat u njegovu slijedeću zemaljsku egzistenciju. Ono što *govorimo* ne tiče se samo nas samih, već također i grupe ljudskih bića koja imaju isti jezik, i to utječe na karmu grupe ili rase. U riječima leži veća odgovornost nego u samim djelima: jer s njima mi pripremamo konfiguraciju buduće rase. Ono što *mislimo* radi čak i u novoj formaciji naše zemlje. Prema tome razlikujemo tri stupnja. Prvo: Ljudska djela su individualna, s iznimkom onih djela koja proizlaze iz ništavila. Drugo: Čovjek ne može govoriti samo za sebe; riječi se tiču grupe ljudskih bića. Treće: Misli se tiču cijelog čovječanstva.

S ovim, povezano je još nešto. Kada djelujemo mi stojimo sasvim sami iza naših djela. Kada govorimo nismo sasvim sami u našim riječima. Iza naših riječi s nama radi duhovno biće, stojeći iza nas. Kao što su stvarno riječi koje izjavljujemo utisnute sasvim točno u Akaši, tako je točno da sa svakom izjavljenom riječi udaramo u tijelo duhovnog bića koje je inkarnirano u supstanci Akaše u koju prodiru naše riječi. Moramo to podignuti u naš život osjećaja; to je zašto moramo obratiti toliku pažnju na naše riječi. Kada mislimo, čini se da smo sasvim sami sa sobom; ipak su bića duhovne prirode aktivna s nama u našim mislima, bića još viša i značajnija od onih aktivnih u našem govoru.

Više toga leži u ovim stvarima nego u cijeloj svjetskoj povijesti. Kroz njih mnogo toga može biti objašnjeno. Razmotrimo misao unutar nas. Iza ove misli prisutno je duhovno biće. Ako zamislimo da smo sa svih strana umotani u tijelo duhovnog bića, možemo shvatiti da je misao samo izraz tijela duhovnog bića koje radi u nama. Svaki puta kada kroz našu dušu bljesne misao to je impresija, vrsta otiska višeg duhovnog bića, baš kao kada bismo mi išli preko vlažnog tla, ostavljajući otiske, i rekli: 'Ovdje je hodala osoba'. To duhovno biće je formirano od iste supstance od koje se sastoji misli. Misao u nama može postati otisak višeg duhovnog bića jedino zbog toga jer ta viša bića imaju tijelo formirano od iste supstance kao i naše misli.

Kada naša noga ostavlja svoj otisak na vlažnoj zemlji, otisak je negativ, protu slika našeg stopala. Tako je također i s našim mislima. U višem duhovnom svijetu postoji protu slika svake misli. Slika i protu slika povezane su kao pečat i pečatni vosak. Supstanca je više duhovno biće koje u našoj analogiji odgovara pečatnom vosku. Misao sada zovemo, utoliko koliko odgovara pečatnom vosku, intuicija, a otisak zovemo apstraktna misao. Kada mislimo možemo reći: 'Osjećam tragove onog što se događa u višim svjetovima.' To je s obzirom na ovu činjenicu da su u religijskim spisima, na primjer u Otkrivenju sv. Ivana, koristi izraz 'pečat'. To je u skladu sa stvarnošću. Također je zbog toga što više biće radi s nama u našim riječima da je svaka riječ otisak pečata. Kod mistika protu slika se zvala Imaginacija. Dakle imamo tri nivoa misaonog elementa: intuitivni, imaginativni i obično apstraktno mišljenje.

Kada se čovjek razvija dalje, kada se sama apstraktna misao razvije do stupnja na kojem su inkarnirana bića koja s nama rade kada govorimo, tada je on Chela, okultni učenik. Biti Učitelj znači: raditi u supstanci u kojoj su inkarnirana bića koja s nama rade u našim mislima. Imaginacija daje sliku. Zato su veliki učitelji religija ranijih vremena govorili

slikovito, jer imaginacija daje sliku, ne apstraktne misli. U svim religijama, učenja su bila izražena u slikama. Na početku je slika za čovjeka od manjeg značaja, al kada on razumije kako za sebe opet formirati sliku iz svake misli, tada je dosegnuo viši stupanj. To je pretpostavka za sasvim novu vrstu percepcije. Sve zavisi o čovjeku da se razvije do točke na kojoj ne misli više samo apstraktno, već stalno ima svoje misli u slikama.

U pravilu čovjek formira samo misli. Više razvijeni čovjek mora misliti u slikama, u predstavama; to znači 'zamisliti'. U ovom izrazu već leži što on sam znači: 'Pomoću određene snage napraviti otisak u nečemu, (zamisliti).' U kreativnoj fantaziji, u slučaju pjesnika i umjetnika, nalazimo samo slabi odraz imaginacije. Kada čovjek koji traži viši razvoj govori, on će pokušati u određenim slučajevima, imati ispred sebe protu sliku, Imago. To je izvor moćnih slika u religijskim spisima. Tko god se razvio toliko da može kreirati ovakve slike postigao je stupanj duhovnih bića koja su uključena u stvaranje rasa. Onaj tko u sebi razvija ne samo slike, već intuicije, nije samo uključen u stvaranje rasa, već u kreiranje slijedeće planetarne egzistencije. Iz slika će odjekivati ono što će se kasnije manifestirati na zemlji, ali tko god radi iz intuicije stvara nešto što još nije postojeće, što nije nigdje manifestirano, to će reći stvara iz Nirvane. Taj koncept je nerazdvojan u svakoj apokalipsi: Ono što će se manifestirati u budućnosti može biti stvoreno jedino iz Intuicije.

Preko apstraktnog mišljenja radi se kopija nečeg što postoji. Preko Imaginacije čovjek sebi dopušta da mu donese plod formativni duh unutar njega. Imaginacija odgovara skrivenim realitetima koji su se pojavili plodonosnim impulsom viših bića; tako se mogu vidjeti viša duhovna bića na astralnom planu. Pretpostavka za ovo je razviti govor koji nije izraz apstraktnih misli, već slika. Zato mediji također govore u imaginacijama, u slikama i simbolima, ali nesvjesno. Iza njih duh formira simbole. Okultni učenik radi to pri punoj svijesti, iako na način koji nije proizvoljan. Tako radeći on sebi dopušta da dobije plod od duha.

Baš kao što čovjek razvija sebe do stupnja gdje stvara slike i prima intuicije, tako je i prije nego je on došao u egzistenciju vanjski svijet bio aktivan; i zaista na takav način da u svemu što je oko nas kao mineralna egzistencija, kao čisto fizička priroda, rade Intuicije kao kreativne snage. Kristal je vanjski utoliko što se otkriva čulima; on je međutim kreiran pomoću Intuicije. Iza cijelog fizičkog svijeta leži kozmos Intuicija i napokon biće, Planetarni duh, koji producira Intuicije. Iza svih jezika rade bića Imaginacije i sa njima Duh rase. U svim živim stvarima, na djelu su Bića na istom duhovnom nivou. Iza svih biljaka aktivne su Imaginacije. Završen oblik biljke dolazi od Imaginacije i iza nje stoji duhovno biće: i sve prožeto sviješću i percepcijom došlo je od same Misli.

Sada pogledajmo na cijeli univerzum, za početak na njegov fizički aspekt: Zemlju, Sunce, Mjesec i zvijezde, Mliječni put i tako dalje. Iza njega stoji veliki intuitivni Duh. To je isti Duh koji se manifestira u našim akcijama; on također stoji iza cijelog univerzuma. Kršćanstvo ga zove Otac. Pošto je tako malo poznat također se zove Nepoznati Bog, a u teozofskoj literaturi Prvi Logos.

Iza svega živućeg stoji Duh Imaginacije. To je isti Duh koji također radi u našem govoru; to je zašto ga kršćanska religija zove Riječ. Ovdje se mislilo na nešto sasvim egzaktno i stvarno. Ovaj duh koji stoji iza svega živućeg danas još radi u našem govoru, u svakoj od naših riječi, i prema tome je ispravno nazvan 'Riječ', druga oznaka je: Sin ili Krist. On je Duh koji živi kao Imaginacija u svemu što ima život.

Zatim se uzdižemo do onog što je svjesno, što ima određeni stupanj percepcije, svijesti, sve što je životinjske prirode i što u čovjeku [praznina u tekstu ...] To se već može uhvatiti

mislima. Sadržano je u svakom biću. Ono što se odigrava u životinji pojavljuje se na prvom mjestu unutar sebe: apstraktna svijest. Sva svijest koja postoji u svijetu također živi u čovjeku, u apstraktnom mišljenju. Unutar sebe čovjek je zove 'Duh'; ukoliko radi vani u kreativnim silama Prirode on je zove 'Duh sveti'. To je ono što leži ispod sve percepcije i svijesti. Bolest postoji samo u odvojenosti. Duh kao takav ne može biti bolestan, već jedino kada je inkarniran u nižim tijelima. Riječ 'Heilig' (zdrav) znači 'heil sein', biti dobro: to izražava činjenicu da je Duh koji protječe vani kroz svijet, zdrav. Duh Sveti nije ništa drugo nego Duh koji je potpuno zdrav: to je zašto svatko tko je uistinu ujedinio sebe s Duhom Svetim (Heiliger Geist) prima snagu izlječenja (heilen). To mora biti u harmoniji s Duhom Svetim koji protječe svijetom. To je Duh koji radi od čovjeka do čovjeka kao pravi iscjelitelj.

Ako sada okrenemo našu pažnju na fizički plan na prvom mjestu nalazimo ono što opažamo našim osjetilima. Iza je veliki intuitivni Duh. Sve što je fizički prisutno napravljeno je od Duha. Dakle iza svega što živi u ovakvom obliku, koji se može opažati osjetilima, stoji Duh Otac, prvi Logos. Kroz samo promatranje ništa ne mijenjamo, ali do promjene dolazi kada djelujemo. Tada ne mijenjamo samo ono što postoji vani u svijetu, već također i *sile* koje rade vani u svijetu. U trenutku kada djelujemo mi dovodimo do promjene na fizičkom planu. Međutim iza ovih promjena također leži promjena u ishodišnoj sili koja odgovara prvom Logosu. Na to mi utječemo s našim akcijama; to ostaje, tamo je, ne možemo se tog ponovno riješiti, ukoliko nije iskorijenjeno od iste sile koja je to dovela. I promjena koja je dovedena kroz naša djela ono je što nas ponovno pronalazi kao Karma. Ono što čovjeka još jednom povlači na fizički plan, ako gledamo sa stanovišta Karne zove se: Rupa. Zato što je to ostvareno u Rupi, kroz tijelo, kroz čovjekovu vanjsku prirodu. Tako mi stvaramo u tijelu, u Rupi, kada radimo na vanjskim Intuicijama.

Druga sfera u kojoj danas čovjek nije potpuno nezavisan, već gdje drugi Duh radi s njim, je govor. Ovdje pravimo impresije u svijetu iza kojeg ne leži samo ono što je fizičko, već što ima život. U svijetu života Imaginacije o kojima govorimo ostaju iza, formativnih sila koje kreiraju nove rase. Naša sadašnja rasa kreirana je iz onoga što leži iza riječi ranijih rasa. To je utjelovljeno u našoj rasi. Kao dodatak moramo uzeti u obzir sve što na bilo koji način pripada Imaginaciji. To nam pokazuje da s našim riječima stvaramo impresije u oblasti Sina, u oblasti drugog Logosa. One se vraćaju kao kolektivna Karma cijele rase, jer riječ nije stvorena samo od nas; Duh rase radi s nama. Što je temelj za ovaj oblik Karne? Gdje Duh rase radi? Duh rase je aktivan u čovjekovim osjećajima, prožima cijeli svijet osjećaja. To odjekuje u onome što ljudsko biće ima zajedničko sa svojom grupom.

Ono što radi u mnogo širem smislu na Karmi je osjećaj (Vedana). Dakle prvo: Rupa, tjelesnost; drugo: Vedana, osjećaji. Za one ljude koji još nisu postali Chele, osjećaj ima veliku važnost gdje je u pitanju percepcija drugog Logosa i sve živuće. Cilj znanosti je proučavati životinje i biljke odvojeno od života. Danas čak i najučćeniji ljudi još nisu napredovali iza stupnja razumijevanja života s osjećajem. To je Imaginativno razumijevanje koje im prvo omogućava gledati u sam život.

U vanjskom svijetu misao je povezana sa svime što posjeduje senzaciju i svijest. To s nama ima jednu zajedničku točku: percepciju. Činjenica da na bilo koji način možemo opažati vanjski svijet u fizičkom prostoru kao svijet boja i zvukova moguće je samo zato jer ga možemo prenijeti u misli. Mi primamo percepcije; mi mislimo o njima. Kada u percepcijama ne bi bile misli bila bi najveća čovjekova glupost formirati misli o njima. Misli bi tada bile same iluzije kada se percepcije ne bi javljale kroz misli. Iz kombinacije percepcija slijedi da su na prvom mjestu percepcije izgrađene mislima koje mi onda možemo iz njih izvući: zakoni prirode. Oni nisu ništa drugo nego misli; to je kreativni Duh,

Duh sveti. Percepcija je granica između to dvoje, gdje naše misli dolaze u kontakt s kreativnim mislima vani. Dakle s mišlju koju imamo ne možemo raditi direktno na životu, već na svijesti koja je u vanjskom svijetu i sama misao.

Kroz misli mi iza ostavljamo tragove u svim duhovnim bićima koja su dovela do svijesti. Ono što čovjek gradi na osnovi percepcije putem misli, i što stvara kao misli, ima svoje reperkusije na svemu što čini percepciju neophodnom. Treće prema tome razlikujemo: Percepciju ili Sanjnu, treći element koji ima efekt na karmi.

Kroz sve akcije mi prizivamo protu akcije kao karmu, jer vršimo udar na Intuitivni svijet: Rupu.

Kroz sve svjetove vršimo udar na Svijet kreativnih osjećaja oko nas: Vedanu.

S našim mislima o percepcijama radimo udar na cijeli Svijet misli izvan nas: Sanjnu.

Ono što opažamo oko nas neće više biti tu kada se ponovno pojavimo na Zemlji. Prema tome sve što mi mislimo u vezi sa svijetom percepcije neće imati efekta u bilo kojoj budućoj inkarnaciji; samo u ovoj inkarnaciji će imati snagu izgradnje karme. Misao radi na našem sadašnjem karakteru.

Ono što se pojavljuje iz osjećaja, to je esencijalno povezano s našim okruženjem; što ulazi u svijet Imaginacije, vraća nam se u slijedećoj inkarnaciji, na takav način da se javlja unutar nas kao urođene tendencije i izvan nas kao mogućnosti. Kroz naše urođene tendencije prizivamo mogućnosti koje nam nudi svijet, što formira našu sudbinu, kroz tendencije koje imaju svoj izvor u karmi. Misli oblikuju karakter: tendencije ili narav karmički vode do mogućnosti. Djela donose vanjsku sudbinu, sve tjelesne okolnosti u kojima je čovjek rođen. Ono što ostvarimo kroz Rupu, našu tjelesnu prirodu, to je naša stvarna sudbina, koja nam se karmički vraća.

Urođene tendencije mogu se svjesno kreirati za buduće inkarnacije jedino dostignuvši stupanj Imaginacije. U tome nalazimo tajnu kako su veliki utemeljitelji religija isturili njihov utjecaj iza njihova vlastitog vremena. Slike koje su dali ljudima oslobodile su tendencije raspolaganja za slijedeće inkarnacije. Svaka slika koju su usadili u dušu ponovno se pojavila u cijelom svijetu osjećaja ljudskih bića. Ili je stekao takve Imaginacije za sebe, ili ih je primio od učitelja. Mi ih sami stječemo kada smo stekli kontrolu nad našim cijelim svijetom osjećaja: to je slučaj kod okultnog učenika. Njegovi osjećaji su podanici njegove vlastite kontrole; ostatak čovječanstva je po ovom pitanju zbrinut od utemeljitelja religija. Religija je svijet osjećaja budućih rasa; izvana prema tome ona može biti potopljena, jer živi dalje u ljudskim tendencijama. Danas izbijaju na površinu tendencije koje su čovječanstvu implantirane u 13-om i 14-om stoljeću. Važno je da se materijalističke slike današnjih dana ne ukorijene u ljudskim srcima, jer bi u budućem vremenu one ispunile ljudska bića s najbrutalnijim instinktima koji su usmjereni jedino prema svijetu osjetila, ako im se ne bi suprotstavili duhovnim idejama. U čovjeku žive one želje i žudnje koje su proizašle iz imaginacije. To je željna-priroda = Sanskara. Sve intuitivno u čovjeku, veliki impulsi koje prima od najviših posvećenika, oni stvarno prevladavaju karmu djela. Onaj tko se uzdigao do Intuicije kao takve, prodire kroz fizički svijet sve do Duha Oca. Onaj tko posjeduje intuitivno znanje može djelovati na karmu proizašlu iz djela. On počinje svjesno ograničavati svoju Karmu.

Za običnog čovjeka shvatljiva su jedino ona bića koja također imaju svijest. Kada napreduje do Imaginacije, shvatljiv također postaje i život; kada napreduje do Intuicije može naprijed koliko i Intuitivne sile.

Osoba može utjecati na svoju karmu do stupnja u kojem ona sama posjeduje Intuiciju; ili je mora primiti od visokih posvećenika u obliku velikih moralnih zakona. Vijnana je naziv koji se koristi za svijest neophodnu za prevladavanje karme. I sada razmislimo o čovjeku koji živi u svijetu, izvršava svoja djela i umire. Nakon njegove smrti nešto od njega ipak ostaje ovdje u ovom svijetu što je on u njega utkao: Rupa, Vedana, Sanjna, Sanskara i Vijnana. Ovih pet je saldo na njegov račun: njegova osobna sudbina kao Rupa; sudbina nacije u kojoj je rođen, kao Vedana; aktualna činjenica njegova rođenja na ovoj zemlji kao Sanjna. I dodatno, radeći s Sanskarom, priroda želja, i Vijnana, svijest. To je pet Skandhi.

Ono što čovjek daje od sebe u svijet ostaje u svijetu kao pet Skandhi. One su temelj njegove nove egzistencije. One postepeno imaju manji efekt kada je on svjesno razvio nešto od zadnje dvije. Što je stekao više svjesne moći nad Vijnanom, to je više stekao snage svjesnog inkarniranja u fizičko tijelo. U njihovoj esencijalnoj prirodi Skandhe su identične karmi.

1. Rupa: Tjelesnost, Djela.
2. Vedana: Osjećaj.
3. Sanjna: Percepcija.
4. Sanskara: Želja.
5. Vijnana: Svijest neophodna za prevladavanje karme.

PREDAVANJE XVIII

Berlin, 16 listopada 1905

Ako želimo dobiti točnije znanje o tome kako dolazi do karme, moramo ići izvjesnim putem natrag kroz razvoj čovječanstva. Ako se premjestimo natrag izvjestan broj tisuća godina nalazimo Europu prekrivenu ledom. U to vrijeme, glečeri s Alpa forsirali su svoj put pravo dolje u niskim ravninama Sjeverne Njemačke. Okrug u kojem mi sada živimo bio je tada hladan i sirov. Ovdje je živjela rasa ljudskih bića koja je koristila iznimno jednostavne i primitivne alate. Ako idemo natrag oko milijun godina nalazimo na istom teritoriju tropsku klimu kakva se danas može naći samo u najtoplijim područjima Afrike. U nekim dijelovima bile su ogromne prvobitne šume u kojima su živjele papige, majmuni, posebno gibbon, i slonovi. Međutim teško bi u našim lutanjima tim šumama susreli bilo što približno današnjim ljudskim bićima čak ni izvjestan broj tisuća godina kasnije. Prirodna znanost može iz određenih slojeva zemlje koji se javljaju između ove dvije epohe egzistencije dokazati o vrsti ljudskog bića kod kojeg prednji dio mozga još nije bio razvijen kao što je danas i čije obrve su padale daleko natrag. Samo zadnji dio mozga je bio razvijen. Idemo dalje natrag u vremena u kojima ljudi još nisu poznavali upotrebu vatre i pravili svoje oružje oštreci komade kamena. Prirodni znanstvenici vole uspoređivati ovaj stupanj čovječanstva s onim kod divljaka ili nevještog djeteta. Ostaci ovakvih ljudskih bića nađeni su u Neandertalu i Hrvatskoj. Imaju lubanju sličnu onoj čovjekolikih majmuna i nalazi u Hrvatskoj otkrivaju da su prije smrti bili pečeni, tako dokazujući da su tamo živjeli kanibali.

Sada materijalistički mislilac kaže: Pratimo čovjeka natrag u vremena u kojima je još bio nerazvijen i nespretn i pretpostavljamo da se ljudsko biće razvilo iz ovog djetinjeg stupnja egzistencije sve do današnjeg stupnja ljudske kulture i da je ovaj primitivni čovjek evoluirao od životinja koje su imale sličnosti s čovjekom. U ovoj teoriji evolucije on prema tome jednostavno čini skok od primitivnih ljudskih bića do životinja sličnih čovjeku. Prirodni znanstvenici uzimaju kao gotovu stvar da je savršeniji uvijek evoluirao od manje savršenog. To međutim nije uvijek slučaj. Ako na primjer pratimo ljudsko biće natrag u djetinjstvo ne dolazimo do veće nesavršenosti jer je dijete poteklo od oca i majke. To će reći da dolazimo do primitivnog stanja poticanog višim stanjem. To je važno, jer je povezano s činjenicom da već pri rođenju dijete ima predispoziciju za kasniji stupanj perfekcije, dok životinja ostaje na nižem stupnju.

Kada je prirodni znanstvenik otišao natrag na stupanj na kojem čovjek nema prednjeg mozga i nema intelekta trebao bi sebi reći: Moram pretpostaviti da se porijeklo čovjeka treba tražiti drugdje.

Baš kao što dijete vodi porijeklo od svojih roditelja, tako sva ova primitivna bića vode porijeklo od drugih koji su već postigli visoki stupanj razvoja. Ta ljudska bića zovemo Atlantidani. Oni su živjeli na onom dijelu zemlje koji je sada prekriven valovima Atlantskog oceana. Atlantidani su imali još manji prednji mozak, čak dalje padajuće obrve, iako su još posjedovali nešto što se razlikovalo kod kasnijih ljudskih bića. Još su imali jače, energičnije etersko tijelo. Etersko tijelo Atlantidana još nije bilo razvilo određene veze s mozgom; one se javljaju kasnije. Dakle iznad glave još je bila ogromna eterska glava. Fizička glava bila je relativno mala i uklopljena u etersku glavu ogromne veličine.

Funkcije koje ljudi danas izvršavaju uz pomoć prednjeg mozga bile su izvršavane u slučaju Atlantidana, uz pomoć organa eterskog tijela. Pomoću toga mogli su ući u vezu s bićima s kojima je danas nama zapriječeno, samo zato jer je naš prednji mozak razvijen. Kod Atlantidana je bila vidljiva vrsta vatrene obojene formacije, koja je strujala od početka fizičke glave prema eterskoj glavi. Imao je pristup svakakvim psihičkim utjecajima. Ovakva glava, koja misli kao eterska glava, ima moć nad eterskim, dok glava koja misli fizičkim mozgom ima moć jedino nad fizičkim, nad povezivanjem čisto mehaničkih stvari. On može raditi fizičke alate, dok netko tko još misli u eterskom može uzrokovati da sjeme raste i cvjeta.

Atlantska civilizacija je još bila u bliskoj vezi sa snagama rasta u prirodi, vegetacije, snaga koju je današnji čovjek izgubio. Na primjer, Atlantidani nisu koristili snagu pare za pokretanje vozila, već su koristili snagu sjemena (samenkraft) biljaka. S time su pokretali svoja vozila. Tek od zadnje trećine Atlantske epohe, od vremena originalnih Semita do vremena kada je Atlantida bila prekrivena vodama Atlantskog oceana, prednja eterska glava razvija prednji mozak. Preko toga čovjek je izgubio moć utjecaja na rast biljaka i stekao jedino sposobnost fizičkog mozga, intelekta. S mnogim stvarima sada treba ponovno započeti. Mora početi učiti rad mehanike. U tome je bio kao dijete, nevješt i nespretn, dok je ranije u razvijanju carstva povrća postigao veliku vještinu. Neophodno je za čovjeka da prođe kroz stupanj inteligencije i da zatim ponovno stekne ono što je ranije mogao raditi. U to vrijeme, viša duhovna bića imala su utjecaj na neslobodnu volju; preko otvorene eterske glave radili su kroz intelekt.

Idući još dalje natrag stižemo do epohe Lemurije. Ovdje dolazimo na stupanj u ljudskom razvoju na kojem se prvi puta događa unija materinskog i očinskog principa. Ova eterska glava se prirodno grana u astralno tijelo koje okružuje ljudska bića sa svojim zrakama ... [praznina u tekstu ...]. Da je netko našao sredstvo za podizanje glave s astralnim tijelom kod takvog ljudskog bića pojavilo bi se nešto sasvim osobito. Ono bi time izgubilo mogućnost uspravnog držanja; ono bi se presavilo. Upravo se suprotni postupak dogodio u to vrijeme s čovjekom i kroz to se postepeno uzdignuo do uspravnog držanja.

U epohi Lemurije, međutim, čovjek je još bio na stupnju na kojem još nije posjedovao ono što pretpostavljamo da se moglo iz njega podići. U ovom ranijem periodu još nije posjedovao ovu etersku glavu s astralnim tijelom. U to vrijeme, ona još nije bila tamo. Čovjek je kakav je tada lutao zemljom bio stvarno biće složeno zajedno. Dva organa koja se sada koriste za rad, ruke, bile su tada okrenute natrag i činile dodatne organe kretanja, tako da je on išao na četiri noge. Trebate zamisliti dvije današnje osobe, muškarca i ženu, upleteni jedno u drugo, izbacite gornju polovinu tijela, ostavljajući tamo samo donji dio. Ljudsko biće je u stvari muško-žensko. Također je u to vrijeme imao astralno i etersko tijelo, ali ne kakvo je imao kasnije. To je bilo različito astralno tijelo, to jest, onakvo kakvo je doseglo najviše savršenstvo na Starom Mjesecu. Tamo je, na Starom Mjesecu, astralno tijelo zajedno s eterskim tijelom steklo sposobnost razvoja fizičkog tijela koje je tada imalo rakoliki oblik. Ljudsko biće je moglo stati na jedan par nogu i napraviti vrstu kružnog pokreta.

Astralno tijelo s eterskim tijelom je tada bilo sasvim druge prirode. Imalo je oblik koji nije bio potpuno jajoliki, već više kao zvono koje se spuštalo kao kupola nad ljudskim bićem koje je išlo na sve četiri. Etersko tijelo je bilo predviđeno za sve životne funkcije ovog ljudskog bića Lemurije. U njegovom astralnom tijelu imao je tupu polumračnu svijest sličnu onoj kod naših snova. Njegova svijest međutim nije bila kao sjećanja koja su nerazdvojna s našim snovima, jer je on sanjao stvarnosti. Kada mu je pristupalo drugo

ljudsko biće koje mu je nesimpatično, u njemu se javljala senzacija svijetla koja je pokazivala ono što je bilo nesimpatično.

Već na Starom Mjesecu čovjek je imao nešto moći za korištenje oba svoja prednja uda u svrhu grabljenja, tako da je sada došlo vrijeme za preuzimanje uspravnog položaja. Njegovi ostali kompanjoni su bili, u doba Lemurije, reptilske prirode; životinje grotesknih oblika koje iza sebe nisu ostavile nikakav trag. Ichthyosaurs i tako dalje nasljednici su ovih životinja. Činjenica je da je u to vrijeme zemlja bila nastanjena bićima reptilskog karaktera; ljudska tijela su također bila kao reptilska. Kada bi eventualno ova reptilska ljudska bića zauzela uspravan stav, formacija glave je, naprijed prilično otvorena, iz koje je šikljao vatreni oblak, postala vidljiva. To je dalo poticaj za bajke o krilatoj zmiji, o zmaju. Takva je u to vrijeme bila čovjekova groteskna forma, reptilska. Čuvar praga, čovjekova niža priroda, često se javlja u takvom obliku. To predstavlja nižu prirodu s otvorenom formacijom glave. U to vrijeme, odigralo se ujedinjenje između ovih oblika na zemlji i drugih opisanih bića. Astralno tijelo s formacijom glave ujedinilo se s krilatom zmijom s vatrenim otvorom. To je oplođivanje materinske zemlje s očinskim duhom.

Na taj se način nastavilo oplođivanje s Manas silama. Niže astralno tijelo spojilo se s višim astralnim tijelom. Veliki dio astralnog tijela, kakvo je onda bilo, otpao je. Jedan dio je formirao niže dijelove ljudskog astralnog tijela, a drugo novo stečeno astralno tijelo, povezano s glavom, ujedinilo se s gornjim dijelovima ljudskog bića. Ono što se tada ogulilo odbacilo je ovo astralno tijelo koje je bilo spojeno u formi krilate zmije; dalje se na Zemlji nije moglo razvijati. Ono je formiralo, kao nagomilanu supstancu, astralnu sferu mjeseca, takozvanu osmu sferu. Mjesec u stvari daje utočište astralnim bićima koja su došla u egzistenciju kroz činjenicu da je čovjek nešto odbacio.

Ova sjedinjenje očinskog duha s materinskom supstancom opisano je u Egiptu kao unija Ozirisa i Isis. Iz nje je nastao Horus. Spajanje zmijolike forme s eterskom glavom, s novo stečenim astralnim tijelom i formacijom glave, vodilo je do koncepcije forme Sfinge. Sfinga je ekspresija ove misli u skulpturi.

Bilo je sedam vrsta ili klasa ovakvih formi, sve su se nekako razlikovale jedna od druge, od najfinije, približno visoko razvijene formacije ljudske forme dolje do onih koje su bile krajnje groteskne. Ovih sedam vrsta ljudskih formi sve su trebale biti oplođene. Treba shvatiti silazak 'Sinova Manasa' na ovaj slikoviti način. Tek tada se može shvatiti kako je astralno tijelo čovjeka došlo u egzistenciju. Sastoji se od dva različita člana.

Ako razmatramo ljudski razvoj naći ćemo da jedan dio astralnog tijela stalno nastoji prevladati drugu polovinu, nižu prirodu, i transformirati je. Utoliko što se čovjek danas sastoji od astralnog tijela s eterskim i fizičkim tijelom, u stvari je jedino fizičko tijelo ono koje je u svom sadašnjem stanju proizvod koji je dosegnuo završetak. I u slučaju eterskog tijela također postoje dva dijela koja teže da se spoje.

Kada sada čovjek umre predaje silama zemlje cijelo svoje fizičko tijelo, ali se etersko tijelo dijeli na dva člana. Jedan član se izvlači iz gornje formacije i to čovjek uzima sa sobom. Ostatak otpada, jer nad tim ne može gospodariti; to mu je došlo izvana. Može nad tim zagospodariti jedino kada je postao okultni učenik. Ovaj dio eterskog tijela je prema tome u slučaju običnog čovjeka predan eterskim silama kozmičkog prostora.

Ono što prijanja za osobu od onog astralnog tijela koje je došlo s njim sa Starog Mjeseca prisiljava ga da provede određeno vrijeme u kamaloki dok se ne oslobodi s ove točke što se tiče tog određenog života. Tada on još ima taj dio astralnog tijela koji je pronašao stanje ravnoteže; s time on putuje kroz devahan i natrag u fizički život. To je zašto netko vidi

formacije kao zvona u astralnom prostoru jureći strašnom brzinom. To su ljudske duše koje opet traže inkarnaciju. Kada se ovdje s nama ovakvo zvonoliko ljudsko biće vrzma astralnim prostorom a zametak u Južnoj Americi je karmički povezan s njim, ovo ljudsko zvonu mora odmah biti tamo. Tako ove povratne duše jure kroz astralni prostor. Ova zvonasta formacija podsjeća na one koje su se pojavile u doba Lemurije, jedino što je već našla svoje stanje ravnoteže s višim astralnim tijelom. Znamo da se ljudsko biće razvija radeći iz ega na ostala tri tijela. Ego nije ništa drugo nego ono što je radilo u to vrijeme na plodonosan način; gornji zlatni dio s eterskom glavom. Članovi koje je ljudsko biće razvilo su fizičko tijelo, etersko tijelo, astralno tijelo.

Gornje etersko ili Mentalno tijelo

Astralno tijelo kao Buddhi

Astralno tijelo

Niže etersko tijelo

Fizičko tijelo

Fizičko tijelo se pojavilo kroz transformaciju i oplemenjivanje tog zmijolikog tijela s kojim smo se susreli u dobu Lemurije. To je bilo muško-žensko. Današnje ljudsko biće je također muško-žensko. Kod muškarca osnova gornjih članova je ženska, kod žene osnova gornjeg eterskog tijela je muške formacije. Tako je u stvari fizička priroda ljudskog bića također muško-ženska.

Etersko se tijelo sastoji od dva člana, onog dijela ljudske prirode koji je izvorno došao od Starog Mjeseca i njegovog suprotnog pola. Oni na početku još nisu bili ujedinjeni zajedno; kasnije su se približili i postali ujedinjeni. Jedan je pol animalnosti, drugi je pol duhovnosti. Pol animalnosti je nazvan 'etersko tijelo', pol duhovnosti, 'mentalno-tijelo'. Mentalno tijelo je materijalizirani eter.

Između njih je astralno tijelo i ovo je također došlo iz ujedinjenja dualnosti. U osnovi je to isto dvostruka formacija. Tu moramo razlikovati nižu i višu prirodu. Viša priroda je izvorno povezana s mentalnim tijelom. Ovaj dio astralnog tijela koje ima svoje mjesto u mentalnom tijelu — što je prema tome došlo u njega odozgo — je drugi pol nižeg astralnog tijela. Jedna od karakteristika nižeg astralnog tijela je da ima želje. Gornji dio ima umjesto njih, privrženost, ljubav, vrlinu davanja. Ovaj dio astralnog tijela se zove Buddhi. Ovdje dan opis ljudskog bića je kako je viđen u Kozmičkom svijetlu. Kada sam čovjek radi na svom okviru to je različito. Jedan portretira njegovu kozmičku strukturu, drugi kako on sam radi u njoj.

Dakle Buddhi je oplemenjeni astral, Mental oplemenjeni eter a Fizički ima svoj suprotni pol u Atmi.

PREDAVANJE XIX

Berlin, 17 listopada 1905

Jučer smo vidjeli kako je na izvjestan način čovjek povezan s astralnim silama. Kada umre on prvo ulazi u astralni svijet. Ali čak i sada on stoji u stalnom odnosu s astralnim planom. Stvarno je slučaj da u astralnom svijetu stalno postaju vidljiva bića koja ne bi bila tamo da ne postoje ljudska bića. Kroz ljude, i čak i više kroz životinje, ta bića se pojavljuju na astralnom planu. Ona nisu iste prirode kao i ostala njegova bića. Na astralnom planu postaje vidljivo ono što čovjek u prvom redu doživljava samo kao osjećaj. Zadovoljstvo, tuga, strasti su stvarno prisutni, baš kao što su fizički objekti na fizičkom planu, kao na primjer, stolica ili stol. Stvari su takve, da biće koje nam se pojavljuje kao ugodno radi na našim osjećajima kada je astralna supstanca od koje je sastavljeno još sasvim rijetka.

Ono što se pojavljuje na astralnom planu obično je prisutno kao zrealna slika kada to usporedimo s fizičkim planom; na primjer broj 563 tamo je 365. Osjećaj mržnje se također pojavljuje kao da dolazi od osobe na koju je usmjerena. Ta činjenica vrijedi za sve na astralnom planu. Osjećaje duše koji se javljaju na fizičkom planu sa astralnog plana se može doživjeti kao njihovu suprotnost. Na primjer ako osjećaji topline duše navaljuju iz astralnog plana na fizički plan oni se ovdje doživljavaju kao njihova refleksija; odnosno kao osobiti osjećaj hladnoće. Ove nam stvari moraju biti savršeno jasne.

S druge strane važno je imati na umu da bića astralnog plana imaju kao svoju supstancu ono što zovemo osjećaji. One nalaze svoj izraz u ovom osjećaju. Ako ta bića još nisu snažno prisutna možemo ih doživjeti kroz osjećaj hladnoće. Ako međutim oni postanu jači, ako je njihova supstanca pojačana, oni postaju vidljivi kao svjetlosna bića. To objašnjava zašto se, kada dođe do materijalizacije za vrijeme spiritističkih seansi, javljaju svjetlosni fenomeni (mekušac-rak na primjer). To je u tim uvjetima prirodni proces. Svatko tko promatra nešto ovakvo bez ovog znanja, govori o nečem čudesnom. Čudo nije ništa drugo nego penetracija višeg svijeta u naš vlastiti. To je jednostavno prirodan proces. Dakle to je, kada druga bića s viših planova interveniraju u ljudski život.

Razumijemo da je samo hladna, suha misao manje efikasna na astralnom planu nego misao koja izvire iz duše na impulzivan način. Kada je osoba na sadašnjem stupnju civilizacije došla toliko daleko da nije u milosti svojih strasti — naša civilizacija ima određeno sofisticirano lukavstvo — kada se hladne misli o svjetskim pitanjima uzdižu od njega na astralni plan, pokazuju se kao šuplji prostori, one odvede supstancu vani. Obični prostor može biti ispunjen supstancom. U obični prostor se može dovesti, prostorna supstanca koja ga ispunjava. Nije takav slučaj sa supstancom koja, dolazeći od misli, struji u astralni prostor. To radi na suprotan način od fizičke tvari. Zamjenjuje ono što je tamo na prilično sličan način kao što, na primjer, netko čini rupu u tijestu. Tako je to, kada naše misli struje u astralni prostor. Viša supstanca je suprotnost nižoj; umjesto da ispunjava prostor, ona premješta ono što je u prostoru.

Kada misao prodire u astralni prostor formira gušći sloj oko šupljine koju su donijele misli. Oko ove šupljine, pojavljuju se fenomeni u bojama. Pojavljuje se svjetlucanje. To što tada vidimo je misaona forma. Astralna supstanca koja je okružuje postaje gušća i prema tome svjetlija. Dodatni sjaj koji se javlja oko misli uskoro nestaje; ali ako je misao povezana s jakim impulsom strasti, ona ima vezu s zgusnutom astralnom supstancom i daje joj život. Dakle ljudi koji su još dosta nerazvijeni ali vrlo strastveni kada misle u astralnom prostoru kreiraju živa bića. To prestaje kasnije; kada ljudi evoluiraju i postaju smireniji ovakva bića se kada misle više ne pojavljuju. Ali sada razumijete da na astralnom planu postoje bića koja potječu od ljudskih bića i također od životinja; jer također i u slučaju određenih životinja, formirana su ovakva bića, i zaista s daleko većim intenzitetom. Životinja međutim utiskuje vlastite impulse u vlastiti astralni oblik, tako da ona obično kreira svoj vlastiti oblik, vlastitu sliku u astralnom prostoru.

Svaka životinja ostavlja vrstu traga iza u astralnom svijetu; to ima, istina, samo kratak život, ali ipak ostaje neko vrijeme. Ali preko jako strastvenih misli ljudskih bića pojavljuje se novi elementarni stanovnik astralnog prostora. Postepeno čovjek dolazi do točke gdje se pojavljuje vrsta neutralnih elementarnih bića. Kada je ta točka neutralnosti konačno prošla, on napreduje do stupnja gdje oplemenjuje svoje strasti i želje u stalno većem stupnju. To ga vodi do toga da pruži svojim mislima plemeniti entuzijazam koji također ima moć kreiranja života u okolnoj astralnoj supstanci. Kroz razvoj patriotizma, na primjer, javljaju se također bića plemenite forme i elementarna bića kreirana na ovaj način igraju svoju ulogu u unapređenju onog što živi u astralnom prostoru. Neplemenita bića proizvedena od čovjeka preko misli koje su ispunjene strastima su prepreke i djeluju na retrogradan način. Međutim sve što postiže oslobođeno onoga što je senzualno, kroz entuzijazam i tako dalje, radi progresivno.

Supstanca u astralnom prostoru koja je utisnuta zajedno sa strastvenim mislima ista je kao ona koja je okruživala prethodni planet, Stari Mjesec, iz koje se Mjesec razvio na viši stupanj. Tako gdje god postoji ovakva supstanca, prisutna je izvjesna opasnost. Mi ljudska bića smo kreirani na takav način da smo se obvezni inkarnirati u današnjoj fizičkoj materiji. Na prijašnjem planetu još nije bila prisutna fizička materija ovakve vrste; bila je više razvijena od one sadašnjih životinja a manje od one sadašnjeg čovjeka. Ova supstanca u kojoj Jehova traži inkarnaciju ne pruža, kao takva, pogodno stanište. Ali bića koja su toliko napredna da su dosegula svoj odgovarajući stupanj na Starom Mjesecu neće praviti nikakvu štetu. Ona nemaju sklonosti za tu supstancu.

To nije supstanca u kojoj je čovjek sada inkarniran. Ali izvjesna retrogradna bića koja su ostala(pala) iza na Starom Mjesecu u ovoj astralnoj supstanci otkrila su — hranu za

svoju proždrljivost. Žele se s njom hraniti; ona za njih ima veliku privlačnost. To pokazuje da smo stalno okruženi bićima čija viša priroda je povezana s našom nižom. Kada netko producira egoističke misli, to je vrlo dobrodošlo za ova bića. U drugim pogledima ona su u stvari naprednija nego čovjek, ali imaju žudnju da se utjelove u astralnim formama koje mi sami kreiramo. Oni su takozvani Asure. Preko naših nižih misli mi osiguravamo hranu za ova asurska bića.

Kada ljudi čija priroda još nije pročišćena, još nije oslobođena strasti, meditiraju, stvarajući jake misaone forme, prizivaju oko sebe snažnu auru želja. U tome se inkarniraju asurska bića te vrste koja tada mogu odvući ljude nizbrdo. Ako osoba pospano meditira i radeći tako ne uzdiže se dovoljno jasno u misli, ona kreira tu supstancu, i pošto nema protuteže, ovakvo biće se inkarnira u njegovu misaonu formu. To su viša bića jer su potpuno razvila Manas na Starom Mjesecu, prije dolaska Buddhi impulsa; ona prema tome ne posjeduju taj impuls. Stoga je kod njih Manas egoističan. Da ljudsko biće na Zemlji nije, od onog vremena u kojem mu je Manas došao izvana, također primilo i Buddhi impuls, da se razvilo jedino prema težnji Manasa, ono bi u najjačem smislu riječi postalo egoistično biće. Manas evolucija je naginjanje egoizmu i nezavisnosti. Njen zadatak je bio učiniti čovjeka nezavisnim, ali onda je bila neophodna Buddhi priroda. Asurska bića na koja se to odnosi, pošto su prerano razvili Manas, propustili su impuls Buddhi prirode. Prema tome u jednu ruku ona stoje na višem stupnju i u drugu ruku ne mogu napredovati, već nastaviti razvijati Kama-Manas, koji je egoističan.

Na pola puta Lemurijske rase Kama-Manas se pojavio na fizičkom planu u dualnosti spolova. Bog koji je donio Kama-Manas bio je Jehova. Zato ga je Helena Petrovna Blavatsky nazivala Bog Mjesec; on se s pravom naziva Bog plodnosti. On je uzrokovao da vanjsko djelovanje Kama-Manas dosegne svoju krajnju granicu. Seksualnost koja se pojavila u doba Lemurije, kada je pratimo unatrag, kada je vidimo u njenoj sve višoj i višoj prirodi, postaje Drugi Logos. Preko silaznog Kama-Principa bila je manifestacija Jehove; preko uzlaznog Buddhi-Principa bila je manifestacija Krista.

Ako sada zaronimo u Kamu pred-zemaljskog perioda mi smo povučeni dolje od asurskih bića. Više snage ovih naših duhovnih prethodnika stoje okultno povezane s strastima i snagama naše vlastite niže prirode. Gdjegod je raskalašena neumjerenost, tu je dana supstanca u kojoj snažne asurske sile ulijevaju u svijet podmukli intelektualizam. U slučaju dekadentnih plemena mogu se naći slične snažne asurske sile. Crni mag vuče svoje najjače snage iz močvare senzualnosti. Svrha seksualnih obreda je uvesti takvu magiju u te krugove. Na Zemlji se stalno odvija bitka, jedna strana teži pročititi strasti, druga strana teži pojačati senzualnost. Bića koja su vođena Krist-principom žele dobiti Zemlju za sebe, ali postoje također druga antagonistička bića koja žele uzurpirati Zemlju.

Ova utjelovljenja asurskih bića u vanjski tok strašću ispunjenih ljudskih misli jedna su vrsta astralnih bića. Ona se nazivaju umjetna elementarna bića jer ih je umjetno stvorio čovjek. U astralnom prostoru također postoje i prirodna elementarna bića. Ona su upućena od grupne duše životinja. Za svaku grupu životinja postoji na astralnom planu biće koje objedinjuje ono što je prisutno kod pojedinih životinja. I njih srećemo u astralnom prostoru. Svaka životinja vuče svoju vlastitu prirodu iza sebe kao rep. Međutim ono što je ovako formirano ne može biti toliko štetno kao ono što kreira ljudsko biće putem elementarnih bića. Ovaj astralni rep je učinjen neškodljivim jer je anuliran od grupne duše životinja. Međutim to nije tako s bićima kreiranim preko čovjeka, jer u ovom slučaju ništa nije anulirano i stoga ova elementarna bića ostaju.

Kada je životinja mučena, količina nanesene boli trenutno odskače na astralno tijelo ljudskog bića. Ovdje je naravno reflektirana kao svoja suprotnost; dakle senzualni užitak u okrutnost. Ovakvi osjećaji dovode do smanjenja ljudskog astralnog tijela. Kada osoba uništi život, to za njega ima ogroman značaj. [Praznina u tekstu ...]. Ni na jedan drugi način se tako spremno ne asimiliraju destruktivne astralne sile kao ubijanjem. Svako ubijanje bića koje posjeduje astralno tijelo izaziva pojačanje najbrutalnijeg egoizma. To označava povećanje moći. U školama Crne magije se prema tome, prvo davala instrukcija kako se porežu životinje. Rezanje na određenom mjestu, praćeno odgovarajućim mislima, inducira određenu silu, na drugom mjestu inducira drugu silu. (Ono što odgovara ovome u slučaju Bijele magije je meditacija.) Kada je to praćeno fizičkim mislima nešto se vraća natrag na fizički plan; bez misli vraća se natrag na kamaloka plan.

Poražavanje ljudskog bića pomoću hipnotizma je još jače ubijanje, jer to uništava volju. Okultist prema tome nikada ne upada u slobodu osobe; on jedino dovodi u vezu činjenice.

Laganje je, s astralnog gledišta, ubojstvo i u isto vrijeme samoubojstvo. Ono obmanjuje drugu osobu i u njemu stvara osjećaj da je povezana s nepostojećom činjenicom, s ništavilom. Na astralnom planu javlja se protu slika ništavila, ubijanja. Vi dakle ubijete nešto u osobi kada joj kroz laž usmjerite osjećaje na nešto što ne postoji, i činite samoubojstvo jer [Praznina u tekstu...].

PREDAVANJE XX

Berlin, 18 listopada 1905

Jučer smo razmatrali oblike u astralnom svijetu do kojih je došlo utjecajem samog čovjeka. Danas dolazimo do onih bića u astralnom prostoru koja su više ili manje njegovi stalni stanovnici.

Da bi razumjeli kakvu ulogu čovjek ima u astralnim događajima, moramo razmotriti prirodu ljudskog bića pri spavanju. Čovjek se sastoji, kao što znamo, od četiri člana: fizičkog tijela, eterskog tijela, astralnog tijela i ega. Kada spava, astralno tijelo s egom izvan je ljudskog ovoja. Takva osoba luta u astralnom prostoru. U pravilu ne odlazi daleko od fizičkog i eterskog tijela koja ostaju ležati na krevetu. Dva druga člana, astralno tijelo i ego, tada su u astralnom prostoru.

Sada kada fizičko i etersko tijelo ostaju na fizičkom planu zasigurno ne smijemo zamišljati da zbog toga jedino fizičke sile imaju utjecaj na njih i jedino fizička bića im imaju pristup. Sve što postoji kao misli i mentalne slike ima utjecaja na etersko tijelo. Kada netko spava etersko tijelo ostaje na fizičkom planu. Ako, u blizini osobe koja spava, mislimo o nečemu, vršimo utjecaj na njeno etersko tijelo; jedino što ništa od toga spavač neće doživjeti. Kada je budno, ljudsko biće je tako obuzeto vanjskim svijetom da potiskuje sve misli koje prodiru u etersko tijelo. Ali noću je etersko tijelo samo, bez ega, i izloženo je svim mislima koje lete amo tamo oko njega, bez da spavač išta zna o tome. Tijekom budnog života također ne zna ništa o tome, jer je astralno tijelo, koje boravi u eterskom tijelu, uključeno u vanjski svijet. Kada je čovjek u stanju spavanja, svako biće koje ima moći slati vani misli, može imati nad njim utjecaj. Na njega prema tome mogu utjecati viši individualiteti, kao oni što ih zovemo Učitelji. Oni mogu slati misli u etersko tijelo spavača. Netko može prema tome primiti u svoje etersko tijelo čiste i uzvišene misli kada Učitelji svjesno žele da mu to bude interes. Ali noću misli koje lete u njega iz vanjskog svijeta također ulaze u etersko tijelo. Njih čovjek nalazi kada ujutro ponovno klizne u svoje etersko tijelo. Postoje dvije vrste snova. Jedna se javlja direktno iz doživljaja astralnog svijeta: iz odjeka dnevnih iskustava i određenih stvari iz astralnog svijeta. U pravilu ego noću u astralnom prostoru doživljava malo drugog osim stvari povezanih s dnevnim životom. Kada se ego vraća, može ali ne mora donijeti sobom u budan život iskustva astralnog svijeta. Određene stvari su međutim već prisutne u eterskom tijelu. Ono što se našlo tamo uzeto je od astralnog tijela a zatim se nama manifestira kao snovi. Međutim ono što se odigralo tijekom noći s obzirom na etersko tijelo druga je vrsta doživljaja. Dakle ujutro se u eterskom tijelu mogu naći, najprije misli koje su mu pristupile iz okruženja i drugo također misli koje su Učitelji ili druge individualnosti usadili u njega. Upoznavanje ovih drugih je moguće kada osoba o kojoj se radi meditira. Time se netko za vrijeme dana zaokuplja s čistim, plemenitim mislima koje se bave vječnim pitanjima, on donosi u svoje astralno tijelo dispoziciju za ovakve misli. Kada ne bi imao tu dispoziciju, bilo bi beskorisno da Učitelj želi raditi na njegovom eterskom tijelu. Ako netko čita [‘Svijetlo na putu’](#) i o tome meditira, priprema astralno tijelo na takav način da kada Učitelj prožima etersko tijelo s uzvišenim mislima astralno se tijelo može u stvari spojiti s njima. To se zove odnos čovjeka s njegovim višim ja. Takva je prava priroda ovog procesa. Više ja čovjeka ne živi u nama, već oko nas. Više visoko razvijenih individualiteta su više ja. Čovjeku treba biti jasno da je više ja izvan njega. Ako bi ga tražio unutar sebe ne bi ga nikad našao. Mora ga tražiti s onima koji su već stupili na stazu na koju on želi stupiti. Unutar nas nije ništa osim naše

karme, ono što smo već doživjeli u ranijim inkarnacijama. Sve drugo je izvan nas. Više ja je oko nas. Ako mu, u pripremi za budućnost, želimo prići bliže, moramo ga tražiti iznad svega u društvu onih individualiteta koji tijekom noći mogu raditi na našem eterskom tijelu. Više ja je u univerzumu; prema tome vedantist kaže: 'Tat twam asi' — To si ti. Ako kroz odgovarajuće spise, kao što je [Svijetlo na putu](#) ili Evanđelje sv.Ivana, naše astralno tijelo je sklono primiti uzvišenu duhovnu hranu i tako razumjeti Učitelje, mi prema tome radimo na dobar način prema onom što će nas voditi do višeg ja.

Noću prema tome u astralnom prostoru nalazimo spavajuća tijela, ili učenike s njihovim Učiteljima, ukoliko je netko tko je formirao sponu koja ga ujedinjuje s Učiteljem, kroz odgovarajuću meditaciju, vođen prema njemu. To se može dogoditi za vrijeme noći. Za svakog je moguće da zaranjajući u inspirativne spise dosegne točku sudjelovanja u ovakvom odnosu i preko toga postigne razvoj njegova višeg ja. Ono što će tijekom tisuća godina postati naše ja sada je više ja. Međutim da bi zaista upoznali višeg sebe moramo ga tražiti ondje gdje danas već jest, s višim individualitetima. To je komunikacija učenika s Učiteljima.

Drugo što možemo sresti u astralnom prostoru je crni mag sa svojim učenicima. Da bi se obučio da postane crni mag, učenik mora proći posebno školovanje. Trening crne magije sastoji se od toga da osoba postane naviknuta, pod metodičnim instrukcijama, mučiti, rezati, ubijati životinje. To je ABC. Kada ljudsko biće svjesno muči živo stvorenje to ima nedvosmislen rezultat. Bol prouzročena na ovaj način, kada je nanesena s namjerom, proizvodi sasvim određeni efekt na ljudskom astralnom tijelu. Kada osoba svjesno reže u pojedini organ to u njemu inducira povećanje moći.

Sada, osnovni princip sve bijele magije je da se nikakva moć ne može steći bez nesebične posvećenosti. Kada se moć stekne kroz takvo zalaganje, ona teče iz opće životne snage univerzuma. Ako međutim uzmemo životnu energiju od nekog određenog bića, mi je krademo. Pošto je pripadala odvojenom biću ona zgušnjava i osnažuje element odvojenosti u osobi koja je prisvojila, i to pojačavanje odvojenosti čini ga pogodnim da postane učenik onih koji su angažirani u konfliktu s dobrim snagama.

Jer naša zemlja je bojišnica; to je kulisa dvije suprotstavljene snage: desne i lijeve. Jedna, bijela snaga na desnoj strani, nakon što je zemlja dosegla određeni stupanj materije, fizičke gustoće, teži da je ponovno produhovi. Druga sila, lijeva ili crna, teži da napravi zemlju sve gušćom i gušćom, kao Mjesec. Tako, nakon perioda vremena, zemlja može postati fizički izraz dobrih snaga, ili fizički izraz zla. Postaje fizički izraz za dobre snage preko čovjekova ujedinjavanja s duhovima koji rade na ujedinjenju, u tome što traži ego u zajednici. Ulozi zemlje pripada da se diferencira u sve većem stupnju. Sada je moguće da odvojeni dijelovi svaki idu svojim putem, za svaki dio da formira ego. To je crna staza. Bijela staza je ona koja teži za onim što je zajedničko, koja formira ego u zajednici. Ako ćemo se zakopati sve više u sebe, zaroniti u vlastitu ego organizaciju, željeti uvijek sve više za sebe, konačan rezultat bi bio da bi težili da se odvojimo jedan od drugog. Ako se u drugu ruku približimo, tako da nas inspirira zajednički duh, tako da se formira centar između nas, u našoj sredini, tada smo sakupljeni zajedno, tada smo ujedinjeni. Biti crni mag znači razvijati sve više duh razdvojenosti. Postoje crni adepti koji su na putu da steknu određene snage zemlje za sebe. Ako bi krug njihovih učenika bio toliko jak da se to pokaže mogućim, tada bi zemlja bila na putu koji vodi u destrukciju.

Čovjek je pozvan da ulazi u atmosferu dobrih Učitelja u sve većem stupnju. Blizu adepta sa svojim učenicima, nalazi se također na astralnom planu crni mag sa njegovim

učenicima. Tamo se također nalaze ljudska bića koja su prije nekog vremena umrla i ona su tu da se postepeno riješe veza koja su imali sa zemljom. Zadovoljenje želja treba odbaciti. Takve želje su procesi u astralnom tijelu, ali ih astralno tijelo ne može zadovoljiti. Dok god netko živi na fizičkom planu može zadovoljiti želje astralnog tijela preko instrumenta fizičkog tijela. Nakon smrti želja za zadovoljstvom je još tamo, ali se ne mogu naći sredstva satisfakcije. Sve što se može zadovoljiti jedino kroz fizičko tijelo mora biti odbačeno. To se odvija u kamaloki. Kada čovjek ostavi sa strane sve ovakve želje, kamaloka je završena i onda slijedi vrijeme u devahanu.

Kada kamaloka dođe do kraja može se dogoditi nešto što nije sasvim normalno u ljudskom razvoju. Normalnim putem se događa slijedeće: osoba se oslobodila žudnji, želja, instinkta, strasti i tako dalje. Sada se sve što je više prirode izdiže vani iz astralnog tijela. Tada ostaje iza vrsta ljuske, ostatak onog što je čovjek koristio da bi uživao u čulnim zadovoljstvima. I kada je netko napustio kamaloka plan, te astralne ljudske školjke plutaju tamo okolo. One se postepeno razgrade, i kada se osoba vrati veći dio je obično nestao. Lako se može dogoditi da čisto mjesečarske ili medijumske prirode mogu biti uznemirene od ovih astralnih ljuski. To se pokazuje kod slabih medijumskih osoba na način da na njih čini vrlo neugodne utiske. Može se pokazati da u svom egu netko ima tako jaku sklonost za astralno tijelo, usprkos činjenici da je s druge strane on već toliko razvijen da će ubrzo biti spreman za devahan, da njegovi dijelovi koji su već razvili Manas ostaju ujedinjeni s ovom ljuskom. Nije toliko loše ako netko razvije niže želje dok je još jednostavna osoba, ali je loše ako netko koristi svoj visoko razvijeni intelekt za zadovoljenje tih želja. Tada se dio njegove manasičke prirode ujedinjuje s ovim nižim željama. U materijalističkom dobu to je iznimno često. Kod ovakvih ljudi dio Manasa ostaje ujedinjen s ljuskom, i tada ova školjka ima automatski intelekt. Ove školjke se zovu sjene. Ove sjene obdarene automatskim intelektom vrlo su često ono što se manifestira preko medijuma. Kroz ovo, netko može biti izložen iluziji da je ono što je samo školjka osobe njena prava individualnost. Vrlo često ono što postane poznato nakon smrti osobe proizlazi iz ovih ljuski koje nemaju ništa s egom koji se razvija dalje. Ali razgradnjom sjena, karma nije oslobođena.

Uzimamo sa sobom uzrok svake protu slike koju smo donijeli u astralni prostor. Naša djela nas slijede. Baš kao što je monogram utisnut u pečat, tako je i s onim što utiskujemo u astralni prostor i to može donijeti razarajuće efekte. Ono što odgovara pečatu mi uzimamo sa sobom. Ono međutim što ostaje iza u astralnom prostoru ne smijemo zanemariti. Zamislimo da je netko u ovom životu evoluirao iza određenog jasno definiranog stupnja razvoja. Na ranijem stupnju imao je mišljenja koja su s onima kasnijima bila u kontradikciji. Kada se uzdiže u devahan stara mišljenja, s kojima nije došao u zadovoljavajući odnos, ostaju iza u ljusci. Sada kada medij dođe u kontakt s tom ljuskom, može biti da se nađu mišljenja koja su u kontradikciji s kasnijim životom te osobe. Takav je bio slučaj kada je napravljen pokušaj stupanja u kontakt na astralnom planu s Helenom Petrovnom Blavatsky. U jednom vremenu je bio njen stav da ne postoji takva stvar kao što je reinkarnacija. Medij o kojem se radi dobio je to mišljenje od ljuske koju je Blavatsky ostavila iza, mišljenje koje je međutim u kasnijim učenjima deklarirala kao pogrešno.

Nebrojene greške mogu salijetati svakog tko ulazi u astralni prostor. Osim svega drugog, postoji na astralnom planu otisak Akaša-kronike. Ako netko ima sposobnost čitanja, na astralnom planu, Akaša-kroniku, koja je tamo reflektirana u svojim pojedinačnim dijelovima, moći će vidjeti ranije inkarnacije. Akaša-kronika se ne sastoji od tiskanih pisama, već se tamo čita ono što se u stvari dogodilo. Čak i nakon tisuću i petsto

godina, imamo Akaša-sliku ranije osobnosti. Dakle na astralnom planu također se mogu naći sve Akaša-slike iz ranijih vremena. Dakle netko lako može pasti u zabludu da vjeruje da govori Danteu, dok danas Dante može u stvari biti reinkarniran kao živa osoba. Također je moguće da Akaša-slika daje razumne odgovore, čak da ide iza sebe. Može prema tome doći do toga da dobijemo stihove iz Danteove Akaša slike koji ne dolaze od napredne individualnosti već ih treba gledati kao nastavak stihova koji dolaze od Danteove prethode osobnosti. Akaša slika je nešto živo, nikako rigidni automat.

Da bi mogli naći nečiji put na astralnom planu raznoliko i sistematično školovanje je neophodno, jer uvijek postoji mogućnost obmane. I posebno se važno suzdržati od donošenja sudova koliko god je moguće.

Okrenimo sada naše umove procesu umiranja, da bi razumjeli tehniku reinkarnacije. Trenutak smrti sastoji se od separacije eterskog i fizičkog tijela. Razlika između padanja u san i umiranja je ta da kada netko pada u san, etersko tijelo ostaje povezano s fizičkim tijelom. Sve nečije misli i doživljaji su utisnuti u etersko tijelo. Oni su duboko ugrađeni u njega. Čovjek bi mogao zapamtiti mnogo više od svojih doživljaja kada od vanjskog svijeta ne bi bili stalno brisani. On nije uvijek svjestan svojih misli i impresija pošto je njegova pažnja usmjerena prema vani. Ako prestane to raditi, opaža ono što je pohranjeno u njegovom eterskom tijelu. Uglavnom, on usmjerava svoju pažnju prema vani apsorbira impresije u svom eterskom tijelu. Međutim njih djelomično zaboravlja. Kada je u trenutku smrti fizičko tijelo ostavljeno sa strane, on opaža ono što je pohranjeno u njegovom eterskom tijelu. To je ono što se događa nakon što se njegov ego odvojio od fizičkog tijela zajedno s astralnim i eterskim tijelom. Odmah nakon smrti je prema tome dana mogućnost potpunog sjećanja na prošli život.

Sada moramo pokušati razumjeti drugi sličan trenutak, naime trenutak rođenja, kada ljudsko biće ulazi u novu inkarnaciju. Ovdje se pojavljuje nešto različito. On donosi sa sobom sve na čemu je radio na devahan planu. Kao zvona, astralna tijela, žudeći za inkarnacijom, kovitlaju se prema životnom eteru i sada formiraju novo etersko tijelo. Kada se ljudsko biće ujedinilo s budućim eterskim tijelom, pojavljuje se prolazna vizija baš kao što je prije, kod smrti, gledao natrag svoj prošli život. Ovo se međutim izražava na sasvim drugačiji način, kao zurenje u budućnost, predviđanje. U slučaju djece s neakvim psihičkim tendencijama, može ih se ponekad čuti kako govore ovakve stvari, u njihovim najranijim godinama, sve dok materijalistička kultura još na njih nije utjecala. To je predviđanje dolazeće egzistencije.

To su dva vitalna trenutka, jer nam pokazuju što ljudsko biće donosi sa sobom kada se spušta da bi se inkarniralo. Kada je umrlo, esencijalna stvar je sjećanje. Ono što je esencijalno kada se reinkarnira je vizija budućnosti. Ovo dvoje je povezano jedno s drugim kao uzrok i posljedica. Sve što čovjek doživljava u zadnjem trenutku umiranja sakupljanje je zajedno svih prethodnih života. U devahanu je ovo transformirano od onoga što je povezano s prošlošću u ono što je povezano s budućnošću. Ova dva trenutka mogu formirati važan putokaz koji ukazuje na sasvim određene veze u dvije ili više slijedećih inkarnacija.

PREDAVANJE XXI

Berlin, 19 listopada 1905

Da bi formirali točan koncept u odnosu na tehniku reinkarnacije, moramo se, za početak, upoznati s idejom koja ima značaja za cijelu koncepciju svijeta; to je, zakon efekta i protu-efekta. Svaki pojedini efekt priziva protu-efekt.

To se može promatrati na sirov način, kao kada, ma primjer ja nekog udarim i on mi uzvrat, tako da iza udarca slijedi protu udarac. Ovaj zakon možemo promatrati u cjelokupnoj Prirodi. U spisima Newton-a to se navodi na mnogo mjesta. To je također primjenjivo i u sferi okultizma. Protu efekt nije uvijek primjetan, ali je na primjer jasno primjetan ako napravite udubljenje na gumenoj lopti. Što je veći pritisak, toliko je jača i reakcija.

Kada se u Prirodi pojavi efekt kao toplina, ta toplina mora biti iz nekog drugog dijela okruženja; tamo se javlja hladnoća kao protu efekt.

Međutim ovaj zakon efekta i protu efekta je također primjenjiv i na cjelokupni duhovni svijet i to znati je od krajnje važnosti ako želimo razumjeti reinkarnaciju i karmu. Djelo nalazi svoj izraz na fizičkom planu. Osjećaj se na fizičkom planu ne pokazuje direktno. Kada me s nekim povezuje prijateljstvo mi možemo biti fizički razdvojeni, dakle ne možemo postići da se naš osjećaj vidi izvana pomoću djela i ipak možemo osjećati privrženost jedno s drugim. Osjećaj može imati svoj direktni efekt na astralnom planu. Tek kad osjećaj prijeđe u djelo nalazi svoj izraz na fizičkom planu. Tu razliku moramo imati na umu. Mora nam biti savršeno jasna činjenica da svako pojedino djelo koje se odigra na fizičkom planu ima negdje efekt a također i svoj protu efekt. Preko djela se na fizičkom planu uvijek donosi promjena.

Ako želimo razumjeti svijet na dublji način, ne smijemo se ograničavati na ono što možemo vidjeti. U pozadini svih fizičkih stvari postoje sile koje ih dovode u postojanje. Ako, na primjer, studiramo strukturu kristala možemo promatrati njegov oblik, njegovu boju; ali povezane s njim su sile koje ga izgrađuju. Te sile se ne mogu opaziti na fizičkom planu, ali one također moraju biti tamo prve. Ove sile koje kreiraju oblike na fizičkom planu, koje tamo rade na formativni način, same nisu na fizičkom planu.

Ako pokušamo misliti meditativno u kristalu, na primjer u oktagonalmom kristalu, dopuštajući mu da duboko uđe u našu dušu, prilagođavajući sebe iznutra njegovoj formi, možda dopuštajući njegovoj formi da na nama radi jedan sat, i onda uspijemo u navođenju njegova puta, tada smo dosegli Arupa plan ... [Praznina u tekstu ...] Dakle ako putimo neki kristal, recimo planinski kristal, da radi na nama, zadržavajući njegove oblike na raspolaganju naše duše i napokon im dopuštajući da nestanu, tada smo na Arupa planu. Na ovaj način mi u stari doživljavamo da su snage koje izgrađuju kristal na Arupa planu.

Sve sile koje su u pozadini određene pojave na fizičkom planu mogu se naći na Arupa planu. Točno je da kroz ovakve opservacije ne možemo steći ideju koja je direktno povezana s ljudskim životom. U stvari je veoma teško premjestiti se na Arupa plan promatrajući ljudska djela, s izuzetkom djela adepta. Ali dobijemo vrlo mnogo kada, krenuvši od čisto fizičkog, poduzmemo takav postupak kao zaranjanje u kristal; jer u kristalu leži velika čistoća. U njemu nema instinkta ili želja.

Ovaj ideal koji bi čovjek trebao postići u dalekoj budućnosti pojavljuje se u punoj čistoći kada zaronimo u tiho mineralno carstvo. Tihi, bez strasti, nenametljivi kamen posjeduje za okultista iznimnu magijsku snagu. Čak ni u biljnom carstvu ne možemo postići tako tihiu, jednostavnu čistoću kao objekta naše kontemplacije kao što možemo kod ovog najstarijeg carstva.

Sada, na fizičkom planu su na djelu sile koje su stvarno prisutne na Arupa planu, tako da u fizičkom svijetu uvijek moramo uzeti u obzir otkrivenu stranu, pojavu, i skrivenu stranu, sile. Kada smo aktivni na fizičkom planu, na prvo mjesto dovodimo pojavu, ali svaka akcija u stvari doseže također Arupa plan i tamo ima svoju protu akciju. Djela na fizičkom planu utiskuju sebe na Arupa planu, kao monogram u pečatu i tamo ostaju. Supstanca Arupa plana je delikatna, mekana i trajna; to je Akaša i ljudska djela ostaju tamo upisana.

Sada dolazimo do svih manifestacija ljudskog bića koje sadrže osjećaje. Svi osjećaji koje čovjek izražava imaju svoj kontra efekt, kao što i djela imaju, samo djela ne dosežu do Arupa plana, već nalaze svoj kontra efekt na nižim dijelovima devahana, na Rupa planu.

Zapravo se do svega ovog došlo određenom kontemplacijom Prirode. Kada se koncentriramo na biljku na isti način kao i na kristal na biljci moramo mnogo duže boraviti s našom mentalnom slikom, jer ne samo da moramo dopustiti da na nama radi forma, već također njeno unutarnje kretanje, njen život. Na ovaj način možemo doći do određenih doživljaja, jedino što to traje duže nego u slučaju minerala. Treba u biljku gledati svaki dan u njen proces rasta. Kada najprije dopustimo maloj biljci da na nama radi i meditativno promatramo njen rast dok ne izbací cvjetove i plodove, zatim dopustimo da to dalje radi na nama, gaseći njen osjetilni oblik — ovo se može prakticirati desetljećima — tada nas ono što je biljka oslobodila u nama kao duševne snage premješta u niže regije devahana.

Sada se moramo upitati; koja sila je u biljkama aktivna, uvjetujući život. Ako smo mogli upuzati u biljku, živjeti unutar nje, rasti s njenim rastom, ako smo mogli postati dovoljno nesebični da umilimo u biljni svijet, tada bi izvana trebali spoznati ono što iznutra dobro znamo, to jest, ljudski osjećaj; zadovoljstvo i bol, tugu i radost, i tako dalje. (*zapisi se razlikuju i nisu sasvim jasni*) Ako smo mogli ostaviti naše zadovoljstvo izvan nas, trebali bi moći, kroz zadovoljstvo, uvećati čiste mineralne supstance. Preko ove sile neki yogiji su našli da je moguće utjecati na rast biljaka; oni su međutim prakticirali ova promatranja i meditacije mnogo godina, zaista kroz mnoge inkarnacije.

Osjećaji imaju svoju protu sliku na planu nižeg devahana. Čovjek nema utjecaja na biljke ako nije razvio snage Yoge, ali na naše drugove ljudska bića možemo raditi na živi način preko toplih osjećaja. Odgajatelj djece može ovo promatrati. Ako tijekom lekcije pristupimo djetetu s toplim interesom, znamo koju životvornu snagu ima osjećaj. I na druge načine također možemo promatrati efekt osjećaja u svijetu. Ondje, gdje se može započeti s utjecajem na rast, postavlja se zahtjev i za osjećaje. Preko umjetnosti je napravljen početak s onim što utječe na rast ljudskih bića. Umjetnik u svakom slučaju ima u sebi početak onog što je snaga organizacije; u svakom slučaju umjetnik različitosti kao, na primjer, stvaratelj glave Zeusa. To je umjetnička kreacija u vezi s ljudskim osjećajima koji, ako su razvijeni intenzivnije, učinili bi mogućim utjecati na rast biljaka. Teozofija bi mogla još jednom omogućiti impuls koji vodi do razumijevanja svega što je zaista umjetničko, gdje je to shvaćeno u svom svjetskom kulturnom aspektu u najčišćem, najuzvišenijem smislu.

Svakoj kombinaciji materije na fizičkom planu nedostaje etersko tijelo, ali sve što raste ima etersko tijelo. Ako netko radi umjetnički bilo na vizualan li plastičan način, to ima utjecaja na etersko tijelo. Artistički oblikovana skulptura ili slika radi direktno na eterskom tijelu. Vrlina, s druge strane, radi na astralnom tijelu. Mnoga uzvišena ljudska bića koja se vraćaju iz devahana susreću eterska tijela koja nikako nisu pogodna za njihovo napredno astralno tijelo, jer nisu ništa napravili putem organizirane aktivnosti u sferi ljepote. Događa se prema tome da mnogi ljudi koji su u svojoj zadnjoj inkarnaciji živjeli sasvim svete živote, ali bez da su se zaokupljali onim što je plemenito u vanjskom svijetu čula, kada pristupaju reinkarnaciji proživljavaju strah od ponovnog rođenja, jer nisu oplemenili svoje etersko tijelo s ljepotom koja zavisi od osjetila.

To vrlo često dovodi do straha prije inkarnacije i u ekstremnom slučaju, ponovno rođenje kao idiot. Kada osoba tijekom života kao idiot doživljava sve što je štetno u svom eterskom tijelu, to je uravnoteženo u slijedećoj inkarnaciji. Jer ljudsko biće u trenutku inkarnacije, ili rođenja, prima šok ako nije oplemenilo svoje etersko tijelo dopuštajući ljepoti koja je zavisna od čula da radi na njemu, Slobodno zidarstvo je uzelo ljepotu kao svoj drugi princip. Mudrost, Ljepota i Moć ili Snaga tri su konstruktivne sile; njih treba razviti. Svatko tko posjeduje sve tri u slijedećoj će inkarnaciji postati ljudsko biće koje se harmonično uklapa u svoja tri tijela.

Ove stvari nam ostavljaju dužnost ponovnog uvođenja umjetničkog djelovanja u teozofski život. To je čak sada preuzeto u struju teozofskog djelovanja. Ovakvo učenje najprije mora raditi na astralnom tijelu. Osjećaji sada moraju također djelovati na etersko tijelo. Velika učenja nisu samo utjelovljena u riječima, već u zgradama, slikama i skulpturama. Ako bi oko sebe imali svijet, izgrađen u stilu koji je u skladu s velikim Teozofskim pokretom, tada bismo napravili mnogo. Kršćanstvo nije samo dano kao doktrina, već je naslikano od Michelangela, Raphaela, Leonarda da Vinci i također ugrađeno u gotičke katedrale. Tada se pojavio glazbeni element, koji je kršćanstvo apsorbiralo nakon što je postao izvana produbljen.

Nakon svijeta osjećaja, uspinjemo se u svijet misli. Ako netko dohvati čistu misao dolazi u situaciju koja je različita od one do koje je došlo preko osjećaja i djela. Jer tko god dohvati čistu misao priziva također kroz tu misao kontra efekt. Europljani imaju ovakve čiste misli vrlo rijetko, jer su misli obično obojane instinktima, željama i strastima. Obično postoji samo jedno područje gdje oni imaju čiste misli, to je matematika. Kada ljudi računaju, njihove strasti su obično vrlo malo uključene. Budući da većina ljudi svugdje želi upotrebljavati svoje osjećaje i kritičke sposobnosti oni nemaju ljubavi za matematiku. Tu se ne može glasati na parlamentarni način. Matematičku istinu čovjek prepoznaje kao samu istinu; problem može imati samo jedno rješenje. Bez obzira da li jedan čovjek ili milijun ljudi ima vlastiti pogled na to, problem mora naći isto rješenje. Nigdje ne bi trebali većinske odluke, kada bi u svim sferama bilo moguće donositi odluke na način oslobođen emocija, objektivno, kao u matematici. U Europi se na to može jedino ukazati kao na ideal, u nadi da će jednog dana, u drugim sferama života, procjene biti, dosežane jednako objektivno i oslobođene emocija.

Misljoci se ne bi tako nasilno razilazili ako bi mogli uzeti u razmatranje sve faktore potpuno objektivno, jer istina ne pristupa čovjeku na različite načine. Ljudi drže različita mišljenja jer su instinktima i strastima uključeni u ideje na različite načine. Haeckel je imao različite instinkte nego Wasmann; zato su imali različite zaključke. Ni jedna filozofija nije ljudske stvari izrazila tako objektivno, s tako čistim matematičkim mišljenjem, kao Vedanta filozofija koja je zaista filozofija u najvišem smislu riječi. Tko god sebe prožima s

ovim, zna što znači slijedeće: 'Ne treba mi nitko da bih znao da li je nešto točno.' Tko god se uzdigne do ovog jasnog, bez strasti mišljenja, ne treba drugo mišljenje.

Heraklit i Hegel su sebe oslobodili od emocija u većem stupnju nego Reymond du Bois, Herbert Spencer i Haeckel; oni dakle stoje na većem nivou. Postoje različita stajališta i zaključci, ali ne i proturječne istine. Haeckelova istina baulja se na tlu; mudrost Vedante uzdiše se u čistoći bez strasti i promatra stvari s tih visina. Ona nije u proturječju s materijalizmom, već ima više stajalište. Goethe, u svojim 'Metamorfozama biljaka', pokušava kreirati neemotivnu formu kao što je ona kreirana od matematičara. Kroz to je želio kreirati misli oslobođene emocija i uvesti duh matematike u više oblasti. Samo neki stupanj Yoge, neki stupanj pročišćenih emocija, može napraviti razumljivim ono što je Goethe namjeravao sa svojom botanikom.

Pošto je u tom smislu misao nešto sveto, sa svojim mislima čovjek je na planu devahana. Europljanin praktički nikada nije na devahan planu osim kada misli matematički. Određene vrste umjetničkih kreacija također se uzdižu na devahan plan. Kada Goethe postiže najveće visine kao umjetnik teško ga je razumjeti. U 'Ifigenija' i 'Tasso' pokušao je uvesti ove misli oslobođene strasti; još više u drami 'Die natürliche Tochter'. Ove drame su posebno imale snažan efekt na ljudska bića koja su bila jaka i snažna. Takvi ljudi su lili suze nad 'Die natürliche Tochter.'

Kontra efekt misli koja je na devahan planu može se naći na astralnom planu. Te misli rade prema dolje na astralnom planu; ostale stvari rade prema gore. U slučaju Fichtea na primjer misaoni sadržaj u 'Die natürliche Tochter' radio je na astralnom planu, na njegovim osjećajima, i pustio mu je suze. To je bio kontra efekt misli. Određeni ljudi su duboko dirnuti preko utjecaja ovakvih čistih misli. Kontra efekt djela ili osjećaja ide prema gore; ovdje se spušta.

Čak iako se misli rijetko pokazuju kao ovakve čiste misli one su ipak uvijek prisutne kao upravljačka sila. Premda različita mišljenja podižu mnoge polemike, misli su tamo. Ako će netko živjeti u misli na devahan planu, mora dohvatiti misao na takav način da razvije osjećaj za misao. Većina ljudi je u suglasnosti s prvim teozofskim principom, ukoliko je to kao misao. Ako se pitamo da li smo predstavnici toga u osjećaju, doći ćemo do različitih zaključaka. Tek kada je mišljenje koje netko ima dovedeno dolje na astralni plan, kada je postalo potpuno prožeto osjećajem, tek tada mišljenje postaje stvarno efikasno. Cilj je Teozofskog pokreta razviti ljudska bića tako da također unesu život i osjećaje u ono što je svojstveno njegovim principima.

Dakle rekapitulirajmo. Efekt svih naših vanjskih djela može se naći na Arupa planu. U životu između rođenja i smrti ostavljamo cijeli kostur efekata. Od svega što smo osjećali u životu ostavljamo otisak na Rupa planu. Od svega što smo mislili, prisutan je otisak na astralnom planu. Nakon smrti najprije prolazimo kroz kamaloku a zatim dosežemo Rupa plan. Tamo stižemo kada još nismo imali mnogo takvih devahanskih misli. Da smo imali samo takve misli već bismo trebali postati Chele, okultni učenici; tada bi trebali imati devahan plan potpuno unutar nas.

Chela može ostati na astralnom planu; on se može odreći devahana jer je kroz njegove čiste misli tako pročistio i ojačao njegovo astralno tijelo da ga može nastaviti koristiti. Sa nama je sve razgrađeno u kamaloki na čemu još nije rađeno i oplemenjeno od ega. Kod divljaka je razgrađen najveći dio, kod visoko razvijenih ljudi najmanji. Oplemenjeno astralno tijelo uzeto je s nama u devahan. Sve što smo razvili kao naš život osjećaja priprema nas za novi život, radi na nama. Kada smo se ujedinili sa svim našim djelima

gurnuti smo prema našoj sljedećoj inkarnaciji. Dio ega koji je vječan, ja i oplemenjeno astralno tijelo, sada se vraćaju i u astralnom svijetu ponovno ujedinjuju s tijelom koje odgovara onom što još nije oplemenjeno. Priprema za ujedinjenje s nepoznatim astralnim tijelom poduzeta je u devahanu. Zatim je kao član dodano etersko tijelo. Kao rezultat toga pojavljuje se pred-vizija svega što čeka ljudsko biće. Baš kao i kod napuštanja fizičkog tijela, u eterskom i astralnom tijelu budi se sjećanje na neposrednu prošlost i sve do vremena rođenja, tako sada imamo pregled onog što dolazi. Ovdje se može dogoditi nešto sasvim specifično: netko može primiti šok koji dovodi do idiotizma. S daljnjim silaskom dodano je fizičko tijelo.

Pošto su misli aktivne samo na astralnom planu one su karmički najintimnije. One su kreativne kroz vlastitu prirodu. Dakle može se reći: Ono što misliš danas to si sutra: Što čistija i više nadčulna misao, više netko radi na svom karakteru.

Sudbina je kreirana kroz još neke faktore: osjećaji oblikuju mogućnosti, djela oblikuju formu.

Manifestacija

Fizički plan

– Djela

Astralni plan

– Osjećaji

Devachan plan

– Misli

Sile

Arupa plan

Rupa plan

Astralni plan

PREDAVANJE XXII

Berlin, 24 listopada 1905

U nastavku predavanja o krami i reinkarnaciji, uzmimo u posebno razmatranje problem smrti u vezi s cijelom stvari.

Pitanje: Zašto čovjek umire? stalno privlači pažnju čovječanstva. Ali na to nije sasvim jednostavno odgovoriti, jer ono što mi danas zovemo umiranje direktno je povezano s činjenicom da smo na sasvim određenom stupnju razvoja. Znamo da živimo u tri svijeta, fizičkom, astralnom i mentalnom svijetu i da se naša egzistencija mijenja između ta tri svijeta. Mi imamo u sebi unutarnju jezgru bića koju zovemo Monada. Zadržavamo ovu jezgru kroz tri svijeta. Ona živi u nama u fizičkom svijetu, ali također i u astralnom i devahanskom svijetu. Ta unutarnja jezgra, međutim, uvijek je odjevena u različito odijelo. U fizičkom, astralnom i devahanskom svijetu ruho naše jezgre bića je različito.

Sada ćemo skrenuti pogled od smrti i zamisliti ljudsko biće u fizičkom svijetu odjeveno u određenu vrstu materije. On zatim ulazi u astralni i devahaniski svijet uvijek sa različitom odjećom. Sada pretpostavimo da je ljudsko biće bilo svjesno u sva tri svijeta, tako da može opažati stvari oko sebe. Bez osjetila i percepcije ono ne bi moglo svjesno živjeti čak ni u fizičkom svijetu. Da je čovjek danas jednako svjestan u sva tri svijeta ne bi bilo smrti, bila bi samo transformacija. Tada bi svjesno prelazio od jednog svijeta u drugi. Taj prijelaz za njega ne bi bio smrt, a za one koje ostavlja iza najčešće nešto kao putovanje. Sada su stvari takve da čovjek tek postepeno stječe kontinuitet svijesti u ova tri svijeta. Na početku doživljava kao zatamnjenje svijesti kada ulazi u druge svjetove od fizičkog svijeta. Bića koja zadržavaju svijest ne poznaju smrt. Sada razjasnimo način na koji je čovjek dosegno stupanj današnje fizičke svijesti i kako će postići drugu svijest.

Moramo upoznati čovjeka kao dualnost: kao Monadu i ono što Monadu oblači. Pitamo: odakle se pojavilo jedno a odakle drugo? Gdje je astralni čovjek živio prije nego je postao ono što je danas i gdje je živjela Monada? Oboje je prošlo kroz različite stupnjeve razvoja, oboje je postepeno doseglo točku gdje se mogu ujediniti.

Razmatranje fizičko-astralnog ljudskog bića vodi nas natrag u vrlo daleka vremena, kada je bilo prisutno tek kao astralni arhetip, kao astralna forma. Astralni čovjek koji je izvorno bio prisutan bio je formacija koja nije slična sadašnjem astralnom tijelu, mnogo naprednijem biću. Možemo predstaviti sliku astralnog tijela tih vremena misleći na zemlju kao na veliku astralnu loptu načinjenu od astralnih ljudskih bića. Sve prirodne sile i bića koja nas danas okružuju bila su tada još unutar čovjeka, koji je živio razgrađen u astralnoj egzistenciji. Sve biljke, životinje i tako dalje, animalni instinkti i strasti, bili su još unutar njega. Ono što lav, i svi sisavci, imaju danas unutar sebe, tada je bilo potpuno izmiješano s ljudskim astralnim tijelom, koje tada sadržavalo unutar sebe sva bića danas raširena zemljom. Astralna zemlja sastojala se od ljudskih astralnih tijela spojenih zajedno kao velika skupina ograđena duhovnom atmosferom u kojoj su živjela devahanska bića.

Ova atmosfera — netko bi mogao reći astralni zrak — koja je u to vrijeme okruživala astralnu zemlju bila je komponirana od nekako rjeđe supstance nego astralna tijela ljudskih bića. U ovom astralnom zraku živjela su duhovna bića — i niža i viša — između ostalih također i ljudske Monade, potpuno odvojena od ljudskih astralnih tijela. To je bilo stanje zemlje u to vrijeme. Monade, koje su već bile prisutne u astralnom zraku, nisu se mogle ujediniti s astralnim tijelima, jer su ova još bila previše divlja. Instinkte i strasti je

trebalo prve odbaciti. Dakle preko odbacivanja određenih supstanci i sila koje je posjedovalo astralno tijelo, ono se postepeno razvilo u čistiji oblik. Međutim ono što je odbačeno ostalo je kao odvojene astralne forme, bića s mnogo gušćim astralnim tijelom, s divljim instinktima, impulsima i strastima.

Dakle tamo su postojala dva astralna tijela: manje divlje ljudsko astralno tijelo i astralno tijelo koje je bilo veoma divlje i mračno. Držimo ih strogo odvojeno, ljudsko astralno tijelo i ono što je živjelo oko njega. Ljudsko astralno tijelo postaje sve finije i plemenitije, uvijek odbacujući one dijelove sebe koje treba izbaciti, i oni su postajali sve gušći i gušći. Na ovaj način, kada su eventualno dosegli fizičku gustoću, javljaju se druga carstva: životinjsko, biljno i mineralno carstvo. Određeni instinkti i sile na ovaj način izbačene pojavljuju se kao različite životinjske vrste.

Tako se odvija stalno pročišćavanje astralnog tijela i to donosi na zemlju neophodan rezultat. Jer kroz činjenicu da kao posljedicu ovog pročišćenja, ono što je čovjek jednom imao unutar sebe sada ima izvan sebe, on ulazi u odnos s tim bićima, i ono što je nekada imao unutar sebe, sada je u njemu radilo izvana. To je vječni proces koji vrijedi i za odvajanje spolova, koji od tada nadalje djeluju jedan na drugi izvana. U početku, cijeli svijet je isprepleten s nama; tek kasnije radi na nama izvana. Originalni simbol za ovaj povratak u sebe s druge strane je zmija koja grize njen rep.

U pročišćenom astralnom tijelu sada se javljaju slike svijeta koji ga okružuje. Pretpostavimo da je ljudsko biće možda odvojilo deset različitih formi, koje su sada oko njega. Prije su bile unutar njega a kasnije je s njima okružen. Sada se u pročišćenom astralnom tijelu javljaju zrcalne slike oblika koji egzistiraju u vanjskom svijetu. Te zrcalne slike postaju unutar njega nova sila, aktivne su unutar njega, transformirajući plemenitije, pročišćeno astralno tijelo. Na primjer, odbacio je od sebe divlje instinkte; oni su sada van njega kao slike i djeluju na njega kao formativna sila. Astralno tijelo je sagrađeno pomoću slika svijeta koje je on odbacio i koje su prije bile unutar njega. One u njemu grade novo tijelo. Nekada je čovjek imao makrokozmos unutar sebe, zatim ga je izdvojio i sada je to u njemu oblikovalo mikrokozmos, dio iscijepan od sebe.

Dakle na određenom stupnju nalazimo ljudsko biće u formi koju mu je dalo okruženje. Zrcalne slike djeluju na njegovo astralno tijelo na takav način da u njemu dovode do diferencijacije i podjele. Preko zrcalnih slika njegovo tijelo se podijelilo i on ga ponovno sastavlja iz dijelova, tako da je sada organizam s članovima. Nediferencirana astralna masa je postala diferencirana u različite organe, srce i tako dalje. U početku je sve bilo astralno i to je onda zatvoreno fizičkim ljudskim tijelom. Time ljudski oblici postaju sve više i više prilagođeni zgušnjavanju i postajanju sve više komplicirani i napredni organizam, koji je slika cijelog okruženja.

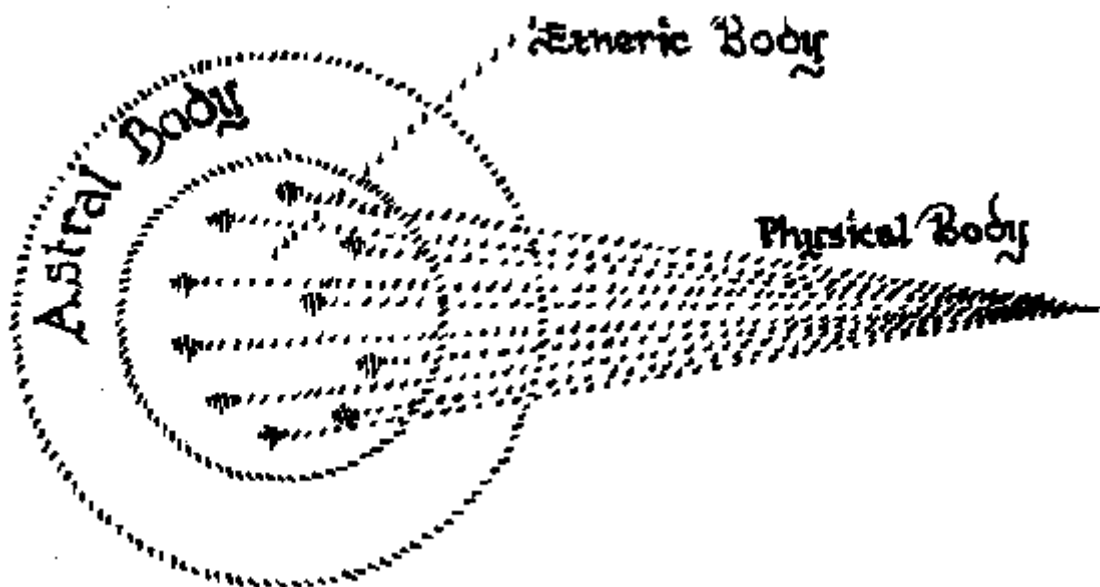
Ono što je postalo najgušće od svega je fizičko tijelo; etersko tijelo je manje gusto i astralno tijelo je najfinije. Ona su stvarno zrcalna slika vanjskog svijeta, mikrokozmos u makrokozmosu. U međuvremenu je astralno tijelo postajalo sve finije i finije, tako da su na izvjesnoj točki evolucije zemlje ljudska bića razvila astralno tijelo. Preko činjenice da je astralno tijelo postalo u velikoj mjeri finije, privuklo je finiju astralnu supstancu oko sebe.

U međuvremenu se u višoj regiji odvijaju suprotni evolucijski procesi. Monada je sišla iz najviših oblasti devahana u astralnu oblast i tijekom spuštanja postala gušća. Sada dva dijela pristupaju jedan drugom. S jedne strane čovjek se uzdiže do astralnog tijela, s druge strane susreće ga Monada pri svom silasku u astralni svijet. To je bilo u doba Lemurije. Dakle mogli su zajedno oploditi jedno drugo. Monada se ogrnula devahanskom

supstancom, zatim opet s astralnom zračnom supstancom. Odozdo prema gore imamo fizičku supstancu, zatim etersku supstancu, zatim opet astralnu supstancu. Tako obje astralne supstance oplođuju jedna drugu i, takoreći, tope se jedna u drugoj. Ono što dolazi odozgo ima u sebi Monadu. Kao u krevet, zaranja u astralnu supstancu.

Tako se odvija silazak duše. Ali da bi se to moglo dogoditi Monada mora razviti žed za upoznavanjem nižih oblasti. Ova žed mora se uzeti zdravo za gotovo. Kao Monada netko može upoznati niže regije jedino inkarnirajući se u ljudskom tijelu i na taj način gledati okolni svijet. Čovjek se sada sastoji od četiri člana. Najprije ima fizičko tijelo, drugo etersko tijelo, treće astralno tijelo i unutar toga kao četvrti član ega, Monadu. Nakon što je postao četverostruki organizam Monada kroz njega može gledati okruženje i uspostavljen je odnos između Monade i svega što je u okruženju. Kroz ovo je žed Monade djelomično ugašena.

Vidjeli smo da je cijelo ljudsko tijelo sastavljeno, bilo sastavljeno, iz dijelova koji su se pojavili preko činjenice da se originalno nediferencirana masa podijelila na organe, nakon što je originalno astralno tijelo odbacilo različite dijelove sebe koji su se zatim reflektirali natrag, uzrokujući pojavu slika unutar sebe. Ove reflektirane slike postaju sile unutar astralnog tijela i one izgrađuju etersko tijelo, to će reći, kroz ove raznolike slike etersko tijelo je razvilo odvojene članove. To etersko tijelo se sada sastojalo od različitih dijelova i, kao daljnji proces, svaki od tih dijelova se unutar sebe zgušnjavao i tako se razvilo diferencirano fizičko tijelo. Svaka ovakva fizička jezgra, iz koje su se kasnije razvili organi, formira u isto vrijeme neku vrstu centralne točke u eteru.

Međuprostori između centara ispunjeni su glavnom eterskom masom. Moramo misliti o tijelu kao da je sastavljeno od deset dijelova. Tih deset dijelova (prikazani na dijagramu) drže tijelo na okupu kroz svoj odnos; oni su slike cijelog ostatka Prirode i sve ovisi o tome koliko su jako povezani. Između odvojenih dijelova postoje različiti stupnjevi odnosa. Onoliko dugo koliko su oni sačuvani tijelo je na okupu; kada različite veze nestanu, dijelovi otpadnu; tijelo se dezintegrira. Pošto tijekom evolucije mi imamo različite forme, dijelovi eterskog tijela su na okupu samo do određenog stupnja. Ljudska priroda je slika bića koja su bila izbačena. Utoliko što ova bića vode odvojenu egzistenciju, dijelovi fizičkog tijela također vode odvojenu egzistenciju. Kada su odnosi sila postali tako neznatni kao da ne postoje, naš život dolazi do kraja. Duljina našeg života uvjetovana je načinom na koji bića oko nas idu jedna s drugima.

Razvoj višeg čovjeka nastavlja se na takav način da, za početak, čovjek radi na svom astralnom tijelu. U njega usađuje ideale, entuzijizam i tako dalje. Bori se protiv instinkta. Čim zamjenjuje strasti idealima, instinkte dužnostima, i razvija entuzijizam umjesto želja, kreira harmoniju između dijelova njegova astralnog tijela. Ovaj mirotvoran rad započinje ulaskom Monade, i astralno tijelo postepeno pristupa besmrtnosti. Od tada pa dalje, astralno tijelo više ne umire već zadržava kontinuitet do stupnja u kojem ima induciran mir u sebi i ispostavlja mir u odnosu na destruktivne sile. Od vremena kada ulazi Monada, to donosi mir, za početak u astralnom tijelu. Sada instinkti počinju dolaziti u uzajamni odnos. Dolazi do harmonije u nekadašnjem kaosu i javlja se astralna forma koja preživljava, nastavlja živjeti. U fizičkom i eterskom tijelu mir još nije uspostavljen, a samo djelomično je u astralnom tijelu. Ovo zadnje zadržava svoju formu samo na kratko vrijeme, ali što je više mira uspostavljeno, toliko je duže vrijeme u devahanu.

Kada je netko postao Chela on počinje uspostavljati mir u eterskom tijelu. Tada etersko tijelo također preživljava. Učitelj uspostavlja mir također i u fizičkom tijelu; dakle u njihovu slučaju fizičko tijelo također preživljava. Važno je dovesti u harmoniju različita tijela, koja se sastoje od odvojenih zaraćenih dijelova, i preobraziti ih u besmrtna tijela.

Čovjek je oblikovao svoje fizičko tijelo izbacujući iz sebe carstva Prirode, koja su mu zatim sebe reflektirala natrag. Kroz to, pojedini dijelovi su nastali unutar njega. Sada on izvršava djela; kroz njih on opet ima općenje sa svojim okruženjem. Ono što sada stavlja vani učinci su njegovih djela. On projektira svoje akcije u svijet koji ga okružuje i postepeno postaje refleksija tih akcija. Monada je bila povučena u ljudsko tijelo; čovjek počinje izvršavati djela. Te akcije su pripojene okolnom svijetu i reflektirane natrag. U istom stupnju u kojem Monada počinje uspostavljati mir, također počinje uzimati reflektirane slike vlastitih djela.

Ovdje dolazimo do točke gdje kontinuirano stvaramo novo carstvo oko nas — posljedice naših vlastitih djela. To ponovno izgrađuje nešto u nama. Kao što smo prethodno oblikovali nediferencirano etersko tijelo u odvojene članove, ugrađujemo u monadsku egzistenciju posljedice naših djela. To zovemo kreiranjem naše karme. Time svemu u Monadi dajemo postojanost. Ranije je astralno tijelo pročistilo sebe izbacivanjem svega što je bilo u njemu. Sada čovjek kreira za sebe novo carstvo djela, takoreći ni iz čega, s obzirom na odnose, 'kreira ni iz čega'. To što prije nije imalo egzistenciju, novi odnos, reflektira se u Monadi kao nešto novo, nešto što ima slikoviti karakter, i nova jezgra bića formirana je u Monadi, javljajući se od reflektirane slike djela, refleksija karme. Kako rad Monade napreduje, jezgra bića postaje sve veća i veća. Promotrimo Monadu nakon određenog vremena. U jednu ruku će uspostaviti harmoniju iz suprotstavljenih sila, a u drugu ruku iz posljedica djela. Oboje ujedinjuje i javlja se ujedinjena formacija.

Pretpostavimo da je nečija zemaljska odjeća ostavljena po strani a Monada ostala. Ona zadržava posljedice djela. Pitanje je, kako su rezultati djela ostvareni. Ako su ovi rezultati djela ostvareni tako da u svijetu u kojem se Monada sada nalazi mogu nastaviti biti plodonosni, tada ljudsko biće može tamo boraviti dugo vremena; ako ne, samo kratko vrijeme. U tom slučaju mora ponovno zapasti u žeđ Monade (za fizičkim planom) i još jednom boraviti u fizičkom tijelu.

Ljudski život je kontinuirani proces umatanja u ono što nas okružuje: Involucija — Evolucija. Uzimamo slikovne forme i u skladu s njima, oblikujemo vlastito tijelo. Ono što je ostvarila Monada ponovno je uzeto od čovjeka kao njegova karma. Čovjek će uvijek biti rezultat njegove karme. Vedanta podučava da su različiti dijelovi ljudskog bića razgrađeni i

bačeni u vjetar; ono što od njega ipak ostaje, to je njegova karma. To je ono vječno što je čovjek sam stvorio, nešto što je prvo morao uzeti kao sliku iz svog okruženja. Čovjek je besmrtn; treba samo izvršavati svoju volju, treba samo oblikovati svoja djela na takav način da ona imaju trajnu egzistenciju. Besmrtn je onaj dio nas koji steknemo za sebe iz vanjskog svijeta. Mi smo došli u svijet na početku, kroz oplodnju s Monadom, da u sebi izgradimo ogledalo novog svijeta. Monada je oživjela zrcalne slike u nama. Sada ove slike mogu raditi vani, i efekti tih slika ponovno se reflektiraju. Pojavljuje se novi unutarnji život. S našim djelima mi stalno mijenjamo naše okruženje. Preko ovoga, javljaju se nove reflektirane slike; ove nove postaju karma. To je novi život koji izvire iznutra. Rezultat toga je da bi se od određene točke dalje razvili moramo ići van sebe i nesebično raditi u našem okruženju. Moramo napraviti mogućim da to ide iz nas samih da bi nesebično doveli do harmoničnih odnosa u našem okruženju. To čini nužnim harmoniziranje reflektiranih slika u nama. Naš je zadatak napraviti svijet oko nas harmoničnim. Ako smo destruktivni element u svijetu, ono što se reflektira u nama je devastacija: ako u svijet unosimo harmoniju, harmonija se reflektira u nama.

Najviši stupanj perfekcije koji smo dali iz sebe vani, koji smo uspostavili oko nas, to ćemo uzeti sa sobom. Prema tome ružokrižari kažu: Oblikuj svijet na takav način da on u sebi sadrži Mudrost, Ljepotu i Snagu; zatim će Mudrost, Ljepota i Snaga biti reflektirani u nama. Mudrost je refleksija Manasa; Ljepota, Pobožnost, Dobrota su refleksije Buddhia; Snaga je refleksija Atme.

U početku mi razvijamo oko nas domenu Mudrosti preko toga što gajimo Mudrost. Zatim razvijamo domenu Ljepote u svim oblastima. Tada Mudrost postaje vidljiva i reflektira se u nama: Buddhi. Konačno poklanjamo cijeloj fizičkoj egzistenciji, Mudrost iznutra, Ljepotu izvana.

Ako naša volja omogućava da to provedemo, tada imamo snagu: Atma, snaga da to sve dovedemo u stvarnost. Tako u nama uspostavljamo tri kraljevstva: Manas, Buddhi, Atma.

Ne napreduje čovjek dalje na Zemlji kroz teško istraživanje, već utjelovljujući se u zemaljsku Mudrost, Ljepotu i Snagu. Kroz rad našeg višeg ega mi transformiramo prolazno tijelo dano nam od Bogova i stvaramo za sebe besmrtna tijela. Chela, koji oplemenjuje svoje etersko tijelo (tako da ostaje u egzistenciji), postepeno se odriče Maharaje. Učitelj, čije fizičko tijelo također ostaje u egzistenciji, može se odreći Lipikasa. On stoji iznad karme. To moramo opisati kao napredak čovjeka u njegovu unutarnjem životu. Onom što je više, izvan nas, moramo težiti pristupiti. Prema tome naše Više Ja ne treba tražiti u nama, već u individualitetima koji su se uspeli u više oblasti.

PREDAVANJE XXIII

Berlin, 25 listopada 1905

Prizovimo u umu točku u vremenu kada se, u sredini lemurijske rase, čovjek uzdigao do duhovnosti. Sada je po prvi puta oplodnja Duhom, s Monadom postala moguća. Postepeno, iz kaotične Zemlje, kroz ono što se odvojilo od čovjeka, formirana su druga bića koja su živjela na Zemlji kao njegovi kompanjoni. Čovjek je razvio fizičko tijelo, etersko tijelo i astralno tijelo. Astralno tijelo je postalo pročišćeno i upravo je tada bilo prilagođeno primiti Manas, Buddhi, Atma.

Na Zemlji se sve razvija postepeno, tako da se čovječanstvo, još bez intelekta ili mogućnosti govora, pojavljuje iz neusklađene zemljine mase. Sada pitamo: kako je do toga došlo? Ni biljke ne izrastaju ni iz čega. Sjeme mora biti zasijano u Zemlju. Tako je bilo i sa ljudima koji su bili tamo u to vrijeme. Ljudska su bića također morala rasti iz Zemlje i za to je tamo na Zemlji trebalo biti sjeme. Jednom je slično biće već postojalo. Ovaj sjemenski čovjek se pojavio na Starom Mjesecu. Od tamo je prešao u stanju sjemena, prošao kroz Pralayu i onda se još jednom pojavio na Zemlji.

Razvoj Zemlje je imao tri preliminarna stupnja: (Stari Saturn, Sunce i Mjesec). U prve tri Zemljine Runde ti su stupnjevi imali kratku rekapitulaciju. U Prvoj Zemljinoj Epohi ponovljena je egzistencija Saturna, u Drugoj Epohi egzistencija Sunca i u Trećoj Epohi egzistencija Mjeseca. Tek u Četvrtoj Rundi pojavila se aktualna Zemljina egzistencija i tada je čovjek dosegnuo nešto viši stupanj nego na Starom Mjesecu. Tamo još nije bio dosegnuo odvojeni razvoj, nije još bio dovoljno pročišćen da primi Monadu. Na Mjesecu je njegovo astralno tijelo još bilo divlje i strastveno. Na Zemlji se još mora pročistiti da bi mogao primiti više principe. Ovo pročišćenje je kompletirano sredinom doba Lemurije.

Posljednja ljudska bića za vrijeme egzistencije Starog Mjeseca naši su praoci. Na Zemlji su se sada razvili nešto dalje. Zemaljski ljudi pred-lemurijskog doba stvarni su nasljednici stanovnika Mjeseca. Zato zovemo stanovnike Mjeseca Očevi ili Pitri zemaljskog čovjeka. Ovi zemaljski ljudi još nisu mogli koristiti svoje prednje udove za rad. Bili su animalnog oblika imajući izvjesnu veliku ljepotu. Njihova supstanca je bila mnogo mekša od današnje fizičke materije: bila je mnogo mekša nego je danas nalazimo kod nižih životinja. Bili su ozračeni i unutarnji oganj je sijao kroz njih. Kada su ljudska bića prolazila ranije stupnjeve evolucije, još su bila ljepša i plemenitijeg oblika.

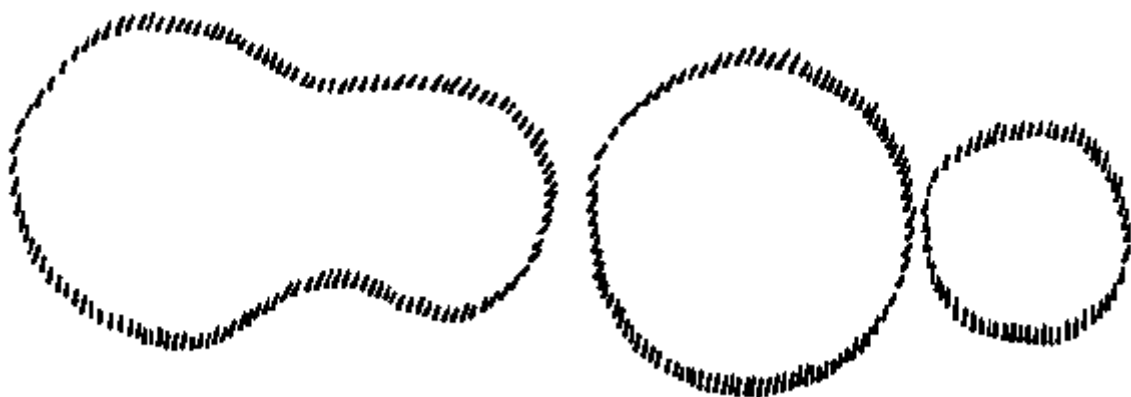
Tijekom doba koje je prethodilo dobu Lemurije, na Zemlji imamo Hiperborejsko doba, ono od Sunčeva čovjeka, Apollo-čovjeka. Oni su bili formirani iz još plemenitije i još delikatnije supstance. Zatim idemo još natrag do same prve rase, do Polarnog čovjeka. U to vrijeme su živjeli u tropskoj polarnoj klimi, rasa koja je mogla postići posebne visine preko činjenice da im je udijeljena izvanredno velika pomoć. Najljepši Pitri Mjeseca sišli su na Zemlju. Polarna ljudska bića bila su vrlo slična četveronožnim životinjama, ali bila su formirana iz meke, gipke supstance slične meduzi, ali mnogo toplije. Ljudska bića najboljih oblika, koja sadrže najplemenitije komponente, primila su tada pomoć posebne prirode, jer su bića koja su ranije dosegla viši stupanj još bila povezana s Zemljom.

Sav ezoterizam prepoznaje da je Sunce bilo prvi planet; ono tek kasnije postaje zvijezda stajačica. Niz stupnjeva kroz koja je prošla Zemlja su: Stari Saturn, Staro Sunce, Stari Mjesec, Zemlja. Kada je samo Sunce bilo planet, tada je sve što je sada na Mjesecu i Zemlji još bilo na Suncu. Kasnije su se Sunce i Mjesec odijelili od Zemlje.

Promislimo natrag na vrijeme Starog Sunca. Tada je sve što sada živi na Zemlji, boravilo na Suncu. Bića su tada bila sasvim različito oblikovana, imajući samo fizičko tijelo, mnogo manje gustoće nego je danas, i etersko tijelo. Čovjekov način života bio je potpuno kao biljke. Bića su živjela u svjetlosti Sunca. Svjetlost im je dolazila iz centra njihova vlastitog planeta. Bili su potpuno različiti od današnjeg čovjeka. U usporedbi s današnjim čovjekom Sunčev čovjek je stajao obrnuto i Sunce je sjalo na njegovu glavu. Sve povezano s reprodukcijom slobodno se razvijalo na drugoj strani. Čovjek je tada rastegao svoje noge, takoreći, u zrak. Biljka je ostala na ovom stupnju, njeni korijeni su u zemlji i ona rasteže svoje organe za reprodukciju, prašnike i tučak, u zrak (biljka). Ovaj Sunčev čovjek razvijao se u sedam različitih stupnjeva. Njegova usmjerenost na planetu je ista kao rast biljke na Zemlji. Zatim, s trećom inkarnacijom Zemlje on postaje čovjek Mjeseca. On se naginje, okomito postaje vodoravno (životinja). Razvila se tendencija prema kralježnici. Simbol za to je Tau = T. Na Zemlji se on potpuno okreće. Za to je simbol križ. Simbolizam križa oslikava razvoj od Sunca, preko Mjeseca do Zemlje. Na Zemlji simbol križa je postignut dodavanjem gornjeg okomitog člana iznad T. Ovo se dodatno razvilo držanjem križa na ramenima.

Sunčev čovjek je također postigao izvjesni viši razvoj. Postojali su također Adepti Sunca, koji su dalje napredovali nego ostali ljudi Sunca. Oni su prešli na Mjesec. Tamo su isto imali mogućnost biti na višem nivou nego ostali ljudi Mjeseca, i oni su se razvili u sasvim posebne visine. Oni su bili praoci čovjeka Zemlje, ali su požurili mnogo naprijed. Kada su u Drugoj epohi Četvrte Runde Hiperborejci živjeli u njihovim mekim formama, ovi Sinovi Sunca su bili u poziciji da se inkarniraju i formirali su posebno lijepu rasu. Oni su bili Sunčevi Pitri. Već u Hiperborejskoj epohi kreirali su za sebe uspravnu formu, potpuno transformirajući Hiperborejska tijela. To druga ljudska bića nisu mogla. U Hiperborejskoj epohi Sunčevi Pitri postaju predivni Apollo ljudi, koji su u drugoj rasi već postigli uspravan položaj.

Na Starom Suncu bilo je sadržano sve što se kasnije ekstrapoliralo kao Mjesec i Zemlja. Sav život i sva toplina strujala je gore od centra Sunca. Zatim, u slijedećoj Manvantari (Stari Mjesec) odvilo se slijedeće: iz tame Pralaye pojavilo se Sunce. Dio supstance Sunca imao je težnju da se otkaçi. Najprije se razvila formacija kao vrsta dvopeka.

Zatim se jedan dio potpuno izdvojio i dva tijela su nastavila jedno do drugog kao Sunce i Stari Mjesec. Sunce je zadržalo mogućnost emitiranja svjetla i topline. Stari Mjesec je zadržao snagu reprodukcije. Mogao je ponovno iznijeti bića koja su bila na Suncu, ali su oni morali biti zavisni od Sunca za svjetlo i toplinu. Pošto sam Mjesec nije posjedovao svjetlo, bića su se morala orijentirati prema Suncu. Sve su biljke prema tome potpuno obrnule svoju poziciju na Starom Mjesecu. Životinje su se okrenule za polukrug i ljudska

bića također samo napola; ali kao kompenzaciju za to primili su na Mjesecu astralno tijelo, Kamu, i prema tome, razvili toplinu iznutra prema vani.

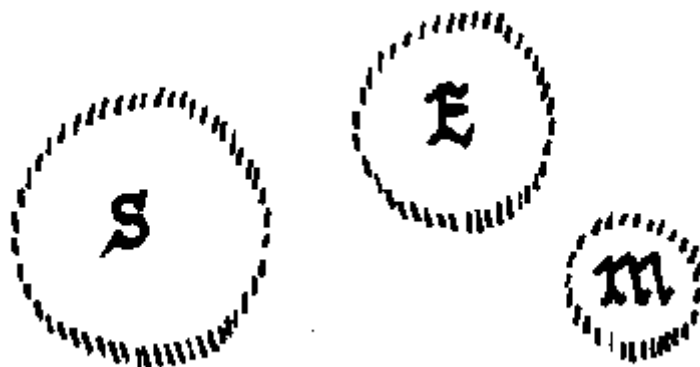
Kama je u to vrijeme esencijalno još bila sila zagrijavanja. Zato se ljudska bića tada nisu već bila potpuno okrenula prema Suncu. Život je bio u tami. Stari Mjesec je također kružio oko Sunca, ali ne kao naša Zemlja danas. Mjesec je rotirao oko Sunca, na takav način da je samo jedna strana bila okrenuta prema njemu. Mjesečev dan je prema tome trajao kao što danas traje pola godine. Dakle na jednoj strani je bila jaka toplina a na drugoj strani jaka hladnoća.

Na Starom Mjesecu su preci čovjeka opet prolazili izvjestan normalan razvoj. Ali bili su također Mjesečevi Adepti koji su brže napredovali od ostatka čovječanstva. Na kraju evolucije Starog Mjeseca ova Pitri bića bila su mnogo naprednija nego ostatak čovječanstva, baš kao što su Adepti danas.

Sada smo prvi put došli do stvarne evolucije Zemlje. U slijedećoj Pralayi koja je slijedila evoluciju Mjeseca, Mjesec se oborio u Sunce. Kroz Pralayu su prošli kao jedno tijelo. Kada se Zemlja napokon pojavila iz tame s njom je bila ujedinjena cijela Sunčeva masa. U toj epohi je počela prva ili Polarna rasa. Tada je prethodni Sunčev Čovjek, u skladu s uvjetima u to vrijeme, mogao formirati ovu posebno favoriziranu vrstu, Sinove Sunca, pošto je Sunce još bilo ujedinjeno s Zemljom.

Za vrijeme Hiperborejskog perioda cjelina se opet podijelila. Jedan se dio izdvojio i Zemlja se pojavila iz Sunca. To je na ovoj točki gdje je Kant-Laplaceova teorija relevantna. Zemlja je bila u stanju maglice podudarajući se s Kant-Laplaceovom teorijom. Vanjska pojava je izgledala kao prsteni oko Saturna. Sada je evoluirala druga Hiperborejska rasa. Postepeno se sjemenje Mjesečeva Čovjeka pojavilo na Zemlji, Pitri različitih stupnjeva percepcije. Oni su svi još imali mogućnost reproduciranja sebe kroz samooplodnju.

Slijedilo je drugo odvajanje. S Mjesecom je sve povezano sa samooplođnjom otišlo od Zemlje, tako da sada imamo tri tijela: Sunce, Zemlju, Mjesec. Zatim je mogućnost samooplođnje nestala; Mjesec je povukao ono što je to činilo mogućim. Tada je Mjesec bio vani i bila su bića koja sebe više nisu mogla reproducirati; tako su se u doba Lemurije pojavila dva spola.

Ovakvi oblici evolucije odvijaju se samo pod posebnim vodstvom viših bića, Deva, da bi na određeni način unaprijedili evoluciju. Vođa cijelog napretka je Bog koji se u Hebrejskoj tradiciji zove Jahve; Jehova. On je bio Bog Mjeseca. On je posjedovao u najvišem smislu riječi, snagu koja se razvila na Mjesecu i on je u skladu s tim nastojao čovječanstvo dalje razvijati u tom smjeru. U zemaljskom svijetu Jahve predstavlja onog Boga koji bića

obdaruje mogućnošću fizičke reprodukcije. Sve drugo (intelekt) nije bila namjera Jahve. Da se jedino intencija Jahve nastavila razvijati, ljudsko biće bi napokon izgubilo mogućnost da se reproducira, jer bi se snaga reprodukcije iscrpila. Njega bi tada zanimala samo kreacija predivnih oblika, jer bi bio nezainteresiran za ono što je iznutra, intelektualno. Jehova je želio stvoriti predivno oblikovana ljudska bića, kao predivne statue. Njegova je intencija bila da sa snagom reprodukcije treba nastaviti dok ne bude potrošena. Želio je imati planet koji bi nosio samo predivne ali potpuno nepokretne forme. Da je Zemlja nastavila svoju evoluciju s Mjesecom u sebi, bila bi se razvila u potpuno rigidnu, zaleđenu formu. Jehova bi bio svoj planet učinio besmrtnim kao spomenik svoje namjere. Do toga bi bez sumnje došlo da nisu oni Adepti, koji su požurili iza evolucije Mjeseca sada došli u prvi plan. Upravo u to vrijeme oni su se pojavili. Oni su već na Mjesecu razvili inteligenciju i Duh koji mi razvijamo tek na Zemlji. Oni su sada uzeli ostatak čovječanstva pod svoju odgovornost i spasili ga od sudbine koja bi ih inače zadesila. U čovjekovu astralnom tijelu nova iskra je bila zapaljena. Baš u to vrijeme dali su čovjekovu astralnom tijelu poticaj da se razvija iza ove kritične točke. Jahve je sada mogao spasiti situaciju jedino mijenjajući način djelovanja. Stvorio je muškarca i ženu. Ono što više nije moglo biti sadržano u jednom spolu bilo je podijeljeno između dva spola.

Sada su postojale dvije struje, ona od Jahve i ona od Adepta Mjeseca. Interes Mjesečevih Adepta leži u produhovljenju čovječanstva. Jahve je, međutim, želi od njih napraviti predivne statue. U to vrijeme ove dvije snage se međusobno takmiče.

Dakle na Zemlji imamo posla sa silom koja ima snagu samo-reprodukcije; Kriya-shakti. Ova sila je danas na Zemlji prisutna jedino u najvišim Misterijima. U to vrijeme je posjedovao svatko. Preko ove sile čovjek može sebe reproducirati; zatim postaje podijeljen na dvije polovine s rezultatom da na Zemlji nastaju sva spola.

Jehova je od Zemlje povukao kompletnu snagu samo-reprodukcije i smjestio je na Mjesec uz bok Zemlje. Kroz to se pojavila veza između snage reprodukcije i Mjesečevih bića. Sada imamo ljudska bića s oslabljenom moći reprodukcije, ali koja još nemaju mogućnost da se produhove. Oni su bili precizniji današnjeg čovjeka. Adepti Mjeseca su im došli i kazali: Ne smijete slijediti Jehovu. Neće vam dopustiti da dođete do znanja ali bi trebali. To je Zmija. Zmija je pristupila ženi, jer je ona imala moć dati iz sebe izdanak. Sada je Jehova rekao: Čovjek je postao kao što smo mi, i donio u svijet smrt i sve povezano s njom.

‘Lucifer’ je ime dano Adeptima Mjeseca; oni su ti koji poklanjaju čovjekovu intelektualnost. To daju astralnom i fizičkom tijelu; da je bilo drugačije Monade ne bi mogle ući u njih i Zemlja bi postala planetarni spomenik Jehovine veličine. Preko intervencije luciferskog principa bila je sačuvana ljudska nezavisnost i duhovnost. Tada je Jehova, tako da čovjek ne bi bio potpuno produhovljen, podijelio proces samo-reprodukcije na dva dijela. Ono što bi međutim bilo izgubljeno da je Jehova nastavio raditi sam ponovno će se pojaviti u šestoj korijenskoj rasi, kada će čovjek postati toliko produhovljen da će ponovno steći Kriya-shakti, kreativnu moć reprodukcije. Biti će u poziciji iznijeti vlastitu vrstu. Na taj način čovječanstvo je bilo spašeno od propasti.

Preko moći Jehove čovjek u sebi nosi mogućnost postajanja rigidnim. Kada promotrimo tri niža tijela vidimo da ona u sebi nose mogućnost povratka u fizičko stanje Zemlje. Gornji dijelovi: Atma, Buddhi, Manas, jedino su mogli doći u ljudsko biće zbog toga jer je dodan utjecaj Zmije. To je čovjeku dalo novi život i snagu da ostane s zemaljskim

planetom. Reprodukcijska je međutim postala dvospolna i tako su u svijet ušli rođenje i smrt. Prije se to nije događalo.

Kada čovjek, radeći iz duha, preobrazi fizičko tijelo, on pobjeđuje smrt. Odijeljene snage se iscrpljuju kada uzmu posebne oblike. Sila ulazi u oblik sa sve većom gustoćom i stoga je život u doba Lemurije morao primiti novi impuls, do kojeg je došlo okretanjem oko zemaljske kugle. Os Zemlje je postepeno pomaknuta. Prije je bila tropska klima i Sjeverni pol; kasnije je okretanjem oko zemljine osi došlo do tropske klime u srednjem pojasu. Ova promjena se odvila relativno brzo ali trajala je ipak možda četiri milijuna godina. [Rudolf Steiner je kasnije ispravio svoju vremensku skalu na mnogo kraće periode.] Četiri milijuna godina je trebalo mjesečevim Pitrima da okrenu os Zemlje. U to vrijeme razvoj mjesečevih Pitrisa je već bio mnogo dalji nego današnjeg čovjeka.

Dakle u to vrijeme razvila su se dva spola iz uniseksualnog ljudskog bića. U početku između uniseksualnih ljudskih bića bilo je vrlo retardiranih individua, ali također i onih koji su bili vrlo napredni. Samo mali dio Zemlje bio je pogodno boravišno mjesto za spuštajuće Monade. Tada je bilo da su se ljudska bića podijelila u dva spola. To se kod životinja odvijalo prije. Usporedo s ljudskim bićima tamo su postojali mužjaci i ženke životinja. Vrlo groteskne forme su mogle živjeti na sasvim različito konstituiranoj Zemlji. Također su mogle letjeti. Nosile su u sebi budući zavjet onog što ljudska bića posjeduju danas. Ezoterijske religije zovu ljudska bića koja mogu iznijeti vlastitu vrstu Bikovi. (S ovim su povezani određeni simboli životinja.) Bik je simbol plodnosti; prije je došao Lav, simbol hrabrosti, a prije toga Orao. U viziji Ezekijela, koja se odnosi na ta ranija vremena, životinje imaju krila jer se mogu uzdići iznad zemlje. Čovjek se pojavio tek kasnije.

Dakle imamo ljudsko biće kako je evoluiralo od uniseksualnog u biseksualno stanje, i zajedno s njime biseksualne životinje, mužjake i ženke. Tek je preko lunarnih Pitri čovjek postao dovoljno zreo da ima tijelo sposobno primiti Monade. One su međutim izabrale samo najrazvijenije primjerke i evoluirale plemenitu ljudsku formu; samo njih je trebalo potpuno povući iz međuodnosa sa svime oko njih, inače bi predivna tijela bila izgubljena. Tek je tada tijelo formiralo sebe u skladu s Monadom. Ostale forme koje su bile manje napredne nisu zadovoljile spuštajuću Monadu; prema tome su ulile samo dio njihove duhovne snage u nesavršena ljudska tijela i treća struja se sasvim odbijala inkarnirati. Zbog toga su tamo postojala vrlo siromašno obdarena ljudska tijela a također i druga sasvim lišena duha.

U sredini doba Lemurije nalazimo prve sinove Vatrene magle; oni se inkarniraju u vatrenom elementu, koji je u to vrijeme okruživao Zemlju. Sinovi Vatrene magle bili su prvi Arhati. Zatim su se tamo pojavile druge dvije vrste. U prvoj Lemurijskoj ljudskoj rasi oni koji su primili samo malu iskru bili su slabo prilagođeni formiranju civilizacije i uskoro su otišli dolje. S druge strane oni koji nisu primili apsolutno ništa našli su puni izraz za svoju nižu prirodu. Oni su se pomiješali s životinjama. Od njih su nastale zadnje Lemurijske rase. Divlji, animalni instinkti živjeli su u divljim slično animalnim ljudskim formama. To je dovelo do degeneracije cijele ljudske supstance.

Da su sva ljudska bića bila oplođena Monadama, cijela ljudska rasa bi bila naveliko poboljšana. Prvo se zlo pojavilo preko činjenice da su se određene Monade odbile inkarnirati. Iz ovoga, kroz pomiješanost, došlo je do pogoršanja. Na taj način ljudska bića su pretrpjela esencijalnu fizičku degradaciju. Tek su u Atlantskom dobu Monade žalile svoje prethodno odbijanje; došle su dolje i naselile cijelo čovječanstvo. Na ovaj način su se javile različite Atlantske rase.

Sada smo došli do vremena kada se dogodilo nešto da dovede do pogoršanja Zemlje. Do toga je dovelo kompletno pogoršanje rasa. Tada je sjeme Karme zasađeno. Sve što je došlo kasnije rezultat je originalne Karme; jer da su Monade sve ušle u ljudske forme u pravo vrijeme, ljudska bića bi bila posjedovala izvjesnost životinja, ne bi mogla biti podložna grešci, ali ne bi mogla razviti slobodu. Originalni Arhati nisu mogli zastraniti; oni su anđeli u ljudskoj formi. Mjesečevi Adepti su međutim tako postavili stvari da su određene Monade čekale prije inkarniranja. Preko toga je princip asketizma ušao u svijet – opiranje nastanjivanju Zemlje. Ovaj raskorak između više i niže prirode javlja se u ovo vrijeme. Zbog toga je čovjek postao neizvjestan; sada mora isprobavati stvari, oscilirati od jednog iskustva do drugog, u pokušaju da nađe svoj put u svijetu. Pošto je imao originalnu karmu, došlo je do njegove vlastite daljnje karme. On je sada podložan grešci.

Intencija je bila da bi čovjek trebao steći znanje. Do toga je jedino moglo doći preko originalne karme. Luciferski princip, Mjesečevi Adepti, željeli su razviti slobodu i nezavisnost u još većem stupnju. To je vrlo lijepo izraženo u sagi o Prometeju: Zeus neće dopustiti ljudskim bićima da dođu do vatre. Prometej im međutim daje vatru, sposobnost sve višeg razvoja. Radeći tako on čovjeka osuđuje na patnju. Čovjek sada mora čekati na dolazak Sunčeva heroja, dok mu princip Sunčeva heroja u šestoj rasi ne omogući daljnji razvoj bez luciferskog znanja. Oni obdareni višim stupnjem napretka su kao Prometej, oni su Sunčevi heroji.

Mi smo dakle spoznali dvostruki niz ljudskih bića: one koji su podlegli principu Jehove, donoseći perfekciju na fizičku Zemlju, i također duhovna ljudska bića koja su postajala sve više razvijena. Jehova i Lucifer su angažirani u neprestanu bitku. Intencija je Lucifera da razvije sve prema gore, prema znanju, prema svijetlu. U devahanu ljudska bića mogu donijeti određeni stupanj napretka za luciferski princip. Što više ostane u devahanu više od ovoga može razviti. Mora proći kroz onoliko inkarnacija koliko je neophodno da bi taj princip doveo do pune perfekcije.

Dakle tamo u svijetu postoje Jehova princip i Lucifer princip. Da se podučavao samo Jehova princip, čovjek bi podlegao Zemlji. Da je bilo dopušteno da učenje o reinkarnaciji i karmi potpuno nestane s Zemlje mi bi pridobili za Jehovu sve Monade i fizički čovjek bi bio predan Zemlji, skamenjenom planetu. Ako se međutim podučava reinkarnacija i karma, čovjek je vođen gore prema produhovljenju. Kršćanstvo je prema tome napravilo potpuno ispravan kompromis, i određeno vrijeme nije podučavalo reinkarnaciju i karmu, već važnost pojedine ljudske egzistencije, da bi čovjek naučio voljeti Zemlju, čekajući dok ne bude dovoljno zreo za novo kršćanstvo, s učenjem reinkarnacije i karme, što je spašavanje Zemlje i donošenje svega što je zasijano u devahan. Kao rezultat, u samom kršćanstvu postoji konflikt između ova dva principa: jednog bez reinkarnacije i karme, drugog s tim učenjem. U zadnjem slučaju, sve što Lucifer može ostvariti bilo bi uzeto od ljudskih bića. Oni bi u stvari odbacili reinkarnaciju i okrenuli leđa Zemlji, postajući degenerirani anđeli. U tom slučaju Zemlja bi išla prema svojoj propasti. Da su domaćini Jehove bili na Zemlji pobjednici, Zemlja bi zaostala iza kao vrsta Mjeseca, kao rigidno tijelo. Mogućnost produhovljenja bila bi tada izgubljena mogućnost. Bitka u Bhagavad Giti opisuje konflikt između Jehove i Lucifera i njihovih domaćina.

Danas još može biti moguće da učenje kršćanstva bez reinkarnacije i karme prevlada. Tada bi Zemlja bila izgubljena za princip Lucifera. Cijela Zemlja je još bojno polje ova dva principa. Princip koji vodi Zemlju prema duhovnosti je Lucifer. Da bi živjeli po ovom principu treba najprije zavoljeti Zemlju, treba se spustiti na Zemlju. Lucifer je Princ koji vlada carstvom znanosti i umjetnosti, ali on ne može potpuno sići na Zemlju: za to, njegova

snaga nije dovoljna. Sasvim samom, za Lucifera bi bilo nemoguće da ono što je na Zemlji vodi gore. Za to, nije samo neophodna snaga Mjesečevog Adepta, već i Sunčeva Adepta, koji obuhvaća univerzalnost ljudskog života, ne manifestirajući se samo u znanosti i umjetnosti. Lucifer je predstavljen u obliku Krilatog zmaja; Ezekiel ga opisuje kao Krilatog bika.

Sada je tamo došao Sunčev junak, sličan onom koji se pojavio u Hiperborejskoj epohi, predstavljen od Ezekiela kao Krilati lav. Ovaj Junak, koji je dao drugi impuls, je Krist, Lav iz plemena Judeje. Predstavnik Orla tek će doći kasnije; on predstavlja princip Oca. Krist je Sunčev junak, lavlje prirode, Sunčev Pitri.

Treći impuls će biti predstavljen od Adepta koji je već bio Adept na Saturnu. Takav se još ne može inkarnirati na Zemlji. Kada čovjek ne bude mogao samo razviti svoju višu prirodu gore, već se radeći kreativno potpuno odreći svoje niže prirode, tada će se ovaj najviši Adept, Adept Saturna, princip Oca, skriveni Bog, moći inkarnirati.

PREDAVANJE XXIV

Berlin, 26 listopada 1905

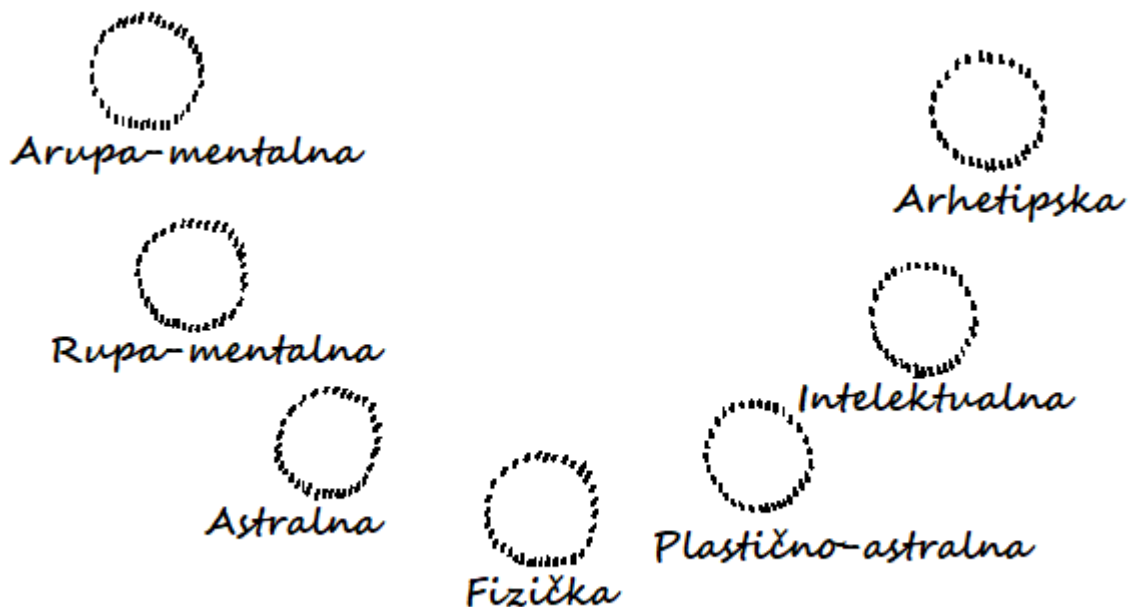
Mi sada živimo u petoj pod-rasi pete korijenske rase. Ova korijenska rasa se obično naziva Arijska rasa i uključuje kao prvu pod-rasu Drevnu Indiju, koja se razvila u oblasti Južne Azije. Prvobitna južno azijska populacija živjela je tamo dugo, dugo prije pojave Veda. Sve što imamo u Vedama nesvjesni je eho te beskonačno duboke religijske mudrosti koju su podučavali drevni Rishi. Kasnije na Bliskom istoku nalazimo drevnu Perzijsku rasu koja je primila svoje religijsko učenje i svoju kulturu od Zaratustre. Kasnije Zaratustrijanske kulture u Aziji tek su eho ovog učenja. Zatim kao treću pod-rasu, nalazimo Egipatske, Kaldejske, Babilonske, Asirijske narode, iz kojih se postepeno razvila Semitsko-Židovska civilizacija. Tamo se zatim pojavila četvrta pod-rasa, Grčko-Rimska civilizacija u Južnoj Europi, koja je trajala do uspona germanskih naroda u Sjevernoj, Srednjoj i Zapadnoj Europi. Dvije daljnje civilizacije će tek slijediti. Sedam pod-rasa zajedno čini korijensku rasu.

Prethodna je korijenska rasa nastanjivala Atlantidu, dio Zemlje koji je kasnije poplavio Atlantski ocean. Ovoj korijenskoj rasi pripadaju slijedeće pod-rase: Najprije Rmoahalci, drugo Tlavtljici, treće Tolteci, četvrto originalni Turanijci, peto originalni Semiti, šesto Akadijci, sedmo Mongoli.

Još dalje natrag dolazimo do kontinenta Lemurije, između Afrike, Azije i Australije. Tamo dolazimo u vrijeme sasvim drugih uvjeta. Zatim idemo još dalje natrag do druge korijenske rase, Hiperborejske, i do prve korijenske rase, Polarne. Sada prema tome dvije pod-rase i dvije korijenske rase još trebaju slijediti.

Kako idemo natrag dolazimo do ljudskog bića sastavljenog od sve finije supstance. Na početku njene evolucije, Zemlja je bila sastojala od fine eterske supstance. U to vrijeme sva bića su također bila sačinjena od takve supstance. Na kraju njene evolucije Zemlja će se također sastojati od ove fine eterske supstance. Ovakva stanja kroz koja Zemlja prolazi, počevši s najfinijom eterskom supstancom, zatim postajući zgusnuta i ponovno se vraćajući u stanje fine fizičko eterske supstance, konstituiraju Kuglu. Dakle eterska Kugla se razvija iz još finijeg stanja od onog od najfinijeg fizičkog etera. Etersko se razvija iz astralnog i vraća se astralnom.

Na prethodnoj Kugli sva su bića bila u astralnom stanju. Danas astralna Kugla više ne pluta negdje u nebeskom prostoru već su se bića koja su bila na njoj zgusnula i astralna Kugla se zgusnula s njima. Ova Kugla je sama Zemlja. Tranzicija od astralne Kugle do fizičke je transformacija stanja. Na astralnoj Kugli se razvilo također sedam uzastopnih stanja. Netko se možda naviknuo da se u teozofskoj literaturi ova stanja zovu rase; dakle bilo je sedam astralnih rasa. Astralna Kugla se također postepeno zgusnula u astralnu supstancu. Ranije je astralna Kugla bila još finija i zaista se sastojala od supstance iz koje su danas tkane naše misli. Iz tog razloga je nazvana mentalnom supstancom a Kugla Mentalna Kugla. Tamo na mentalnoj Kugli je postojalo sedam uzastopnih mentalnih rasa čovječanstva sa svime što je povezano s njima. Ovome je prethodilo još finije stanje razvoja, od još finije supstance; Arupa Mentalna-Kugla; 'Arupa' pošto nisu postojale aktualne forme, već je sve bilo samo u naznakama. Ove četiri se zovu četiri Kugle; u stvarnosti međutim, to su četiri uzastopne forme Zemlje. Dakle imamo sedam Rundi.

Sada pratimo smjer fizičke Zemlje dok ne dođe do kraja svoje evolucije. Ona ponovno prelazi u etersku Zemlju, zatim u astralnu Zemlju. Na prethodnoj astralnoj Zemlji bića su bila još neodređena, primajući svoj oblik od snaga izvan njih. Kada čovjek ponovno bude na astralnoj Zemlji moći će sebi dati vlastiti oblik. Na prethodnoj astralnoj Zemlji Jehova i njegovi domaćini dali su čovjeku njegov oblik. Međutim na plastično-astralnoj Zemlji čovjek će dati sebi svoj oblik iz svoje unutarnje snage; stoga se to zove 'plastična' Kugla i s obzirom na to slijedeće Kugle, Rupa i Arupa Kugle će imati slična stanja. Čovjek se mora pročistiti tako potpuno da će konačno biti tek kao sjeme, u stanju zametka sadržavajući sve što je apsorbirao u sebi. Tada su sva iskustva unutar njega, premda koncentrirana u točki kao sila. Sjeme koje je bilo prisutno na prvoj Kugli još to nije sadržavalo. Međutim na zadnjoj Kugli sjemenje sadrži sve što je doživjelo na različitim Kuglama.

Između pojedinih materijalnih stupnjeva ovih Kugli nema postepene diferencijacije, već je to nekako isprekidan proces. Baš kao što možemo uzeti sol, razgraditi je u vodi i pustiti da se opet kristalizira, tako i Kugla dolazi u stanje spavanja (Pralaya) i iz toga se pojavljuje slijedeća Kugla. Između dva budna stanja Kugla prolazi kratko stanje spavanja. Kada čovjek dođe na zadnji, sedmi stupanj on prolazi duže stanje spavanja. On je obogaćen i opet može nastaviti svojim putem na viši stupanj. Iz tog razloga on najprije mora proći kroz dužu Pralayu. Ova duža Pralaya međutim nije nediferencirano, homogeno stanje sna već vrlo diferencirano.

Kada je netko toliko razvio okultne sposobnosti da spava svjesno u spavanju bez snova on je razvio devahansku svijest. To mu omogućava da prati što se odvija između smrti i novog rođenja. Ova svijest može biti poboljšana. Tada ima sposobnost promatranja onog što se odvija između Kugli. Kao treći stupanj svijesti je kada postane sposoban promatrati što se događa između Rundi. Ovo treće stanje prema tome odgovara svijesti između dviju Rundi. Moći promatrati što se događa između dva zemaljska života prvi je stupanj više svijesti; između dvije Kugle drugi, i između dvije Runde treći stupanj. Svjesno spavanje, koje vodi do ove svijesti sasvim je različite prirode.

Između zadnje Runde planetarnog stanja i prve koja slijedi, pet daljnjih stanja leže na drugoj strani svijesti. Sedam Rundi i pet stanja Pralaye zajedno se nazivaju dvanaest stupnjeva Kozmičke godine. Tada se cijela stvar ponovno prolazi ali na višem stupnju.

Mi smo sada u četvrtoj Rundi Zemlje a tri druge su joj prethodile. Prije nego je zametak čovjeka kakav je danas bio tamo, ljudska bića su već bila tri puta prisutna u stanju slično sjemenu; jednom u svakoj Rundi. U svakoj Rundi imamo sedam stupnjeva razvoja koji se nazivaju Kugle, i ponovno sedam na svakoj Kugli, koji se nazivaju Rase. Sedam ovakvih Rundi zajedno čine Planetarno stanje ili evoluciju. Prva Runda počinje s Arupa stanjem i zgušnjava se u Zemlju. Već je četiri puta naša Zemlja postala fizička. Ponovno će tri puta postati takva. Svako takvo zgušnjavanje i razgradnja pripada Rundi. Sedam ovakvih Rundi je nazvano Planetarni sustav ili Evolucija.

Kada se prva Runda Zemlje pojavila, sve što je sišlo od onog što se razvilo na Starom Mjesecu tamo je bilo u zametku. Između zadnje Runde Mjeseca i prve Runde Zemlje bilo je dugo stanje Pralaye. U to vrijeme ljudi Mjeseca bili su precizni ljudi, stojeći između današnjih ljudi i današnjih životinja, u skladu s njihovom nižom prirodom. Današnje životinje su ljudi Mjeseca koji su sišli na niži nivo i ljudska bića su ljudi Mjeseca koji su se uspeli više. Ali na Mjesecu su i biljke također različite od ovih današnjih. Biljno carstvo je stajalo između današnjeg mineralnog i biljnog carstva, slično tresetištu koje je polu mineral i polu biljka. Stari Mjesec je u stvari bio ogromna biljka. Njegovo tlo se sastojalo od isprepletenih biljaka. U to vrijeme stijene nisu postojale. Biljkoliko mineralno carstvo se prvo zgusnulo na Zemlji do sadašnjeg mineralnog carstva. Naš sadašnji kvarc, malahit i tako dalje konsolidirali su se iz biljaka Mjeseca; Dolomiti su se pojavili od prvobitnih biljaka. Dakle na Mjesecu je bilo carstvo koje leži između minerala i biljke. U tome je bila ukorijenjena vegetacija Mjeseca; ona je trebala tlo Mjeseca. Vrsta vegetacije koja na Zemlji nije našla vezu s tlom postala je parazitska, ona još uvijek mora rasti na biljkama, na primjer imela. Ona raste na biljkama, baš kao što je na Starom Mjesecu sva vegetacija rasla na biljkolikim temeljima. Loki, Bog Mjeseca, ubio je Baldura s imelom, biljkom Mjeseca. Dakle na Mjesecu nalazimo:

Carstvo između mineralnog i biljnog carstva

Carstvo između biljnog i životinjskog carstva

Carstvo između životinjskog i ljudskog carstva.

To je bilo sjemenje koje je prešlo na Zemlju.

Za vrijeme prve Runde Zemlje ljudsko carstvo je postepeno sebe odvojilo. Čovjek je postao više čovjek, životinja više životinja. Vanjsko tijelo čovjeka polako je postajalo više ljudsko. Za vrijeme druge Runde odvojilo se životinjsko carstvo, za vrijeme treće biljno carstvo, za vrijeme četvrte mineralno carstvo. Tada je čovjek napravio daljnji uspon. Prve tri Runde su bile ponavljanja ranijih stanja i priprema, da bi u četvrtoj Rundi, u Lemurijskoj rasi, preuzeo nešto novo. Sada čovjek radi na mineralnom carstvu. Doći će vrijeme kada će, kao proizvod njegove aktivnosti, preraditi i transformirati mineralno carstvo, tako da neće preostati ni čestica čija priroda nije promijenjena majstorstvom čovjeka. Tada sve može biti preobraženo u čiste astralne forme.

To je iskupljenje carstva. U četvrtoj Rundi čovjek će iskupiti mineralno carstvo, kada ga bude preobrazio svojim radom na njemu. Tada sve ide u Pralayu; tamo neće biti mineralnog carstva, ali cijela Zemlja će postati biljka. Čovjek će tada biti podignut pola stupnja više i sve drugo s njim; na primjer u petoj Rundi, katedrala u Kölnu rasti će kao biljka.

Ne radi uzaludno onaj tko oblikuje mineralno carstvo. Katedrala u Kölnu će eventualno rasti kao biljni svijet iz onog što će tada biti tlo. U atmosferi pete Runde, u živim formacijama oblaka nalazimo sve što je danas naslikano. Tamo ćemo imati ponavljanje na višem stupnju gdje sav naš rad u mineralnom svijetu oko nas raste.

U petoj Rundi mi iskupljujemo biljni svijet, u šestoj životinjski i u sedmoj Rundi ljudsko carstvo. Tada će čovjek biti dovoljno zreo da stupi na novi planet. Da bi se mogao razvijati prema gore, ostala carstva do neke mjere moraju biti gurnuta dolje i on ih kasnije mora iskupiti. Nakon sedme Runde i Pralaye on će prijeći na drugi planet.

Sedam Rundi plus sedam Kugli, i dodano svakoj potonjoj, sedam rasa, zajedno čini tri stotine četrdeset tri stanja Zemlje. Cijela evolucija Zemlje ima svrhu kreiranja budne dnevne svijesti u čovjeku, dok je cijela evolucija Mjeseca imala svrhu razvijanja slikovite svijesti u čovjeku. Tome je prethodila svijest spavanja bez snova na Suncu; u to je vrijeme čovjek još bio uspavana biljka. Još ranije stanje, ono dubokog transa, bilo je prisutno na Saturnu, stanje koje se danas još javlja kod određenih patoloških slučajeva. Dakle svrha pojedine planetarne evolucije je razvoj uzastopnih stanja svijesti.

1. Stari Saturn = Svijest dubokog transa
2. Staro Sunce = Svijest spavanja bez snova
3. Stari Mjesec = San s sanjanjem ili slikovita svijest
4. Zemlja = Budna svijest ili svjesnost objekata
5. (Budući) Jupiter = Psihička ili svjesna slikovita-svijest
6. (Buduća) Venera = Super-psihička ili svjesna životna-svijest
7. (Budući) Vulkan = Duhovna ili samo-svijest univerzalne svijesti

Baš kao što se sada čovjekove okolnosti povinuju temeljnim zakonima Prirode, tako će se u budućnosti povinovati onom što je moralno. One će biti stupnjevane u skladu sa stupnjevima karme, sedam stupnjeva morala (etičke ljudske kategorije). Sustav kasti je prethodnik ove kasnije moralne gradacije. Kategorije karme biti će naznačene na ovaj način.

PREDAVANJE XXV

Berlin, 27 listopada 1905

[Nema zabilješki Marie Steiner za ovo predavanje. Tekst u drugoj polovici je fragmentiran, posebno o tri carstva elementala]

Kada razmatramo uzastopne planetarne evolucije nalazimo da je svaki stupanj posebno stanje evolucije, koji ima 7 Rundi, 7 x 7 Kugli i 7 x 7 x 7 Rasa. Svrha svake ove planetarne evolucije je da provede jedno stanje svijesti kroz sve njegove stupnjeve. U različitim ezoternim religijama ovi stupnjevi su nazivani na različite načine. U kršćanskom ezoterizmu

stanje svijesti se naziva Moć
Runda se naziva Kraljevstvo, Mudrost
Kugla se naziv Veličanstvenost, Slava

Kada u kršćanskoj ezoteriji govorimo o Moći mislimo 'ići kroz stanje svijesti'. Ići kroz Rundu je ići kroz Kraljevstvo. U uzastopnim rundama čovjek doživljava sedam Kraljevstava:

Prvo Kraljevstvo elementala
Drugo Kraljevstvo elementala
Treće Kraljevstvo elementala
Mineralno Kraljevstvo
Biljno Kraljevstvo
Životinjsko Kraljevstvo
Ljudsko Kraljevstvo

Ići kroz sedam stanja Oblika ili Kugli naziva se Slava. Slava označava ono što ima vanjsku pojavnost, ono što uzima oblik i formu. Očenaš nam daje u zadnjim riječima: 'Jer Tvoje je Kraljevstvo, Moć i Slava,' zurenje gore u kozmičke događaje [ovako završavaju mnogi protestanti, nap.pr.]. Kada ovo ponovno bude prisutno u svijesti, znanje o Bogu biti će moguće.

Danas su sve religije, egzoterne religije posebno, napustile pravo znanje o Bogu. One su nositelji egoizma jer nisu shvaćene u vezi s cijelim svijetom, s Moći, Kraljevstvom i Slavom. Kada kroz živu svijest ove riječi opet dobiju svoje značenje, tada će religije ponovno biti ono što bi trebale.

Stanje Saturna je bilo da se bi u čovjeku razvila svijest dubokog transa; danas je to slabo poznato. On poznaje jedino spavanje bez sna kao biljka i snovima ispunjeno spavanje kakvo je postojalo na Mjesecu — slikovita svijest. Čovjek više ne poznaje svijest dubokog transa iz slijedećeg razloga: Kada netko spava, oslobađa se jedino astralno tijelo a fizičko i etersko tijelo ostaju ležati na krevetu. Da u snu može ponijeti sa sobom etersko tijelo sa sobom kao što može Chela, tada bi jedino fizičko tijelo ostalo iza; tupa svijest. U slučaju medija do toga dolazi na nenormalan način i na svijetlo izlaze izvanredne stvari. Takvi ljudi tada mogu izvlačiti izvanredne kozmičke slike. Na primjer, djevojka je pala u trans s punom čašom lučkog vina i u tom stanju izvlači izvanredne slike, u kojima se vide karikature našeg kozmičkog sustava; također je našla aproksimacije naših imena za njih.

Mediji imaju svoje vizije jer također mogu uzeti svoje etersko tijelo iz spavajućeg fizičkog tijela i u spavajućem fizičkom tijelu opažati svjesno. Tada oni još mogu koristiti fizičko tijelo; fizičko tijelo postaje vidovito na izvanredan način. Chela ovo postiže svjesno, dok medij to radi nesvjesno. Preko ove vidovite svijesti je bio otkriven planetarni sustav.

Sva stanja u koja mogu prijeći Chele i Adepti nisu ništa drugo nego svijest kroz fizičko tijelo; oni sve to doživljavaju potpuno svjesno.

Na budućoj Veneri razvit će se potpuna svijest u eterskom tijelu. Tada, dok čovjek spava, on će steći svijest o drugoj strani svijeta. Na Vulkanu duh je potpuno odvojen; također je sa sobom uzeo etersko tijelo. To stanje obdaruje čovjeka s egzaktnim znanjem o cijelom svijetu.

Razlikujemo:

Na Saturnu	Svijest transa, univerzalna svijest
Na Suncu	Spavanje bez snova, svijest ograničena na ono što je živo
Na Mjesecu	Slikovita svijest
Na Zemlji	Budna svijest
Na Jupiteru	Astralna svijest, dalje proširena
Na Veneri	Eterska svijest, još dalje proširena
Na Vulkanu	Univerzalna svijest

Svako ovakvo stanje svijesti mora proći kroz sva Kraljevstva, kroz sedam Rundi ili Kraljevstava, u svakoj Rundi stječući složenost kako prolazi kroz sedam Kugli. Slabije snage dalje se razvijaju u takozvanim Rasama. Tako postepeno kreacija izvlači iznutra vani ono što je prisutno kao unutarnji potencijal.

Danas čovjek najbolje poznaje mineralno carstvo jer živi u njemu. Sve što se odvija u višim carstvima nije shvaćeno intelektom. To je bila neophodna faza evolucije. Sada međutim više ne možemo biti zadovoljni samo znanošću. Shvaćeno je da je sve u kontinuiranoj evoluciji.

Ako u mineralnom carstvu razmotrimo bilo koju vrstu kamena — ono što mi tu vidimo je prostor s definiranim granicama, definirani oblik. Od mineralnog carstva kao takvog mi ne vidimo apsolutno ništa, već vidimo samo reflektirano svjetlo. Zrake Sunca se reflektiraju u određenom obliku. Ako udarimo zvono čujemo zvuk: efekt zvona ide u naše uho. Sve što mi u svijetu opažamo kao mineralno carstvo to je cjelina zbijena zajedno u prostorni oblik. Ako izdvojimo boju objekta, zvuk, okus, ne preostane ništa. To je uslijed mineralnog carstva da se svjetlo i zvuk pojavljuju preko ovakvih formi. Promislimo na svijet u kojem samo kvalitete percepcije struje kroz prostor i ne opažaju se u vezi s određenim formama. Pomislimo na obojane oblake kako plutaju svijetom, zvukovi odjekuju kroz svijet, sve naše čulne impresije ispunjavaju prostor bez da su ograničene s oblikom; tada imamo Treće elementarno carstvo. To su elementi svjetlo i vatra, prožimajući prostor. Sam čovjek u astralnom je carstvu obojani oblak.

Sada ćemo ići još korak naprijed. Kada vidimo misaonu formu, to je takav obojani oblak, pokret koji u sebi vibrira. Ako netko želi dočarati misao, mora oblik o kojem se radi nacrtati u astralnom prostoru. O tome zavisi prizivanje čarobnjaka. Oni crtaju oblike u prostoru a zatim ih okružuju astralnom supstancom. Oni usmjeravaju astralnu supstancu duž ovih figura. Treće elementarno carstvo nije proizvoljno, već leti amo tamo u interpenetrirajućim linijama: sve što izražava predivne oblike imajući snagu svjetla unutar sebe. Oni su kao svjetlosna tijela koja lete amo tamo u prostoru, sjajeći iznutra.

Zvukovi koji odzvanjaju prostorom uspostavljeni su u skladu s brojevima. Ono što se treba posebno imati na umu je da otpočetak stvari stoje u određenom odnosu jedna s drugom. Jedan oblik može djelovati na drugi da ne napravi nikakvu štetu, ili tako da bude sasvim uništen. To se zvalo mjera stvari. Sve je uspostavljeno u skladu s mjerom, brojem, oblikom. Moguće je misliti daleko od kvaliteta induciranih čulima i svijet ispuniti takvim mislima-oblicima. To bi bilo Drugo elementarno carstvo koje leži ispod Trećeg. Ovdje imamo sam oblike tkane mislima, mislima svjetskog etera.

Prvo elementarno carstvo je teško opisati. Pretpostavimo na primjer da zamislimo misao takvog oblika kao što je spirala, zatim misao krivulje (ovdje se misli na Bernoulijevu krivulju op.pr.). Sada sebe premještamo u **namjeru** prije nego se oblik stvarno pojavi, dakle prvo u **namjeru** spirale a zatim u **namjeru** krivulje. Netko zamišlja svijet ispunjen ovakvim mislima-sjemenjem. Ovaj bezoblični svijet je Prvo elementarno carstvo.

Četvrto elementarno carstvo je mineralno carstvo koje reflektira ono što prima izvana. Biljno carstvo ne samo da reflektira čulne kvalitete, već su te refleksije iznutra obdarene životom. Drugo elementarno carstvo je formativni element Trećeg elementarnog carstva. Mineralno carstvo je kondenzirano iz kvaliteta koje pripadaju Trećem elementarnom carstvu. Biljka reflektira oblik Drugog elementarnog carstva i tako iz sebe razvija oblik. Životinjsko carstvo također reflektira namjere koje leže u Prvom elementarnom carstvu.

U prvoj Rundi čovjek je bio u Prvom elementarnom carstvu. Kada je u to vrijeme postao fizički, bio je u prvoj Rundi i u Prvom elementarnom carstvu na nivou fizičkog oblika. U fizičkim uvjetima Prvog elementarnog carstva prve Runde, misao-sjeme postaje fizička. U to vrijeme Zemlja se sastojala samo od fizičkih loptica, toliko malih da ih se ne bi moglo vidjeti; bile su jednostavno točke sile. Ove točke sile postepeno su se kondenzirale; još nisu bile diferencirane. U to je vrijeme kondenzirano elementarno carstvo već bilo fizičko. Kada netko zamišlja ljudsko biće kao samo biće misli, tada može lako ići kroz takvo biće čak iako ga ne vidi, ali čak iako ga ne može vidjeti, ne može ići kroz njega kada je postalo fizičko. Kasnije fizička točka sile još jednom postaje astralna i prelazi u slijedeću Rundu.

U drugoj Rundi Zemlja se sastojala samo od oblika. Zemlja je bila predivno oblikovana sfera u kojoj su sve stvari koje su se od nje razvile bile prisutne kao tipovi. To je bilo proročko oblikovanje svega što se pojavljuje u ostalim carstvima. Na Zemlji su boje i oblici bili prototipovi današnjeg čovjeka. Na sljedećem planetu boje i oblici će biti prototipovi onog što će čovjek tada biti.

U petoj Rundi, plastični-astralni čovjek neće više trebati zadržati svoje ruke. Ruke će biti formirane samo kada je potrebno. To će biti nešto kao hvataljka, pošto će tada sve preuzeti prirodu biljke. Tada će također sve što razvija odvojenu egzistenciju biti biljni-proizvod. Na isti način će sve što proizlazi od čovjeka biti biljkoliko. Mi ćemo tada živjeti u biljnom carstvu.

U šestoj Rundi živjeti ćemo u životinjskom carstvu. Tada sve što se produžuje od čovjeka, što struji van iz njega, biti će živi proizvod koji u sebi ima život i senzaciju. Riječ će tada biti živo biće — ptica koju netko šalje vani u svijet.

U sedmoj Rundi čovjek će kreirati sebe. Tada će moći duplicirati, reproducirati sebe. U sedmoj Rundi svatko će doseći stupanj na kojem danas stoje naši Učitelji. Tada će naš ego biti nositelj svih zemaljskih iskustava. U početku će to biti koncentrirano u Loži Učitelja. Viši ego će se zatim zajedno izvući, postati atomski i formirati atome (budućeg) Jupitera.

Na Bijelu Ložu će se gledati kao na jedinstvo, ego koji obuhvaća sve. Svi ljudski egoi i sva odvojenost će se predati i teći će zajedno u sveobuhvatnu univerzalnu svijest; veliki krugovi, prošireni iznutra, svaki dajući posebnu boju, svi sklopljeni zajedno u samo jedan krug. Kada se misli na njih kao položene jedni na druge rezultat je sveobuhvatna boja. Svi egoi su unutar njega, čineći cjelinu. Ova neizmijerna kugla, sakupljena, konstituirala atom. To sebe umnožava, stvarajući sebe iz sebe. To su onda atomi koji će formirati Jupiter. Mjesečevi Adepti formirali su atome sadašnje Zemlje. Netko može proučavati atom kada proučava plan Lože Adepta na Mjesecu.

Sažetak

Svako Kraljevstvo mora proći kroz sedam formi:

1. Arupa = Pristup Formi
2. Rupa = Forma
3. Astralna = svjetlucaje i sjajenje iznutra prema vani
4. Fizička = neprobojna u prostoru
5. Plastično-astralna = formiranje sebe iz sebe
6. Intelektualna
7. Arhetipska

PREDAVANJE XXVI

Berlin, 28 listopada 1905

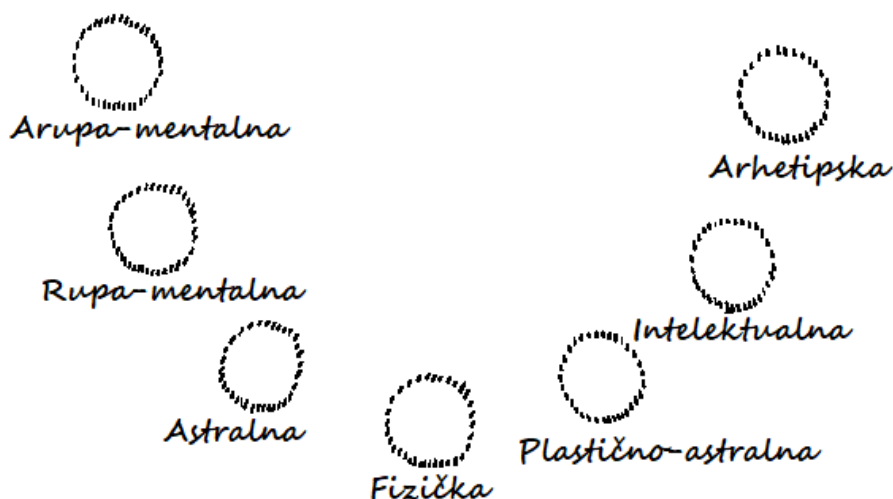
[Nema zabilješki Marie Steiner za ovo predavanje.]

Danas ćemo govoriti o četvrtoj Rundi Zemlje. Tijekom cijele naše evolucije vidjeli smo sedam planetarnih stanja: Saturn, Sunce, Mjesec, Zemlja, Jupiter, Venera, Vulkan; i u vezi svakog planeta moramo uzeti u obzir sedam Rundi. Prolaz kroz Rundu može se također zvati Kraljevstvo, i četvrtu Rundu na Zemlji zovemo Mineralno Kraljevstvo. Mi smo sada na četvrtom planetu, u četvrtoj Rundi i unutar ove Runde u četvrtom stanju forme ili Kugli. Četvrta Runda je uvijek fizička.

Dakle stojimo točno u sredini naše zemaljske evolucije. To se često osjeća kao nešto iznimno važno za čovjeka. Iza sebe imamo tri planeta, tri Runde, tri Kugle i jednak broj još čeka pred nama. Ali da stojimo na Starom Mjesecu, trebali bi vidjeti još jedno planetarno stanje prije Saturna; da stojimo na budućem Jupiteru više ne bi trebali vidjeti Saturn, već na njegovom mjestu planet iza Vulkana. Točna sredina naše sadašnje evolucije bila je s četvrtom pod-rasom četvrte korijenske rase, s originalnim Turancima, četvrtom atlantskom pod-rasom.

U određenoj točki evolucije došlo je do neke vrste duhovne tame. Čovječanstvo je ušlo u mračno doba. To mračno doba se zove Kali Yuga. Ono što čovjek danas zna još uvijek zna sa stajališta koje je imao u ranijim epohama svog razvitka. Na kraju pete Runde čovjek će ponovno moći gledati duhovno, imajući sposobnost gledati i natrag i naprijed.

Četvrta Zemljina Runda počinje s pojavom prve Arupa Zemljine Kugle iz tame Pralaye, u kojoj je sve bilo razgrađeno. Tada je sve što danas postoji na Zemlji bilo prisutno u bezobličnom stanju kao misli. Možemo o tome steći pravi koncept kada sebe što je više moguće ograničimo na ono što je fizičko i zamislimo to kao sjemenja misli. Oblici još nisu bili prisutni, već samo misli koje su prethodile njihovim manifestacijama. Ako pitamo: Tko dakle ima te misli, primamo odgovor: To su bile misli duhovnih bića koja su u vezi s Zemljom. Takva duhovna bića kao, na primjer, Jehova i njegovi domaćini, ostvarila su sve oko nas na Zemlji. U to vrijeme sve misli su bile prisutne kao misli duhovnih bića u Arupa-Kugli.

Što je bilo to što je uzrokovalo to da bogovi imaju za cilj upravo tu misao čovjeka? Što je bilo to što im je dalo model? To su bile Monade koje su već bile prisutne, ali još nisu bile povezane s ljudskim bićima. Polako se čovjek razvijao kao misli bogova.

Sada se Arupa-Sfera zgusnula; sve se pojavilo kao misaone forme. S njima je bila ispunjena cijela Zemlja; to je bilo kao da zaista gledamo u veliki model ispunjen s malim kristalima. Prisutni unutar toga kao modeli bili su svi oblici ljudskih bića, životinja i biljaka. Na njima su radila duhovna bića kao što majstor graditelj radi na svojim modelima. Oni su sastavljeni izvana. Cjelina je zatim prešla u astralnu supstancu. Nastala je astralna Zemljina Kugla. U međuvremenu su bile kratke Pralaye. Sada opet imamo posla s izvana djelujućim božanskim silama koje su izlile astralnu supstancu, ispunjavajući oblike svjetlom i bojom. Ovdje se mogu naći sve astralne forme ljudskih bića i životinja, kao i cijelo biljno carstvo, u velikom astralnom moru. To se sve više zgušnjavalo i fizička Zemlja se pojavila kao četvrta Kugla.

Do tada, do početka četvrte Runde, Sunce i Mjesec bili su još ujedinjeni s Zemljom; s Zemljom su činili jedno tijelo. Za vrijeme velike Pralaye koja je prethodila prvoj Rundi Zemlje, opet su se spojili s Zemljom; i tijekom prve tri Zemljine Runde to troje je ostalo zajedno. Tu se zatim pojavila neka vrsta oblika kao dvopek. U trećoj Rundi Zemlje, iz lopte Zemlja-Sunce, na jednoj strani Zemlja se izdužila kao oteklina, na drugoj strani Mjesec. U to vrijeme glavno tijelo se u stvari vuklo okolo s dvije takve vrećice. Tek je u četvrtoj Zemljinoj Rundi tijelo steklo svoj sferični oblik; onda se međutim opet pojavljuju vrećaste formacije u eteru, izdužujući se s obje strane.

Dakle ovdje imamo posla s Zemljom koja je još ujedinjena sa Suncem a također i s Mjesecom. U to vrijeme je većina života bila u oblasti između Mjeseca i Zemlje. To je ispravno sačuvano u muslimanskoj sagi o rajju.

Sada se dogodilo slijedeće. Kada je nastupila druga korijenska rasa četvrte Zemljine Runde, Sunce se odvojilo, a u trećoj korijenskoj rasi to je isto učinio Mjesec. Sve je evoluiralo fizički što je prije bilo prisutno samo na astralnoj Kugli. Sada se također i čovjek pojavio fizički, ali organiziran na takav način da je mogao primiti Monadu u svoje postepeno pročišćeno astralno tijelo. Da je čovjek ranije u sebe primio Monadu, s njom bi primio Manas, Buddhi i Atmu. Postao bi veoma mudar, ali bi mudrost bila neka vrsta snene vizije.

U početku čovjek nije imao moć nad fizičkim i eterskim tijelom. Također nije mogao napraviti ništa u vezi niskih strasti koje su mu dolazile s Mjeseca; one su se pojavile kao neophodne do vremena u kojem je ušao u epohu Zemlje. Da je čovjek jednostavno uzeo Monade u oplemenjenu animalnost ne bi mogao pasti u grešku. Postao bi ono što je namjeravao Jehova, obdaren takoreći svom mudročću, ali u isto vrijeme oblikovan u živu statuu. Tada su intervenirala ona bića, koja su se na Mjesecu razvila brže nego je to uobičajeno u evoluciji Mjeseca. Lucifer je snaga koja ima entuzijazam za mudrost koji je intenzivan kao što je čulni život kod životinja. On je opremljen svim onim stvarima koje su došle od Mjeseca. Da je Lucifer sam preuzeo odgovornost za evoluciju došlo bi do bitke između njega i starih bogova.

Jehovin cilj je bio perfekcija forme. Lucifer bi bio mogao u astralnoj supstanci razviti svoju strast za prijevremenu produhovljenost. Rezultat bi bio žestoka bitka između Jehovinih duhova i domaćina Lucifera. Postojala je opasnost da bi preko Jehove neka ljudska bića postala žive statue i da bi ostali bili prebrzo produhovljeni preko Lucifera. Sredstva dovođenja ravnoteže trebalo je pribaviti drugdje. Da bi anulirali bitku između

Jehove i Lucifera, Bijela Loža, koja je bila tek na svom početku, trebala je pribaviti materijal od jednog od drugih planeta. To je bilo esencijalno različito od astralne supstance koja je prešla s Mjeseca, od astralne-kama animalne supstance. Pojavila se mogućnost dovođenja novih supstanci od drugih planeta: nove strasti, manje žestoke ali zamišljene na osnovu nezavisnosti. Novi materijal je prenesen s Marsa. Dakle u prvoj polovini naše Zemaljske evolucije uvedena je astralna supstanca od Marsa. Došlo je do velikog napretka kroz uvođenje ove astralne supstance os Marsa.

Vanjska civilizacija na Zemlji se pojavila kroz činjenicu da je stvrđnjavanje s jedne strane i produhovljavanje s druge bilo spriječeno. Lucifer je koristio ono što je bilo dano od sila Marsa. Novom stanju Zemlje dano je ime Marsa. Stvari su se tako nastavile do sredine atlantske rase. Tada se pojavilo novo pitanje. Čovjek je apsorbirao mudrost, ali u budućnosti neće biti moguće da se mudrost sama manifestira na oblikotvorni način. Kroz Lucifera će moći graditi mineralno carstvo, ali Lucifer mu neće moći dati život. Čovjeku nikada ne bi mogao biti pružen život pod utjecajem drugih sila. Zato je morao sići Sunčev Bog, biće više od Lucifera. Tamo je još postojalo ono što je poznato kao Sunčevi Pitri. Najuzvišeniji među njima je Krist. Kao što Lucifer predstavlja Manas element, tako je Buddhi element predstavljen od Krista.

Ljudska astralna tijela još moraju primiti treći udar. To je spušteno od Merkura. Krist je ujedinio svoju suverenost s onom od Lucifera. Ako netko ima volju da se uspne u visine da bi našao put do Bogova treba mu Merkur, Božanski glasnik. On je onaj koji je pripremao put Kristu od sredine atlantske korijenske rase nadalje da bi kasnije ušao u astralna tijela, koja su primila element Merkura.

Svi naši današnji metali tek su postepeno postali ono što su danas. Zlato, srebro, platina i tako dalje svi su prošli kroz određena stanja. Kada se griju oni prvo postanu vrući, zatim tekući, pa ona plinoviti. Ovo zadnje je jednom bilo stanje svih metala u plinovitoj Zemlji. Zlato se također najprije zgusnulo s Zemljom: jednom je ono bilo potpuno etersko zlato. Kada idemo natrag u vrijeme kada je Zemlja još bila ujedinjena sa Suncem, još nije bilo čvrstog zlata unutar nje. Čestice bijelog Sunčeva etera prvo su postale tekuće a zatim čvrste. To su zlatne žile koje su sada na Zemlji. Zlato je učvršćeno sunčevo svjetlo. Srebro je učvršćeno mjesечеvo svjetlo. Sve mineralne supstance su se postepeno učvrstile. Kada ljudska bića postanu još više produhovljena, živa će također postati čvrsta. Jednom su zlato i srebro formirali kapljice kao što voda radi danas. Činjenica da je živa još fluid, povezana je s cijelim procesom evolucije Zemlje. Postati će čvrsta kada Bog Merkur ispuni njegovu misiju. U sredini atlantske korijenske rase živa je spuštena od Merkura u eterskoj formi. Da nemamo živu mi ne bi imali ni Krist princip. U kapima žive trebamo gledati ono što se utjelovilo u Zemlji u sredini atlantske epohe.

Kada je Mars Princip (Kama-Manas) bio pripojen Zemlji, željezo je sišlo na Zemlju od Marsa. Željezo potječe s Marsa. Prvo je bilo u astralnoj formi a poslije zgusnuto. Kada pratimo zemlju u taj period vremena nalazimo sve manje toplokrvnih životinja. Tek se sredinom doba Lemurije pojavila ta topla krv zajedno s Mars impulsom. U to vrijeme je željezo ušlo u krv. U svim okultnim spisima željezo je dovedeno u vezu s Marsom, živa s Buddhi-Merkurom. Određeni ljudi su to naučili od Adepta. Zemlja je prema tome shvaćena kao Mars i Merkur. Sve što ne potječe od Marsa i Merkura prešlo je od Mjeseca.

Dani tjedna su slike planetarne evolucije. Niz planeta je upisan na predivan način u dane u tjednu.

Saturn		Samstag	Saturday, Samedi, Subota
Sunce		Sonntag	Sunday, Dimanche, Nedjelja
Mjesec		Montag	Monday, Lundi, Ponedjeljak
Mars	(Tiu)	Dienstag	Tuesday, Mardi, Utorak
Merkur	(Wotan)	Mittwoch	Wednesday, Mercredi, Srijeda
Jupiter	(Donar)	Donnerstag	Thursday, Jeudi, Četvrtak
Venera	(Freya)	Freitag	Friday, Vendredi, Petak
Vulkan	(oktava do Saturna)	Samstag	Saturday, Samedi, Subota

U izreci da je Krist išao za zmijom i zgnječio joj glavu nalazimo duboki izraz ezoterije. Zmijina glava je samo mudrost; to treba biti prevladano. Prava mudrost leži u srcu; zato treba glavu zmije zgaziti nogom. U sagi o Herkulesu ista istina je već bila izražena. On ubija Lernaean Hydru, čija glava uvijek iznova raste. Čisti Manas se uvijek vraća. Herkules mora držati krv na rastojanju (Kama), tada će Hydra biti pobijedena. Krv dolazi na Zemlju s Mars-mudročću (Kama-Manas).

Dublje značenje leži u mnogim drugim stvarima. Odvajanje Mjeseca je prethodilo dobu Marsa. Mjesec sadrži srebro. Još ranije se dogodilo odvajanje Sunca. Zlato je kondenzirana sunčeva svjetlost, dakle Zlatno doba; Mjesečeva svjetlost i srebro: Srebrno doba; Mars i željezo: Brončano doba.

Mi smo sada u sredini, na četvrtoj Kugli. Na petoj Kugli će se pojaviti sposobnost organiziranja sebe iznutra prema vani. Tada će se Zemlja transformirati u sferu na kojoj će čovjek kreirati svoju formu iznutra prema vani. Zemlja će tada biti "Plastična" Kugla. Šesta Kugla je ona na kojoj čovjek ne samo da će raditi plastično na svojoj formi, već će vlastite misli moći smjestiti u oblik. Na petoj Kugli čovjek će moći, na primjer, formirati ruku; na šestoj Kugli moći će poslati svoje misli u okolni svijet. Na sedmoj Kugli sve će opet postati bez oblika. Sve će još jednom prijeći u stanje sjemena.

Sada ćemo razmotriti naš sadašnji ego. Unutar njega se nalazi mnoštvo mentalnih slika i koncepata. Kada danas promatramo civilizirani svijet kažemo: Civilizirani svijet se pojavio iz Ega. Sve ovo je jednom bilo u ljudskoj glavi; bilo je sadržano u ego. Sve je to sakupljeno zajedno. Sve stvari konstruirane ljudskom vještinom rođene su iz Ega. U sredini doba Lemurije Ego je još bio prazan; čovjek nije mogao ništa. Tek je postepeno na najprimitivniji način upoznao svijet izvana. Njegov Ego je u to vrijeme bio kao šuplji mjehur od sapunice. Kada bi vidio kamen, on se u njemu reflektirao; možda je na njemu vidio oštri rub i počeo odlamati drugo kamenje. Na ovaj način je počeo formativno raditi u mineralnom svijetu. Ono što je bilo u njegovom okruženju sve se više reflektiralo u onom što je prije bilo prazni Ego. Na kraju fizičke Kugle sve će biti prisutno kao reflektirana slika u našem Egu. Kada to napokon budemo sve imali u nama mi ćemo to formirati iznutra vani. To će biti "plastično" stanje slijedeće Kugle. Majstor graditelj katedrale u Kölnu sakupio je utiske u svoj ego. Sadržaj njegovog Ega biti će oživljen od Buddhia i kasnije, na petoj Kugli on (graditelj) će svemu dati ovaj oblik. Na šestoj Kugli sve će to biti prisutno kao misao i na sedmoj Kugli sve će zajedno biti povučeno u atom. U slijedećoj Rundi čovjek će stvoriti novo biljno carstvo iz Ega.

U sredini doba Lemurije Ego je bio kao rupa izdubljena u materiji. Svi naši Egoi su u to vrijeme bili takve rupe u materiji koje mi od tada punimo. U slijedećoj Rundi njihov

sadržaj će se ogledati u biljnoj formi, jer će se u petoj Rundi s biljnim carstvom događati ono što se sada događa s mineralnim carstvom. Cijela će Zemlja tada biti jedno neizmerno, živo biće. Čovjek će postići svjestan život osjećaja i percepcije, i zatim će mu dati život izvan njega. U šestoj Rundi neće više biti biljnog carstva; čovjek će tada dopustiti živim mislima ispunjenim osjećajima i percepcijom da idu od njega vani kao čisto intelektualne formacije. U šestoj Rundi na šestoj Kugli, na šestom stupnju razvoja, koji odgovara šestoj Rasi, donijeti će se važna odluka. Za sve će vrijediti uvjet devahana da su u stanju razvijati iz svih carstava. Ako netko ne bude napredovao do točke da se može uzdići na stupanj devahana, ostati će u animalnom stanju. To će se dogoditi prema broju 666, broju Zvijeri.

U sedmoj Rundi cijelo će čovječanstvo biti potpuno pročišćeno. Kraljevstvo ljudi će tada postići svoj zenit. Ova Runda je najbrža. Ljudsko biće, kada iz nje izađe, postati će Bogom i prenijeti svoj razvoj na Jupiter.

U svakoj je Rundi prva Kugla, ili stanje forme, takve prirode da još nemamo posla s formom, već je forma prisutna samo kao početni plan. Zato ezoterizam ne računa Arupa-Kuglu kao stanje forme, već kao uvjete života; to je također slučaj i sa sedmom Kuglom, Arhetipskom. Dakle imamo samo pet stanja forme. Prva i posljednja Kugla svake Runde su uvjeti života. Sva stanja Rundi se također zovu i stanja života, jer prolazak kroz Kraljevstvo predstavlja uvjete života.

U prvoj Rundi život je bio u prvom elementarnom kraljevstvu, u drugoj Rundi u drugom elementarnom kraljevstvu, u trećoj Rundi u trećem elementarnom kraljevstvu, u četvrtoj Rundi u mineralnom kraljevstvu. U petoj Rundi život će biti u biljnom kraljevstvu, u šestoj rundi život će biti u animalnom kraljevstvu i u sedmoj Rundi život će biti u kraljevstvu ljudi.

Kada se razmatra život u kraljevstvu ljudi u sedmoj Rundi, to obasjava svijetlom slijedeću Rundu kada će čovjek prijeći u drugo stanje svijesti. Svrha Runde sastoji se u dosezanju novog stupnja života. Svrha sedme Runde je da vodi preko u novi stupanj svijesti. Dakle ezoterik broji samo šest stanja života, računajući sedmu Rundu kao novo stanje svijesti.

Ako želimo napisati brojeve stanja života, forme i svijesti dobijemo pet Kugli ili stanja forme, šest Rundi ili stanja života, deset planeta ili stanja svijesti. Ako računamo cijelu evoluciju od Saturna do Vulkana, izrazili smo ono što nalazimo kod Helena Petrovne Blavatsky kao broj Prajapatis 1065, to će reći , 10 – 6 – 5.

PREDAVANJE XXVII

Berlin, 30 listopada 1905

Tijek svjetske evolucije pojavljuje nam se na tri nivoa: svijest, život i forma. Svijest u svojim raznim manifestacijama nalazi izraz u sedam planetarnih evolucija: Saturn, Sunce, Mjesec, Zemlja, Jupiter, Venera, Vulkan. Na svakom planetu ima sedam kraljevstava života i svako kraljevstvo prolazi kroz sedam stanja forme.

Naša fizička Zemlja je takvo stanje forme, četvrto stanje forme ili Kugla, u četvrtom kraljevstvu života, na četvrtom planetu, ili stanju svijesti. Mislimo na Zemlju kakva je sada i pitamo se: Što radimo ovdje? Uzimamo stvari iz okolnog prostora, uglavnom iz mineralnog carstva, i iz njih konstruiramo artefakte. To je proces kombiniranja; iz odvojenih stvari konstruiramo cjelinu, kreaciju unutar forme. Postoje drugi načini na koje se nešto može pojaviti, na primjer na sličan način kao što se stabljika, lišće i cvjetovi javljaju iz korijena biljke. Cvijet ne može biti sastavljen kao stroj, preko kombiniranja, već mora rasti iz onog što je već tu. To je proces unutar oblasti života. Iz onoga što je već tu kreirano je nešto novo.

U slučaju treće vrste produkcije, iz svijesti, javlja se nešto na takav način da možemo reći: prije u stvari tu nije bilo ničeg — ništavilo.

Preselimo se u prvobitni početak ovakve planetarne evolucije, na sam početak Saturna. Što se tamo može promatrati? Tamo još nema fizičkog planeta, nje prisutan čak ni u najfinijoj Arupa-formi, mi smo tamo čak i prije nego je Stari Saturn ušao u njegov sami početak. Ništa od naše serije planeta nije postojalo; međutim naravno postojao je kompletan rezultat prethodnog planetarnog lanca, prilično slično kao kada se mi ujutro probudimo, još ništa nismo napravili, i samo sjećanje onog što smo napravili prethodnog dana nam je u umu. Dakle kada se potpuno preselimo na početak evolucije Saturna, imamo u duhovnim bićima koja se tada manifestiraju, sjećanje na prethodni planetarni lanac i njegove događaje.

Sada se preselimo na kraj planetarnog lanca, u vrijeme kada treba završiti evolucija Vulkana. Pošto se planetarni lanac postepeno manifestirao kao kreacija, tendencija za to je već bila tamo u početku kao nerazdvojiva svijest. Dakle moramo početi s izlivanjem svijesti; iz ranijeg sadržaja, iz sjećanja, svijest kreira novo. Na kraju je prema tome prisutno nešto čega tamo nije bilo na početku: odnosno, sva iskustva. Ono što je tamo bilo na početku teklo je vani u astralne stvari i bića. Na kraju je došlo do nove svijesti s novim sadržajem svijesti. To je nešto što se pojavilo ni iz čega, iz iskustva. Kada promatramo nešto novo moramo sebi reći: da bi to bilo moguće tamo mora biti sjeme. Novo stanje svijesti međutim, na kraju planetarne evolucije, u stvari dolazi ni iz čega, iz doživljaja; za to nisu potrebni temelji, nešto je kreirano što se javlja ni iz čega. Kada jedna osoba gleda drugu, ne može se reći da je ona uzela nešto od ove druge, kada kao rezultat toga ona nosi u sebi sjećanje na tu drugu osobu. Ovo sjećanje se pojavilo ni iz čega. Dakle tri načina kreiranja su slijedeća:

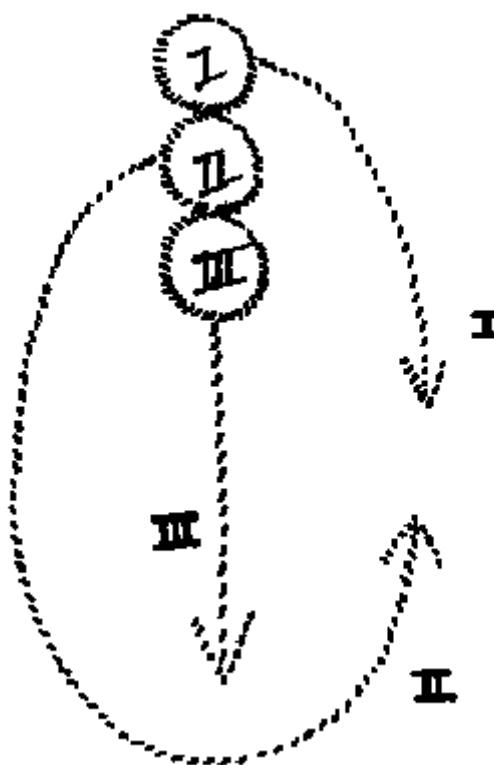
Kombiniranje postojećih dijelova:	Forma
Stvaranje novih formacija s novim životnim sadržajem na postojećim temeljima:	Život
Stvaranje ni iz čega:	Svijest

Ovdje imamo tri definicije bića koja dovode, koja su temelj planetarnog lanca. Ona se zovu tri Logosa. Treći Logos stvara pomoću kombiniranja. Kada se iz jedne supstance pojavljuje nešto novo što ima život, to je izrodio drugi Logos. Svugdje, međutim, gdje imamo posla sa stvaranjem ni iz čega, imamo prvi Logos. Zato se prvi Logos također često naziva Onaj koji je imanentan (koji se nalazi u) stvarima, drugi Logos Onaj koji u mirnoj supstanci u stvarima stvara život iz živućeg, treći Logos Onaj koji kombinira sve što postoji, koji iz stvari sastavlja svijet.

Ova tri Logosa uvijek se u svijetu manifestiraju u, i kroz jedan drugog. Također prvi Logos doživljava oboje i unutarnju mudrost i volju. U kreativnoj aktivnosti prvog Logosa postoji iskustvo, takoreći, sakupljanja misli ni iz čega i onda još jednom u skladu s tim mislima stvaranje ni iz čega. Kod stvaranja ni iz čega se međutim ne misli na takav način kao da uopće ničeg nije bilo tamo. Naprotiv, tijekom evolucije načinjeni su doživljaji a tijekom postajanja novo je kreirano, tako da se ono što je tamo otapa, a iz doživljaja se stvara novo.

Stvaranje se može usporediti sa slijedećim: Netko vidi drugu osobu i promatra njenu pojavu. Da je nadaren za stvaranje kao prvi Logos mogao bi reći: Da, vidio sam N i također imam koncept suprotnog N. Mogu također formirati njegovu komplementarnu sliku, t.j. bijelo gdje je crno i obratno. Na ovaj način, iz doživljaja objekta i njegovog negativa, kreirao je potpuno novu formu. To može prožeti životom. To bi bila potpuno nova kreacija koja nije prethodno bila tu. Pretpostavimo da je netko to napravio s brojnim ljudima i da su ti ljudi iščezli: zatim, iz svojih doživljaja, promatrač bi mogao stvoriti novi svijet.

U kontemplaciji svijeta stalno se vidi interakcija tri Logosa. Uobličimo unutar okvira našeg planetarnog sustava, mentalnu sliku rada tri Logosa u odnosu na čovjeka. Promislimo na sami početak evolucije Saturna, kada tamo nije bilo ničeg. Što se onda događa? Tada sve što je prije bilo prisutno takoreći curi dolje. Sve stvari koje su prije bile tamo struje vani. Ono što se na ovaj način javlja je prvo izlivanje supstance od zbroja ranijih iskustava. U tome je sadržana supstanca iz koje se kasnije razvio čovjek. Ta supstanca u početku je jednostavno tamo kao supstanca. Na ovom strujanju vani zatim treba kontinuirano raditi i kombinirati zajedno. Kombiniranje supstance koja struji vani je nova kreacija. To je iznad svega kreativna aktivnost trećeg Logosa. Odvija se nakon strujanja supstance vani i prema tome je kreativna aktivnost trećeg Logosa.

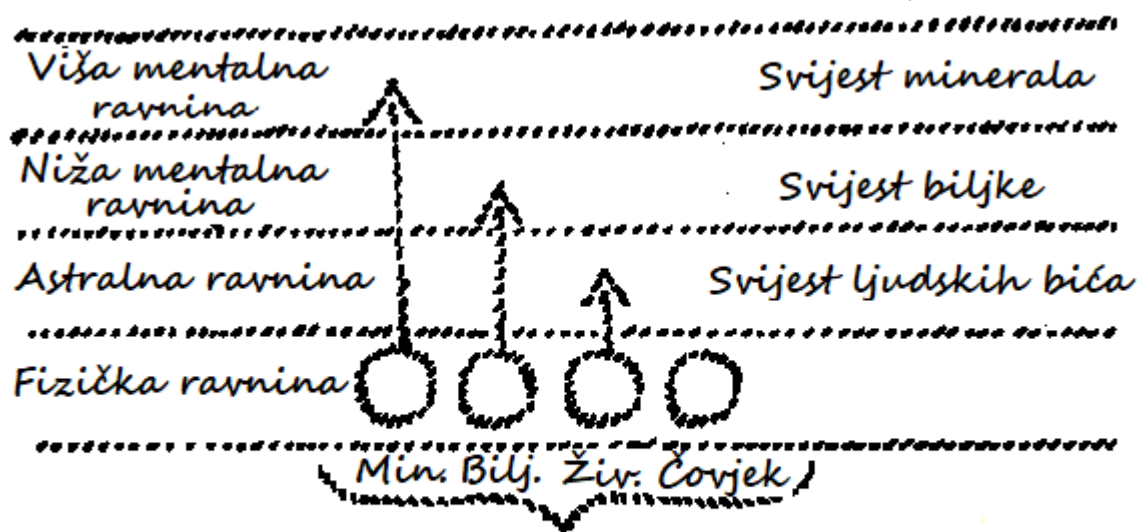

Što to za čovjeka znači? Za čovjeka to na prvom mjestu znači da su kombinirani svi dijelovi koji zatim formiraju fizičko tijelo. U to vrijeme, na Saturnu, ljudsko biće je bilo stvarni robot. Ako bi mu netko uputio riječ, on bi je ponovno izgovorio. Forme bića su oblikovane. To se zove rad trećeg Logosa i nastavlja se u epohu Sunca, kada čovjek također prima svoje etersko tijelo i s njim život. To je djelo drugog Logosa. Sada nastavimo u epohu Zemlje. Tamo samo čovjek stječe svijest, to će reći, mogućnost sakupljanja iskustva ni iz čega. To je djelo prvog Logosa. Na Saturnu je čovjek od trećeg Logosa primio ono što je u njemu forma. Na Suncu je od drugog Logosa primio ono što je u njemu život. Na Zemlji je primio ono što je u njemu svijest, od prvog Logosa.

Koncept svijesti mora nam postati malo jasniji. Moramo potpuno razraditi koncept svijesti na određenom planu. Čovjek je svjestan, ali moramo znati gdje je njegova svijest. Kada govorimo o budnoj svijesti sada je svjestan na fizičkom planu. Ali budna svijest može također biti na astralnom planu. Kada se radi o stvorenju čiji je, život na fizičkom planu a svijest na astralnom planu, tada je to stvorenje životinja.

Kod ljudskih bića, mišljenje je lokalizirano u glavi. Kod životinja, na primjer tigra, svijest je na astralnom planu. Izvan glave je formirano ono što bi mogli zvati fokusna točka preko koje se utječe na tigra. Kada tigar osjeća bol to ide preko na astralni plan. Organ za to kod tigra je ispred glave, na mjestu gdje su kod čovjeka obrve. Kod čovjeka je to mjesto već zatvoreno unutar glave i ispunjeno je prednjim mozgom; svijest je zatvorena preko mozga i prednjeg dijela lubanje pa je prema tome na fizičkom planu. Kod tigra, i zaista svih životinja, fokusna točka svijesti leži ispred glave, u astralu: odatle ide u astralni svijet. Kod biljaka stvari su ponovno različite. Ako bi mogli slijediti njenu svijest, idući odozgo prema dolje, uvijek bi došli na vrh korijena. Ako bi zatim pratili liniju rasta, došli bi do centra Zemlje. Tamo je sabirna točka svih senzacija, usisna točka svijesti biljke. To je u direktnoj vezi s mentalnim svijetom. Cijeli biljni svijet ima svijest na mentalnom planu.

Svijest cijelog mineralnog svijeta je u najvišim oblastima Mentalnog svijeta, na Arupa planu. Svijest kamenja je takva da ako bi tražili njen fokus trebali bi ga naći kao vrstu atmosfere Sunca. Kada na Zemlji radimo u mineralnom svijetu, kada lomimo kamen, svaka pojedina akcija je u izvjesnom odnosu prema ovoj atmosferi Sunca. Tamo se opaža rad koji čovjek ovdje radi. Dakle imamo opseg bića na fizičkom planu čija svijest međutim leži na raznim planovima.

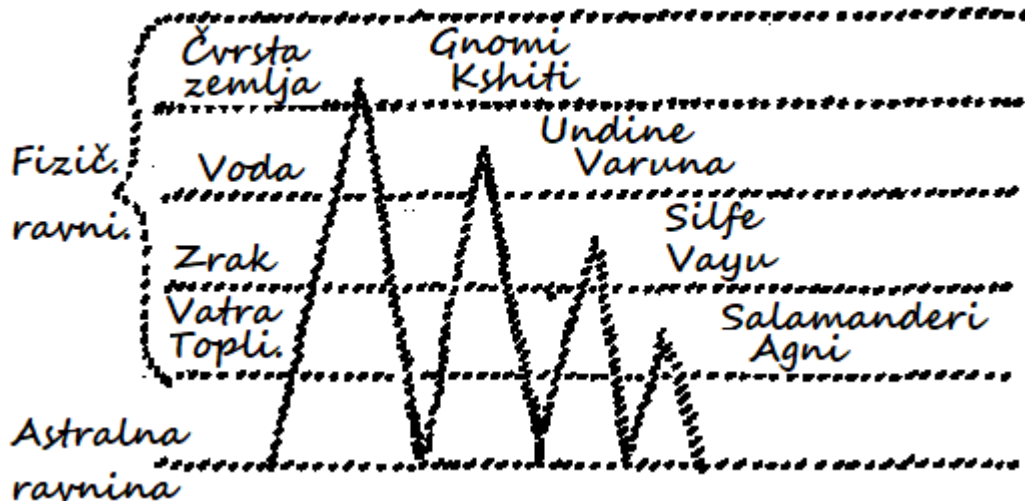

Svi imaju život na fizičkoj ravnini

Ljudska bića i životinje se razlikuju preko činjenice da imaju svijest na različitim planovima. Postoje sada također i druga bića osim minerala, biljaka, životinja i ljudskih bića. Postoje bića koja imaju svijest na fizičkom planu a tijelo na astralnom. Takvo biće je, takoreći, obrnuta životinja. Takva bića stvarno postoje; to su elementarna bića. Da bi njihova priroda bila shvatljiva budimo jasni o tome što pripada fizičkom planu.

Fizičko je: Najprije čvrsta zemlja, drugo voda, treće zrak, četvrto eter (toplinski eter, svjetlosni eter, kemijski eter, životni eter). Zadržimo se na četiri niže forme našeg fizičkog plana i odvojimo od njih eterski svijet.

Stanja svijesti mogu ležati u svakakvim oblicima na fizičkom planu dok tijelo takvog bića leži u astralu. Moramo misliti o svijesti u čvrstoj Zemlji, tijelu u astralu; ili o biću koje ima svoju svijest u vodi a tijelo u astralu; zatim o takvom biću sa sviješću u zraku i njegovu tijelu u astralu i o jednom sa sviješću u vatri i tijelom u astralu. Današnji čovjek malo zna o takvim bićima; danas su poznata jedino kroz poeziju. Rudari (ili minerali) međutim poznaju dobro ovakva bića. Gnom je vidljiv samo onome tko može vidjeti na astralnom planu, ali rudari često posjeduju takvu astralnu viziju; oni znaju da su gnomi stvarni. Dakle, na Zemlji postoje razni oblici svijesti, i ono što danas prirodni znanstvenici nazivaju zakoni prirode misli su bića koja misle na fizičkom planu ali tijela imaju na astralnom planu. Kada u fizici imamo posla sa zakonima prirode možemo reći: to su misli bića koje ima tijelo na astralnom planu. Sile prirode su kreativna bića a prirodni zakoni su njihove misli.

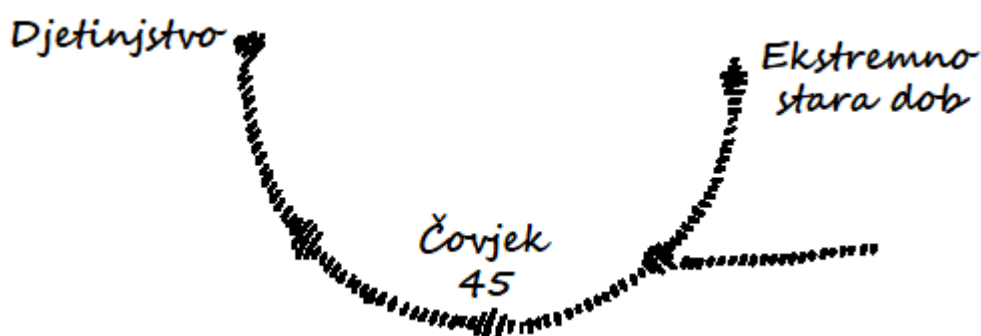
U Srednjem vijeku alkemičari su pokušali koristiti ove duhove. Goethe je to dobro znao; Faust je želio imati vatreni zrak; to su trebali napraviti salamanderi koji imaju tijelo na astralnom planu. Tako oko nas imamo bića koja u stvari imaju svoju svijest u vatri, kojima nanosimo bol kada je vatra zapaljena, jer tako radeći u stvari uzrokuje određenu promjenu u tijelu tog bića na astralnom planu. Kada netko pali vatru mijenja to astralno biće. Na isti način kada netko dovodi do promjena u drugim sferama elemenata i sila prirode mijenja nešto kod ovih astralnih bića. Čineći ovo ili ono mi stalno naseljavamo astralni plan. Ako ove misli mislimo skroz jasno, imamo značenje crkvenog rituala: odnosno, ne koristiti nikakve supstance fizičkog plana, osim onih koje su značajne, pomoću čega se značajna bića pojavljuju na astralnom planu. Kada na primjer netko pali tamjan radi nešto što ima svrhu; pali određenu supstancu i stvara bića određene vrste. Kada netko prolazi u četiri smjera kroz zrak mačem kreira određenu vrstu bića.

Isto je kod svećenika, kada radi određene pokrete s rukama, da prate određene zvukove o, i, u, pojačano ponavljanjem: Dominus vobiscum. Zvuk je pravilan, zrak je doveden u određene vibracije pojačane određenim pokretima ruke, i silfa je prizvana. Znak, rukovanje i riječ slobodnih zidara također dovode do određenih oblika koji se manifestiraju u skladu s određenim zakonima fizičkog svijeta. Preko namjerne upotrebe ovih riječi formirana je veza od jedne osobe do druge, osoba je umotana u astralnu supstancu koja je kreirana kroz znak, rukovanje i riječ.

Naravno da čovjek radi sve to u običnom životu, ali to radi na nesistematičan način, kreirajući kontradiktorna bića. Vještina se sastoji u harmoničnom radu prema gore od fizičkog na više planove. U ritualima, kroz određene činove, cilj je ne proizvesti kontradiktorna već harmonična bića. Sada čovjek nije u poziciji dovesti ove stvari u harmoniju. Ali za sve što čovjek na ovaj način kreira na astralnom planu postoje određena bića koja upravljaju. Tako oko nas imamo svijet elementarnih bića s kraljem. Kod Indijaca kralj gnoma se zove Kshiti, najviši od gnoma; najviše biće kod undina: Varuna; najviše biće kod silfi: Vayu, i sve što svijest ima u vatri upravljano je od kralja vatre: Agni. U svojoj aktivnosti povezanom s vatrom, vodom i tako dalje imamo posla s određenim Deva-bićima. Sva vatru koju imamo ovdje na Zemlji supstancu je koja je satkana od bića koja pripadaju Agni. Ceremonijalna magija je najniža vrsta čarobnjaštva i sastoji se od korištenja posebno izmišljenih trikova na fizičkom planu da bi se kreirale određene forme i bića na astralnom planu. Danas postoje škole u kojima se još prakticira ceremonijalna magija. Takva upotreba izaziva jaku privlačnost prema astralnom svijetu i vrlo često rezultira

samoubojstvom, jer je tada osoba gotovo isključivo aktivna u astralnom svijetu i postala je neprilagođena koristiti fizički svijet u ispravnu svrhu. Razvila se djelomično za drugi svijet i fizičko tijelo je često smetnja.

Sada također shvaćate vezu s obožavanjem vatre koja se pojavila u povijesti religija. Sljedbenici Zaratustre su težili da, kroz žrtvenu vatru svećenika, u stvari kreiraju određene forme na astralnom planu. Na Zemlji se danas sve događa fizički. Ali iz onog što je rečeno, može se vidjeti da su pod utjecajem naših djela stalno kreirana astralna bića. Svim djelima su pridružena astralna bića. Ona su naše Skande koje dovode do naše karme. Ali također i sva fizička djela ostavljaju astralna bića iza na astralnom planu. Na primjer katedrala u Kölnu odgovara određenom biću na astralnom planu. Preko svega što se događa na Zemlji, kada bude prerađena sva fizička materija i Zemlja bude razgrađena, kroz to će se slijedeća astralna Kugla sama pojaviti. Jednostavno će biti tamo kao astralna bića, efekti ranijih fizičkih procesa. Zato čovjek stalno treba raditi s karmom. U slijedećem životu mora ponovno ispraviti groteskna astralna bića koja je zabrljao, inače će ona dati beznačajna stvorenja za slijedeću Kuglu. To je karma koju treba pročistiti. Ono što se na Zemlji događa na velikoj skali, odvija se u malom u čovjeku. Promislimo na dijete. Ono se pogrešno podiže, razmaženo je slatkišima i tako dalje. To ne samo da dovodi do procesa u fizičkom tijelu već ih stalno utiskuje u astral, tako da mu u stvari također mijenja i astralno tijelo. Ono što se fizički daje malom djetetu prelazi u njegovo astralno tijelo, prisutno je u obliku određenih formi. Dakle ono što dajemo, postepeno opet dobijemo. U kasnijoj dobi grijesi protiv djeteta se osvećuju. Ti grijesi ostaju tijekom cijelog života i od velike su važnosti posebno u finalnim godinama. Nakon srednjeg perioda događa se obrnuti proces; astralno tada radi na fizičkom planu.

U djetinjstvu je temelj onog što će čovjek imati u starijoj dobi umetnuto u astral. Kada osoba opaža kako je griješila i radi na sebi s time u vidu, tada može eliminirati štetu u astralnom tijelu, inače će se u starijoj dobi slomiti pod slabostima svog djetinjstva. Samo ono na čemu čovjek radi svjesno ima harmonizirajući efekt na astralno tijelo. Ako u kasnijem životu suprotne kvalitete nisu svjesno prizvane, ne može se riješiti pogreški.

PREDAVANJE XXVIII

Berlin, 31 listopada 1905

Dati ćemo još jedan poseban primjer kako možemo uroniti u dubinu religijskih dokumenata i steći veće razumijevanje onog što sadrže.

Ako proučavamo naše osjetilne organe onako kako se obično proučavaju, vidimo da kroz osjetilo mirisa imamo mogućnost opažanja same materije. Ukoliko ova fina supstanca ne bi bila izlučena, čovjek ne bi mogao mirisati. Ono što se tu odvija je veza sa samom materijom. Organ okusa nije povezan sa samom materijom, već djeluje preko procesa otapanja i opaža njegov efekt. Dakle okus možemo zvati kemijskim osjetilom, pošto on penetrira u sastav materije. Treće osjetilo ono od vida, više nema posla s materijom, jer samo opaža slike koje je materija proizvela. Četvrto, osjetilo dodira, ima još manje posla s materijom kao takvom, jer ono opaža samo attribute okruženja u vezi s objektima, kao toplinu ili hladnoću; to je stanje materije koje više ne zavisi o samoj materiji, već s kakvim je uvjetima okružena. Slušanje ni na koji način ne zavisi o zraku, jer mi opažamo jedino oscilacije, vibracije zraka, nešto što stoji u sasvim vanjskom odnosu prema onom što je materijalno. Materija, zrak, samo je vozilo za zvučne valove.

Najniža percepcija materije je miris, zatim dolazi okus, zatim pogled, onda dodir i slušanje. Sada možemo pitati: Što je toplina ili hladnoća? To je ono što je sadržano u toplinskom eteru. Dakle osjetilo dodira opaža toplinski eter, pogled opaža svjetlosni eter, okus opaža kemijski eter, miris opaža atomistički ili životni, slušanje opaža zrak. Šesto i sedmo čulo koja će se razviti tek u budućnosti, opažati će vodu i zemlju.

Mi prema tome imao kod naših osjetila niz stupnjeva u vezi s onim što zovemo materija. Prvo ćemo pratiti razvoj naša tri niža osjetila.

Osjetilo vida pomoću svjetlosnog etera opaža objekte oko nas. Postojalo je međutim vrijeme kada je sve bilo mračno. Otiđimo natrag u vrijeme kada je vid nastao i svijet kao takav nam je postao primjetan. Prije toga oko nije bilo otvoreno vanjskom svijetu. Moramo zamisliti istu silu koju oko prima izvana u svjetlosnom eteru, tekući iznutra vani, strujeći vani kroz oko u suprotnom smjeru. Da je to bio slučaj biće bi osvjetljavalo druge oko sebe. Tako je bilo u određenom vremenu kada su ljudska bića posjedovala oči kao Kiklopi. Do osvjetljavanja je došlo kroz strujanje svijeta vani; to svjetlo je strujalo od iznutra prema vani. Tada je čovjek osvjetljavao, kao što to rade mnoga morska stvorenja još i danas, objekte oko sebe i vlastito tijelo. U to vrijeme nije imao vlastitu svijest, već je bio samo instrument odgovarajućih božanskih bića, da bi za njih osvjetlio svijet. Božanska bića nisu imala sredstva za gledanje okolnih objekata osim ljudskih očiju.

Kada čovjek nije imao intelekt bilo je moguće da aktivno svjetlo Božanstva prođe kroz njega i osvjetli objekte. Ljudsko biće je bilo posrednik Božanstvu. Ono je željelo pomoću svijetla načiniti vanjske objekte vidljivim. Pošto je svjetlo prolazilo kroz njega, bio je oblikovan sam čovjek. Prije nego je svjetlo prolazilo kroz ljudsko biće Božanstvu svjetlo nije trebalo, jer objekti još nisu bili čvrsti, već fluidni, tako da svjetlo ne bi koristilo. To je stanje opisano u Bibliji: 'Tama se prostirala nad bezdanom, i Duh Božji lebdio je nad vodama.' U to vrijeme svijet je bio jednostavno voda, čak i zlato i srebro i niz ostalih metala, bili su fluidni. Kada se unutar vode, kao blokovi leda, pojavljuju čvrsti objekti, čovjek je izdvojio svoju raščlanjenu formu i svjetlo je postalo neophodno. Bog reče: 'Neka bude svjetlo i bi svjetlo.' Zatim je i čovjek također prvo primio svoju formu. To je trenutak

kada je uveden svjetlosni eter i čvrsti element se odvojio. Bog reče: 'Neka se pokaže kopno.' Prije toga sve je bilo vodene prirode. Na isti način na koji je svjetlosni eter bio pripojen čvrstom elementu, tako je i kemijski eter bio pripojen vodi. Dok je još bio fluidan u čovjeku su djelovali kemijski odnosi. Kemijski odnosi u skladu s kojima su danas kombinirane različite supstance, bili su utisnuti u individui. Zatim se vraćamo u stanje kada je čovjek a također i cijela Zemlja bio još zračan; život, ili atomistički eter je utjecao u njega. Životni eter je tada bio uveden u svijet preko čovjeka.

Sada još jednom skrenimo pažnju na stanje koje je postojalo kada je Bog rekao: 'Neka bude svijetlo.' Zemlja se počela zgušnjavati. Na nju je sijalo svijetlo. To je također i vrijeme kada se čovjek počeo zgušnjavati. Ranije sile međutim trebaju biti zadržane. Sada smo dosegli stanje kada je čovjek pustio da kroz njega prolazi svijetlo. Zatim se dogodio potpuni preokret. Čovjek je počeo opažati svijetlo kao nešto vanjsko.

Od početka je kroz njega bilo uvedeno u ovaj svijet:

1. Atomistički ili životni eter.
2. Kemijski eter.
3. Svjetlosni eter.

Preokret:

3. Percepcija životnog etera.
2. Percepcija kemijskog etera.
1. Percepcija svjetlosnog etera.

Sada čovjek natrag prima svijetlo od svijeta. (Preokret spirale.) Prije je on bio izvor svijetla, sada svijetlo struji u njega. Postao je zatvoren u sebe; time je stekao svijest. Svijetlo je sijalo u njega; počeo je puštati da se u njemu reflektira okolni svijet. Slijedeći stupanj je da nauči prepoznati objekte s obzirom na njihov kemijski sastav. Razvio je simpatiju i antipatiju za supstance, odnos prema vanjskom svijetu. Zatim je konačno došao do unutarnje percepcije atomističkog ili životnog etera.

Preko uvođenja svijetla u svijet čovjek je stekao svoju čvrstu formu. Preko uvođenja kemijskog etera stekao je odnos prema svijetu. Preko uvođenja atomističkog etera stekao je život. Dakle preko očiju je stekao formu; preko osjetila okusa, odnos prema svijetu; preko osjetila mirisa, nosa, život. Jehova je udahnuo u njegove nosnice dah života.

Kada pristupamo religijskim spisima s ovakvim idejama nalazimo da su u njima najdublje istine. Vidjet ćemo da li su izvorno ove istine bile stavljene u religijske spise onako kako ih imamo danas.

Uzmimo za primjer graditelja Gotthard tunela a zatim čovjeka koji ga opisuje. Graditelj, koji je stvarno konstruirao Gotthard tunel možda nije trebao u visokom stupnju posjedovati inženjerstvo u svjesnom ja, već je on u stvari doveo misao u stvarnost. Takav je odnos između mudrog čovjeka drevnih vremena i onih današnjih. U to vrijeme oni su posjedovali kreativnu mudrost. Sada imamo mudrost temeljenu na opservaciji. Kreativna mudrost je ona mudrost koja je jednom načinila čovjeka, gradeći jedan za drugim one dijelove koje danas anatomi izvlače i opisuju. Kreativna mudrost upravo je jednaka kao mudrost koja danas može biti otkrivena; ona je smještena u svijetu. U prvobitnoj mudrosti čovjek se bavio planom svijeta. Sada možete razumjeti zašto se mistik mora povući u sebe.

Istinski mistik mora biti istraživač unutarnjeg. On pokušava naći one stupnjeve evolucije kroz koje je bio kreiran.

Ako bi mogli potpuno ugasiti sve svjetlo iz očiju a zatim kreirati svjetlo unutar nas, dok se svijet ne pojavi osvijetljen iznutra prema vani, tada bi se trebali moći iznutra prožeti kreativnom mudrošću i u sve prodrijeti s unutarnjom vizijom. To ima praktičnu vrijednost, jer se možemo sjetiti kako je u stvari čovjek izgrađen tako da je prolazio kroz mineralno, biljno i životinjsko carstvo: sve je to također u njemu. Ono što je vani u svijetu ostatak je onog što je čovjek sam bio.

Ljudsko srce kakvo je nastalo bio je srodno onome što se odigralo vani. Trenutkom zaranjanja u srce, kreiramo sebi okruženje kakvo je bilo kada je u doba Lemurije srce nastalo. Ako se koncentriramo na aktivnost srca, možemo prizvati cijelo okruženje doba Lemurije kada je srce formirano. Lemurijski krajolik uzdiže se unutar nas. Tko god se koncentrira na srce vidi postanak ljudske vrste.

Kroz koncentraciju na unutrašnjost mozga, koji se postepeno razvio za vrijeme doba Atlantide, vidi se pojavljivanje atlantskog krajolika. Ako se koncentriramo na solarni pleksus vođeni smo do Hyperborejaca. Tako se putuje natrag u svjetove kakvi su nekada bili. To nije lebdenje u sebi, već stvarna percepcija raznih organa u njihovom odnosu sa svijetom. To je način na koji je Paracelsus pronašao svoje lijekove i postigao svoja izlječenja. On je znao da je *digitalis purpurea* nastala u isto vrijeme kad i ljudsko srce. Kroz koncentraciju na određeni organ, odgovarajući lijekovi otkrivaju sebe. Tako članovi makrokozmičke i mikrokozmičke prirode čovjeka stoje u odnosu jedan prema drugom.

Sada je lako razumjeti slijedeće. Ljudsko biće prima toplu crvenu krv kao i više životinje. To će reći, od tada čovjek se može odvojiti od svog okruženja, postati nezavisan, cjelina zatvorena unutar sebe. To riba nije. Riba ima istu temperaturu kao i njena okolina. S toplom crvenom krvi za čovjeka je postalo moguće razviti toplinu unutar njega. Tada je sebe mogao izdvojiti iz svog okruženja. Prije je imao istu temperaturu kao njegovo okruženje. Što je to što se stvarno dogodilo?

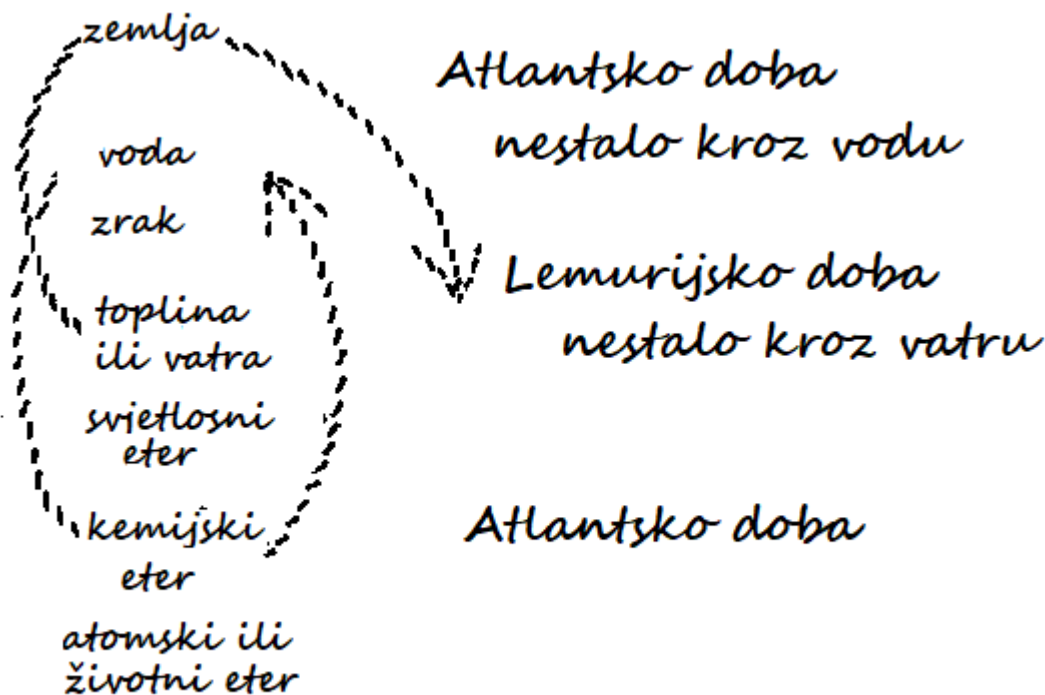
Razmotrimo nediferencirani ljudski organizam prije doba Lemurije. Postojala je ravnomjerna temperatura preko cijele Zemlje. Stanje topline unutar čovjeka bilo je isto kao i vanjski toplinski uvjeti.

Zatim je unutarnje stanje topline povećano. To toplinsko stanje je označavalo individualnu toplinu, toplinu koja se iskoristila za individualizaciju; a u vanjskom svijetu došlo je do suprotnosti: toplina, vatra je bila distribuirana. Prije nije bilo vanjske vatre. U prirodi pripaliti vatru postalo je moguće tek kada se vatra pojavila u čovjeku. Od tog vremena je postojala blagotvorna vatra distribuirana vani, a unutar čovjeka egoistična vatra.

I sada dolazimo do točke u vremenu kada je vatra povučena od duhovnih bića zbog dobrobiti čovjeka. Ljudska bića vuku svoju toplinu od određene vrste duhovnih bića — Agni. Zbog toga, ono što je prije bilo tamo kao Duh vatre u svijetu moralo se povući i od tada se moglo pojaviti samo povremeno u obliku vatre. Na ovoj činjenici je temeljena Saga o Prometeju. Bog je izgubio svoje prijašnje tijelo i sebi stvorio novo u vanjskoj vatri. Ovdje imamo izvanredan primjer kako na izvjestan način čovjek radi destruktivno na elementarnim silama Prirode. Čovjek je sam prizvao element vatre u tome što je postao individualizirano biće. To je u osnovi okultne izreke da, fundamentalno govoreći, čovjek radi destruktivno što se tiče elementarnih bića. To je vrlo dalekosežno i razjašnjava nam kako još i danas čovjek stalno kreira nove uvjete, nove sile Prirode u svijetu oko njega, dok

on sam napreduje u svom razvoju. On oblikuje strukturu Zemlje. Vatra se javlja u doba Lemurije; zbog toga se Lemurija mogla susresti s destrukcijom kroz vatru koju je sam čovjek kreirao.

Atlantski kontinent je nestao u vodi. Pad petog kontinenta doći će preko zla. Možemo promatrati vrstu nazadovanja na slijedeći način:

Slijedeći stupanj — tijekom atlantskog doba — bio je kreativni rad ljudskih bića na vlastitom eterskom tijelu. Tamo je on povlačio zrak iz okruženja u sebe. Na taj je način toliko promijenio svoje etersko tijelo da su uvjeti na Atlantidi postali sasvim različiti. Za vrijeme Atlantide površina Zemlje bila je jednom sama magla, atmosfera takve vrste da bi duga bila nemoguća. Tada je čovjek radio na vodi. U doba Lemurije radio je na čvrstoj zemlji, to je dovelo do vatre; u doba Atlantide radio je na vodi; to je dovelo do svijetla. (to je odgovaralo svijetlu našeg intelekta.) Zatim je radio na zraku.

Peta korijenska rasa dovesti će čovjeka do pada kroz ono što moramo nazvati zlo. Tada dolazi šesta korijenska rasa. Peta korijenska rasa je ona u kojoj se Manas razvija na fizičkom planu.

U staroj indijskoj civilizaciji čovjek je živio u uvjetima koji odgovaraju Manasu u stanju neke vrste dubokog transa. Tamo je prvobitna mudrost otkrivena drevnim Indijcima od Rishia. Drugo otkrivenje se odvijalo s Perzijancima u stanju sličnom našem dubokom snu. U tom je stanju čovjek čuo Riječ. To je bilo stanje transa u spavanju starih Perzijanaca. 'Honover' je bila riječ koju su koristili Perzijanci.

Treće otkrivenje: Narodi Bliskog istoka, Babilonci i Egipćani, opažali su kroz Manas u slikovitoj svijesti; imali su vizije ili gledanje u snu.

Četvrto otkrivenje: Jasna budna svijest je razvijena od Semita, Grka i Rimljana. U to vrijeme Manas je opažan u jasnoj dnevnoj svijesti, kao utjelovljeni čovjek, Krist Isus.

Dakle kod starih Indijaca nalazimo trans fizičkog tijela. Kod drevnih Perzijanaca nalazimo duboki san eterskog tijela. Kod naroda Bliskog istoka nalazimo slikovitu svijest astralnog tijela, kod Semita, Grka i Rimskih naroda budnu svijest ega.

Sada u petoj pod rasi čovjek ne opaža mijenjanje stupnjeva Manasa, već ova rasa vidi kao najviši stupanj psihički doživljaj koncepata kao takvih. Naša pod rasa je razvila psihički Manas, obično znanstveno znanje.

Šesta pod rasa će razviti super-psihički Manas. Ono što je kod ljudskih bića danas samo vrsta znanja postati će aktualna realnost, socijalna sila. Šesta pod rasa ima zadatak prožeti društvo na socijalan način sa svime što je nastalo na prethodnim stupnjevima evolucije. Tada će se po prvi puta Kršćanstvo pojaviti kao ono što oblikuje socijalni poredak. Šesta pod rasa biti će ona koja je kao zametak temelj za šestu korijensku rasu. Peta korijenska rasa ima porijeklo od izvornih Semita, od pete pod rase četvrte korijenske rase. Ovaj narod je razvio individualni ego koji je proizveo egoizam. Čovjek duguje svoju nezavisnost originalnim Semitima. Čovjek najprije mora pronaći sebe, ali se zatim mora predati. Mora se predati onom što misao čini stvarnošću. Šesta pod rasa je predodređena zamijeniti krvne odnose s odnosima Manasa, odnosima u duhu. Mišljenje koje je altruističko razviti će predispoziciju za prevladavanje egoizma.

Sedma pod rasa će biti preuranjeno rođenje. Ona će zaista prerano i prejako napraviti izvana ono što se pojavilo od Manasa.

U šestoj pod rasi biti će dana predispozicija za prevladavanje egoizma, ali na takav način da se održi balans između sebičnosti i nesebičnosti. Čovjek šeste pod rase, niti će se izgubiti u onom što je vani, niti će ušutkati ono što je unutra. Kod sedme pod rase doći će do neke vrste hipertrofiranja. Čovjek će tada izljevati vani ono što sada ima unutar sebe: svoj egoizam. U drugu ruku članovi šeste pod rase održavati će balans. Sedma pod rasa će

utvrditi egoizam. Kasnije će u šestoj korijenskoj rasi englesko-američki narod biti projektiran kao nešto što je postalo rigidno, baš kao što su danas Kinezi rigidni ostatak atlantskog doba, četvrte korijenske rase.

Svjetski egoizam proizlazi od Angloameričke rase. Iz tog smjera će cijela Zemlja biti prepravljena egoizmom. Iz Engleske i Amerike dolaze sva otkrića koja će prekriti Zemlju kao mreža egoizma. Dakle od tamo će cijela Zemlja biti prekrivena mrežom egoistična zla. Ali iz male kolonije na Istoku [Slavenski narodi] biti će razvijen, kao iz sjemena, novi život za budućnost.

Englesko-Američka civilizacija troši europsku kulturu. Sekte u Engleskoj i Americi ne predstavljaju ništa drugo nego nevjerojatnu konzervaciju onog što je staro. Ali onakva društva kao Vojska spasa, Teozofsko društvo i tako dalje, pojavljuju se baš tamo, da bi duše spasile od dekadencije, jer se evolucija rase ne odvija paralelno s evolucijom duše. Ali sama rasa ide u smjeru svoje destrukcije. Unutar nje je sjeme zle rase.

U četvrtoj pod rasi rad se izvršavao kao danak (robovski rad).

U petoj pod rasi rad je izvršavan kao roba (prodavan je).

U šestoj pod rasi rad će biti izvršavan kao poklon (slobodan rad).

Ekonomске potrebe za egzistenciju tada će biti odvojene od rada: neće više biti privatnog vlasništva, sve će biti zajedničko vlasništvo. Neće se više raditi radi vlastite egzistencije, već će se sve raditi kao apsolutni poklon čovječanstvu.

PREDAVANJE XXIX

Berlin, 3 studenog 1905

Sada ćemo baciti još svjetla na skriveno djelovanje karme i razmotriti karmičke odnose između naroda i pojedinaca. Oni koji se iskreno drže principa da ne gledaju svijet materijalistički, već traže objašnjenja iz duha ovo će razumjeti.

Naučili smo iz povijesti da se tijekom evolucije javljaju bolesti koje prije nisu postojale. Dakle danas, za početak, čuti ćemo nešto o porijeklu takvih bolesti kako su povezane s epohama i narodima.

To ćemo razumjeti iz duha. Liječnik daje objašnjenja da je ova ili ona bolest uzrokovana bacilima. Mi međutim moramo pitati: odakle su bacili došli? Oni su jednako inkarnirana živa bića kao i čovjek. Za ona bića koja rade poremećaj u ljudskom životu moramo pitati: Odakle su došla? Što ih je dovelo u njihovu sadašnju materijalnu egzistenciju? Što su bili prije nego su se inkarnirali?

Pretpostavimo, na primjer, da je neka nacija ili rasa u nazadovanju, kreće se prema svom padu. To postavlja otpor. Taj otpor prema padu je duhovni izraz nečeg što živi u astralnom tijelu nacije o kojoj se radi. Ako bi to nazadovanje brinulo samo one koji idu prema kraju, tada izazvani osjećaji ne bi imali posebnog efekta na druge u svijetu. Recimo međutim da dolazi u konflikt s drugom nacijom, ponirući u strah i tjeskobu i tako stvarajući reakciju kod te druge nacije. Tada imamo dvostruku situaciju: nacija trpi nazadovanje, ono što se javlja iz uznemiravanja naroda koji se bori protiv vlastita nazadovanja, i strah i uzbuna od drugog naroda. To je nešto trajno.

Uzmimo određeni slučaj: Mongolski juriši u Srednjem vijeku, kada su Mongoli došli u sukob s Europljanima, šireći među njima strah i uzbunu. Takav strah i takva uzbuna su tada prisutni kod naroda o kojima se radi. Kada gledamo te horde koje napadaju, od kojih su Mongoli posljednji, smještajući se u raspoloženje svih tih srednjovjekovnih naroda, vidimo kako očaj zadnjih grana četvrte korijenske rase i strah i uzbuna izazvana u Europljanima stvara duhovne forme. Da su ti juriši naišli na hrabrost i ljubav, tada bi truleća supstanca bila razgrađena. Ali strah, mržnja i uzbuna konzerviraju takve truleće forme i one pružaju izvor prehrane za bića kao što su bacili. Kasnije se inkarniraju u takvim materijalnim formama pogodnim za takvu inkarnaciju. Dakle truleće supstance su se ugradile u strahu i uzbuni europskih naroda kao sjeme nazadovanja. One su sićušna živa bića. Na ovaj način se pojavila srednjovjekovna bolest, lepra. Javila se iz truleće supstance silaznih Mongolskih naroda.

Koje je porijeklo ovih izgreznika ljudske fizičke prirode? Dolaze od ranijih duhovnih uzroka, od grijeha. Tako se karma manifestira u nacionalnim zajednicama. Iz ovog možete predvidjeti kako moralni život nacije uvjetuje vanjski život budućnosti. U naciji leži moć da skrbi za svoju fizičku budućnost preko odgovarajućeg moralnog života u sadašnjosti.

Sve europske ezoterijske škole kažu da sve bakterijske bolesti modernih vremena imaju slično porijeklo. Bolesti uzrokovane bacilima praćene su natrag do njihovog duhovnog izvora. To je ezoterijska tradicija među ružokrižarima i kod drugih ezoterijskih škola gdje su te stvari podučavane. Postoji temeljno učenje u malim krugovima ezoterijskih škola, čiji sadržaj kaže da se u sedamdesetima u astralnom svijetu odvila sasvim određena bitka koja je uzrokovala da stvari idu na bolje, čak iako ... [Praznina u tekstu ...]. Ti događaji su

nazvani bitka između domaćina arhandela poznatog u kršćanskoj ezoteriji kao Mihael i domaćina boga Mammona. Mammon je, u jednu ruku, bog prepreka, koji postavlja destruktivne, ometajuće stvari na stazu napretka. U drugu ruku može se vidjeti u ovom bogu Mammonu kreatora sasvim određenih formi uznemiravanja u ljudskom životu u sferi zaraznih bolesti. Određene zarazne bolesti, ranije nepoznate, dovedene su od boga Mammona.

Možemo pretpostaviti do kojeg stupnja ezoterijske škole moraju probuditi napredno razmišljanje u najintimnijim dubinama ljudskog bića kada se shvaća da je stvarni izvor ovih modernih bolesti ništa drugo nego nazadovanje, dugotrajni konzervativizam takozvane više klase kao suprotnost osiromašenim nižim klasama koje teže prema novom ... [Praznina u tekstu ...]. One su ometane, držane natrag preko onoga do čega je doveo bog Mammon. Nalazimo dvije suprotstavljene sile: sentimentalni svijet silaznih viših klasa, koji želi sačuvati zastarjelo stanje, i osjećaje mržnje kod nižih klasa — astralni život isturen protiv drugih od narodnih masa. U ovom suprotstavljanju ezoterizam ponovno vidi nazadnu supstancu i time uzrok modernih zaraznih bolesti. Tko god ima uvid u ove stvari neće ih naravno uzeti kao razlog za oponiranje modernoj medicini s njenim vanjskim lijekovima. Ali nikada neće doći do pravog poboljšanja preko tih vanjskih metoda.

Ono do čega kasnije dolazi uvijek se unaprijed otkriva kroz ezoterijsko znanje. To se sastoji od opažanja kako sadašnji moral može voditi do boljeg zdravlja u budućnosti. Iz toga možemo prosuditi kako je duboka bila percepcija onih koji su u svijet uveli Teozofski pokret. To proizlazi iz znanja o ovakvim odnosima. Predviđano je da će prijetnja ratom svih protiv svih uzeti sve više prijeteći oblik. Stvari koje moraju doći ispunjavaju sebe unutarnjom neophodnošću, baš kao što će se događaji na Istoku razviti poput vatre tamo gdje je posebno zapaljiv materijal. Bilo bi besmisleno željeti spriječiti ovakve stvari. Odgovarajuća i pogodna sredstva odvratanja od rata svih protiv svih tražio je Teozofski pokret kroz širenje aksioma bratstva. Jer bratstvo razgrađuje ono što struji u svijet kao sredstvo truljenja, kao mržnja. Jer što se tiče rasa mi se nalazimo na silaznoj putanji. Ako će netko vjerovati da se ovaj pad može odgoditi i koji je sadržan mržnjom, ne riješen ljubavlju, prirodno je da će slijediti najgore. Teozofski pokret bi prevladao taj pad ljubavlju. Njegovi osnivači znaju da Teozofsko društvo nije samo lijek, već izvor za razvoj čovječanstva koje ide u budućnost.

Dakle vidimo kako je fizičko rezultat onog što je duhovno prethodilo i kako je u određenim okolnostima u moći ljudi, preko znanja o određenim odnosima, povezati fizičko s duhovnim izvorom. Na primjer, ako netko zna kako je određena bolest povezana s određenim osjećajima i emocijama, on zna da prizivanjem tih osjećaja on također priziva i bolest. Crni mag može koristiti to znanje da uništi ljude. Duboke okultne istine se prema tome ne mogu kazati svakome bez dužnog obzira, jer bi odmah dovele do demarkacije između dobra i zla. Ta je opasnost nerazdvojiva s širenjem okultnih učenja, jer se nikog ne može naučiti kako na napravi da ljudi budu dobro, bez da ih se u isto vrijeme uči kako da ih napravi bolesnim. Kada su okultna učenja prodrla u određene narode takve stvari su se dogodile. Postoje oblasti na Istoku gdje se mogu čuti izvještaji da postoje sekte koje su sebi stavile u zadatak da proizvedu određene bolesti. Tako u sve većem stupnju prodiremo do razumijevanja o načinima na koji se materijalno pojavljuje iz duhovnog.

Sada ćemo pokušati prijeći nešto veće periode vremena. Znamo da danas postoji predivno nadopunjavanje između svega što postoji kao animalni život i kao biljni svijet. Biljka za sebe koristi ugljik i izbacuje kisik, time stvarajući izvor života za sva stvorenja u okruženju koja trebaju disati. Taj izvor proizlazi od biljnog svijeta. Sve naše današnje

disanje je tu kroz djelovanje ove misteriozne radionice biljnog svijeta. Iz ovog možemo formirati koncept kako svjetovi tonu, kako je otišao svijet koji je prethodio našoj Zemlji. Na Starom Mjesecu nije postojalo disanje kao sada kod ljudskih bića i životinja. Sasvim različit proces je na Starom Mjesecu bio na mjestu procesa disanja. O ranijem procesu možemo dobiti sliku kada pogledamo nešto što je preostalo od tog vremena: promjenjiva toplina životinja koje razvijaju istu temperaturu kao njihovo okruženje. Na Mjesecu je postojala toplina ili vatreno disanje. Udisanje ili izdisanje vatre ili topline tada odgovara sadašnjem udisanju i izdisanju zraka. U sredini doba Lemurije proces disanja je počeo poprimati oblik kakav ima danas.

Duhovni proces ugradnje Monade u nižeg čovjeka nalazi svoju materijalnu refleksiju u disanju. Disanje označava udisanje Monade. U Hatha Yogi prema tome učenik ide kroz proces disanja. On ritmički regulira ono što čovjek danas ima kao prirodni proces da bi stavio disanje pod svoju kontrolu. Baš kao što je prije čovjek napredovao do ovog procesa disanja, udisao je i izdisao toplinu, transformirajući to u cirkulaciju tople krvi, tako učenik Hatha Yoge teži formirati proces disanja u nešto unutarnje, dovesti ga iznutra pod svoju kontrolu. Pravila Hatha Yoge označavaju transformaciju daha u proces koji ne ide iznutra prema vani, već je reguliran iznutra, kao što je danas cirkulacija krvi također iznutra regulirana. U slučaju životinja s promjenjivom temperaturom proces cirkulacije krvi ima isti odnos kao kod ljudskih bića proces disanja učenika Hatha Yoge. Iza svih ovih stvari leže duboke misli u vezi evolucije koje teže biti temelj stvarnih procesa.

Ono što se danas obično ne shvaća je da je u zraku nešto duhovno. Kada je još postojala svijest o tome, duh je nazvan: Zrak, Vjetar = Pneuma. Pneuma znači struja zraka a također i duševno-duhovno. Ova terminologija potječe iz vremena u kojem je još postojala svijest o pravim vezama. Sada uzmimo činjenicu da su na prethodniku naše Zemlje (Starom Mjesecu) određena bića evoluirala iza stupnja ljudske evolucije tog vremena. To su bila luciferska bića. Kada se razmatraju ta bića treba reći: Ona nisu živjela u okruženju kakvo danas ima Zemlja. Nisu mogla disati zrak, dakle nisu mogla primiti duh, jer uzimanje duha odgovara udisanju zraka. Ona su morala provoditi toplinski princip što se danas odvija u zraku. Na Zemlji razlikujemo sedam stanja fizičkog: Najprije životni eter, drugo kemijski eter, treće svjetlosni eter, četvrto toplinski eter, peto zrak, šesto vodu, sedmo čvrsto. Dakle luciferska bića su morala provoditi u toplini ono što danas čovjek provodi u zraku. Sada možete shvatiti da su zato, ova bića koja su dala čovjeku njegovu odvojenu svijest, njegovu nezavisnost, u određenom smislu povezana s vatrom. Iz tog razloga, kada se ona pojave, to je povezano s izvjesnom žudnjom za svime što se u čovjeku manifestira kao toplina, kao vatra. Žudnja se prikači na čovjekovu individualnu toplinu. Dakle donosioci znanja i slobode vezani su s nečim što se teži inkarnirati u elementu topline u čovjeku na sličan način kako se to dogodilo na Starom Mjesecu. To je veza između znanja i rođenja i smrti, bolesti i tako dalje u svijetu. Sa znanjem, rođenje, smrt i bolest dolaze u svijet. To je bila cijena koju je čovjek platio za znanje. Također tako vidimo i vezu između određenih toplinskih fenomena i bolesti, naime groznice. To je porijeklo groznice. Tradicija ovoga zaostala je u 19-om stoljeću.

U ranijim planetarnim stanjima, pretečama naše Zemlje, nismo još imali posla s ljudskim bićima, životinjama, biljkama i mineralima kakvi su danas. Tada su postojala bića koja još nisu bila sišla tako duboko kao današnje životinje, niti se uspela tako visoko kao današnji čovjek. U to vrijeme biljke nisu izdisale kisik. Kisik, taj životni dah, još nije postojao. Tek s nastankom našeg biljnog carstva dušik postaje izmiješan s kisikom. Mjesec je bio okružen atmosferom dušika. U drugoj polovini ovog prethodnog planeta bića su

sigurno već težila prema takvim formama koje mogu disati, koja su obdarena plućima i tako dalje; ali samo je u sadašnjem zemaljskom ciklusu biljno carstvo evoluiralo u ono što je sada. Animalna bića su onda razvila organe za disanje. Gurnula su biljno carstvo na niži stupanj, da bi ono snabdijevalo kisikom za disanje.

Ove procese prethodnika naše Zemlje moralo je slijediti stanje gdje život u istom obliku više nije bio moguć. Forma se razvila u nešto drugo i trebala je novi planet. Prethodni planet je morao dočekati svoj kraj; sve se živo ugušilo. Tako planeti sa svojim životom nestaju, i iz onog što je pripremljeno evoluira novi život u tijelu planeta Majke. Tako treba shvatiti pad i uspon planetarne evolucije.

Baš kao što je čovjek prije imao ostala carstva unutar sebe, tako danas još ima zlo u svojoj karmi unutar sebe. To sada sam prerađuje. U budućnosti dobro i zlo biti će u vanjskim formama, rasa dobra i carstvo zla jedno do drugog. U tom budućem vremenu ljudski lik će se pojaviti u transfiguriranom obliku iz odvojenog, zla animalnosti koje gura dolje. Promislimo o transfiguriranom ljudskom liku koji danas drijema kao zagonetka u animalnoj materiji, odvojen od animalnog zla i predstavljen simbolično. Ne možete to predstaviti na bolji način nego u velikoj intuiciji egipatske Sfinge. To ne ukazuje samo na prošlost, već također pokazuje i prema budućnosti. Nisu bez razloga stari Egipćani smjestili Sfingu ispred Hrama inicijacije. Inicijacija je usađivanje tajne budućnosti u ljudske duše. Na ulazu u Hram. ambijent za inicijaciju preko Sfinge je već bio stvoren.

Ono što je izvana tijelo od kisika iznutra je Monada. Čim se kisik pojavio na Zemlji Monada je imala mogućnost utjelovljenja. To je pokušaj posjedovanja Monade kada učenik udiše mnogo kisika i nastoji ga zadržati. Kisik nije samo nešto vanjsko materijalno. Kisik treba ispitati u svijetlu duha. Dakle izvana imamo kisik a iznutra Monadu. Kisik je prema tome u doba Lemurije formirao tijelo za silazak sinova Manasa.

PREDAVANJE XXX

Berlin, 4 studenog 1905

Danas će u vezi s prethodnim predavanjem slijediti neke aforistične primjedbe koje se tiču različitih rasa. Prvo će međutim pozornost biti usmjerena na određene stvari, razloge zbog kojih se pojavljuju samo u par knjiga.

Takozvana pravila prehrane kod različitih civilizacija čine se u početku vrlo proizvoljna. To međutim nije tako, ona su rođena iz znanja i mudrosti, ali moramo jasno imati na umu da naše sadašnje čovječanstvo uopće nije u položaju da može slijediti ovakve stvari onako kako se danas želimo njima baviti. Ona će ipak dati podlogu za određena pravila socijalnog života. Naravno da ne treba vjerovati da netko odmah postaje adept jednostavno prelazeći na vegetarijanstvo i tako dalje.

Kod orijentalnih naroda postoji određeni način prakticiranja umjetnosti liječenja u kojem liječnici pridaju najveću važnost prehrani njihova vlastitog fizičkog tijela. Na mjestima gdje još postoji stari duhovni život, postoje oni koji su postali iscjelitelji slijedeći dijetu koja se sastoji isključivo od mlijeka. Sasvim im je jasno da zbog toga što izuzimaju sve drugo oni unutar sebe stječu određene snage iscjeljivanja, posebno u tretiranju takozvanih mentalnih bolesti. Imaju svoje posebne metode. Znaju sigurno da kada uzimaju samo mlijeko razviju sasvim određene snage.

Razjasnimo intuiciju o kojoj to zavisi. Ovu duboku intuiciju se može razumjeti na slijedeći način. Znamo za određene događaje u ljudskoj evoluciji. Sredinom doba Lemurije izvorni ljudski element se podijelio na uzlazno čovječanstvo i životinjsko carstvo. S time je povezana činjenica da su se sile koje je Zemlja još posjedovala kada je bila ujedinjena s Mjesecom također podijelile i dio njih se s Mjesecom odvojio od Zemlje.

Promislimo na vrijeme kada je Zemlja još bila ujedinjena s Mjesecom. Čovjek je tada bio na sasvim različitom stupnju razvoja. Već je imao toplu krv, ali još nije bio podijeljen na dva spola. Tu podjelu treba promatrati s odvajanjem Mjeseca, tako da kada danas gledate Mjesec možete reći: Tvoje odvajanje od Zemlje je ono što je dovelo da se snaga ljudske reprodukcija podijelila na dva dijela. Također je to na Zemlji bilo vrijeme u kojem je čovječanstvo bilo direktno povezano, spojeno s onim što je bilo animalno, i također bilo ishranjeno od životinje. Ovu vrstu prehrane ne mogu lako razumjeti oni kojima nedostaje snaga vidovitosti. Možemo međutim formirati koncept toga kada promatramo normalan način prehrane sisavaca, koji hrane mlade vlastitim mlijekom. S podjelom snage reprodukcije javila se također i ova vrsta prehrane. Ranije su ljudska bića mogla apsorbirati hranjivu supstancu kao što danas pluća uzimaju zrak. U to vrijeme su usisne niti povezivale čovjeka s cijelom prirodom oko njega, nekako na način na koji se zametak danas hrani u tijelu majke. To je stari oblik hranjenja na Zemlji. Ostatak toga je mladunče sisavaca, a mlijeko je kao prehrana čovječanstva uzeto u pred-lemurijska vremena. To je stara hrana Bogova, prvi oblik hranjenja na Zemlji. U to vrijeme priroda Zemlje je bila takva da se prehrana svugdje mogla sisati od nje. Dakle mlijeko je proizvod prvog oblika ljudske hrane. Kada je fizička konstitucija čovjeka bila bliže božanskoj on je sisao mlijeko iz svog okruženja. Okultisti znaju kako je čovjek povezan s prirodom.

Uzimanje mlijeka je transformacija prvobitnog oblika prehrane. Čovjekova prva hrana je uvijek bilo mlijeko. U izreci: 'Mlijeko ljudske dobrote,' taj izraz je upotrijebljen namjerno. Moramo pitati: Kako je izvorno došlo do toga da mlijeko, kakvo je onda bilo,

može biti sisano od Zemlje? To su napravile mogućim Mjesečeve snage u Zemlji; kao sveprožimajuća krvna struja one su protkale cijelu Zemlju. Ali kada je Mjesec otišao te snage su jedino mogle biti koncentrirane u posebnim organima živih bića.

Okultisti zovu mlijeko: Mjesečeva hrana. Sinovi Mjeseca su oni koji sebe hrane mlijekom. Mjesec je donio mlijeko. Potvrđeno je da orijentalni iscjelitelji, koji žive samo na mlijeku, ponovno apsorbiraju originalne snage koje su bile na Zemlji kada je mlijeko još teklo u strujama. Oni kažu: To su sile koje su čovječanstvo dovele u egzistenciju. Te produktivne snage moraju također donositi i zdravlje, tako mi sami stječemo snagu za dalje zdravlje, kada uzimamo samo mlijeko i ništa drugo.

Premjestimo se u pred-lemurijsko doba. Tada su prevladavali uvjeti kada je mlijeko sisano iz okruženja. Javilo se stanje kada je mlijeko postalo opća prehrana čovječanstva, a zatim stanje kada je prehrana osiguravana majčinim mlijekom. Prije vremena kada je mlijeko upijano od prirode, bilo je doba u kojem je Zemlja još bila ujedinjena sa Suncem. Tamo je postojala Sunčeva prehrana. Baš kao što je mlijeko preostalo s Mjeseca, preostali su također proizvodi koji su stekli zrelost od Sunca. Sve ozračeno sunčevom svjetlošću, cvjetovi i plodovi biljaka, pripada Suncu. Prije je njihov rast naginjao prema centru Zemlje kada je bila ujedinjena sa Suncem. One su se posadile sa svojim cvjetovima u Sunce. Kada se Zemlja odvojila od Sunca one su zadržale svoj stari karakter: opet su okrenule svoje cvjetove prema Suncu. Čovjek je obrnuta biljka. Onaj dio biljke koji raste iznad Zemlje ima isti odnos prema Suncu kao što mlijeko ima prema Mjesecu, pa je prema tome sunčeva hrana. Usporedo s prehranom mlijekom javlja se vrsta biljne prehrane, naime od gornjih dijelova biljke. To je bio drugi oblik ljudske hrane.

Dakle kada se doba Lemurije približavalo svom kraju suočavaju se dva ljudska tipa: jedna vrsta, Sinovi Mjeseca, koji su odgajali životinje i prehranjivali se s onim što su životinje proizvele, s njihovim mlijekom; i druga vrsta koja se hranila biljkama, na proizvodu Zemlje.

Ova činjenica je oslikana u priči o Kainu i Abelu. Abel je pastir, Kain obrađuje tlo; Abel predstavlja rasu Mjeseca a Kain rasu Sunca. Ova alegorija je vrlo duboka. Okultna učenja otkrivaju ovo na nekako prikriiven način. Ono Božansko biće koje je dalo čovjeku mogućnost da postane biće Mjeseca, hraneći se transformiranom mjesečevom hranom, Židovski narod je nazvao 'Jehova'. On je bio sila prirode koja daje ishranu; to je teklo prema Abelu i on je to uzeo od svog stada. To je bilo otpadanje od Jehove kada je čovjek prešao na sunčevu hranu. Zato Jehova ne bi prihvatio Kainovu ponudu, jer je to bila ponuda sunčeve hrane.

Kada idemo u najdavnija vremena ne nalazimo nikakvu prehranu osim mlijeka, hrana koju čovjek prima od živih životinja. To je prvi oblik prehrane i još je i sada u prvim tjednima života, i Istočni iscjelitelj povezuje ovaj oblik prehrane s izrekom: 'Ako ne budete kao mala djeca, ne možete ići u kraljevstvo nebesko.' Sve te stvari imaju svoje značenje.

Sada dolazimo od Lemurijskog do Atlantskog doba, do naroda koji su živjeli u oblasti sadašnjeg Atlantskog oceana. Kod Atlantida pojavilo se nešto novo. Po prvi puta su počeli jesti hranu koja nije uzeta od onog što živi, već dolazi od onog što je mrtvo. Konzumirali su ono što je popustilo životu. To je vrlo važna tranzicija u ljudskoj evoluciji. Preko činjenice da su se ljudska bića prehranjivala s onim što je bez života postalo je moguće napraviti tranziciju prema egu. Ovo hranjenje s onim što je mrtvo ispravno je povezano s željom za egom. Čovjek je kroz jedenje onog što je mrtvo postao nezavisan. Beživotno uzima u sebe u različitim oblicima, najprije u slučaju lovaca koji su

ubijali životinje. Kasnije, pojavili su se narodi koji su jeli, ne samo ono što je sazrelo od Sunca, već i što je sazrelo ispod površine zemlje. To je jednako beživotno kao i mrtva životinja. Sve što živi u nižim dijelovima animalne prirode, što je zasićeno krvlju, okrenulo se od snaga Mjeseca. Sama snaga Mjeseca je još u mlijeku, što je povezano s procesom života, pošto čovjek apsorbira snage onog što umire dok jede ono što je mrtvo. Jednako je mrtav i onaj dio biljke koji raste ispod površine Zemlje, koji nije obasjan i ugrijan s životnim načelom Sunca. Dakle postoji podudaranje između korijena i krvlju zasićenog tijela životinje.

Kasnije je dodan još jedan oblik hrane koji prije nije postojao. Čovjek je uveo u hranu ono što je bilo čisto mineralno, što je uzeo od Zemlje, sol i tako dalje. U svojoj ishrani dakle prolazi kroz carstva. To je približno smjer koji je Atlantska civilizacija prešla s obzirom na prehranu. Najprije su došli lovci, zatim farmeri i treće razvoj rudarstva, koji je donio na svijetlo ono što je ispod Zemlje.

Sve ove stvari predstavljaju odvratanje od stvarne životne sile ili produkcije. Mrtva životinja je odvojena od života. Onaj dio biljke koji je ispod tla je također odvojen od života. Sve prirode soli je mrtva priroda mineralnog carstva, što je preostalo iz prošlosti.

Sada dolazimo do pete ljudske rase. Pijenje mlijeka i jedenje plodova se nastavilo; kao nešto novo dodane su druge stvari. U petoj korijenskoj rasi izvanredan dodatak je ono što je dobiveno od minerala, tako reći, pomoću kemijskog procesa. To je naznačeno u Knjizi postanka. Što je to do čega se došlo pomoću kemijskog procesa? To je uspon u evoluciji, kemija je primijenjena na biljke, na voće. Iz toga se pojavilo vino. To na Atlantidi nije postojalo. Prema tome Biblija nam kaže da je Noa, izvorni predak post-diluvijске rase, postao opijen vinom. Pomoću mineralno-kemijskog procesa nešto je proizvedeno od biljnog carstva. Vino je tada igralo posebnu ulogu u cijeloj petoj korijenskoj rasi. Svi posvećenici od početka pete korijenske rase uzeli su svoje tradicije iz vremena atlantske rase, kada tamo nije još bilo vina. Indijski, Perzijski i Egipatski posvećenici nisu imali potrebu za vinom. Ono što je igralo ulogu u svetim ritualima bila je isključivo voda.

S petom korijenskom rasom pojavilo se vino, gdje je mineralni postupak na biljci morao odigrati svoju ulogu. Prve tri pod rase su bile ponavljanje onog što je došlo ranije. Četvrta pod rasa bila je prva koja će razviti novo, što se pojavilo u petoj pod rasi. Vinu je pridavana izvjesna svetost. U vezi toga se pojavljuju kultovi gdje je vino igralo ulogu (kult Dionizija). Čak se pojavio i bog vina.

To je u razvoju čovječanstva bilo postepeno pripremano. Vino se prvo pojavilo kod Perzijanaca. Tamo je međutim vino bilo sasvim svjetovno. Tek je postepeno našlo svoj put u ritual, u Dionizijski kult. Četvrta pod rasa je ona koja je prva dovela kršćanstvo i također i ona koja je sedam stotina godina ranije objavila svoju misiju kroz Dionizijske drame. One su prve uvele vino u sferu kulta. Ta činjenica je na predivan način oslikana od evanđelista koji je o kršćanstvu najviše znao: sv. Ivana. On na samom početku opisuje transformaciju vode u vino, jer je kršćanstvo došlo prvo za četvrtu pod rasu pete korijenske rase. Bilo je potrebno učenje koje će napraviti svetim ono što se pojavilo na fizičkom planu. Vino ljudska bića odvaja od svega duhovnog. Tko god uzima vino ne može postići duhovno. Ne može znati ništa o Atmi, Buddhiu i Manasu, o onom što je trajno, onom što se reinkarnira. Tako je moralo biti. Cijeli tijek ljudske evolucije je silazak i ponovni uspon. Čovjek je trebao pasti na najnižu točku. I to je zato da dođe dolje na fizički plan što se pojavio Dionizijski kult. Kroz Dionizijski kult ljudsko tijelo je trebalo pripremiti za materijalizam; zato se morala pojaviti religija koja je vodu pretvorila u vino. Prije je vino svećenicima bilo

striktno zabranjeno, mogli su doživjeti Atmu, Buddhi i Manas. Sada je morala doći religija koja vodi pravo dolje na fizički plan, inače ljudska bića ne bi potpuno sišla. Ta religija koja ih vodi dolje morala je imati vanjsku manifestaciju, manifestaciju koja se okrenula od Atme, Buddhia i Manasa, od reinkarnacije, i samo skretala pažnju na ono što je opće prirode. Slijedeća stvar će biti da se vino opet pretvori u vodu.

Da se u ranija vremena voda nije promijenila u vino, čovjek ne bi primio sve što je u ovoj zemaljskoj dolini. Na početku evanđelja sv.Ivana u opisu promjene vode u vino na vjenčanju u Kani, pokazano nam je kako je Krist uzeo u obzir ono što je tamo. Ali on je također računao s budućnošću, preko činjenice da je sa Svoje strane inaugurirao sakrament Posljednje večere. Posljednja večera je najveći simbol Onog tko je počeo ovu struju civilizacije s četvrtom pod rasom. Bijući zaista pravi 'Sin čovječji', koji je sišao u najveće dubine da bi se opet uzdigao s najvećom snagom, morao se držati onog što je bilo tamo i pokazati čovječanstvu kako je fizička konstitucija rase povezana s Njegovom misijom. Ako će se čovječanstvo ponovno uzdići bilo je za njih neophodno da imaju simbol koji još jednom vodi od mrtvih prema živima: kruh i vino. U okultnom smislu, kruh je ono što se javlja jedino kada je biljka ubijena. Ponovno, vino se javlja tek kada je biljka ubijena, ali onda dalje tretirana s mineralnom supstancom. Kada se peče biljka radi se isto kao kada se ubija životinja. Kada iz biljnog carstva izvlačimo vino u izvjesnom smislu radimo isto kao kada krvarimo životinju. Kruh i vino su simbol četvrte rase. Ono što se treba razviti u budućnosti je daljnji uspon od biljne do mineralne prehrane. Kruh i vino moraju ponovno biti žrtvovani, moraju se predati. Dakle kako se Krist pojavio u četvrtoj pod rasi ukazao je na kruh i vino: 'Ovo je moje tijelo; ovo je moja krv.' Tu je želio stvoriti tranziciju od animalne prehrane prema biljnoj prehrani, tranziciju prema nečem višem.

U to vrijeme postojale su dvije klase ljudskih bića: Najprije oni čija prehrana je bila meso i krv; to su predkršćanski ljudi s kojima se Krist ni na koji način nije bavio. Drugo oni koji samo ubijaju biljke, koji krv izvlače iz biljaka: ljudi koji su pili vino i jeli kruh. Oni su ga još zanimali; oni su preteča čovječanstva koje će postojati u budućnosti.

Značaj Posljednje večere je tranzicija od prehrane uzete od mrtve životinje do prehrane uzete od mrtve biljke. Kada naša peta pod rasa dosegne svoj kraj, u šestoj pod rasi, Posljednja večera će biti shvaćena. Čak i prije toga će biti moguće da se pojavi treći oblik prehrane, čisto mineralni. Sam čovjek će tada moći kreirati svoju prehranu. Sada uzima ono što su za njega stvorili bogovi. Kasnije će napredovati i sebi će u kemijskom laboratoriju pripremiti supstance koje će mu trebati.

Dakle vidite da sve stvari proizlaze iz dubokih intuicija. Kada kod starih Istočnih naroda nalazimo svakakve upute o tome što treba jesti, to u stvari nisu zakoni, već priče: Ne smijete očekivati da efekti supstanci budu drugačiji nego što jesu.

To što je Krist ubio, što je u stvari bilo žrtvovano nakon što je učestvovao u Posljednjoj večeri, fizičko je tijelo. To umire. Za cijelo čovječanstvo to će umrijeti. Prema sredini šeste korijenske rase, u zadnjoj trećini, neće više biti fizičkog tijela. Tada će cijelo ljudsko biće opet biti etersko. Prijeći će u finiju supstancu. Ali to se neće dogoditi ako sam čovjek do toga ne dovede. Za to mora prije prijeći na prehranu koju priprema u laboratoriju. Tako da čovjek, utoliko što više ne uzima svoju prehranu od Prirode, već je dobiva od vlastite mudrosti, od Boga u sebi, toliko također i žuri prema vlastitom obogotvorenju.

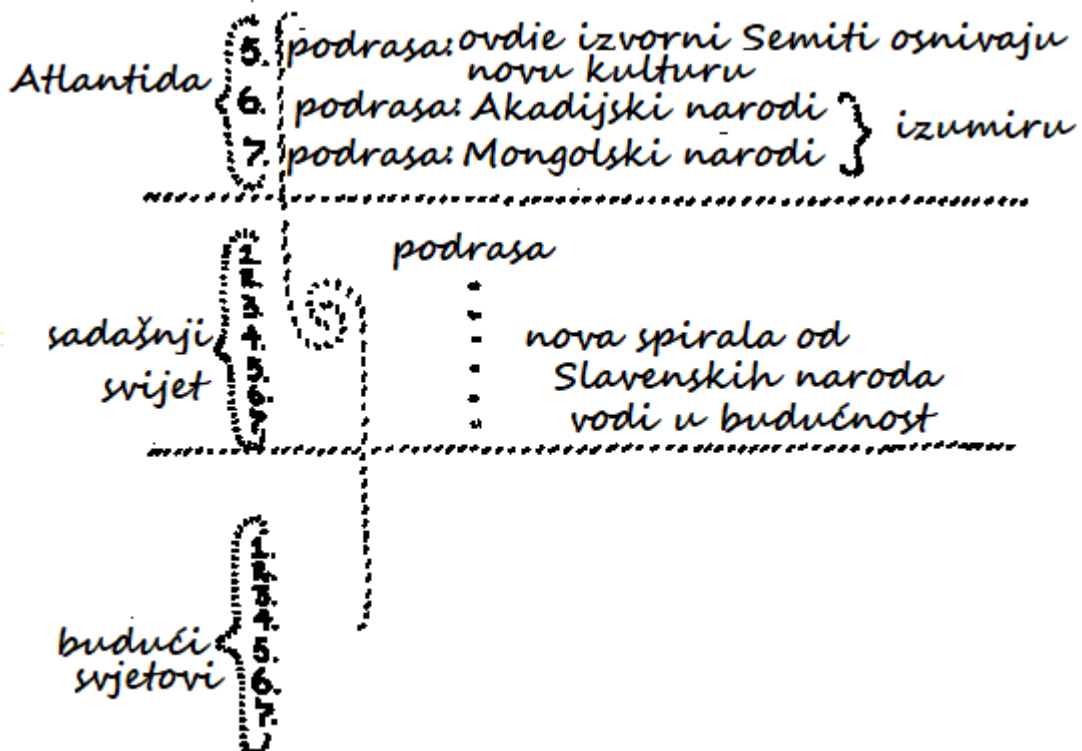
Kada čovjek počne sebe prehranjivati, također će biti postavljen temelj za nešto više, odnosno, samo-propagaciju. On će postepeno za sebe kreirati život iz mineralnog svijeta.

To je veliko napredovanje ljudske evolucije. Ono što prirodni znanstvenici danas znaju samo je djelić velikog ciklusa.

Sa Saturnom smo došli u mineralno doba. U Atlantskoj epohi, preko konzumiranja onog što je mrtvo, napravljena je priprema za ono što će donijeti egoizam. Od izvornih Semita do pete pod rase, postepeno se razvijao ljudski ego. U šestoj pod rasi pete korijenske rase 'Ja' će ponovno doseći viši stupanj razvoja. To znači da mi stojimo pred novom takozvanom spiralom egzistencije. Prethodna spirala je počela u vrijeme kada su izvorni Semiti položili temelj za sadašnju korijensku rasu.

Izvornoj Semitskoj civilizaciji dugujemo sve što je postojalo do sadašnjeg vremena. Ali sada počinje novi udar sa Slavenskim narodima koji će voditi u budućnost. Vrstu prekida s prošlošću donijeti će ljudi koji će u svijet uvesti novi impuls. To radi kao skrivena duhovnost iz ruskog seljaštva. To će formirati drugi dio nadolazeće spirale. U sadašnje vrijeme određena kultura je u procesu destrukcije a nova se priprema. Pripremljena je na Zapadu a doći će u ostvarenje na Istoku. Ali Staro mora aktivirati Novo. Gdjegod u naše vrijeme imamo nove impulse oni su u začetku, nezgrapni, nevješti. Kao suprotnost Staro je očigledno, ali ima kritičan, destruktivni karakter. Semitska rasa je bila ona koja je izrodila nositelje Stare kulture, koji su nositelji tih spirala unutar spirale.

Svi ovi imaju nešto semitsko u sebi. Primjer: Lassalle, Marx. Spirala se okreće prema unutra. Nastavak odavde nije moguć. Sada treba napraviti skok kao od jedne obale do druge, do duhovnosti buduće kulture Istoka. To je potpuno novi impuls.

Ono što pripada budućnosti još nije formirano i naravno infiltrirano je starim. Haeckel je čovjek koji pliva srednjom strujom i povlače ga obje spirale. Prvi dio Haeckelovih 'Welträtsel' (Zagonetke svijeta) je pozitivan, elementarna Teozofija; drugi dio je negativan i u cijelosti destruktivan. To je dvostruka spirala (Wirbel).

Možemo također promatrati i proturječja u socijalizmu istoka i zapada. Socijalizam zapada je socijalizam proizvodnje; onaj od istoka je socijalizam potrošnje. Onaj tko vlada socijalnim životom u smjeru proizvodnje računa s posesivnošću, s egoizmom. Onaj tko računa s potrošnjom usmjerava svoju pažnju na ono što drugi od njega trebaju; on ima na umu svoje drugove, računa s bratstvom. Socijalizam proizvodnje — Marx, Lassalle — ima na umu samo radnika, utoliko što je on proizvođač. Na Istoku je potrošač stavljen u prvi plan, kao na primjer kod Kropotkina, Bakunina, Herzena. Ako slijedite Kropotkina vidjet ćete stvari dovedene do klimaksa. On ima trenutno razumijevanje principa suradnje u slučaju životinja. Socijalizam Zapada u potpunosti je izgrađen na svadi. Tako dakle struje svjetske evolucije utječu jedna u drugu.

PREDAVANJE XXXI

Berlin, 5 studenog 1905

Našoj petoj korijenskoj rasi, sadašnjem post-atlantskom čovječanstvu, prethodilo je ono od Atlantide, na sada potopljenom kontinentu između Europe i Amerike. Atlantidane ni na koji način ne možemo uspoređivati s ljudskim bićima koja nastanjuju našu zemaljsku kuglu. Jer čak i ostaci te stare rase su naučili razne stvari od kasnijih stanovnika petog kontinenta i prema tome nismo u stanju preko njih rekonstruirati uvjete u toj civilizaciji. Na početku atlantske civilizacije nije bilo alata. Pomoću vidovitih snaga za Atlantidane je bilo moguće napraviti da zemlja služi njihovim potrebama. Priprema metala za takve potrebe javlja se tek krajem atlantske epohe.

Od populacije Atlantide odvojena je bila mala grupa, baš kao što bi se u Teozofskom društvu odvajanje sada još jednom trebalo dogoditi. Njihov je zadatak bio prenijeti novu civilizaciju u petu korijensku rasu. Naći ćete mjesto u kojem su živjeli oni koji su bili izabrani, mala kolonija, u sadašnjoj Engleskoj i Irskoj. Tu su u to vrijeme živjeli izvorni Semiti. Oni su bili prvi ljudi koji su bili u poziciji misliti svojim intelektom. Sve ideje Atlantidana bile su još slikovite prirode. Okrugli oblik ispred čela, formiranje dijela mozga o kojem zavisi mišljenje, najprije se pojavilo kod populacije izvornih Semita, koji nisu bili ni na jedan način slični današnjoj Semitskoj rasi. Ovaj izvorni Semitski narod koji je, može se reći, otkrio mišljenje, putovao je kroz Europu u Aziju i tamo osnovao civilizaciju. Oni su od Atlantidana formirali petu korijensku rasu. Sedam pod rasa atlantske korijenske rase bile su slijedeće: Najprije Rmoahalci, drugo Tlavatlijci, treće izvorni Tolteci, četvrto izvorni Turanci, peto izvorni Semiti, šesto izvorni Accadianci, sedmo izvorni Mongoli.

Peta korijenska rasa se prema tome javila od pete pod rase Atlantidana. Kada gledamo prema Aziji tamo nalazimo kao, prvu pod rasu pete korijenske rase, drevnu Indijsku rasu, onaj narod koji je kasnije putovao južnije i tamo su postali preci kasnijih Indijaca. Najbitnija karakteristika ove naslijeđene rase, koja je putovala prema sjeveru Indije, bila je ta da nisu razvili stvarni smisao za materijalnu kulturu. Posjedovali su duhovnu viziju najvišeg reda kombiniranu s potpuno nerazvijenim osjećajem za materijalno. Drevni Indijci su bili okrenuti od svijeta; njihove duše su bile potpuno slične atlantskima, u kojima su mogli razviti nenadmašne, veličanstvene slike svijeta. Kroz prakticiranje Yoge, radeći iznutra prema vani, kasnije su razvili ono što danas nama izgleda kao učena koncepcija svijeta. Od ovoga, ono što je predano kao vanjska tradicija, ostali su samo fragmenti. Vede i Bhagavad Gita više ne daju nikakvu pravu sliku o moćnim koncepcijama Indijaca, samo eho. U filozofiji Vedante također je samo apstraktni podsjetnik na originalno učenje Indijaca, koje je preneseno usmenom predajom.

Mislite na sposobnost koja se pojavila u kasnijem Kabalističkom učenju u obliku koji je elaborirao materiju u sitnim detaljima sa suptilnom zamršenošću, mislite na ovu sposobnost primijenjenu na uzvišene kozmičke misli. Kada je kasnije Židov mogao primijeniti misli na takve stvari u Kabalističkim učenjima, proizlazilo je da je kasnije židovsko okultno učenje samo dekadentna refleksija, eho tog fino artikuliranog sustava mišljenja drevnim Indijaca. I ono što su postala učenja Brahmana nikako nije samo religija u smislu kasnijih sustava, već znanje, poezija i religija u jednoj velikoj cjelini. Sve je to bilo, takoreći najfiniji cvijet, izvučena esencija onog što se razvilo u staroj Atlantskoj civilizaciji.

Europljani su također prešli od Atlantika do Zapadne i Srednje Europe i ovdje su razvili sasvim različito učenje. Smjestile su se grupe ljudi koje još nisu bile dovoljno napredne da

budu izabrane za osnivanje nove civilizacije, ali su ipak u formi zametka posjedovali ono što je u Indiji došlo do izražaja na tako veličanstven način, ali što je ovdje ostalo na mnogo ranijem stupnju. Ono što je počelo u Europi stalno se pomicalo prema Aziji. Formiran je temelj za zajedničko učenje, ali je u Europi to ostalo na nešto primitivnijoj razini.

Indijsko učenje je bilo izraženo u Vedama. 'Veda' znači isto što i 'Edda', jedino je sadržaj Veda finije razvijen nego onaj koji je ostao ovdje u Europi u primitivnijem obliku kao Edda, koja je napisana tek krajem Srednjeg vijeka. Moramo shvatiti da je ovo veliko prvobitno učenje pretrpjelo određene modifikacije do kojih je došlo migracijom naroda. Njegova originalna veličina sastojala se u postizanju moćne božanske unije koja je bila prepoznata od duhovne vizije (drevnih) Indijaca. Nije više bilo tako sa slijedećom, (drevnom) Perzijskom rasom. U mudrosti koja je proizlazila od prvobitne vizije Indijaca koncept vremena je skoro potpuno nedostajao. Bilo je to kod druge pod rase, drevnih Perzijanaca, da se pojavio koncept vremena. Vrijeme, točno je, bilo je od Indijaca prepoznato ali je bilo više jednolično; koncept povijesti, napredovanje od nesavršenog do onog što je savršenije, nedostajalo je. Mišljenje je bilo upravljano idejom da je sve emaniralo od božanske savršenosti.

Perzijsko mišljenje je bilo upravljano konceptom vremena. Zervan Akarana je jedno od najvažnijih Božanstava Perzijanaca a to je u stvari vrijeme. Kako se dolazi do koncepta vremena? Tko god traži prije svega prvobitno jedinstvo s Božanstvom, kao što je to slučaj s drevnim Indijcima, mora ga shvatiti kao apsolutno Dobro. Zlo, nesavršenost u svijetu, nije za drevne Indijce bilo ništa osim iluzije; 'iluzija' je bila vrlo važan koncept. Ovaj drevni narod je rekao: Ništa u svijetu ne postoji što je nesavršeno i zlo. Ako vjerujete da postoji nešto zlo, niste pogledali na svijet na način dovoljno slobodan od iluzije. Hrđa, na primjer, koja izjeda željezo, drugdje je vrlo blagotvorna: trebate samo uzeti u obzir gdje je. Kada gledate kriminal kroz veo iluzije, činit će vam se kao takav; ako se međutim okrenete od iluzije shvatit ćete da takva stvar kao zlo ne postoji. — Ovo učenje je iznutra povezano s okretanjem od svijeta.

Drugačije je bilo s drugom pod rasom. Tamo, kod najranijih Perzijskih naroda, Bogu je dano određeno mjesto u svjetskom procesu, na njega se gledalo kao na cilj. Rečeno je: Boga treba tražiti. Svijet je dobar i zao, Ormuzd i Ahriman; i ono što pobjeđuje zlo je Zervan Akarana, Vrijeme. Tako je dobro i zlo ušlo u rani Perzijski koncept svijeta kao princip evolucije. Zaratustrijsko učenje počiva na smještanju zla u svijet, i na konceptu vremena. Čovjek je smješten u život da bi pobijedio zlo. Ova koncepcija je povezana s činjenicom da druga pod-rasa nije bila otuđena od svijeta, već je radila unutar njega. Aktivna, produktivna u različitim granama ljudske djelatnosti, pažnje usmjerene na vanjski svijet, razmatrala je kako netko može sam činiti dobro u svijetu: takva je bila druga pod rasa. Kod Perzijanaca se prema tome javilo cijelo društvo bogova; ne karakteristika jednog Boga, već mnoštvo bogova; pošto svijet, ne gledan kao iluzija, već kao stvarnost, predstavlja raznolikost, mnoštvo. Jer bogovi koji su tamo poštovani bili su više-manje osobna duhovna božanstva.

Najraniji posvećenici, koji su utemeljili drevno Indijsko učenje, bili su također i učitelji druge pod rase, drevne Perzijske rase. Tu su cijelo učenje prilagodili radnim ljudima. Stvorili su religiju koju su doveli do ostvarenja razni Zaratustre.

Daljnja inicijacija napredovala je prema Bliskom istoku: prema Egiptu, Babilonu, Asiriji, Kaldejcima, tim praocima Arapa. Tamo se razvila treća pod rasa. Ova treća pod rasa je bila takva da je sada tražila dovesti oba smjera — unutarnju prirodu čovjeka i vanjski

svijet – u harmoniju jedno s drugim. Bez obzira da li tražite temeljni koncept ove treće rase u Kaldeji ili Egiptu, svugdje ćete naći izraženu svijenost o vezi između ljudskog rada i sila Prirode. To je esencijalna razlika u usporedbi s Perzijskom rasom. U Perziji imamo dvije sile, dobro i zlo, koje se bore jedna s drugom. Sada čovjek pokušava dovesti razne prirodne sile ili bića u svoju službu. Ono što se razvilo kao Perzijska religija izgrađeno je uglavnom na ljudskom moralu i marljivosti. Sada se u trećoj pod rasi pojavila svjesnost da se priroda ne pokorava samo pomoću tjelesne snage i moralnog ponašanja, već nabolje preko znanja. U onim zemljama gdje je težilo za vještinu u poljoprivredi kao u Egiptu i Kaldeji, razvila se suradnja nebeskih duhovnih sila i onog što je izvršavano ljudskim radom. Tamo se razvilo znanje o meteorološkom okruženju i nebeskim tijelima. Snaga za rad je tražena u znanju o Prirodi. Dakle došlo je do toga da je čovjek usmjerio svoj pogled prema zvijezdama, i astronomija je dovedena u vezu s čovječanstvom na Zemlji. Čovjekovo porijeklo traženo je u zvijezdama. Dakle, u određenom smislu po prvi puta imamo posla s znanošću. Sada u trećoj pod rasi, umjesto unutarnje percepcije, imamo praktično znanje. Tako čujemo o velikim posvećenicima koji su podučavali geometriju, praksu mjerenja, tehničke vještine. Oplođivanje ljudske aktivnosti s kozmičkom mudrošću donesenom dolje od duhovnog svijeta pojavilo se u trećoj pod rasi. S time, dano je nešto što je prenijelo cijeli koncept ljudskog života u vrstu nebeske znanosti. Kod raznih naroda to je našlo izraz na različite načine. U slučaju Egipćana, Osiris, Isis i Horus bili su shvaćeni kao predstavnici astronomskih fenomena.

Tri različite pod rase su se razvile u Aziji. Krenuvši od Atlantide, kolonija vođena posvećenicima putovala je preko u Aziju. Poseban rezultat toga je bila drevna Indijska civilizacija, drugi, drevna Perzijska; treći rezultat je bio Egipatsko-Kaldejska civilizacija: sve su one imale zajednički inicijacijski izvor. U Europi su međutim grupe uvijek ostajale iza koje su otpale od toga što je tako veličanstveno kulminiralo u tri velike civilizacije. Ove odvojene kulturalne struje su bile distribuirane u Europi na najrazličitije načine. U Europi su također bili posvećenici koji su formirali Škole Misterija prije kraja perioda o kojem govorimo: zvali su se Druidi: Drys znači Hrast. Jaki hrast je bio simbol ranih europskih svećenika-učitelja, jer ono što je dominiralo narodima na Sjeveru bila je misao da je neophodno da se njihov stari oblik kulture napusti. Tamo je podučavan Sumrak bogova i kroz to je budućnost kršćanstva našla veličanstven izraz kroz ove Sjeverne proroke u onom što je kasnije postala saga o Siegfriedu. To se može usporediti s sagom o Ahilu.

Ahil je neranjiv u cijelom tijelu s iznimkom pete, Siegfried s iznimkom u točki između ramena. Biti neranjiv na takav način označava biti iniciran. U Ahilu imate posvećenika četvrte pod rase koji leži na uzlaznoj krivulji čovjekova kulturalnog razvoja: prema tome svi gornji dijelovi Ahila su neranjivi; samo je peta kao niža priroda ranjiva, baš kao što Hephaios šepa. Nijemac Siegfried je također bio posvećenik četvrte pod rase, ali ranjiv između lopatica. To je njegova ranjiva točka, napravljena neranjivom tek od Onoga koji je nosio križ. Sa Siegfriedom bogovi su došli do svog pada, Sjevernim bogovima je došao kraj (Sumrak bogova). To Sjevernoj sagi daje tragičnu notu, jer ne ukazuje samo na prošlost, već na Sumrak bogova, na vrijeme koje će doći. Druidi su dali čovjeku učenje Sjevernih bogova koji silaze. Tako u onom što je još bio simboličan oblik, bitka sv. Bonifacija s Hrastom predstavlja bitku Druida sa starim svećenstvom.

Svugdje se na Sjeveru može ukazati na tragove onog što je došlo do izraza preko u Aziji. Na primjer Muspelheim i Niflheim su dvojnici Ormuzda i Ahrimana. Div Ymir, iz koga je napravljen cijeli svijet, odgovara rezanju Ozirisa na dijelove. Vrlo detaljno se može pratiti veza između europskih naroda Sjevera i ostalih civilizacija. Kada se na jugu Europe

razvijala četvrta pod rasa, Sjeverna plemena su isto napravila prijelaz na četvrti stupanj tako da je u germanskim narodima Tacitus našao mnogo toga što je povezano s Južnom kulturom. Irmin je na primjer isti lik kao i Herkules. Tacitus nam također govori o obožavanju neke vrste Isis na sjeveru. Prema tome su stariji stupnjevi civilizacije napredovali prema onome što će doći kao kršćanstvo.

Dakle mislite na Europu, Srednju Aziju i Egipat kao zasijane sjemenom onog što se razvilo pod utjecajem škola inicijacije. Te inicijacijske škole poslale su iz svog središta vani osnivača pete pod rase, koji je dugo bio pripreman u zaklonu Misterija. To je osobnost koja se u Bibliji naziva Abraham. On je došao iz Ura u Kaldeji i razvijao se kao ekstrakt tri starije civilizacije. Zadatak koji je predstavljen u Abrahamu bio je prenijeti u ljudsku oblast iz vanjskog svijeta sve što se držalo kao poštovano; da stvori posvećenike koji polažu veliku vrijednost na ono što je ljudsko, da stvori kult ličnosti. To je dovelo do osobnih atributa kod Židovskih patrijarha. Ovdje imamo posla s dvoličnošću i lukavstvom. Jakob stječe svoje nasljeđe koristeći prevaru i lukavstvo da bi od brata uzeo ono što želi. To je stvarnost iz koje se razvila naša sadašnja civilizacija: utemeljena je na inteligenciji i posesivnosti. U pričama u Starom zavjetu to je veličanstveno izraženo kao neka vrsta svitanja novoga. Bilo bi nemoguće predstaviti ovaj izvor na snažniji način. Ezav je još uvijek dlakav, to znači da predstavlja ljudski tip koji je još više upleten u fizičko; Jakob predstavlja onog tko počiva na svojoj inteligenciji i lukavstvu i time postiže ono što se u stvari sada razvija u ljudskoj prirodi. Ovdje je inaugurirano prevladavanje fizičke snage preko inteligencije. Inicijatori ne uvode uvijek nešto veliko u svijet, već ono što mora neophodno doći. 'Izrael' znači: Onaj tko čovjeka vodi nevidljivom Bogu, koji stanuje unutra. Izra-el: El znači cilj; Izra = nevidljivi Bog. Do tada je Bog bio vidljiv, bilo da je bio onaj koji je dao poticaj prema Dobru i Zlu kao kod Perzijanaca, bilo da je Bog koji ima tijelo u zvijezdama, u univerzumu: ovaj Bog se doživljavao kao nešto vidljivo.

I sada imamo Židovsku inicijaciju portretiranu u Josipu i njegovih dvanaest braće. To je predivna i snažna alegorija. Alegorijsko se sada pojavljuje: intelekt, kada želi biti efikasan, postaje onaj koji nabraja alegorije.

Kako je Josip iniciran bilo je prvo nabrojeno. Bio je maknut iz svoj normalnog okruženja, prodan za dvadeset komada srebra i bačen u jamu, gdje je ostao tri dana. To naznačuje inicijaciju. Zatim dolazi u Egipat gdje njegove aktivnosti donose nov život. I sada imamo konačno naznačenu tranziciju koja je počela u to vrijeme od znanja o Bogu u zvijezdama do znanja o čovjeku. Josip je bio odbijen jer je imao snove. Imao je slijedeći san: Sunce, Mjesec i jedanaest zvijezda klanjali su se pred njim. Jedanaest zvijezda je jedanaest znakova Zodijaka. On se osjećao kao dvanaesta. Simbolizam religije zvijezda sada je vodio preko do čovjeka. Kod dvanaest braće, početnih točaka dvanaest plemena, znanje o Bogu u zvijezdama vodilo je preko u osobnost. "Sada sigurno ne želiš izjaviti," rekao je njegov otac — "da će ti se tvoja braća klanjati." Ovdje nam je dana promjena. Božansko znanje o zvijezdama je zamijenjeno znanjem prikačenim na osobno ljudsko. To nalazi svoju formu u Mojsijevu zakonu.

Iz tri drevne civilizacije, preko inicijacije Židovskih patrijarha, ova četvrta civilizacija, prvobitna Židovska, je proizašla. To imamo kao četvrtu pod rasu, tamo joj pripadaju također civilizacije drevne Grčke i Rima (Rimski zakon) obje postajući velike baš kroz ovaj osobni element, dok se na kraju utjelovila misao, dosežući svoju kulminaciju u kršćanstvu. Dakle u ovom manje rasnom ogranku pojavila se aktualna struja četvrte pod rase. Grčko-latinska struja je viši oblik Judejske; tu je pojačan kult osobe. Nema kontradikcije između ovog silaska do najdublje točke i zatim uspona.

Svugdje to [unutar četvrte pod rase] možemo promatrati. Osobno je stvarno moralo doći do izražaja na način opisan u sagi u sagi o Ezavu i Jakobu da bi našlo svoje pročišćenje u ljepoti ljudske kulture Grka i veličini ljudske kulture Rimljana. U sagi o Odiseju drevna civilizacija svećenstva osvojena je bila lukavstvom. Iz civilizacije koja se javila iz toga tek se moglo razviti kršćanstvo, koje stvarno u sebi sadrži sve drevne kulture i može ih prema tome apsorbirati. U skladu s roditeljima Isus Krist je bio autohton u Galileji ... 'Galilejac' znači: 'Stranac', netko tko stvarno ne pripada; 'Galileja' znači mali izolirani teritorij gdje može rasti netko tko, u svom prirodnom miljeu mora primiti u sebe, ne samo Židovsku, već također i sve drevne oblike kulture.

Iz sudara Rimskih i Sjevernih naroda sada se razvila peta pod rasa u kojoj mi sami živimo. Ona je još zadržala impuls od starih Mavarskih škola Inicijacije, i Arapski utjecaj koji je prešao iz Azije. To je uvijek isti utjecaj, ista škola Inicijacije. Možemo pratiti kako su Irski redovnici, kao također i oni koji rade na polju znanosti, esencijalno inspirirani mavarsko-arapskom znanošću. To daje isti fundamentalni karakter u novom obliku, na način na koji sada može biti primljen. Tu je kršćanstvo najprije našlo svoj stvarni izraz. Ono je samo prošlo kroz drevnu Grčku civilizaciju onoliko koliko je peti kulturni period bio pripreman; zatim je ovdje našlo čvrsto tlo, utjelovljujući se u velikom broju nacija. Sve je u to vrijeme bilo prožeto i inspirirano kršćanstvom. Naše sadašnje doba sa svojom materijalističkom kulturom zadnji je radikalni izraz onog što je tada inaugurirano. Rođenje ove nove kulture simbolički je predstavljeno u sagi o Lohengrinu. Lohengrin je inicijator 'grada-države', i gradskog života koji vodi u novi kulturni stupanj koji je simbolizirala Elza od Brabanta.

U sve ove struje prodirale su i druge, na primjer Mongolska plemena. Ono što je izvorno prešlo sa Zapada bilo je povezano s onim što je došlo s Hunima sa Istoka. Tako se sa Istoka i Zapada susrelo nešto što je bilo povezano: Mongolska i germanska plemena. Oni koji su potjecali s Zapada bili su potomci Atlantidana ostavljeni otraga, kao što su bili i Mongoli s Istoka. Fundamentalno su obje struje bile povezane. Uvijek se jedna struja križa s drugom. Obje, međutim, imaju zajedničku zemlju porijekla pošto su obje potekle s Atlantide.

Sada ovdje na Sjeveru, sve što je preostalo od ranijih vremena uzima sve više utemeljeni oblik. U isto vrijeme kada je i epoha Židovskih proroka, u stoljećima prije Krista, ovdje nalazimo indikacije o velikom, drevnom, Atlantskom posvećeniku. Wod-Wodha-Odin. To je modernizirana Atlantida, u novom obliku, atavizam, povratak u Atlantsko doba. A to se događa svugdje, preko u Aziji također. U Aziji W, glas V, postaje B, Wodha = Bodha = Buddha. Budizam je pojavljuje kao povratak u Atlantsko doba. Zato nalazimo budizam najviše raširen s onim što je preostalo od Atlantidana u Mongolskim narodima. I gdje su se

pojavi sami stupovi te veličine u Tibetu, tamo imamo moderan, monumentalan izraz atlantske kulture.

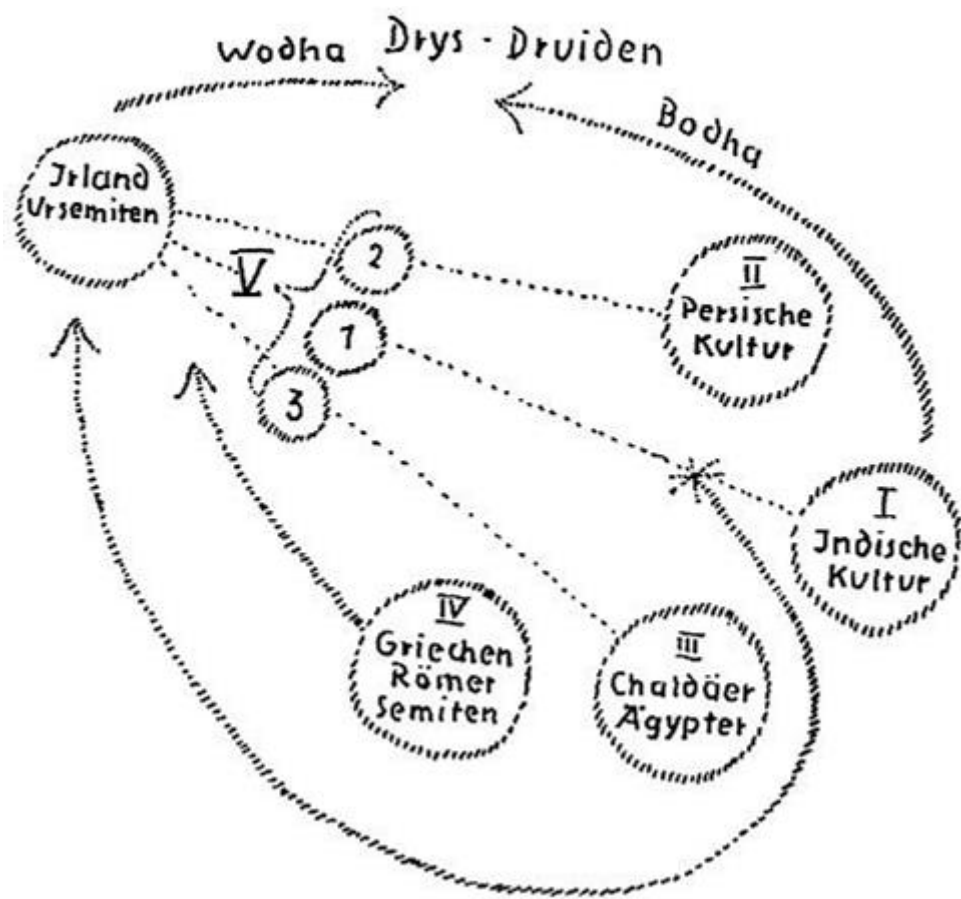
Treba upoznati ovakve veze među narodima, tada ćemo također razumjeti i povijest. Kada se Atila, borac za monoteizam, pojavio u Europi, kršćanstvo ga je prvo zaustavilo, jer se tu sukobio s nečim većim od svega što su Huni posjedovali. Monoteizam Huna je bio, kao rezultat Atlantske civilizacije, takve magnitude kakvu nisu našli ni kod jednog naroda kojeg su susreli na svom putu. Samo je kršćanstvo na njih ostavilo snažan utisak. Mnoge stvari u povijesnom razvoju treba shvatiti u svjetlu ovih velikih razmatranja.

Poznati putnik, Peters, sigurno je osjećao da Bodizam i Wotanizam mogu ići skupa, ali nije znao da mi u Europi nismo samo predstavnici ono što dolazi iz drevne prošlosti, već nečeg novog, nove spirale. U stari dio spirale udara nešto sasvim novo, mudrost koja ukazuje na budućnost. To je u odnosu prema staroj mudrosti kao što je jasna dnevna svijest u odnosu prema svijesti transa. S potpunom jasnom dnevnom sviješću budućni narodi će razviti duhovnu kulturu koja će se razlikovati od stare. Iz tog razloga Teozofija ne smije biti samo ono što je preneseno od starog, od budizma i hinduizma; to bi se zasigurno urušilo. Nešto novo mora izaći iz sjemena koje drijema na istoku Europe, dolazeći zajedno sa svime na čemu se tamo radilo.

Kultura inherentna budućnosti leži u razvijanju onoga što je sada u stanju sjemena u narodnom elementu Istočne Europe. Mi sami u Srednjoj Europi smo ranija postaja. Istočna Europa mora dati sredstva, ljudski materijal za ono što je ovdje unaprijed utemeljeno.

Ružokrižarske škole su uvijek podučavale da su Srednja i Zapadna Europa samo ranije stanice onog što će se razviti na europskom istoku, onog što će proizlaziti iz oplodivanja narodnog elementa i europskog znanja. S Tolstojem sve je oplodeno kroz zapadnoeuropsku kulturu, ali na način različit nego kod onih prije njega. Sa snažnom jednostavnošću on izjavljuje ono što ni Kant ni Spencer nisu mogli. Ono što se tamo javlja kao prezrelo u njemu se javlja kao nešto još neispunjeno. Ali tako je uvijek s onim što je u stanju sjemena. Ne iz dobro razvijene biljke, već iz sadnice, raste buduća biljka.

Štogod proživljavali, prema budućnosti se može gledati s potpunim povjerenjem. Jer baš kao što se i kristal razvija iz alkalnog rastvora tek nakon što je bio snažno potaknut, tako se nešto novo može razviti tek nakon velikog preokreta.

DODATAK

S ovom publikom Rudolf Steiner je ovo znanje mogao uzeti zdravo za gotovo i stoga je samo dotaknuto ili se samo dijelom bavio u nekim predavanjima ciklusa.

Sedam stupnjeva svijesti (planetarne evolucije)

1. Svijest transa, Univerzalna svijest (Stari Saturn)
2. Svijest dubokog sna, svijest spavanja bez snova (Staro Sunce)
3. Svijest sna, slikovita svijest (Stari Mjesec)
4. Budna svijest, svjesnost objekata (Zemlja)
5. Psihička ili svjesna slikovita svijest (Budući Jupiter)
6. Super-psihička ili svijest svjesnog spavanja (Buduća Venera)
7. Duhovna ili svjesna univerzalna svijest (Vulkan)

Svaka se od njih razvija kroz sedam uvjeta života (Runde, Kraljevstva)

1. Prvo elementarno kraljevstvo
2. Drugo elementarno kraljevstvo
3. Treće elementarno kraljevstvo
4. Mineralno kraljevstvo
5. Biljno kraljevstvo
6. Životinjsko kraljevstvo
7. Kraljevstvo čovjeka

Svako od njih prolazi kroz sedam stanja forme (Kugle)

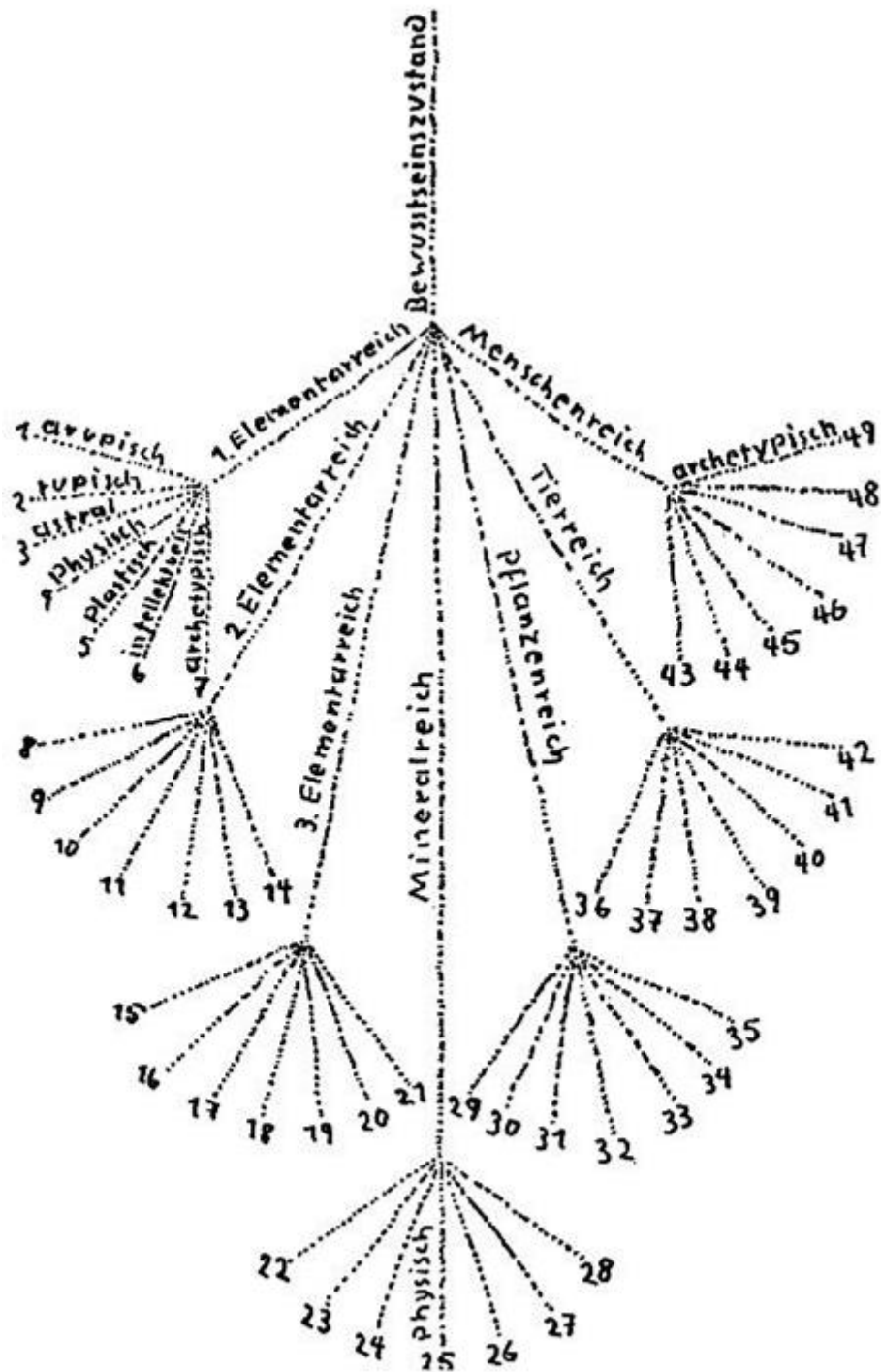
1. Arupa
2. Rupa
3. Astralno
4. Fizičko
5. Plastično-Astralno
6. Intelektualno
7. Arhetipsko ili prvobitno-slikovito

Svako stanje forme opet ide kroz 7 x 7 stupnjeva razvoja; na primjer naše sadašnje četvrto stanje forme (*mineralnog carstva*, unutar *četvrtog planeta*, Zemlja) ide kroz sedam takozvanih 7 korijenskih rasa (doba ili Glavnih perioda vremena) i opet kroz kulturalne epohe naše sadašnje pete korijenske rase (post-atlantsko doba).

Nakon svakog 'Kraljevstva' postoji kratka Pralaya (Stanje spavanja) a nakon svakog stanja svijesti duga Pralaya.

* * * * *

Prema zabilježkama ciklusa predavanja održanog u Berlinu, listopad/studeni 1904 — dakle godinu ranije od sadašnjeg ciklusa — Rudolf Steiner je napravio dijagram (ispod) i dodao objašnjenje:

Čovjek prolazi kroz slijedeću evoluciju:

Prvi planet (Svijest transa)

I. Elementarno kraljevstvo	IV. Mineralno kraljevstvo
Forma 1. arupa	Forma 22. arupa
2. rupa	do 28. arhetipska
3. astralna	V. Biljno kraljevstvo
4. fizička	

5. plastič-astralna	Forma 29. arupa
6. intelektualna	do 35. Arhetipska
7. arhetipska	

Pralaya

- II. Elementarno kraljevstvo
 Forma 8. arupa
 do 14. arhetipska

- VI. Životinjsko kraljevstvo
 Forma 36. arupa
 do 42. arhetipska

Pralaya

- III. Elementarno kraljevstvo
 Forma 15. arupa
 do 21. arhetipska

Pralaya

- VII. Čovjekovo kraljevstvo
 Forma 43. arupa
 do 49. arhetipska

Pralaya

Duga Pralaya

Drugi planet (Svijest spavanja bez snova)

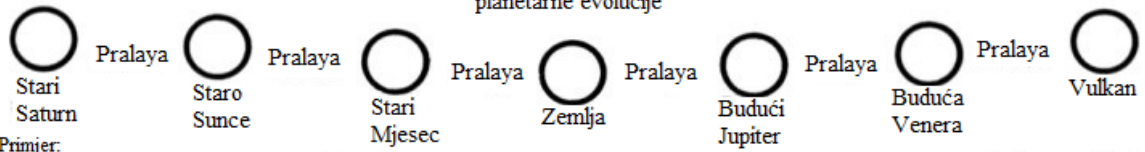
- I. Elementarno kraljevstvo (i tako dalje, sve kao kod prvog planeta)

Treći, četvrti planet, i tako dalje.

25-i stupanj je uvijek najdublji, najgušći, srednji stupanj. Mi smo sada na četvrtom planetu, na 25-om stupnju, dakle na najgušćem stupnju. Na sedmom planetu, u sedmom kraljevstvu, kraljevstvu čovjeka, i sedmoj formi, arhetipskoj, biti će postignuto najviše savršenstvo ljudske evolucije. Čovjek će tada imati arhetipski oblik; biti će bogoliko ljudsko biće i posjedovati sveobuhvatnu duhovnu svijest.

(Berlin, 29 listopada 1904)

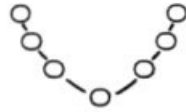
DALJNI DIJAGRAM EVOLUCIJE
planetarne evolucije

Primjer:
1 Runda od 7 Kugli (ili starija forme)
Silazak u fizičku manifestaciju

Antropozofski izrazi

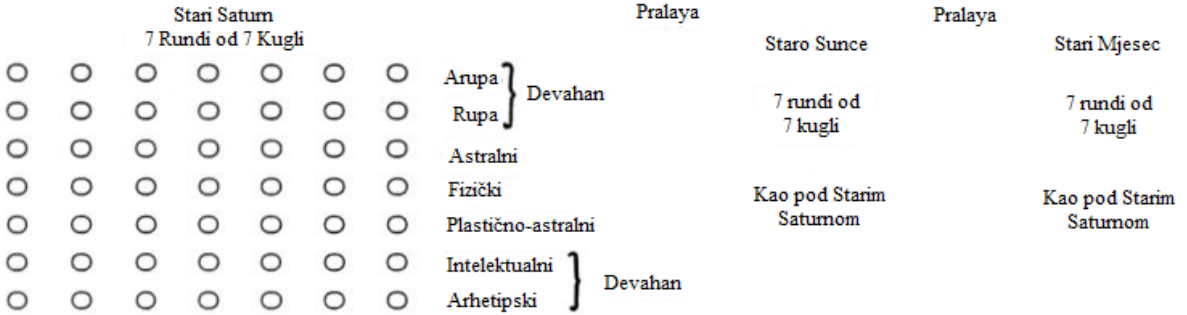
Arupa plan
Rupa plan
Astralni plan
Fizički plan

Arhetipski
Intelektualni
Plastično-astralni plan

Viši Devahan
Niži Devahan

Viši duhovni svijet
Niži duhovni svijet
Astralni svijet
Fizički svijet

ZEMLJA (ČETVRTA PLANETARNA EVOLUCIJA)

